

Sonkajärven kunnan TILINPÄÄTÖS 2021

Kunnan henkilökunta kannustamassa Sonkajärven kunnan joukkuetta
jäähkiekko-ottelussa Vieremällä maaliskuussa 2022.

Valtuusto 6.6.2022 § 20, Liite nro 1

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	5
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus 2021	5
1.1.2 Kunnanhallituksen katsaus kuntastrategiassa asetettujen tavoitteitten ja toimenpiteitten toteutumisesta	6
1.1.3 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	8
1.1.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	11
1.1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	16
1.1.6 Kunnan henkilöstö	20
1.1.7 Ympäristöasiat	21
1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	26
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	28
1.2.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen	28
1.2.2 Riskienhallinnan järjestäminen	32
1.2.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella	33
1.2.4 Selonteon valmistelu ja käsittely	33
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	34
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	35
1.3.2 Toiminnan rahoitus	36
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	37
1.5 Kokonaistulot ja menot	40
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	41
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	41
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	42
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	44
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	44
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	44
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	46
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely	51
2 Talousarvion toteutuminen	52
2.1 Käyttötalouden toteutuminen	52
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	133
2.3 Investointiosan toteutuminen	134

2.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	138
2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	139
3 Tilinpäätöslaskelmat.....	146
3.1 Tuloslaskelma	146
3.2 Rahoituslaskelma.....	147
3.3 Tase.....	148
3.4 Konsernilaskema.....	150
4. Tilinpäätöksen liitetiedot.....	155
Liite 1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	155
Liite 2 Tuloslaskelman esittämistavan muutos.....	156
Liite 3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin	157
Liite 4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus.....	157
Liite 5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset	157
Liite 6 Toimintatuotot.....	157
Liite 7 Verotulot.....	157
Liite 8 Valtionosuudet.....	157
Liite 9 Palvelujen ostot	158
Liite 10 Valtuustoryhmille annetut tuet	158
Liite 11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista.....	158
Liite 12 Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista	158
Liite 13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot.....	158
Liite 14 Satunnaiset tuotot ja kulut	159
Liite 15 Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot.....	159
Liite 16 Poistoeron muutokset	159
Liite 17 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset	159
Liite 18 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonnääritysmenetelmät.....	159
Liite 19 Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti	159
Liite 20 Tytäryhteisöjen tiedot	161
Liite 21 Kuntayhtymien tiedot.....	161
Liite 22 Muiden yhteisöjen tiedot	161
Liite 23 Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä tai muista yhteisöiltä.....	162
Liite 24 Siirtosaamisiin liittyvät olennaiset erät	162
Liite 25 Oman pääoma	162
Liite 26 Poistoerot	163
Liite 27 Pitkäaikaiset velat	164

Liite 28 Joukkovelkakirjalainat.....	164
Liite 29 Pakolliset varaukset	164
Liite 30 Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille tai muille yhteisöille	164
Liite 31 Käyttötilimiitti	165
Liite 32 Muut velat.....	165
Liite 33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	165
Liite 34 Velat, joiden vakuudeksi kunta on antanut omaisuuttaan.....	165
Liite 35 Muihin omiin sitoumuksiin annetut vakuudet	165
Liite 36 Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet.....	165
Liite 37 Muut vakuudet	165
Liite 38 Vuokravastuut.....	166
Liite 39 Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	166
Liite 40 Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut.....	166
Liite 41 Taseen ulkopuoliset järjestelyt	167
Liite 42 Henkilöstön lukumäärä.....	168
Liite 43 Taseeseen aktivoituneet henkilöstömenot.....	168
Liite 44 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	168
Liite 45 Tilintarkastusyhteisölle suoritetut palkkiot	168
Liite 46 Kunnan olennaiset liiketoimet, joita ei ole toteutettu kaupallisin ehdoin	169
5 Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat.....	170
5.1 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös	170
5.1.1 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut.....	170
5.1.2 Toimintakertomus	176
5.1.3 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot.....	179
5.2 Markkinaehtoisen toiminnan laskelma	180
6 Tilinpäätöksen tunnuslukujen laskentakaavat	181
Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	191
Henkilöstökertomus 2021	192
Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien kokoukset ja jäsenet vuonna 2021.....	204

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus 2021

Vuonna 2021 Suomessa saatiin vuosien valmistelun ja lukuisten yritysten jälkeen hyväksytyksi lait sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen siirtymisestä kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Kyseessä on Suomen historian suurin palvelujen järjestämisen muutos ja henkilöstöä koskeva liikkeenluovutus. Kuntien talousarviot puolittuvat, ja hyvinvointialueitten rahoitus tulee kokonaan valtiolta. Odotettavissa on myös toimintojen sopeuttamista, sillä hyvinvointialueitten rahoitus on jo lähtökohdiltaan alijäämäinen. Palkkaharmonisointi ja tietotekniikan yhdenmukaistaminen lisäävät alkuvaiheessa kuluja huomattavasti.

Koronapandemia vaikutti edelleen vahvasti ihmisten jokapäiväiseen elämään. Rokotukset saatiin alkuvuodesta käyntiin ja loppuvuodesta rokotuskattavuus oli jo hyvä. Tästä huolimatta tartuntojen määrä on edelleen jopa kasvanut. Virusmuunnosten aiheuttamat tautimuodot ovat onneksi olleet pääsääntöisesti lievempiä kuin epidemian alkuvaiheessa ja rokotukset ovat osaltaan estäneet taudin vakavimmat seuraukset. Pitkittänyt epidemia on vaikuttanut myös talouteen, erityisesti matkailu- ja ravintola-aloilla tilanne on vaikea.

Ylä-Savon elinkeinoelämällä oli kokonaisuudessaan hyvä vuosi. Metall- ja konepajateollisuus jatkoi hyvällä kasvu-uralla. Huolta aiheutti kuitenkin raaka-aineitten ja energian hintojen nousu sekä komponenttipula. Myös ammattitaitoisesta työvoimasta on puutetta. Maatalouden kannattavuutta heikensi entisestään huono satokausi ja tuotantopanosten hintojen nousu.

Sonkajärvellä vuosi alkoi ikävällä uutisella, kun Omatalo Oy hakeutui konkurssiin alkuvuodesta. Toiminnan jatkumisen kannalta hankalaksi osoittautui kiinteistöjen omistus, joka ratkaistiin perustamalla kiinteistöyhtiö. Pääosin yksityisten sijoittajien panostuksella perustettu kiinteistöyhtiö osti kiinteistön konkurssipesältä ja vuokrasi sen edelleen uudelle Omatalo Oy:lle. Vähemmistöomistajina kiinteistöyhtiössä ovat myös Ylä-Savon Pääomarahasto Oy ja Sonkajärven kunta.

Kunnalliset palvelut toteutuivat talousarvion mukaisesti. Korona vaikutti toimintoihin ja työkäytäntöihin, mutta esimerkiksi etätyö sujui hyvin. Työllisyyden kuntakokeilu alkoi Sonkajärvellä ja jatkossa vastuu työllisyyspalveluista siirtyy kunnille vuonna 2024. Myös valmistelutyö tehtävien ja henkilöstön siirroista Pohjois-Savon hyvinvointialueelle alkoi.

Investoinneista merkittävin oli terveyskeskuksen peruskorjauksen aloittaminen. Kokonaiskustannusarvio on 2,8 miljoonaa euroa ja urakka valmistuu loppuvuodesta 2022. Kiinteistömassaa on vähennetty vanhan virastotalon ja Taitotalon purkamisella. Purkamisilla on myönteinen vaikutus käyttötalouteen myös jatkossa.

Tunnusluvuiltaan Sonkajärven tilinpäätös on hyvä. Hyvään tulokseen vaikuttavat osaltaan koronatuet, osinkotulot ja harkinnanvarainen valtionavustus. Hallintokunnat pysyivät hyvin talousarviossa ja jopa alittivat sen. Sama koskee myös sosiaali- ja terveystointia. Taloustilanne on vakaa ja auttaa osaltaan sopeutumaan vuonna 2023 alkavaan muutokseen.

Tilinpäätöstä valmisteltaessa uutena epävarmuustekijänä on Ukrainan sota ja sen vaikutukset. Ylä-Savon yrityksillä on ollut merkittävää vientiä ja toimintaa Venäjällä ja Valko-Venäjällä. Kaupankäynnin ja toimintojen loppuminen vaikuttaa kielteisesti sekä yritystoimintaan että työllisyyteen. Vaikutukset ulottuvat myös maatalouteen mm. lannoitteitten saatavuuden ja hinnan kautta. Pahinta on kuitenkin sodan aiheuttama inhimillinen hätä.

Suomi valittiin vast'ikään viidennettä kertaa maailman onnellisimmaksi maaksi. Epäkohdista huolimatta meillä on aidosti syytä kiitollisuuteen tässä maailmassa.

Kiitokset kuntalaisille, luottamusmiehille ja henkilöstölle vuodesta 2021.

Simo Mäkinen
Kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnanhallituksen katsaus kuntastrategiassa asetettujen tavoitteitten ja toimenpiteitten toteutumisesta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Sonkajärven kuntastrategian vuosille 2017–2021 ja päivittänyt sen 17.12.2018. Valtuustokauden 2021–2025 kuntastrategia on ollut kunnanhallituksen valmisteltavana ja se tulee kunnanvaltuuston käsittelyyn keväällä 2022. Uusi kuntastrategia on valmisteltu laajassa yhteistyössä ja valtuutetut ovat sitoutuneet siihen. Strategiaa on valmisteltu useissa iltakouluissa ja valtuutetut ovat osallistuneet aktiivisesti strategiaprosessiin. Valtuutettujen laaja osallistuminen strategian tekoon antaa hyvät lähtökohdat strategian mukaiselle kunnan kehittämiselle.

Vuosien 2017–2021 kuntastrategian mukaisena tahtotilana oli, että Sonkajärvi on ihmisille ja yrityksille viihtyisä, turvallinen ja elinvoimainen asuin- ja toimintaympäristö. Kunnan tehtävänä oli toteuttaa asuinkuntastrategiaa, jossa tavoitteena oli luoda kuntalaisille mahdollisuus elää hyvää elämää. Tavoitteena oli järjestää kaikille kuntalaisille hyvät ja helposti saavutettavissa olevat palvelut. Tämä koski kunnallisia palveluja, kuten sosiaali- ja terveystalouksia, päivähoitoa, koulua, kirjastoa, kulttuuripalveluita ja liikuntamahdollisuuksia.

Strategian mukaisena tavoitteena oli, että Sonkajärvellä on mahdollisuus hyvään elämään, yrittämiseen, työntekoon ja harrastuksiin. Sonkajärven kunnan arvoiksi oli määritelty avoimuus, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo sekä yhteistyö- ja palveluhenkisyys.

Keskeiset menestystekijät olivat: 1) elinkeinoelämän kehittäminen, 2) asuminen ja ympäristö, 3) kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, 4) seutukunnallinen yhteistyö, verkostokunnan rakentaminen, 5) tasapainoinen kuntatalous ja 6) osaava ja motivoitunut henkilöstö.

Kuntastrategia 2017–2021 on otettu huomioon kaikessa kunnan toiminnassa, valmistelussa ja päätöksenteossa. Tasapainoisen kuntatalouden osalta strategiset tavoitteet on saavutettu hyvin. Tilikauden 2021 vuosikate on 5,9 miljoonaa euroa, 1.559 euroa/asukas, ja tilikauden tulos 4,6 miljoonaa euroa. Tuloksenkäsittelyerien jälkeen tilikauden ylijäämä on 2,5 miljoonaa euroa. Terveyskeskuksen peruskorjausta varten tehdään 1,6 miljoonan euron investointivaraus ja urheilukentän peruskorjausta varten 550.000 euron investointivaraus. Taseeseen kertynyt ylijäämä on investointivarausten jälkeen 8,0 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2021 nettoinvestoinnit olivat 2,0 miljoonaa euroa, josta terveystalouden peruskorjauksen osuus oli 1,2 miljoonaa euroa. Uutta pitkäaikaista velkaa ei otettu, ja lainoja lyhennettiin 600.000 euroa. Lainakanta vuoden 2021 lopussa oli 7,9 miljoonaa euroa, 2.094 euroa asukasta kohden. Kunnan omavaraisuusaste oli 68,9 prosenttia.

Hyvään taloudelliseen tilanteeseen ovat vaikuttaneet talousarviota suuremmat verotulot ja arvioitua pienemmät toimintamenot. Tilikauden 2021 tuloja paransivat myös koronatuotot, saatu harkinnanvarainen valtionavustus sekä osinkotulot.

Strategian mukainen tavoite kunnan omistaman kiinteistömäärän vähentämiseksi eteni, sillä virastotalon purku saatiin päätökseen alkuvuonna 2021, ja Taitotalon purkutyöt käynnistyivät syksyllä 2021.

Vaikka koronapandemiolla oli vaikutuksensa sosiaali- ja terveyspalveluihin, kokonaisuutena ne toimivat suunnitellusti. Koronarokotukset etenivät hyvin ja rokotekattavuus Sonkajärvellä on korkealla tasolla. Terveyskeskuksen peruskorjaus vaikutti sosiaali- ja terveystoimen palveluihin, eikä esimerkiksi hammashoitoa järjestetä Sonkajärvellä peruskorjauksen aikana. Peruskorjauksen jälkeen toiminnot palautuvat ennalleen, mutta toimintojen järjestäjä muuttuu, ja 1.1.2023 alkaen toiminnasta vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialue.

Eläinlääkinnälle valmistuivat uudet tilavat ja nykyaikaiset tilat terveystalouden yhteyteen, mikä parantaa oleellisesti eläinlääkinnän palvelujen toimivuutta ja saatavuutta myös jatkossa. Samalla tilankäyttö terveystalouden kiinteistöissä tehostui.

Sonkajärven elinkeinoelämässä vuosi 2021 alkoi ikävästi, kun Omatalo hakeutui konkurssiin vuoden alussa. Toiminnalle löytyi jatkaja, mutta toiminnan jatkon edellytyksenä oli, ettei operatiivisen yhtiön tarvitsisi hankkia kiinteistöä omistukseensa, vaan se toimisi kiinteistöissä vuokralla. Kiinteistön ostoon löytyikin yläsavolainen, pääosin yksityisistä sijoittajista muodostunut ryhmä, jonka perustama kiinteistöyhtiö osti kiinteistön konkurssipesältä. Sonkajärven kunta on mukana kiinteistöyhtiössä 150.000 euron osuudella, samoin Ylä-Savon Pääomarahasto Oy 150.000 euron osuudella.

Maatalouden kannattavuus heikkeni valitettavasti entisestään. Tuotantokustannukset nousivat jyrkästi, erityisesti lannoitteiden, polttoaineiden ja sähkön hintojen noustessa. Helmikuussa 2022 alkanut Ukrainan sota on pahentanut tilannetta entisestään.

Kiinnostus vapaa-ajan asumiseen kasvoi ja etätö on entistä merkittävämpää. Mökkitontit tekivät kaupansa, mutta euron tonttikampanja ei ole tuottanut tulosta.

Kunnan henkilöstössä oli paljon vaihtuvuutta, sillä eläköityminen oli runsasta. Sonkajärven kunta koetaan hyväksi työnantajaksi, sillä avoimiin paikkoihin oli runsaasti hakijoita. Koronapandemia osaltaan lisäsi sairauspoissaoloja.

Hyvä seutukunnallinen yhteistyö jatkui. Vuoden aikana vietiin eteenpäin vesihuollon operointiyhteistyötä ja selvitettiin Ylä-Savon Sote-kuntayhtymän jatkovaihtoehtoja.

Koronapandemia ja epävarma turvallisuustilanne Euroopassa vaikuttaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseen myös Sonkajärvellä. Ukrainan sota vaikuttaa heikentävästi talouteen ja aiheuttaa valtavaa inhimillistä hätää. Pakolaisten valtava määrä tulee todennäköisesti näkymään myös Ylä-Savossa.

1.1.3 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuusto teki 1.11.2021 päätöksen rakennusvalvontajaoston ja tiejaoston yhdistämisestä valvonta- ja tiejaostoksi.

Valtuusto:

31.7.2021 saakka:

21 valtuutettua, pj. Ilpo Kärkkäinen, vpj. Eino Luukkonen

Paikkajakautuma: KESK 10, SDP 5, PS 4, VAS 1, KOK 1

1.8.2021 lähtien:

21 valtuutettua, pj. Ilpo Kärkkäinen, vpj. Hannele Luukkonen

Paikkajakautuma: KESK 10, PS 5, SDP 3, VAS 1, KOK 1, KD 1

Kunnanhallitus:

31.7.2021 saakka:

7 jäsentä, pj. Ilpo Partanen, vpj. Helena Kainulainen

1.8.2021 lähtien: pj. Riitta Tommila, vpj. Eino Luukkonen

Kunnanjohtaja:

Simo Mäkinen

Toimielimet ja niiden esimiehet:

Valtuusto ja kunnanhallitus/kunnanjohtaja Simo Mäkinen

Sukevan aluelautakunta/aluesihteerit Mirja Tonteri

Sivistyslautakunta/rehtori Merja Väisänen-Räty

Tekninen lautakunta/kunnaninsinööri Jari Sihvonen

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet:

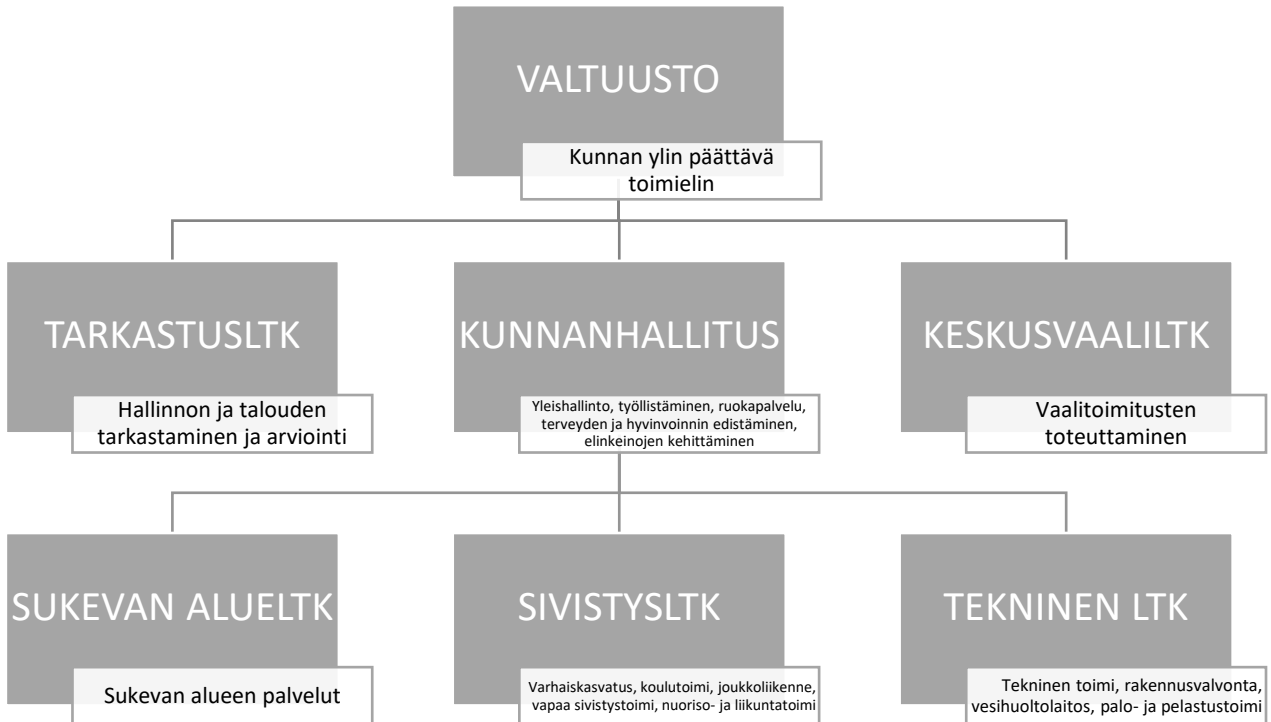
- kunnanhallitus
- tarkastuslautakunta (määrärahojen käytön osalta)
- keskusvaalilautakunta
- Sukevan aluelautakunta
- sivistyslautakunta
- tekninen lautakunta

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Vaalit:	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Yleishallinto:	Kunnansihteeri Kunnanjohtaja Henkilöstöasioista vastaava (henkilöstöasioiden osalta)
Työllistäminen:	Työllisyyskoordinaattori Kunnansihteeri
Ruokapalvelu:	Ruokapalvelupäällikkö

	Kunnansihteeri
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnanjohtaja
Elinkeinojen kehittäminen:	Kunnanjohtaja
Sukevan aluelautakunta:	Aluesihteeri Kunnaninsinööri
Koulutoimi:	Rehtorit Sivistyslautakunnan esittelijä
Joukkoliikenne:	Sivistyslautakunnan esittelijä
Varhaiskasvatus:	Varhaiskasvatuksen vastaava Sivistyslautakunnan esittelijä Päiväkotien johtajat
Vapaa sivistystoimi:	Kirjastotoimenjohtaja/kansalaisopiston rehtori Sivistyslautakunnan esittelijä Kulttuurisihteeri
Nuoriso- ja liikuntatoimi:	Nuoriso- ja liikuntasihteeri Sivistyslautakunnan esittelijä
Tekninen toimi:	Kunnaninsinööri Kunnanrakennusmestari
Rakennusvalvonta:	Rakennustarkastaja Kunnaninsinööri
Palo-, pelastus- ja suojelutyö:	Rakennustarkastaja Kunnaninsinööri
Vesihuoltolaitos:	Vesihuoltomestari Kunnaninsinööri

Sonkajärven kunnan hallinto-organisaatio 2021

1.1.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Koronapandemian aiheuttama taantuma vaikutti laajalti maailmantalouteen vuonna 2021. Pandemian vaikutukset tuntuivat kasvunäkymien epävarmuutena, tuotantoketjujen häiriöinä ja nopeasti kiihtyvänä inflaationa. Epävarmuutta loivat muun muassa uudet virusvariantit ja rajoitteiden pitkittyminen. Tuotantoketjujen häiriöt johtuivat muun muassa työvoima- ja konepulasta konttiliikenteessä.

Kiihtyneen inflaation taustalla oli sekä kysyntä- että tarjontapuolen tekijöitä. Kysyntää kasvattivat erityisesti kuluttajat, jotka purkivat pandemian aikana kertyneitä säästöjään ja patoutuneita kulutustarpeitaan. Tarjontaa kavensivat muun muassa alihankintaketjujen logistiset ongelmat, komponenttipulat ja raaka-aineiden hinnannousu. Kasvava kysyntä ja samanaikaiset tarjontarajoitteet johtavat hintojen nousuun. Vuoden 2021 loppupuolella euroalueen inflaatio nousi 4,9 %:iin ja Suomen 3,4 %:iin. Lukuja osaltaan selittää vuoden 2020 lopulla vallinnut deflaatio, koska inflaatio ilmoitetaan suhteessa vuoden takaiseen vertailukohtaan. Toisaalta komission arvion mukaan hintatason trendi on ylittänyt myös pandemiaan edeltäneen ajan. Inflaatioon vaikuttaneista tekijöistä esille kannattaa nostaa erityisesti energian hinnan nousu. Energian hinnan nousu vaikuttaa suoraan kuluttajien sähkö- ja polttoainehankintojen hintoihin. Energian hinnan nousu vaikuttaa välillisesti myös muiden hyödykkeiden hintoihin kasvavien tuotantokustannusten kautta.

Koronapandemian vaikutuksista huolimatta maailmantalous kasvoi vuonna 2021. Osakemarkkinoilla tehtiin uusia ennätyksiä. Rokotekattavuuden kasvu ja rajoitteiden asteittainen poistaminen mahdollistavat palvelusektorin palaamista pandemiaa edeltävään aikaan. Palveluala kehittyi päätoimialoista suhteellisesti parhaiten, mikä osaltaan johtuu siitä, että palveluala myös supistui eniten pandemian alettua. Julkishallinnon tekemät elvytystoimenpiteet tukivat vientiä ja tuontia. Suomessa viennin volyymin on arvioitu kasvaneen 4,2 %:ia, vastaavasti tuonnin volyymin 3,7 %:ia.

Kuluttajien luottamus omaan talouteen vahvistui selvästi vuoden 2021 aikana. Samaan aikaan kotitalouksien velkaantumistaso ylitti 135 % tason, mihin osaltaan vaikutti asuntolainakannan nopea kasvu. Asuinrakennusinvestoinnit kasvoivat 6,5 % vuonna 2021. Asuntoaloituksia tehtiin poikkeuksellisen paljon, yli 44 000 kappaletta ja myös korjausrakentaminen voimistui hieman. Kehitykseen vaikuttivat matala korkotaso, kotitalouksien säästöjen kasvu, hyvä työllisyyskehitys ja kiinnostus asuntosijoittamiseen.

Työllisten määrä lisääntyi merkittävästi vuoden 2021 aikana. Lokakuussa työllisten määrä oli kasvanut 65 000 henkilöllä vuoden takaisesta. Kasvua tuli määrä- ja osa-aikaistyöllisten osalta, erityisesti palvelualoilta. Jatkuva kokoaikatyötä tekevien määrä jäi vielä vuoden 2020 tasosta. Työtuntien määrä lisääntyikin vain 0,4 %:ia, siinä missä työllisyys 2,1 %:ia. Työmarkkinoilla oli loppuvuodesta 2021 runsaasti kysyntää, ja muutamien palvelu- ja teollisuusalojen sekä rakentamisen ammattitaitoisien osalta puhuttiin jo työvoiman niukkuudesta. Avoimia työpaikkoja työvoimahallinnossa oli ennätysmäärä. Nimellispalkat nousivat 2,3 %:ia vuoden takaisesta, mutta reaali-palkat vain 0,5 %:ia inflaatiosta johtuen. Työllisyyden ja nimellispalkkojen kasvu siivittivät palkkasumman 4,5 %:n nousuun.

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:70, julkaistu 20.12.2021

Kuntatalouden kehitys

Kuntataloudella oli vuotta 2021 aloitettaessa takana hieman ylijäämäinen vuosi 2020. Ylijäämää selittivät erityisesti koronapandemiaan liittyvät tukitoimet, jotka ylittivät koronasta kuntataloudelle aiheutuneet

kustannukset. Kuntasektorille annettiin koronapandemian aiheuttamien toimintamenojen kattamiseen noin 3 miljardin euron tukipaketti, mutta toimintamenojen kasvu jäi maltilliseksi, koska kiireetöntä hoitoa jouduttiin lykkäämään myöhempään ajankohtaan. Alle 2000 asukkaan kunnissa nettomenot jopa laskivat edellisvuodesta, mikä saattaa viitata siihen, että koronaepidemia aiheutti erityisesti pienemmille kunnille myös säästöjä. Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli vain kaksi, mikä on 2000-luvun ennätys. Vuonna 2021 tukitoimia jatkettiin pienempinä.

Koronapandemiaan liittyvät tukitoimet olivat kertaluontoinen piristys kuntatalouteen. Kuntatalouden pitkän aikavälin rakenteellisiin haasteisiin kuuluu väestön ikääntyminen, joka luo kasvupaineita sosiaali- ja terveydenhuollon menoihin. Tulojen ja menojen epätasapainoa luo myös työikäisten määrän väheneminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle, mikä vähentää osin kasvavien kustannusten luomia menopaineita kuntataloudessa.

Kuntien yhteenlaskettu nettovelka väheni noin 800 miljoonalla eurolla johtuen siitä, että ylijäämäisestä tuloksesta syntyneet rahavarat kasvoivat otettua velkaa enemmän. Kunnilla on nettovelkaa 12,6 miljardia euroa. Velkaantuminen onkin osittain siirtynyt peruskunnilta kuntakonserneille, jotka ovat ottaneet peruskuntien toimintoja ja sitä myöten investointeja tehtävikseen. Kuntakonsernien lainakanta oli vuoden 2020 lopussa noin 41,2 miljardia euroa eli yli kaksinkertainen peruskuntien 19 miljardin euron lainakantaan verrattuna. Kuntakonsernien tilinpäätökset olivat kuitenkin pääosin ylijäämäisiä. Kuntakonsernien taseeseen kertynyt ylijäämä kasvoi 2 miljardilla eurolla 14,7 miljardiin euroon. 35 kuntakonsernilla oli taseessa kertynyttä alijäämää yhteensä 68 milj. euroa. Nämä konsernit ovat pääasiassa pieniä, alle 10 000 asukkaan konserneja. Toimintojen siirtyminen näkyy myös kuntayhtymien tilanteessa, joka poikkeaa peruskuntien suunnasta. Tilikauden tulos oli negatiivinen 38 kuntayhtymällä. Kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos jäi alijäämäiseksi, ja alijäämäisten kuntayhtymien yhteenlaskettu alijäämä kasvoi 85 miljoonasta eurosta 185 miljoonaan euroon. Valtaosa kuntayhtymien alijäämästä selittyy sairaanhoitopiirien kertyneellä alijäämällä. Alijäämäisiä sairaanhoitopiirejä on kymmenen ja niiden yhteenlaskettu kertyneen alijäämän määrä on 173 milj. euroa. Lisäksi investoinnit ovat kasvattaneet viime vuosina merkittävästi kuntayhtymien lainakantaa. Vuonna 2020 lainakanta kasvoi lähes 840 milj. eurolla yhteensä noin 5,5 mrd. euroon.

Kunnat ovat voineet vuodesta 2017 lukien päätyä kuntien tai kuntakonsernien taloudellisten tunnuslukujen perusteella arviointimenettelyyn. Vuosien 2019 ja 2020 tilinpäätöstietojen perusteella arviointimenettelyn tunnusluvut täyttäviä kuntia on kuusi, joista neljässä valtiovarainministeriö on päättänyt käynnistää arviointimenettelyn. Myös kuntayhtymä voi joutua arviointimenettelyyn. Vuonna 2020 kuusi kuntayhtymää täytti kriteerit. Valtiovarainministeriö päätti kuitenkin olla käynnistämättä arviointimenettelyjä, sillä kyseisten sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymien tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta.

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:70, julkaistu 20.12.2021
Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:49, julkaistu 27.9.2021

Pohjois-Savon kehitys

Pohjoissavolaisten yritysten tilauskanta oli vuonna 2021 hyvä. Haasteet liittyvätkin enemmän myynnin sijasta tuotantoon. Yhtenä Pohjois-Savon elinkeinotoiminnan haasteena oli vuonna 2021 työvoimapula. Kauppakamarin jäsenyrityksille suuntaamaan kyselyn mukaan Pohjois-Savossa peräti 84 % yrityksistä kärsi työvoimapulasta ja 75 % yrityksistä arvioi, että pula osaavasta työvoimasta on rajoittanut yritysten kasvua ja liiketoimintaa. TE-toimiston laatiman ammattibarometrin mukaan pulaa osaajista on noin 70 eri ammattialalla. Tämä on lähes kaksinkertainen määrä viime kevään barometrin tuloksiin verrattuna. Uusia avoimia

työpaikkoja Pohjois-Savossa alkuvuoden 2021 aikana on ollut 31 100, mikä on 31 % edellistä vuotta enemmän. Työpaikkalisäys kohdistuu lähinnä Kuopion seudulle ja Ylä-Savoon. Työvoiman kysyntä on lisääntynyt erityisesti prosessi- ja kuljetusalalla (+103 %), johtajilla (+65 %) ja valmistus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöillä (+61 %). Tarjolla olevaa työvoimaa on pyritty kasvattamaan ja kehittämään esimerkiksi yritysyhteistyössä järjestettävillä rekrytointikoulutuksilla, erityisesti kuljetus- ja hoiva-aloille ja teollisuuden tarpeisiin.

Työllisyysaste Pohjois-Savossa vuoden toisella neljänneksellä oli 73 %, mikä on lähellä koko maan (73,2 %) keskiarvoa. Pohjois-Savon työvoimasta suurin osa tällä hetkellä sijoittuu terveys- ja sosiaalipalveluiden alalle, toiseksi eniten työvoimaa on teollisuudessa ja kolmantena tulee tukku- ja vähittäiskauppa. Työttömistä miehiä on 59 % ja naisia 41 %. Työttömistä alle 25-vuotiaita nuoria on 13 %, 25–49-vuotiaita 56 % ja yli 50-vuotiaita 31 %. Pohjois-Savossa aloitti maaliskuun alussa työllisyyden kuntakoikeilu, jolloin TE-toimiston Kuopion seudun ja osa Ylä-Savon seudun asiakkaita (noin 8 600 työtöntä) siirtyi kuntakoikeilun piiriin. TE-toimiston palveluissa on jo suunnattu pohjoismaisen työvoimapalveluiden mallin suuntaan ja lisätty työnhakijoiden kanssa tapahtuvia asiakastapaamisia erityisesti työnhaun alkuvaiheessa.

Toisena Pohjois-Savon elinkeinotoiminnan haasteena olivat komponenttien, raaka-aineiden ja muiden tuotantotekijöiden toimituksiin ja hintoihin liittyvät epävarmuudet erityisesti rakennus- ja teknologiateollisuuden aloilla. Hankkeita on jouduttu lykkäämään materiaalipulan vuoksi. Myös tuotannon tekijöiden hintojen nousu uhkaa kasvukehitystä.

Kuopion seutu toimii maakunnan kärkenä investoinneissa. Merkittäviä vuonna 2021 käynnissä olleita hankkeita ovat esimerkiksi aluerakentamisprojekti Savilahdella, ratapihan parantamistyöt ja matkailun kehittäminen. Uusi yritys on perustettu erityisen vilkkaasti Kuopion seudulle, kun muilla seuduilla määrät ovat pysytelleet aiempien vuosien tasolla. Yrityksiä perustetaan eniten eri palvelualoille.

Vuosina 2012–2013 laadittu Savon ilmasto-ohjelma 2025 on päivitetty Pohjois-Savossa ilmastotiekartaksi syksyn 2020 ja kevään 2021 aikana. Pohjois-Savon ilmastotiekartassa määritetään maakunnallisen ilmastotyön tavoitteet, painopisteet ja kärkitoimenpiteet. Toimenpiteissä on huomioitu ilmastomuutoksen hillintä sekä ilmastomuutokseen sopeutuminen ja varautuminen. Ilmastotiekartan päätavoitteena on, että Pohjois-Savo on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää vähintään 80 % vuoteen 2007 verrattuna, ja loput päästöt sitoa tai kompensoida kestävästi.

Lähde: Alueellisen kehitysnäkymät syksyllä 2021, työ- ja elinkeinoministeriö.

Alueen kehitys

Vuoden 2021 väestömuutosten ennakkotiedon mukaan Sonkajärven kunnan väkiluku 31.12.2021 oli 3 776 asukasta eli väkiluku laski 65 asukkaalla vuoteen 2020 verrattuna. Noin kaksi kolmasosaa laskusta selittyi luonnollisella väestömuutoksella, noin yksi kolmasosa nettomuutolla. Vuosina 2012 – 2020 väkiluvun lasku on ollut keskimäärin 81,5 asukasta per vuosi eli vuonna 2021 tapahtunut lasku jäi alle keskiarvon. Samoin Ylä-Savon väestön väheneminen 571 asukasta jäi alle samalta aikaväliltä lasketun keskiarvon 633,9 asukasta. Positiivisena kehityksenä voidaan mainita, että Pohjois-Savon väkiluku jopa kasvoi.

Taulukoissa 1-4 on kuvattu talousalueen asukasmäärää, työpaikkoja, työttömyysastetta ja huoltosuhdetta.

Taulukko 1. Asukasmäärä 31.12. vuosina 2012–2021.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sonkajärvi	4 493	4 454	4 336	4 271	4 204	4 075	3 967	3 895	3 841	3776
Ylä-Savo	57 246	56 804	56 302	55 678	55 058	54 312	53 627	52 916	52 175	51 604
Pohjois-Savo	248 240	248 419	248 438	248 112	247 709	246 689	245 602	244 456	243 576	248 396

¹ Väestömuutosten ennakkotieto

Viimeisimpänä tilastointivuonna 2019 Sonkajärvellä oli työpaikkoja 1 207 kappaletta. Edeltävän 10 vuoden aikana työpaikkojen määrä on pääasiassa pyörinyt 1200 paikan ympäristössä eli vuosi 2019 oli tässä mielessä tavanomainen. Myös Ylä-Savossa työpaikkojen määrä on viime vuosina ollut vakaa vuosien 2011 huipun ja sitä seuranneen pienen laskun jälkeen. Pohjois-Savon tasolla työpaikkojen kehitys on ollut noususuuntaista.

Taulukko 2. Työpaikat vuosina 2009–2019 (vuosien 2020–2021 tietoja ei saatavilla)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sonkajärvi	1 487	1409	1 363	1 252	1 208	1 215	1 184	1 234	1 164	1 167	1 207
Ylä-Savo	20 866	21 398	21 699	21 084	20 653	20 379	19 871	20 094	20 322	19 999	19 992
Pohjois-Savo	96 058	97 581	98 839	98 888	97 354	95 814	94 696	95 447	96 712	97 498	98 975

Vuonna 2019 Sonkajärven alueen suurimmat toimialat ovat maa-, metsä- ja kalatalous (20,2 prosenttia työpaikoista) ja terveys- ja sosiaalipalvelut (20,1 prosenttia työpaikoista). Julkisessa hallinnossa työpaikkoja on 12,5 prosenttia kaikista työpaikoista, ja rakentamisen alan työpaikkoja oli vuonna 2018 noin 7,5 prosenttia ja koulutusalan työpaikkoja noin 5,5 prosenttia kaikista työpaikoista.

Työttömyys ja lomautukset lisääntyivät koronapandemian seurauksena edeltävänä vuonna. Tilanne lähti kuitenkin paranemaan vuoden 2021 aikana. Työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus työvoimasta laski niin koko maan, maakunnan kuin kunnan tasolla.

Taulukko 3. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, %, vuosina 2011–2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sonkajärvi	13,1	14,1	15,5	16,4	16,4	15,4	13,7	10,9	9,8	13,5	12,3
Pohjois-Savo	10,8	11,0	12,1	12,7	14,0	13,4	12,0	10,4	9,8	13,0	10,9
Koko maa	9,4	9,8	11,3	12,4	13,4	13,2	11,5	9,7	9,2	13,0	11,4

Taloudellinen huoltosuhte mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Taloudellinen huoltosuhte ilmoitetaan indeksilukuna, joka lasketaan jakamalla työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä työllisten määrällä ja kertomalla saatu luku sadalla.

Sonkajärven kunnan taloudellinen huoltosuhte on pysynyt selvästi heikommalla tasolla kuin Pohjois-Savossa tai koko maassa keskimäärin. Viimeisimpänä tilastointivuonna 2019 huoltosuhte Sonkajärvellä oli 174,8, kun se Pohjois-Savossa oli 148,5 ja koko maassa keskimäärin 132,8. Taloudellinen huoltosuhte on viime vuosina ollut laskeva niin Sonkajärven, Pohjois-Savon kuin koko maan osalta.

Taulukko 4. Taloudellinen huoltosuhte vuosina 2010–2019 (vuosien 2020–2021 tietoja ei saatavilla)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sonkajärvi	186	182	190	201	199	201	191	191,9	187,9	174,8
Pohjois-Savo	152	148	149	153	158	160	157	152,4	149,2	148,5
Koko maa	131	129	132	137	141	143	142	136,8	132,5	132,8

Lähde: Tilastokeskus, tilastot.

Pohjois-Savon liiton ylläpitämä tilasto- ja ennakointisivusto foresavo.fi, Alueella työssäkäyvät (työpaikat) Pohjois-Savossa kunnittain 31.12.2019

Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilasto, Työllisyys ja toimivat markkinat

1.1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Keskeiset tehtävämuutokset

Oppivelvollisuuslain muutos, jolla oppivelvollisuusikä nostettiin 18 vuoteen ja oppivelvollisuus laajennettiin toiselle asteelle, astui voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuuden laajennus tulee voimaan ikäluokka kerrallaan. Lain tarkoitus on taata jokaiselle opiskelijalle jatko-opintopaikka ja perusopetuksen jälkeinen tutkinto.

Oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutuksessa vaikutti jo niihin nuoriin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla. Tästä perusopetuksen päättävästä ikäluokasta alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen koskee kaikkia perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyviä nuoria. Sonkajärven osalta lakimuutos koskee kaikkia päättövaiheessa olevia nuoria, ja opetuksen maksuttomuus oman lukion opiskelijoita. Päättövaiheessa oleville nuorille tulee tarjota mahdollisuus tehostettuun oppilaanohjaukseen 8.–9.luokilla. Lukio-opetuksessa maksuttomuus koskee oppimateriaaleja ja -tarvikkeita sekä kouluruokailua.

Lakimuutos kasvattaa koulutoimen kustannuksia. Valtiovallan kompensatio kustannuksen kattamiseksi on sisällytetty kunnan yleiskatteelliseen valtionosuuteen.

Oppivelvollisuuslain muuttamisen yhteydessä on muutettu myös perusopetuslakia (1216/2020), lukiolakia (1217/2020), ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia (1218/2020), vapaasta sivistystyöstä annettua lakia (1219/2020), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia (1220/2020), valtakunnallisesta opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia (1221/2020), opintotukilakia (1222/2020), koulumatkatukilakia (1223/2020), ylioppilastutkinnosta annettua lakia (1224/2020), nuorisolakia (1232/2020) sekä eräitä muita lakeja. Lisäksi on annettu uusi laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020), joka tuli voimaan 1.8.2021. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta järjestetään vasta 1.8.2022 lukien. Lukuvuonna 2021-2022 perusopetuksen jälkeistä oppivelvollisuutta voi suorittaa vielä perusopetuslain mukaisessa lisäopetuksessa, lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa ja ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa.

Vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (1219/2020) on lisätty uusi 7 a luku, jossa säädetään oppivelvollisille suunnatusta koulutuksesta. Kyse on kansanopistojen ylläpitäjille uudesta koulutusmuodosta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1225/2020) soveltamisalaa on laajennettu siten, että kaikki oppivelvollisuuttaan suorittavat opiskelijat ovat sen piirissä. Samalla myös oppilaitoksen sijaintikunnan velvollisuus järjestää opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluita laajeni.

Varhaiskasvatuslakia muutettiin 1.8.2021 alkaen mitoituksesta poikkeamisen osalta (36 §). Samalla lakiin lisättiin henkilöstön ilmoitusvelvollisuus (57 a ja b §). Lakimuutoksen johdosta henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin.

Lisäksi lakiin lisättiin henkilöstöä koskeva uusi velvoite: Velvoite koskee varhaiskasvatuslain 26–30 §:ssä tarkoitettua henkilöstöä. Lain mukaisesti kyseisen työ- tai virkasuhteisen henkilön on ilmoitettava viipymättä varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Ilmoitus tulee tehdä kirjallisesti.

Toiminnalliset muutokset

Sonkajärven kunnassa on käynnissä mittava terveyskeskuksen peruskorjaus, jonka kokonaiskustannusarvio on noin 2,8 milj. euroa. Peruskorjauksen on määrä valmistua vuoden 2022 loppuun mennessä. Hyvinvointialue tulee vuokraamaan terveyskeskuksen tilat 1.1.2023 lähtien ja on tärkeää, että vuokra sisältää myös peruskorjausinvestoinnin pääomakustannukset.

Sonkajärven kunta on toteuttanut vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisselvityksen. Tällä hetkellä kunnan vesihuoltolaitos toimii erillisenä taseyksikkönä. Kunnanhallitus on 17.1.2022 tehnyt periaatepäätöksen Sonkajärven vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä. Samalla on käynnistetty yhtiön perustamiseen ja vesihuoltotoimintaan liittyvien asiakirjojen ja päätösluonnosten valmistelut yhdessä selvityksen laatijan kanssa. Valmistelujen yhteydessä päivitetään Sonkajärven vesihuoltolaitoksen talousennuste (Ramboll 2016) ja selvitetään veden hinnan kehittyminen sekä vesiosuuskuntien asema jatkossa. Kunnanhallitus ja valtuusto tekevät valmisteluiden perusteella lopulliset yhtiöittämistä koskevat päätökset vuoden 2022 aikana.

Vesihuollon osalta on käynnissä myös seudullinen yhteistyöselvitys. Valtuusto on 15.6.2020 päättänyt, että seudullinen (Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Sonkajärvi, Vieremä) vesi- ja jätevesihuollon operointitoiminnan selvitys voidaan käynnistää Ylä-Savon Vesi Oy:n palveluna. Toiminnan käynnistämistä ja sopimuksen sisällön laatimista varten on perustettu toimialakohtaiset ohjaustyöryhmät. Selvitystä esiteltiin luottamushenkilöille ja viranhaltijoille 14.3.2021.

Vuoden 2020 tilinpäätöstä kirjoitettaessa Omatalo Oy oli hakeutunut konkurssiin eikä toiminnan jatkajasta ollut tietoa. Vuosien 2020 – 2021 kuluessa toiminnalle kuitenkin löytyi jatkaja sillä edellytyksellä, että operatiivisen yhtiön ei tarvitsisi hankkia kiinteistöä omistukseensa, vaan se voisi toimia kiinteistössä vuokralaisena. Sonkajärven kunnan toimesta kiinteistölle löydettiin ostajat, jotka muodostuivat pääosin yksityisistä sijoittajista. Lisäksi Sonkajärven kunta ja Ylä-Savon Pääomarahasto tulivat kiinteistöyhtiön osakkaiksi 150 000 euron pääomasijoituksella kumpainenkin. Kiinteistön ostohinta oli yhteensä 1,0 milj. euroa. Yhtiön nimeksi tuli Sonkajärven Teollisuuskiinteistöt Oy. Vuokrasopimus Omatalo Oy:n kanssa on solmittu 31.1.2022, ja se on aloittanut toimintansa kiinteistössä.

Vuonna 2021 Sonkajärven kunnan peruspalvelujen valtionosuus, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus ja opetustoimen muu rahoitus vuonna muodostui seuraavasti:

Päätös	€	YHTEENSÄ
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, päätös 30.12.2020*	13 792 170	
*mistä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus: 3 206 653 euroa		
Veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus, päätös 30.12.2020	2 542 701	
Verolykkäysten takaisinperintä, päätös 30.12.2020	-48 016	
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus, päätös 30.12.2020	-194 037	16 092 818
Päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuuden oikaisusta vuodelta 2020, päätös 31.3.2021 (koronavirustestien tilaston oikaisu)	1 343	16 094 161

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus, päätös 27.7.2021	13 848	16 302 046
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus, päätös 20.12.2021	-102 864	16 185 334

Sonkajärven kunta haki vuonna 2021 harkinnanvaraista valtionavustusta Omatalo Oy:n konkurssin perusteella 1,0 milj. euroa. Harkinnanvaraista valtionavustusta saatiin 650 000 euroa.

Vuonna 2021 koronatukia myönnettiin kunnille seuraavan alla olevan kuvan mukaisesti.

Vuonna 2021 Sonkajärven kunta sai valtionosuuksien korottamisen ja yhteisöveron jako-osuuden korottamisen johdosta koronatukia seuraavasti:

	Euroa
Osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta (erät sisältyvät yllä mainittuun kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen)	
Kiky-vähennyksen poistaminen	165 661
Koronatuki kunnallisveron mukaan	15 665
Koronatuki asukasmäärän perusteella	10 912
Osana verotuloja	
Yhteisöveron jako-osuuden korotus	443 925
KORONATUET YHTEENSÄ	636 163

Valtionavustus julkisen terveydenhuollon välittömiin covid-19 kustannuksiin haettiin suoraan Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle, joka järjestää Sonkajärven kunnan SOTE-palvelut. Sonkajärven kunnan avustus oli yhteensä 394 000 euroa.

Sonkajärven kunnan vuonna 2021 saamat koronatuot yhteensä olivat noin 1,0 milj. euroa. Vuoteen 2020 verrattuna koronatuot pienenevät noin 700 000 euroa.

Verotulot noudattelivat hyvin muutettua talousarviota.

Savon Energiaholding Oy:n osingot olivat noin 395 000 euroa.

Sonkajärven kunnan rahoituspohjaan sisältyi vuonna 2021 yhteensä noin 2,1 miljoonaa euroa normaalia poikkeavia/satunnaisia eriä (koronatuot, harkinnanvarainen valtionavustus, osingot).

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Sonkajärven kunnan henkilöstö vuoden 2021 lopussa oli 155 henkilöä (2020:160, 2019:167). Luvussa ovat mukana vakinaiset, määräaikaiset, sijaiset ja työllistetyt. Henkilöstön määrän väheneminen selittyy muun muassa työllistettyjen määrällä, joka edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana oli 13, kun se vuoden 2021 lopussa oli 7. Määräaikaisia oli vuoden lopussa 20, kun edellisenä vuonna määrä oli 22. Vakinaisesta henkilöstöstä vajaa 8 % työskentelee osa-aikaisena. Miehiä henkilöstöstä oli 26 %, naisia 74 %. Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella oli 5 459 000 euroa (2020: 5 161 000, 2019:5 571 000).

Työtyytyväisyyskysely toteutetaan kunnassa joka toinen vuosi, parillisina vuosina. Koronapandemiasta johtuen kyselyn järjestämistä on päätetty lykätä vuosina 2020 ja 2021. Edellinen kyselytulos on vuodelta 2018.

Sairauspoissaoloissa tapahtui olennaisia muutoksia vuonna 2021. Sairauspoissaolopäivien määrä väheni 2643 kalenteripäivään (2020:3623, 2019:3480). Myös työtapaturmista johtuvat poissaolot lyhenivät merkittävästi. Yhteenlaskettu poissaoloaika tippui 17 työpäivään (2020:77, 2019:64). Muutokseen on vaikuttanut erityisesti pitkien sairauspoissaolojen väheneminen. Kestoltaan 61 – 90 kalenteripäivän mittaisten sairauspoissaolojen tuoma sairauspoissaolopäivien lukumäärä tippui 97 päivään (2020:233), ja kestoltaan yli 91 kalenteripäivän mittaisten sairauspoissaolojen tuoma sairauspoissaolopäivien lukumäärä tippui 1018 päivään (2020:2016). Eniten sairauspoissaoloja aiheuttavat mielenterveyden häiriöt. Sairauspoissaolopäiviä ei ollut yhtään koko vuonna 40 henkilöllä.

Sonkajärven kunnalla on henkilöstöohjelma, joka on päivitetty 17.12.2018. Lisäksi kunnalla on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka on päivitetty 26.2.2018. Henkilöstön palkitsemisen periaatteet on kirjattu henkilöstöohjelmaan.

Yhteistoiminta työnantajan ja henkilöstön välillä sekä työsuojelun yhteistoiminta on yhdistetty yhteistyöryhmäksi, jonka kokoonpano on kunnanjohtaja, kaksi kunnanhallituksen edustajaa, työsuojelupäällikkö/ henkilöstöasioista vastaava, kolme järjestöjen edustajaa, kaksi työsuojeluvaltuutettua sekä tarvittaessa työterveyshoitaja asiantuntijajäsenenä. Yhteistoimintaryhmän tehtävä on myös henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen muun muassa koordinoimalla, seuraamalla ja arvioimalla kunnassa tehtävää työhyvinvointitoimintaa. Yhteistyöryhmä kokoontui kolme kertaa vuoden 2021 aikana.

Tilikaudella 2020 kuntatyönantaja hankki ennaltaehkäisevät ja lakisääteiset sekä sairaanhoidon työterveyspalvelut Pihlajalinna Oy:ltä.

Tarkempi selvitys henkilökunnan määrästä, henkilöstömenoista ja muista henkilöstöä kuvaavista tunnusluvuista ja niiden muutoksista on henkilöstökertomuksessa.

1.1.7 Ympäristöasiat

Muiden kuin kunnan kiinteistöjen jätehuollon kustannukset olivat 8 553 euroa. Summaan sisältyvät myös Palosuon entisen kaatopaikan valvonta- ja tarkkailunäytteiden kustannukset.

Taulukko 6. Ympäristöinvestoinnit vuosina 2016–2021

Investointi (1 000 €)		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Sonkajärven vedenpinnan nosto	Tulot					4	10
	Menot					-9	-20
Pikku-Siikalammen kosteikko	Tulot				14		
	Menot				-40		
Pappilan jv-pumppaamo						-27	
Sukevan vesitornin peruskorjaus					-18	-3	-23
Vedenjakelun parantaminen Isolappi-Saarimäki							
	Tulot						
	Menot	-1,6					
Vanhojen vesijohtojen uusiminen				-75	-43	-8	-61
Sj. taajaman sadevesiviemäri		-24			-25	-6	-55
Sukevan jv-verkoston vuotokorjaus							-16
Taivallahden jv-pumppaamoiden uusiminen					-36		
Sukevan jätevedenpuhdistamon välppä		-36					
Raudanniemen alueen viemäröinti	Tulot	10					
	Menot	-65					
Sukevan vankilan siirtoviemäri ja jvp-saneeraus		-37		-2	-21	-54	
Sukevan pienpumppaamoiden jv-automaatio				-2	-30	-38	-55
Sukevan Pölkkylässä jvp-saneeraus					-34		
Suksimiehentien jv-pumppaamon saneeraus		-19					
Sonkalahden jvp:n uusiminen		-87					
Sj-lisalmi jvp:n pumppaamoiden uusiminen		-30					-11
Sonkajärven vesihuollon sähköinen kartta			-10				
Sonkajärven vesijohtoverkoston runkoventtiilikai-vojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen			-2	-15	-49	-44	-55

Sukevan jätevedenpuhdistamon peruskorjaus ja automaation päivitys		-35			-16	-32
Sonkajärven pienpumppaamoiden liittäminen jv-automaatioon			-31			
Sonkajärven tasausaltaan sähköjärjestelmän saneeraus						-13
Sonkajärvi-lisälmi siirtoviemärin Tulot		13				
tasausaltaan pumppujen saneeraus Menot		-64			-24	
Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriytys		-27	-57			

Sonkajärven vesihuoltolaitoksen suurimpia investointeja vuoden 2021 aikana olivat seuraavat:

Sukevan vankilan läheisyydessä olevan vesitornin kuntoarvion teko toteutui vuoden 2021 lopulla. Sukevan viemäriverkoston vuotovesikartoitus valmistui syksyllä 2021.

Vesihuoltolaitoksen monivuotinen projekti etäluettavien mittareiden vaihtotyöstä laitoksen asiakkaiden kiinteistöihin eteni suunnitellusti, koronasta huolimatta. Vanha mittarikanta on ollut kiinteistöissä pääosin vanhentunutta ja uusien etäluettavien vesimittareiden vaihto on ollut ajankohtainen. Etäluettavien mittareiden vaihtotyö saadaan päätökseen vuoden 2022 aikana.

Vesistön tilaa edistävänä hankkeena aloitettiin Sonkajärven vedenkorkeuden noston suunnittelu ja hankkeen lupahakemusasiakirjoja valmisteltiin loppuvuodesta 2020. Suunnitelma- ja luvitusvaiheelle haettiin investointiavustusta Pohjois-Savon ELY-keskukselta. Suunnitelman ja pohjapadon vesioikeudellisen lupahakemuksen kustannuksiin myönnettiin marraskuussa avustusta 50 % (14 175 €). Sonkajärven pohjapadon vesioikeuslupa-asiakirjat jätettiin Itä-Suomen Aluehallintovirastolle lokakuussa.

Lepokankaantie- Viertotie vesihuollon hanke valmistui syksyllä 2021. Hankkeeseen sisältyi vanhan valurautaisen runkovesijohdon uusiminen, kahden runkoventtiilikaivon rakentaminen sekä jäteveden viemäriinjojen uusiminen.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Valtakunnallinen ja alueellinen kehitys

Vuoden 2022 alussa puhjennut Ukrainan sota tulee vaikuttamaan maailmaan, Suomeen ja Sonkajärveen monin eri tavoin. Vaikutukset kohdistuvat muun muassa talouteen, kun hintojen nousu ja inflaatio kiihtyvät. Suomen talouskasvu hidastuu, kun kauppa Venäjän kanssa vähenee. Useat suomalaiset yritykset ovat jo ilmoittaneet vetäytymisestään Venäjän markkinoilta. Alueellisesti yksi tällainen yritys on Olvi. Myös muun muassa Ponsella on merkittävää toimintaa Venäjällä. Maatalouden hankaluudet kasvavat, kun energian ja raaka-aineiden saatavuus heikkenee ja hinta nousee. Myös esimerkiksi kuljetusalalla polttoaineen hinnan merkitys on suuri. Inflaatio tulee nousemaan nopeammin kuin palkat, mikä tarkoittaa palkansaajien ostovoiman heikentymistä. Ukrainan sota tulee vaikuttamaan negatiivisesti myös työllisyyteen.

Alkuvuonna 2022 on sodan johdosta päivitetty kunnan valmiussuunnitelmia sekä varauduttu laajamittaiseen ukrainalaisten pakolaisten vastaanottoon. Samanaikaisesti ovat kunnallisen työehtosopimuksen palkansajapuolen pääsopijajärjestöt ilmoittaneet työtaistelutoimenpiteistä. Kunnan varautuminen työtaistelutoimenpiteisiin on käynnissä. Alkuvuosi 2022 aloitetaan erityisen haastavassa tilanteessa.

Vuoden 2021 loppupuolella jouduttiin ottamaan vielä käyttöön rajoitustoimenpiteitä koronapandemian johdosta. Liikuntatiloja jouduttiin osittain sulkemaan. Sonkajärvellä tartuntoja oli runsaasti loppuvuodesta 2021 ja alkuvuodesta 2022. Valtakunnallisesti alkuvuonna 2022 koronapandemia on laantunut. Tilastoidut ilmaantuvuusluvut ovat valtakunnallisesti laskusuunnassa, samoin Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä. Isommilla paikkakunnilla tapauksia kuitenkin esiintyy edelleen runsaasti. Koronatartuntaa on tämänhetkessä tilanteessa vaikea torjua. Toisaalta rokotuskattavuus on hyvä, ja rokote suojaa hyvin taudin vakavammilta muodoilta.

SOTE- ja pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle 1.1.2023. Sonkajärven kunnasta siirtyy muutoksen johdosta seitsemän ruokapalvelutyöntekijää hyvinvointialueen palvelukseen. Tämän hetken linjauksen mukaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen ruokapalvelut tulee järjestämään Servica Oy. Henkilöstö siirtyisi näin ollen Servican palvelukseen. Henkilöstönsiirtoa on valmisteltu jo vuonna 2021 ja valmistelu jatkuu koko vuoden 2022 ajan. Siirto toteutuu 1.1.2023. Muutoksessa on tärkeää varmistaa sonkajärveläiset työpaikat, Mosaiikin tuotantokeittiön toiminnan jatkuminen sekä mahdollisuus käyttää paikallisia ja lähialueiden tuottajien tuotteita.

Kun SOTE- ja pelastustoimi poistuvat kuntien järjestämisvastuulta, muuttuu kuntien tehtäväkenttä olennaisesti. Jatkossa kuntien keskeisimmät tehtävät liittyvät koulutoimeen, varhaiskasvatukseen, vapaaseen sivistystyöhön sekä teknisiin palveluihin. Samassa yhteydessä kuntien valtionosuudet pienenevät noin 70 prosenttia ja verotulot noin 40 prosenttia, kun rahoitusta siirretään kunnilta hyvinvointialueille. SOTE- ja pelastustoimen niin sanotut siirtolaskelmat (=paljonko rahoitusta siirtyy kunnalta hyvinvointialueelle) täsmenevät jatkuvasti. Vuoden 2022 kuluessa on ratkaistava sekä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän jatko että ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja eläinlääkinnän järjestämistapa. Kuntayhtymän omistuksessa on muun muassa Iisalmen sairaala, joka jatkossa vuokrataan hyvinvointialueelle.

Kuntien työllistämispalvelut ovat isossa muutoksessa. Sonkajärven kunta on mukana Työllisyyden kuntakoelussa, joka pohjustaa työllistämispalveluiden kokonaisuuden siirtoa kuntien järjestämisvastuulle. Tämän hetken linjauksen mukaan palvelut siirrettäisiin kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistointialueelle, jonka työvoimapohja on vähintään 20 000 henkilöä. Pohjoismainen työvoimapalvelumalli käynnistyy toukokuussa 2022 ja edellyttää kunnilta lisäpanostusta työllistämispalveluihin.

Alla olevissa taulukoissa näkyvät Sonkajärven kunnan taloussuunnitelman 2022–2024 mukaiset verotulo- ja valtionosuusennusteet.

1000 €	2022	2023	2024
Tulovero	10 359	5 073	4 946
Kiinteistövero	1 027	1 027	1 027
Yhteisövero	2 819	2 075	2 046
YHTEENSÄ	14 205	8 175	8 019

Vuonna 2023 verotulot pienenevät sote- ja palo- ja pelastustoimen uudistuksen vuoksi noin 43 prosenttia, kun niiden rahoitus siirretään kunnilta hyvinvointialueille.

1000 €	2022	2023	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 153		
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 411		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	14		
Verotulomenetyksen kompensatio	2 721		
YHTEENSÄ	16 299	4 287	4 194

Vuosille 2023–2024 ei ole vielä saatavissa tarkempaa valtionosuuksien erittelyä. Valtionosuudet pienenevät vuonna 2023 noin 74 prosenttia sote- ja palo- ja pelastustoimen uudistuksen vuoksi, kun niiden rahoitus siirretään kunnilta hyvinvointialueille.

SOTE- ja pelastustoimen muutoksen jälkeen kunnan talouden kestävyysnäkökulmasta on keskeistä, että kunnan SOTE- ja pelastustoimen kiinteistöistä saadaan vuokratuloja, joilla voidaan kattaa kiinteistöjen poistot sekä lainanlyhennykset ja korot.

Kunnan investointipaineet ovat merkittävät. Teknisen lautakunnan valmisteleman kymmenen vuoden investointikehikon (2021–2030) mukaan investointien nettosumma on noin 16,0 miljoonaa euroa, eli keskimäärin 1,6 miljoonaa euroa per vuosi. Suurin yksittäinen investointi on terveyskeskuksen peruskorjaus, jonka kustannusarvio on yhteensä 2,8 milj. euroa. Peruskorjaus ajoittuu vuosille 2021–2022. Myös Sukevan paloaseman uudisrakennus tulee olemaan mittava investointi. Sonkajärven kunnan poistotaso on noin 1,4 milj. euroa per vuosi. Investointipaine on siis suurempi kuin vuosittaiset poistot. Kunnan tulorahoitus ei tule riittämään investointeihin, vaan niitä on katettava lainalla, jolloin kunnan lainamäärä kasvaa.

Sonkajärven kunta on laatinut talouden tasapainottamissuunnitelman, ja kunnalle on myönnetty vuonna 2021 harkinnanvarainen valtionosuuden korotus 650 000 euroa. Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta voidaan myöntää kunnalle, joka tarvitsee lisätukea poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lisäksi otetaan huomioon paikalliset erityisolosuhteet. Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi. Valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja.

Korotus on tarkoitettu osaksi kunnan omia talouden tervehdyttämistoimia, joihin kunnan on syytä varautua korotuksesta riippumatta. Korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista lisäystä kunnan omassa päätäntävallassa oleviin menoihin.

Sonkajärven kunnan väestökehityksen trendi on laskeva. Tilastokeskus arvioi vuoden 2021 lopun väestömääräksi 3 776 henkilöä. Vuonna 2040 väkimäärän arvioidaan olevan 2 882 henkilöä. Vähennystä on 23 prosenttia. Vuoteen 2040 mennessä 0–6 vuotiaiden määrän arvioidaan pienenevän 20 prosenttia, 7–12 vuotiaiden 33 prosenttia, 13–15 vuotiaiden 40 prosenttia, 16–18 vuotiaiden 31 prosenttia, 19–49 vuotiaiden 27 prosenttia ja 50–64 vuotiaiden 47 prosenttia. Sen sijaan yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan kasvavan 46 prosenttia. Väestön väheneminen pienentää kunnan rahoituspohjaa, koska valtionosuuksien määrä riippuu ennen muuta kunnan asukasmäärästä, ja toisaalta kunnallisveron määrä kunnan työikäisen väestön määrästä ja työllisyysasteesta. Vuonna 2000 Sonkajärven kunnan väestöllinen huoltosuhde oli 59,6, vuonna 2020 huoltosuhteeksi ennustetaan 87,7 ja vuonna 2030 ennuste on 117,2. Sataa työikäistä kohden olisi siis 117,2 ei-työikäistä.

Väestöennuste 2021–2024

2021	2022	2023	2024
3776	3687	3619	3556

Väestökehitys ja erityisesti nuorempien ikäluokkien pieneneminen ja yli 75-vuotiaiden ikäluokan kasvaminen aiheuttavat muutostarpeita kunnan palveluverkolle. Pohdittavaksi tulee esimerkiksi se, minkälainen varhaiskasvatus- ja kouluverkko ja toisaalta minkälaisia ikäihmisten asumisen ratkaisuja kunnassa tarvitaan. Näiden palvelujen tarpeen muutoksilla on heijastusvaikutuksia myös moniin muihin palveluihin, esimerkiksi ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet, vapaan sivistystoimen palvelut (erityisesti kansalaisopisto ja kirjasto), ruokapalvelu, joukkoliikenne ja kiinteistöt. Sonkajärven kunnan palveluverkkoselvityksessä (2018) on todettu, ettei Sonkajärven kunnan talous kestä nykyisenkaltaista palvelurakennetta. Tulorahoituspohja ei riitä kattamaan toiminnan ja poistojen kustannuksia. Selvityksessä on myös todettu, että kunnan on tehtävä merkittäviä muutoksia palvelurakenteeseen turvatakseen kunnan itsenäisyys ja riittävät palvelut asukkaille.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin.

Hyvinvointialueuudistuksessa kuntien sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen liittyvät tehtävät siirtyvät 1.1.2023 toimintansa aloittaville hyvinvointialueille. Hyvinvointialuemuutos vähentää kunnan strategisia riskejä, jotka liittyvät kasvaviin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin. Toisaalta uudistukseen liittyy palveluverkon muutoksia, jotka keskipitkällä aikavälillä voivat vaikuttaa kuntalaisten palveluiden paikalliseen saatavuuteen ja kunnan terveydenhuolto- ja tukipalvelukiinteistöjen omistusten kannattavuuteen.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit koskevat muun muassa päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta, suhdannevaihteluja ja lainsäädännön muutoksia.

Kunnan henkilöstön ikääntyminen on keskeinen toiminnallinen riski. Eläkepoistuma vuosina 2022–2026 on arviolta yhteensä 16 % vakituisesta henkilöstöstä. Kunnassa on edistettävä ikääntyvän henkilöstön jaksamista ja löydettävä keinoja osaamisen siirtämiseen. Ikääntyminen mahdollistaa toisaalta myös organisaatio- ja henkilöstörakenteen uudelleentarkastelemisen. Työyhteisöille on varmistettava riittävä tuki muutostilanteissa. Osaavan henkilöstön rekrytointi kuntaan on tietyillä osaamisalueilla haastavaa. Osa kunnan toimintayksiköistä on verrattain pieniä. Yksikön koko rajoittaa esimerkiksi sijaisjärjestelyjen tekemistä. Ohut organisaatio tarkoittaa myös sitä, että yksittäisen työntekijän tehtävänkuvaan voi kuulua erikoistuminen laajenevaan määrään erityyppisiä tehtäviä, mikä voi aiheuttaa haasteita rekrytointiin ja perehdyttämiseen. Henkilöstön jaksamista, työkykyä ja osaamista on tarpeen tukea.

Hyvinvointialueuudistus näkyy myös toiminnallisten riskien tasolla. Muutokseen liittyvänä epävarmuustekijänä on uuden hyvinvointialueen ja kunnan välisen yhteistyön muotoutuminen tehtävien siirryttyä. Hyvinvointialueiden ja kuntien tehtävillä on useita rajapintoja esimerkiksi työllisyyden ja koulutoimen aloilla. Toimintatavoilla ja vuorovaikutuksella kestää aikansa rakentua ja vakiintua.

Ukrainan sota voi vaikuttaa valmiussuunnitelmalla varauduttavien riskien realisoitumiseen. Sota on tuonut tullessaan epävarmuutta hyödykemarkkinoille. Epävarmuus on näkynyt jo polttoaineiden hinnoissa, mutta se voi myöhemmin vaikuttaa myös muun muassa elintarvikkeiden hintoihin. Lisäksi Ukrainasta on lähtenyt pakolaisia, joista osa voi tarvita hätämajoitusta ja tukitoimia kunnalta.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät muun muassa talouden tasapainoon, tulorahoituksen riittävyyteen, investointeihin ja rahoitukseen. Rahoitusriskit voidaan ryhmitellä korkoriskiksi, valuutariskiksi, likviditeettiriskiksi ja luottoriskiksi.

Vuoden 2021 lopulla euroalueen inflaatio alkoi nousta, ja korkotason nousu on mahdollista vuoden 2022 aikana. Molemmat ilmiöt voivat vaikuttaa kunnan kustannuksiin. Vaikutuksia voi olla vaikea ennakoida, mutta muutoksiin voidaan yrittää varautua talousarviovaiheessa.

Kunnan taloudelliset riskit ovat merkittävät. Toiminnan rahoituspohja pienenee jatkuvasti väkiluvun laskun ja kertaluontoisesti hyvinvointialueuudistuksen vuoksi. Riskinä on, että kunnan yleisessä toimivallassa olevaan, alueen tarpeista lähtevään, ei-lakisääteiseen toimintaan on jatkossa yhä haastavampaa löytää pelivaraa. Kunnan taloudellisen kantokyvyn näkökulmasta on keskeistä, miten kunta pystyy sopeuttamaan palveluverkkonsa väestökehityksen mukaisesti.

Kunnan takausten kokonaismäärä on 3,6 milj. euroa, josta suurimmat takausvastuut ovat Sonkakoti Oy:lle 2,8 milj. euroa, Iskola Oy:lle 0,4 milj. euroa, Ylä-Savon Vesi Oy:lle 0,2 milj. euroa ja Ylä-Savon Jätehuolto Oy:lle 0,2 milj. euroa. Takauksiin ei liity tällä hetkellä merkittäviä riskejä.

Kunnan osakkeiden ja osuuksien yhteismäärä vuonna 2021 oli 4,5 milj. euroa, joista tytäryhteisöjen osakkeita on 0,9 milj. euroa ja kuntayhtymien osuuksia 2,7 milj. euroa. Kuntayhtymien osuuksista suurimmat ovat Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä (1,2 milj. euroa) ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (1,2 milj. euroa).

Konserniyhteisöihin liittyvät riskit

Pohjois-Savon pelastuslaitokselle on saapunut vaatimuksia korkeimman oikeuden päätökseen KKO:2015:48 liittyen. Vaatimusten käsittely on kesken työtuomioistuimessa. Vaatimuksissa on vaadittu varallaolon luetta vaksi työajaksi. Kokonaisvaatimussumma on arvioitu olevan noin 30.000.000 euroa. Mikäli korvauksia tulee maksettavaksi, kunnat vastaavat kustannuksista.

Konserniyhteistöistä suurimmat riskit liittyvät Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin toimintaan ja mittaviin investointeihin sekä Aluekehityssäätiön rahoitusjärjestelyihin.

Sonkajärven tuote- ja yrityskehitysrahasto on Aluekehityssäätiön hallinnoima rahasto, jonka hallitukselle Säätiön hallitus on myöntänyt päätösvaltaa rahaston tavoitteiden toteuttamiseksi. Säätiön hallitus on hyväksynyt rahaston vuosikatsauksen vuodelta 2021. Aluekehityssäätiö/Sonkajärven tuote- ja yrityskehitysrahasto myönsi vuonna 2019 Aluepro Oy:lle pääomalainaa 37 000,00 euroa (hallituksen päätös 11.10.2019) toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Aluepro Oy:llä on tätä velkaa 31.12.2021 jäljellä 37 000,00 euroa.

Aluekehityssäätiön yhteydessä toimiva Ylä-Savon Instituutti -rahasto tukee sääntöjensä mukaisesti säätiön toimintaperiaatteita. Rahaston varat muodostuvat mm. lahjoituksista ja Säätiön tuotoista. Aluekehityssäätiö/Ylä-Savon Instituuttirahasto myönsi vuonna 2017 Aluepro Oy:lle konsernilainaa 35 000,00 euroa (hallituksen päätös 16.5.2017) toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Aluepro Oy:llä on maksanut lainan pois vuonna 2021.

Sonkajärven kunta on maksanut Aluekehityssäätiön tililimiitin. Sonkajärven kunnalle jää takauksen maksun yötä regressioikeus ja näin ollen Aluekehityssäätiö jäi velkaa 336 000,00 euroa Sonkajärven kunnalle. Tällä hetkellä velan määrä on 330 600,00 euroa. Velkaa lyhennetään 100,00 euroa kuukaudessa. Vuonna 2021 lyhennys oli 600,00 euroa.

Aluekehityssäätiön 200 000,00 euron lainan vakuudeksi on Sonkajärven tuote- ja yrityskehitysrahasto antanut 90 000,00 euron talletusvakuuden Säästöpankki Optialle. Vuoden 2021 velan määrä oli 80 000,00 euroa.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

1.2.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kunnan tehtävien, toimivallan ja vastuiden jako on dokumentoitu kunnan hallintosääntöön. Kunnan sisäisen valvonnan ohje on tullut voimaan 1.1.2017 ja riskienhallintaohje 1.1.2019.

Muita kunnan toimintaa ja hallintoa ohjaavia keskeisiä ohjeita ovat:

- omistajapolitiikka
- konserniohjeet
- tietoturva- ja tietosuojaohjeistukset sekä -koulutukset
- hankintaohje
- henkilöstöohjelma
- viestintästrategia
- asiakirjahallinnon ja arkistotoimen toimintaohje

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan velvollisuutena on osana taloudenhoidon tehtävää järjestää kunnan ja kuntakonsernin kokonaisvaltainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta, ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja toimeenpano, valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä raportoida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä toimintakertomuksessa.

Kunnanhallitus:

1. valmistelee sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan ohjeen ja menettelytavat;
2. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan ja että riskien toteutumisen vaikutukset, todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan;
3. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
4. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä (raportointivastuu).

Valtuuston tehtävänä on hyväksyä sisäisen valvonnan ohje osana hallintosääntöä.

Toimielimien velvollisuutena on järjestää toimielimen ja tulosalueiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä ohjata ja valvoa niiden toimeenpanoa sekä raportoida niistä ohjeiden mukaisesti.

Toimielimet vastaavat alaisensa toiminnan tuloksellisuudesta. Niiden tulee seurata ja arvioida tulosalueiden toimintaa ja taloutta sekä varmistaa niiden toimintaan liittyvien riskien tunnistamisen, arvioinnin ja hallinnan menettelytapojen toteutuminen.

Kunnan johtoryhmän tehtävä on toimeenpanna sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja määräykset sekä koordinoita sisäisen valvonnan raportointia toimintakertomuksessa.

Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulosalueillaan sekä raportoida siitä ohjeiden mukaisesti. Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on siten ohjata ja seurata alaistaan toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Viranhaltijoiden tulee toimeenpanna riittävät sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat menettelytavat ja valvoa niiden toimivuutta.

Konserniyhteisöjen velvollisuutena on järjestää sisäinen valvonta ja riskienhallinta organisaatiossaan huolellisesti. Riskienhallinnassa on otettava huomioon kunnan omistajapoliittiset tavoitteet ja konserniohje hyvän hallintotavan mukaisesti. Konserniyhteisöjen tulee raportoida kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle konserniyhteisön merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä.

Henkilöstön velvollisuutena on toimia tavoitteiden ja annettujen ohjeiden mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan sekä raportoida havaitsemistaan epäkohdista esimiehilleen.

Vuonna 2021 sisäisessä valvonnassa keskityttiin hallintosäännön ja sille alisteisten sääntöjen ja ohjeiden ajan tasaisuuden varmistamiseen sekä vesihuollon laskutusprosesseihin. Hallintosäännön ja sille alisteisten keskeisten sääntöjen ja ohjeiden osalta on vuoden 2021 kerätty päivitystarpeet. Sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen toteutetaan vuoden 2022 aikana. Vesihuollon laskutusprosessi analysoitiin ja siinä havaittiin katkoksia, joiden johdosta taloushallinto ei ollut saanut tietoja, joiden pohjalta laskutus olisi voitu tehdä. Prosessissa olleiden puutteiden johdosta laskuttamattomia vesilaskuja oli kertynyt yhteensä 24 830,08 euroa. Laskut periytyivät vuosilta 2003–2019. Havaitun poikkeaman johdosta prosessit suunniteltiin uudelleen ja varmistettiin riittävä ja viivytyksetön tiedonkulku. Takautuvaa laskutusta (kolmen edellisen vuoden ajalta) pystyttiin tekemään yhteensä noin 5 674,15 euroa, ja laskuttamatta jäi 19 155,93 euroa.

Päätöksentekoprosessin sisäinen valvonta

Kunnan päätöksenteko perustuu hyvän hallinnon mukaisesti julkisuusperiaatteeseen ja avoimuuteen. Päätöksentekoa ohjaavat lainsäädäntö ja hallintosääntö. Kuntalaisten asianmukainen kohtelu edellyttää, että henkilöstö toimii hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti ja tuntee kuntalain, hallintolain ja julkisuuslain lisäksi riittävästi muuta lainsäädäntöä omalta vastuualueeltaan.

Päätöksentekoprosessin sisäisen valvonnan kannalta on tärkeää, että päätöksentekoprosessissa käytetään sähköistä asianhallintajärjestelmää. Viranhaltijapäätökset on tehty asianhallintajärjestelmällä, jotta ne ovat olleet otto-oikeus- ja oikaisuvaatimuskelpoisia. Päätökset on asetettu asianmukaisesti nähtäville ja lähetetty tiedoksi asianosaisille.

Oikaisuvaatimuksia tuli vuoden 2021 aikana kolme:

- Kunnanjohtajan viranhaltijapäätös 17.9.2021 § 8; Varhaiskasvatuksen opettajan tehtäväkohtainen palkka ajalla 12.7.-1.8.2021
- Sivistyslautakunnan päätös 8.6.2021 § 36; Asia salassa pidettävä
- Teknisen lautakunnan päätös 9.6.2021 § 39; Hakemus vesivahingon aiheuttaman vesilaskun kohtuullistamisesta

Kanteluita tuli yksi:

- Opetuksen järjestäminen

Henkilöstöasioiden sisäinen valvonta

Kuntakonsernin tärkein voimavara on sen osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö. Työkyvyn seuraaminen ja arviointi sekä ammattiosaamisen ylläpitäminen ovat tärkeä osa työyhteisön kehittämistä ja työyhteisön hyvinvoinnista huolehtimista. Työyhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen on myös riskienhallintaa. Toimiva työterveyshuolto, työsuojelutoiminta ja hyvin toteutettu yhteistoiminta edesauttavat työkyvyn säilymistä ja henkilöstön viihtyvyyttä. Henkilöstön on myös itse huolehdittava oman osaamisensa ylläpitämisestä.

Henkilöstöasioiden hoito perustuu valtuuston hyväksymään henkilöstöohjelmaan. Ohjelman toteutumista arvioidaan henkilöstökertomuksessa. Avainhenkilöiden tunnistaminen sekä osaamisen ja tehtävien jakaminen varmistavat toiminnan jatkuvuuden.

Viestintä on tärkeä osa johtamista. Periaatteena on, että henkilöstön on saatava tietoa henkilöstöä koskevista asioista sekä niiden kehityksestä. Erityisesti on tiedotettava henkilöstölle heidän omiin työtehtäviinsä ja niiden suorittamiseen liittyvistä muutoksista sekä työpaikkaan ja työoloihin liittyvistä asioista. Lähiesimiesten tapaamisia on järjestetty tarpeen mukaan.

Johtamista, henkilöstön osaamista ja ammattitaitoa sekä työyhteisön hyvinvointia arvioidaan muun muassa kehityskeskustelujen, työpaikkakokousten ja osaamiskartoitusten avulla. Näiden toteuttamisesta vastaa toimielimen tai tulos-/vastuualueen esimies.

Henkilöstökertomus on laadittu tilinpäätöksen 2021 yhteydessä.

Talouden suunnittelun sisäinen valvonta

Talouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmän perustana on valtuuston vuosittain hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma sekä siihen liittyvät käyttösuunnitelmat. Talousarvioon kirjattujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittelyprosessi on avainasemassa luotaessa perustaa seurantaan liittyvälle sisäiselle valvonnalle. Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä on tilivelvollisten käytössä oleva sisäisen valvonnan väline, jonka avulla talouden suunnittelu ja seuranta toteutetaan.

Talousarvion ja -suunnitelman valmistelussa riskejä pienennetään hyödyntämällä kattavasti toiminnan ja talouden seurantajärjestelmiä ja sisäistä laskentaa sekä hyödyntämällä talouteen, palvelujen kysyntään, lainsäädännön kehitykseen ja väestöpohjaan liittyviä ennakkotietoja, tilastoja ja ennusteita. Talouden suunnittelun valvontatoimenpiteillä pyritään varmistamaan talousarvion ja -suunnitelman perustuminen realistisiin suunnitelmiin sekä talousarvion valmistelussa käytettävän raportoinnin luotettavuus.

Talousarvio laaditaan yhteistyössä luottamushenkilöiden, henkilöstön ja mahdollisuuksien mukaan kuntalaisten kanssa. Talousarviokäsittelystä ja sitä koskevista päätöksistä tiedotetaan aktiivisesti. Kunnan internet- sekä sosiaalisen median sivustoja hyödynnetään tiedottamisessa.

Talousarvion toteutumisen seurannassa on vuonna 2021 noudatettu sisäisen valvonnan yleisohjeen määräyksiä. Tilikauden aikana tiedossa olleista menojen lisäyksistä tai tulojen alituksista on tehty talousarvion muutosesitys tilikauden aikana.

Kirjanpidon ja maksuliikenteen sisäinen valvonta

Kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kuntalakia, kirjanpitolakia, hyvää kirjanpitolapaa ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia yleisohjeita sekä muuta asiaa koskevaa lainsäädäntöä. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista. Tämä edellyttää oikein tehtyjä kirjauksia sekä toimintakertomuksessa, tuloslaskelmassa, taseessa ja liitetiedoissa oikeita ja riittäviä tilinpäätöstietoja.

Kirjanpito perustuu valtuuston hyväksymään talousarvioasetelmaan. Se on järjestetty toimielimittäin, tulos- ja vastuualueittain, tulosityksiköittäin sekä tilierittelyittäin. Sen perusteella voidaan seurata talousarvion ja käyttösuunnitelmien toteutumista ja saada kunnan toiminnassa, johtamisessa ja tilastoinnissa tarvittavat tiedot.

Kunnassa on noudatettu hyvää kirjanpitolapaa sekä kirjanpitoa ja maksuliikennettä koskevia lakeja, sääntöjä ja ohjeita. Menotositteet ovat yksilöitävissä ja varmennettavissa kirjanpitojärjestelmästä, josta käyvät ilmi

myös tositteiden asiantarkastajat ja hyväksyjät. Kirjanpidon kuukausiraportit ovat olleet tilivelvollisten viranhaltijoiden saatavissa ajantasaisesti. Kunnanhallitus on käsitellyt vuoden 2020 tilinpäätöksen ja toimintaker-
tomuksen kokouksessaan 29.3.2021 ja valtuusto 28.6.2021. Vuoden 2021 välitilinpäätös on laadittu tilanteen
30.6.2021 perusteella ja saatettu tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle.

Omaisuuksien hallinnoinnin sisäinen valvonta

Kunnan omaisuus kirjataan kunnan taseeseen. Kunnan omaisuutta ja rahavaroja on hoidettava riskittävästi ja tuloa tuottavasti. Kunnan henkilöstön velvollisuutena on huolehtia siitä, ettei kunnan omaisuutta katoa ja että se pidetään kunnossa ja että sitä käytetään taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnan omaisuuteen kohdistuneet vahingot tai rikokset on tarvittaessa ilmoitettava poliisille.

Kunta on vakuuttanut kunnan omaisuuden, henkilöstön, kunnan ulkopuolisille aiheuttamat vahingot ja asiakunnan vakuutusyhtiön kanssa tehdyn riskien kartoituksen perusteella.

Tietohallinnon ja tietoturvan sekä tietosuoja- ja tietosuojan sisäinen valvonta

Sonkajärven kunnan tietohallinto-ohjelma 2018–2021 on tullut voimaan 1.6.2018. Ohjelmassa on määritelty tietohallinnon toimijoiden tehtävät ja vastuut. Ohjelman lisäksi kunnan tietohallinnossa noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymiä tietoturvaohjeistuksia, asiakirjahallinnon ja arkistotoimen toimintaohjetta, tietosuoja- ja tietoturvapoliittia sekä muita kunnanhallituksen ja valtuuston hyväksymiä ohjeita.

Kunta on tehnyt tiivistä yhteistyötä Savon ICT Palvelut Oy:n kanssa tietohallintoon ja tietoturvaan liittyen. Kunnan tietohallintovastaava (kunnansihteeri) on osallistunut säännöllisesti tietohallintovastaavien tapaami-
siin ja vastannut tiedonkulusta Savon ICT Palvelut Oy:n ja kunnan henkilöstön välillä. Tietoturvapoiikkeamasta ilmoittaminen on ohjeistettu kunnan intranet-sivuilla.

Kunnassa on tietosuojavastaava (arkistonhoitaja), ja koko henkilöstö sekä luottamushenkilöt on koulutettu tietosuoja-asioihin EU:n tietosuoja-asetuksen voimaantulon jälkeen. Tietosuoja- ja turvaa koskevat seuraavat ohjeistukset:

- Tietosuoja- ja tietoturvapoliittia
- Henkilötietojen käsittely Sonkajärven kunnassa
- Henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvapoliittia
- Luottamushenkilön tietosuoja- ja tietoturvapoliittia

Rekisteritietojen tarkastuspyyntö ja henkilörekisteriin talletetun henkilötiedon korjaamisvaatimus –lomak-
heet löytyvät kunnan internet-sivuilla.

Tietoturvapoiikkeamailoituksia tehtiin kunnassa vuonna 2021 yksi. Tietoturvapoiikkeaman riski arvioitiin merkittäväksi ja vakavaksi. Asian tiimoilta käytiin läpi omat toimintatavat ja tehtiin ohjeistuksiin muutoksia. Asiasta informoitiin asianosaisia ja korostettiin oman toiminnan huolellisuutta.

Muut asiat

Kunnan avustusten myöntämisessä on noudatettu talousarviota sekä annettuja ohjeita ja määräyksiä. Ta-
kauspäätökset on yksilöity ja takauspäätöksiin on liitetty tiedot takausta hakevan organisaation taloudelli-
sistä tilanteesta. Vakuuksien käsittelyssä on noudatettu voimassa olevia säännöksiä.

1.2.2 Riskienhallinnan järjestäminen

Sonkajärven kunnan riskienhallintaprosessi koostuu kahdeksasta vaiheesta, jotka perustuvat riskienhallinnan kansainvälisiin suosituksiin ja standardeihin:

1. Toimintaympäristön määrittäminen
2. Tavoitteiden asettaminen ja perustehtävät
3. Riskien tunnistaminen
 - a. Riskien itsearviointi
 - b. Vuosittain tehtävä
 - c. Huomioidaan toimintaympäristön muutokset
4. Riskien arvioiminen
 - a. Riskien tunnistamisen yhteydessä
 - b. Arvioidaan todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta asteikolla 1–4
5. Riskeihin vastaaminen (hallintatoimet)
 - a. Riskien priorisointi
 - b. Toimenpiteiden valinta
6. Valvontatoimenpiteet (kontrollit)
7. Raportointi
8. Seuranta

Riskienhallintaprosessin vaiheet 1 ja 2 dokumentoidaan kuntastrategiaan sekä vuosittain laadittavaan talousarvioon. Toimintaympäristö määritellään Sonkajärven kuntastrategiassa sekä vuosittaisessa talousarviossa, mutta siihen liittyviä muutoksia seurataan jatkuvasti ja niihin reagoidaan tarpeen mukaan. Sonkajärven kunnan perustehtäviä säätelevät useat lait ja asetukset. Tavoitteet asetetaan Sonkajärven kunnan kuntastrategiassa ja muissa strategioissa ja suunnitelmissa. Tavoitteita täsmennetään vuosittain talousarviossa.

Vaiheet 3–6 dokumentoidaan erilliseen vuosittain päivitettävään riskienhallintaohjelmaan. Riskienhallintaohjelma laaditaan toimielintasolla ja sen laatimisesta vastaavat toimielinten esittelijät. Ohjelman laatimiseen osallistuvat tulosalueiden esimiehet. Riskienhallintaohjelma käsitellään ao. toimielimessä talousarviovuoden keväällä ja tarvittaessa. Mikäli kesken tilikauden havaitaan merkittäviä uusia riskejä, tulee niistä raportoida välittömästi ao. toimielimelle. Riskit tulee käsitellä toimielimessä riskienhallintaprosessin vaiheiden 3–6 mukaisesti ja dokumentoida ne riskienhallintaohjelmaan.

Vaiheet 7 ja 8 toteutetaan tilinpäätösprosessin yhteydessä. Riskienhallinnan toimeenpanosta, tuloksellisuudesta ja olennaisimmista riskeistä raportoidaan toimintakertomuksessa. Seurannalla tarkoitetaan riskienhallinnan tehokkuuden arviointia ja riskienhallinnan kehittämistä. Seurannasta vastaa kunnanhallitus.

Vuonna 2021 riskienhallinnan kehittäminen keskittyi toimintakyvyn varmistamiseen ja vahvistamiseen häiriö- ja poikkeusoloissa. Laajennettu valmiusjohtoryhmä, johon kuuluvat kaikki esimiehet, kokoontui vuoden aikana säännöllisesti. Kunta osallistui vuonna 2021 valtionhallinnon organisoimaan Taisto21-harjoitukseen. TAISTO-harjoitus on julkishallinnolle suunnattu tietosuoja- ja tietoturvaloukkauksien hallinnan harjoitus, jossa organisaatiot harjoittelevat toimintamalleja ja prosesseja erilaisten häiriötilanteiden varalle. Lisäksi kunta osallistui Savo21 alueellisen valmiusharjoitukseen. Kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa päivitettiin.

1.2.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Vuonna 2022 riskienhallinnan kehittäminen keskittyy edelleen toimintakyvyn varmistamiseen ja vahvistamiseen häiriö- ja poikkeustilanteissa. Koronavirusepidemia, Ukrainan sota, työtaistelut sekä tietoturva- ja tietosuojauhkat alleviivaavat edelleen asian merkittävyyttä.

Vuonna 2022 sisäisessä valvonnassa keskitytään erityisesti omaisuuden hallintaan ja sopimukseen. Omaisuuden osalta arvioidaan, onko kunnan kiinteistöomaisuus palvelutehtävän kannalta välttämätöntä tai tarpeellista. Vuonna 2022 toteutettava toimenpide: Otetaan vaiheittain käyttöön "Maakuntien kiinteistöt" -sähköinen tietojärjestelmä, johon kirjataan kunnan suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt (ryhmittely hallinnonaloittain, korjausvelan seuranta). Sopimusten osalta tarkistetaan, että sopimukset on tehty voimassa olevan hankintalainsäädännön, hankintatoimea koskevia ohjeistusten ja hankintaohjeen mukaisesti. Lisäksi arvioidaan, miten sopimukset tukevat kunnan taloudellista ja tuloksellista toimintaa. Vuonna 2022 toteutettava toimenpide: Hyvinvointialueelle siirtyvät sopimukset.

1.2.4 Selonteon valmistelu ja käsittely

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko on valmisteltu johtoryhmässä, jossa ovat edustettuna toimielimien esimiehet/esittelijät. Selonteko sisältää kokonaiskatsauksen kunnan sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan. Pienessä organisaatiossa selonteon valmistelu on luonteva toteuttaa kuntatasoisen yhteisen keskustelun ja dokumentoinnin pohjalta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa. Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. *Vuosikate* osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattavat olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutokset tilikaudella.

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA

	2021	2020
	<i>1000 €</i>	<i>1000 €</i>
Toimintatuotot	4 330	3 726
Valmistus omaan käyttöön	0	18
Toimintakulut	-30 346	-30 035
Toimintakate	-26 016	-26 291
Verotulot	15 273	13 896
Valtionosuudet	16 185	16 523
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2	3
Muut rahoitustuotot	488	463
Korkokulut	-44	-53
Muut rahoituskulut	-3	-2
Vuosikate	5887	4 539
Poistot ja arvonalentumiset	-1309	-1 390
Tilikauden tulos	4 579	3 149
Tilinpäätössiirrot	-2 034	-1 091
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 545	2 058
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,3	12,4
Vuosikate/Poistot, %	450	327
Vuosikate euroa/asukas	1 559	1 181
Asukasmäärä	3 776	3 844

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA

	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 887		4 539	
Tulorahoituksen korjaukset	-63	5 825	38	4 577
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 019		-1 255	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	10		49	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16	-1 994	0	-1 206
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 831		3 371	
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0		-7	
Antolainasaamisten vähennys	8	8	8	1
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-845		-1 080	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-845	-1 000	-2 080
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	5		-10	
Saamisten muutos	-156		-76	
Korottomien velkojen muutos	89	-61	85	-1
Rahoituksen rahavirta	-898		-2 080	
Rahavarojen muutos	2 933		1 291	
	Rahavarat	31. 12.	4 538	1 605
		1. 1.	1 605	2 933
			313	1 291
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2021		2020	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	7 847		1 815	
Investointien tulorahoitus, %	293,0		376,5	
Laskennallinen lainanhoitokate	5,7		4,0	
Kassan riittävyys, pv	50		18	
Asukasmäärä	3 776		3 844	

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

	12/2021	12/2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	121	159
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	121	159
AINEELLISET HYÖDYKKEET	22 188	21 508
MAA- JA VESIALUEET	1 529	1 588
RAKENNUKSET	15 707	15 564
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	3 130	3 463
KONEET JA KALUSTO	337	431
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	8	8
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	1 478	453
SIJOITUKSET	4 753	4 771
OSAKKEET JA OSUUDET	4 497	4 508
MUUT LAINASAAMISET	75	83
MUUT SAAMISET	181	181
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	27 062	26 438
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	212	241
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	266	277
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	479	519
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET	1 219	1 063
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 219	1 063
MYYNTISAAMISET	463	548
LAINASAAMISET	15	0
MUUT SAAMISET	209	175
SIIRTOSAAMISET	532	340
RAHAT JA PANKKISAAMISET	4 538	1 605
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	5 757	2 667
VASTAAVAA YHTEENSÄ	33 298	29 624

	12/2021	12/2020
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	9 934	9 934
MUUT OMAT RAHASTOT	44	44
EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	5 409	3 351
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 545	2 058
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	17 932	15 387
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
POISTOERO	1 543	1 659
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	3 450	1 300
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET YHTEENSÄ	4 993	2 959
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	0	115
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	0	115
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	212	241
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	261	267
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	474	508
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	7 196	7 914
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	6 881	7 559
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	307	348
MUUT VELAT	8	8
LYHYTAIKAINEN	2 703	2 740
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	0	0
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	677	674
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	41	171
SAADUT ENNAKOT	1	1
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	636	676
MUUT VELAT	146	149
SIIRTOVELAT	1 201	1 070
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	9 899	10 654
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	33 298	29 624

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	68,9	61,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	27,7	31,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	7 954	5 409
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	2 106	1 407
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	7 906	8 751
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	2 094	2 277
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 euroa	9 302	10 232
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	2 463	2 662
Lainasaamiset, 1000 euroa	75	83
Asukasmäärä	3 776	3 844

1.5 Kokonaistulot ja menot

TULOT	1000 EUROA	MENOT	1000 EUROA
TOIMINTA		TOIMINTA	
TOIMINTATUOTOT	4 330	TOIMINTAKULUT	30 346
VEROTULOT	15 273	KORKOKULUT	44
VALTIONOSUUDET	16 185	MUUT RAHOITUSKULUT	3
KORKOTUOTOT	2	TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
MUUT RAHOITUSTUOTOT	488	+/- PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS	115
		-PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-52
INVESTOINNIT		INVESTOINNIT	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIME- NOIHIN	10	INVESTOINTIMENOT	2019
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	16		
RAHOITUSTOIMINTA		RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	8	ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	0
		PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	845
		LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	0
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	36 314	KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	33 319

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 36 314 – 33 319 = 2 995

Rahavarojen muutos -

Muut maksuvalmiuden muutokset = 2 933 - (-61) = 2 995

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

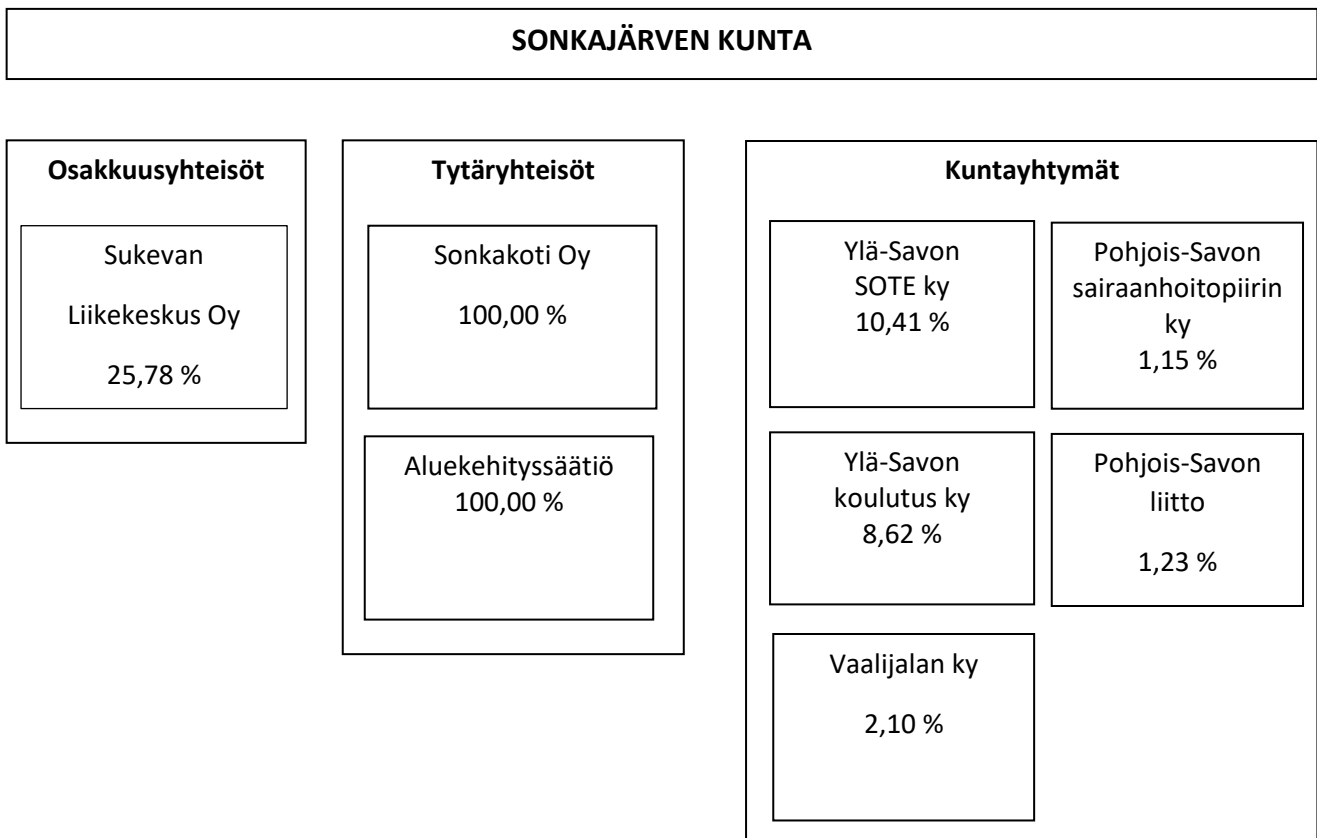
Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Sonkajärven kuntakonserniin on vuonna 2021 kuulunut kaksi tytäryhteisöä, yksi osakkuusyhteisö sekä viisi kuntayhtymää.

Tytäryhteisöt ovat Sonkakoti Oy sekä Aluekehityssäätiö. Osakkuusyhteisö on Sukevan Liikekeskus Oy. Kuntayhtymät ovat Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Savon liitto sekä Vaalijalan kuntayhtymä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään tytäryhteisöt ja kuntayhtymät.

KONSERNIRAKENNE 31.12.2021

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Omistajapolitiikka ja konserniohje ohjaavat konsernin toiminnan ohjausta. Tilikaudella 2021 omistajaohjaus tytäryhteisöille on ollut riittävää ja tiedonkulku on järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnanhallitus on kokouksissaan linjannut Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ajankohtaisia asioita ja ohjeistanut siten kuntayhtymän luottamushenkilöedustajia. Kunnanjohtaja sekä luottamushenkilöt toimivat tytäryhteisöjen hallituksissa ja toteuttavat siten omistajapolitiittista ohjausta tytäryhteisöihin. Lisäksi tapauskohtaisesti yhteisöedustajia voidaan ohjeistaa, yhtiöiden edustajia kuulla suullisesti ja järjestää suunnittelukokouksia merkittävistä konsernia koskevista asioista.

SONKAKOTI OY

Sonkakoti Oy on Sonkajärven kunnan omistama kiinteistöyhtiö, jonka vastuulla on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja Sonkajärven kunnan alueella. Yhtiöllä on hallinnassaan 300 vuokra-asuntoa, joista 80 % sijaitsee Sonkajärven taajamassa ja loput Sukevan taajamassa.

SONKAKOTI OY:N STRATEGIA

Sonkakoti Oy noudattaa toiminnassaan ja tavoitteissaan Sonkajärven kunnan hyväksymää kuntastrategiaa vuosille 2017–2021

Tavoitteet

- Monipuolinen asuntotarjonta ja hyvä palvelu asiakkuuden eri vaiheissa
- Kohtuulliset asumiskustannukset
- Asukkaiden viihtyisä ja sujuva arki
- Elinkaaritaloudelliset korjaus- ja rakennusinvestoinnit
- Hyvinvoiva henkilöstö ja edistyneet tietojärjestelmät

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021
Asuinrakennukset, kpl	54	52	53	54
Asuinrakennukset, rakennustilavuus, m ³	60 983	59 176	59 444	59 743
Asuinhuoneistoala, m ²	16 076	15 677	15 685	15 685
Huoneistot, kpl	306	294	300	300
Toimistorakennukset, kpl	1	1	1	1
Toimistorakennus, kunnantalo, rak.tilavuus m ³	2 400	2 400	2 400	2 400
Toimistorakennus, kunnantalo, m ²	665	665	665	665
Liikevaihto, 1 000 €	1 788	1 842	1 863	1 833
Henkilökunta, henkilöitä	4	4	4	4
Keskivuokra, asuinhuoneistot €/m ²	8,34	8,60	8,68	8,68
Vuokra, kunnantalo €/m ² , sis. alv 24 %	13,64	14,40	14,40	14,40
Asuntojen vaihtuvuus, %	27	20	20	22
Asuntojen käyttöaste, %	96,8	97	97	96,9
Omavaraisuusaste, %	24,83	25	25	26,53
Maksuvalmius, quick ratio	0,22	0,7	0,7	0,27

Vuokrasaatavat, 1 000 €	11	15	15	18
Lainakanta, 1 000 €	5 690	5 230	5 230	5 542
Lainanlyhennykset, 1 000 €	438	461	461	478
Poistot, 1 000 €	335	311	311	320
Rahoitustuotot ja kulut, 1 000 €	58	51	51	52

ALUEKEHITYSSÄÄTIÖ

Aluekehityssäätiön toiminta vuonna 2021 noudatti vuonna 2016 tehtyä strategista valintaa siirtää Aluekehitys, Aluetutkimus ja Aluekoulutus Aluepro Oy:lle. Aluekehityssäätiö omistaa Aluepro Oy:n osake-enemmistön (71 %).

Vuonna 2021 säätiöllä ei ollut hankkeita/toimintaa.

Laarin® tavaramerkki myytiin Savonia-ammattikorkeakoulu Oy:lle 25.5.2021 hintaan 1200,00 (alv 0 %).

Aluekehityssäätiön 200 000,00 euron lainan vakuudeksi on Sonkajärven tuote- ja yrityskehitysrahasto antanut 90 000,00 euron talletusvakuuden Säästöpankki Optialle. Tällä hetkellä velan määrä on 80 000,00 euroa.

Aluepro Oy:n kanssa on tehty sopimus tavaramerkkikorvauksesta. Yhtiö on tilikauden aikana maksanut soviteltua tavaramerkkikorvausta Aluekehityssäätiölle 500,00 euroa kuukaudessa (12 kuukaudelta), yhteensä 6 000,00 euroa. Maksettu summa on sovittu sopimuksella. Yhtiö maksoi lisäsuorituksena tavaramerkkikorvausta Aluekehityssäätiölle 20 000,00 euroa kattaen alkuperäisen suunnitelman mukaista tavaramerkkikorvausta.

Sonkajärven kunta on maksanut Aluekehityssäätiön tililimiitin. Sonkajärven kunnalle jää takauksen maksun myötä regressioikeus ja näin ollen Aluekehityssäätiö jäi velkaa 336 000,00 euroa Sonkajärven kunnalle. Tällä hetkellä velan määrä on 330 000,00 euroa.

Konsernin liikevaihto v. 2021 oli 0,210 miljoonaa € ja Aluekehityssäätiön liikevaihto v. 2021 oli 0,028 miljoonaa €. Konsernin tulos oli 33 868,29 € ylijäämäinen ja Aluekehityssäätiön tulos oli 18 536,44 € ylijäämäinen. Koulutustapahtumia järjestettiin 42 kappaletta (2020: 43) ja koulutettuja henkilöitä oli yhteensä 615 (2020: 756)

Aluekehityssäätiön yhteydessä toimiva Ylä-Savon Instituutti -rahasto tukee sääntöjensä mukaisesti säätiön toimintaperiaatteita. Rahaston varat muodostuvat mm. lahjoituksista ja Säätiön tuotoista. Rahasto myönsi Aluepro Oy:lle konsernilainaa 35 000,00 euroa (hallituksen päätös 16.5.2017) toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Tämä velka oli 0,00 euroa 31.12.2021.

Sonkajärven tuote- ja yrityskehitysrahasto on Aluekehityssäätiön hallinnoima rahasto, jonka hallitukselle Säätiön hallitus on myöntänyt päätösvaltaa rahaston tavoitteiden toteuttamiseksi. Säätiön hallitus on hyväksynyt rahaston vuosikatsauksen vuodelta 2020. Rahasto myönsi Aluepro Oy:lle pääomalainaa 37 000,00 euroa (hallituksen päätös 11.10.2019) toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Tämä velka oli 37 000,00 euroa 31.12.2021.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Sonkajärven Virastokeskus Oy on purkautunut 31.10.2021 ja se on sulautettu Sonkakoti Oy:öön. Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä on purkautunut ja sen viimeinen tilinpäätös on laadittu tilanteeseen 31.8.2021.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernirakenne tulee muuttumaan merkittävästi, kun SOTE- ja pelastustoimi siirtyvät kunnilta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle 1.1.2023.

Vuoden 2022 kuluessa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymien on ratkaistava kuntayhtymän tulevaisuus. Samassa yhteydessä on ratkaistava ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun sekä eläinlääkintähuollon järjestämistapa (tällä hetkellä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä järjestää). Esillä olleet vaihtoehdot ovat olleet kuntayhtymänä jatkaminen tai vastuukuntamalli.

SOTE-toimintojen ja irtaimen omaisuuden siirtyessä hyvinvointialueelle kuntayhtymälle jää omistukseensa SOTE-kiinteistöt, jotka ovat lisälmen sairaala, Terveyskampus sekä lisälmen eläinklinikka. Hyvinvointialue sioutuu vuokraamaan toimitilat vuoden 2025 loppuun saakka ja lisäksi se voi halutessaan käyttää yhden optiovuoden. Tämän määräajan kestäessä (vuoden 2026 loppuun saakka) vuokraustoiminnan ei katsota olevan markkinoilla tapahtuvaa toimintaa. Tämä ns. poikkeus yhtiöttämisvelvoitteesta päättyy määräaikaisen vuokrasopimuksen päättyessä, jonka jälkeen kiinteistötoiminta on pääsääntöisesti yhtiötettävä kuntalain 126 §:n perusteella, mikäli kiinteistöjen vuokraustoimintaa jatketaan (HVA:lle tai muutoin markkinoilla). Yhtiöttämisvelvoite koskee myös kuntaa, mikäli kunta vuokraa kiinteistöjä kunnan omien toimintojen ulkopuolelle. Yhtiöttämisvelvoite tulee koskemaan siis myös esimerkiksi tilannetta, jossa Sonkajärven kunta vuokraa SOTE-toimitiloja (keskeisimmät terveyskeskus, Tuulikannel ja Mosaiikki) hyvinvointialueelle.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri kuntayhtymä tulee poistumaan konsernirakenteesta 1.1.2023 lähtien, kun sen toiminta, omaisuus ja velat siirtyvät Pohjois-Savon hyvinvointialueelle.

Vaalijalan kuntayhtymä tulee siirtymään pääosin hyvinvointialueelle. Kuntayhtymästä erotetaan Sateenkaaren koulu, jonka järjestämistavaksi on ehdotettu kuntayhtymää. Sonkajärven kunta on ilmoittanut alustavana kantanaan, ettei se ole kiinnostunut liittymään kuntayhtymän jäseneksi.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kunnan konserniohjeessa luodaan puitteet Sonkajärven kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistusohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöistä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Valtuusto määrittelee kunnan tavoitteet ja niiden mukaisen omistajapolitiikan linjaukset, päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus nimeää edustajat tytä- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin sekä antaa ohjeet kuntaa eri yhteisöjen ja säätiöiden hallintoelmissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

Tilikauden aikana ei ole raportoitu merkittävästä poikkeamista.

Kunnanhallitus seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista. Kunnanhallitus myös vastaa tytäryhtiöiden valvonnan järjestämisestä, antaa konserniohjetta yksityiskohtaisemmat ohjeet tai delegoi ohjeiden antamisvaltuudet kunnan muulle viranomaiselle sekä antaa tilinpäätöksen yhteydessä valtuustolle selvityksen konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan konsernipolitiikkaa, vastaa konserniohjeen mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä, seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle. Kunnanjohtaja seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhtiöiden hallituksen tai vastaavan toimielimen kokoukseen, jossa hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus.

Konserniraportoinnissa tytäryhtiöt ovat noudattaneet konserniohjeen määräyksiä ja toimittaneet toimielintensä esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kunnanjohtajalle. Tytäryhtiöt ovat myös raportoineet toimintaan ja taloudestaan välitilinpäätöksen 30.6.2021 ja tilinpäätöksen 2021 yhteydessä. Konsernitilinpäätös 2021 on laadittu kunnan tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, osakkuusyhtiöt sekä kuntayhtymät. Konsernitilinpäätös käsittää konsernitaseen, -tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Keskitetysti järjestettyjä toimintoja kuntakonsernissa voivat olla muun muassa rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuliikenteen hoito, hankinnat ja riskienhallinta, vakuuttaminen, henkilöstöpolitiikka ja tietohallinto. Myös tiedottaminen ja markkinointi voidaan kuntakonsernissa hoitaa keskitetysti. Keskitettyjä konsernitoimintoja ei tilikaudella ole ollut, lukuun ottamatta ICT-palveluita, jotka ostetaan Savon ICT Palvelut Oy:ltä ja joita käyttää joiltakin osin myös Sonkakoti Oy.

Tytäryhteisöjen riskienhallinta on järjestetty noudattamaan mahdollisuuksien mukaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa kunnan kanssa. Riskien vakuuttamisessa on noudatettu yhtenäisiä toimintaperiaatteita. Konsernivalvonta on järjestetty tytäryhtiöiden toimintaympäristö ja kokonaisuus huomioiden tarkoituksenmukaisella ja riittävällä tavalla.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	Vuosi 2021		Vuosi 2020	
Toimintatuotot		30 499 184		28 782 511
Toimintakulut		-56 420 046		-54 718 326 *
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta		18 252		28 609
Toimintakate		-25 902 610		-25 907 207
Verotulot		15 227 618		13 821 317
Valtionosuudet		17 705 520		18 048 091
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	4 265		4 567	
Muut rahoitustuotot	445 397		433 748	
Korkokulut	-132 658		-146 829	
Muut rahoituskulut	-42 778	274 226	-42 638	248 848
Vuosikate		7 304 754		6 211 050
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 541 082		-2 807 881	
Omistuksen eliminointierot				
Arvonalentumiset	-4 149	-2 545 231	-8 342	-2 816 223
Satunnaiset erät		91 345		-20 855
Tilikauden tulos		4 850 868		3 373 972
Tilinpäätössiirrot		2 354		1 358
Tilikauden verot		-547		-3 147
Laskennalliset verot		-20 842		-14 654
Vähemmistöosuudet		-4 587		-3 908
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		4 827 246		3 353 620

* vertailutietoa on muutettu v. 2020 -10.866 euroa (Vaalijalan ja Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymät)

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut %	54,1	52,6
Vuosikate/Poistot, %	287,0	220,5
Vuosikate, €/asukas	1 935	1 616
Asukasmäärä 31.12.	3 776	3 844

Konsernin rahoituslaskelma

	Vuosi 2021		Vuosi 2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 304 754		6 211 050	
Satunnaiset erät	91 345		-20 855	
Tilikauden verot	-547		-3 147	
Tulorahoituksen korjaukset	30 343	7 425 895	49 024	6 236 072
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4 287 778		-3 208 771	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	43 568		121 563	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	52 760	-4 191 450	109 309	-2 977 899
Toiminnan ja investointien rahavirta		3 234 445		3 258 172
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-515		-7 023	
Antolainasaamisten vähennys		-515		-7 023
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 603 689		824 086	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 743 829		-1 826 150	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 408	-134 732	-1 001 729	-2 003 794
Oman pääoman muutokset		50 611		2 191
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muu- tokset	-19 219		-40 889	
Vaihto-omaisuuden muutos	19 423		-40 045	
Saamisten muutos	72 139		135 258	
Korottomien velkojen muutos	200 328	272 671	309 477	363 801
Rahoituksen rahavirta		188 035		-1 644 825
Rahavarojen muutos		3 422 480		1 613 347
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	8 111 720		4 689 240	
Rahavarat 1.1.	4 689 240	3 422 480	3 075 892	1 613 347

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvutToiminnan ja investointien rahavirran ker-
tymä

5 vuodelta, €	5 432 617	-1 084 132
Investointien tulorahoitus, %	172,1	201,2
Laskennallinen lainanhoitokate	2,8	2,4
Kassan riittävyys	47	29

Konsernitase

<u>VASTAAVAA</u>	Vuosi 2021	Vuosi 2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	176 574	157 509
Muut pitkävaikutteiset menot	160 074	194 015
Ennakkomaksut	103	48 963
	<hr/>	<hr/>
	336 751	400 487
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 952 081	2 014 529
Rakennukset	26 700 807	25 302 721 *
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 295 046	3 651 377
Koneet ja kalusto	1 164 506	1 143 330
Muut aineelliset hyödykkeet	43 727	38 128
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 772 349	2 080 178
	<hr/>	<hr/>
	35 928 517	34 230 263
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	199 745	241 941
Muut osakkeet ja osuudet	964 336	963 922
Muut lainasaamiset	18 173	18 173
Muut saamiset	195 892	195 377
	<hr/>	<hr/>
	1 378 147	1 419 413
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	72 144	149 372
Lahjoitusrahastojen varat	298 669	306 495
Muut toimeksiannot	272 167	253 782
	<hr/>	<hr/>
	642 981	709 650
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	125 355	115 885
Muu vaihto-omaisuus	91 179	120 073
	<hr/>	<hr/>
	216 533	235 957
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	-3 310	
Muut saamiset	1 027	1 027
Siirtosaamiset	194	137
	<hr/>	<hr/>
	-2 089	1 164
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 090 305	1 366 366
Lainasaamiset	70 514	34 533
Muut saamiset	423 776	563 207 *
Siirtosaamiset	940 079	628 400
	<hr/>	<hr/>
	2 524 674	2 592 507
Rahoitusarvopaperit		

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	219 377	
Muut arvopaperit	302 345	234 857
	<u>521 723</u>	<u>234 857</u>
Rahat ja pankkisaamiset	7 589 997	4 454 383
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>49 137 233</u>	<u>44 278 680</u>

VASTATTAVAA**Vuosi 2021****Vuosi 2020****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	9 933 975	9 933 975
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	2 845	2 845
Arvonkorotusrahasto	34 766	34 766
Muut omat rahastot	847 395	1 470 753
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	6 107 777	2 083 315
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 827 245	3 353 620 **
	<u>21 754 003</u>	<u>16 879 274</u>

VÄHEMMISTÖOSUDET

66 823

61 864

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset

304 703

326 806

304 703326 806**TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT**

Valtion toimeksiannot	73 344	150 561
Lahjoitusrahastojen pääomat	301 334	301 930
Muut toimeksiantojen pääomat	20 334	28 659
	<u>395 013</u>	<u>481 150</u>

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 964 326	18 019 109
Lainat julkisyhteisöiltä	521 275	652 667
Muut velat	7 750	7 690 *
Laskennalliset verovelat	116 507	103 617
	<u>18 609 858</u>	<u>18 783 083</u>

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 639 169	1 444 765
Lainat julkisyhteisöiltä	131 392	274 353
Saadut ennakot	100 168	103 037
Ostovelat	1 852 094	2 121 633 *
Muut velat	304 953	293 730 *
Siirtovelat	3 950 391	3 487 884 *

Laskennalliset verovelat	28 667	21 102
	8 006 834	7 746 505
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	49 137 233	44 278 680

** vertailutietoa on muutettu v. 2020, -10.866 euroa (Vaalijalan ja Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymät)

* vertailutietoja on muutettu v. 2020 yhteensä +10.866 euroa

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	Vuosi 2021	Vuosi 2020
Omavaraisuusaste %	44,5	38,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	41,8	43,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1000 €	10 935	5 437
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/asukas	2 896	1 414
Konsernin lainat €/asukas	5 364	5 305
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	20 256	20 391
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 euroa	21 334	21 416
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	5 650	5 571
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	18	18
Kunnan asukasmäärä	3 776	3 844

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tuloslaskelman mukaan tilikauden tulos on 4 578 682,89 euroa.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tilikauden 2021 tulokseen vaikuttavina toimenpiteinä toteutetaan seuraavat toimenpiteet:

1. Tehdään suunnitelman mukaisia poistoja vastaavat, poistoeroa vähentävät kirjaukset yhteensä 115 901 euroa (+): Rutakon koulukeskuksen I, II ja III vaihe 51 486 euroa, siirtoviemäri 11 476 euroa, Sukevan kyläkeskus 8 325 euroa, Mosaiikin keittiö 36 289 euroa ja arkistotilat 8 325 euroa.
2. Tehdään investointivarausta lisäävä kirjaus 1 600 000 euroa (-) terveyskeskuksen peruskorjausta varten ja investointivarausta lisäävä kirjaus 550 000 euroa (-) Urheilukentän peruskorjausta varten.
3. Tilikauden ylijäämä 2 544 583,86 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli/alijäämätilille.

2 Talousarvion toteutuminen

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu on laadittu sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalousosan toteutumisvertailu noudattaa talousarvion toimielin- ja tulosaluerakennetta. Talouden toteutumisen lisäksi esitetään tavoitteiden toteutuminen mahdollisine poikkeamineen. Valtuusto on hyväksynyt käyttötalousosan talousarviossa määrärahat ja tuloarviot toimielintasolla (sitova taso) sekä asettanut tavoitteet tulosalueittain.

Sonkajärvi TP keskusvaalilautakunta

Tulosalue: Vaalit

Kustannuspaikat: Eduskuntavaalit, presidentinvaalit, EU-vaalit, kuntavaalit

Tilivelvolliset: Keskusvaalilautakunta, keskusvaalilautakunnan sihteeri

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittaminen; vaalipäivän äänestys ja ennakköäänestys (yleinen, koti- ja laitosäänestys).

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
10 Keskusvaalilautakunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	0,00	0,00	0,00	4 550,00	-
TOIMINTAKULUT (€)	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-14 068,72	140,69 %
TOIMINTAKATE (€)	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-9 518,72	95,19 %
Kokonaiskustannukset (€)	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-14 068,72	140,69 %

Perustelut

Vuoden kuntavaalit siirrettiin koronavirustilanteen vuoksi huhtikuulta kesäkuulle. Kuntavaalien vaalipäivä oli 13.6.2021. Kuntavaaleissa äänioikeutettuja oli 3250, näistä ennakkoon äänesti 34,6 % ja varsinaisena vaalipäivänä 19,5 % eli äänestysprosentti oli yhteensä 54,1 %.

Kunnalle suoritettiin oikeusministeriön 17.9.2021 päätöksen mukaisesti kertakorvaus vaalimenoista, joka oli 1,8 euroa jokaiselta lainvoimaiseen äänioikeusrekisteriin otetulta kunnan asukkaalta.

Sonkajärvi TP tarkastuslautakunta

TOIMIELIN: TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Tarkastustoimi

Kustannuspaikka: Tarkastustoimi

Tilivelvolliset: Tarkastuslautakunta

Valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
11 Tarkastuslautakunta					
TOIMINTAKULUT (€)	-26 000,00	0,00	-26 000,00	-25 851,26	99,43 %
TOIMINTAKATE (€)	-26 000,00	0,00	-26 000,00	-25 851,26	99,43 %
Laskennalliset kulut (€)	-800,00	0,00	-800,00	-882,92	110,37 %
Kokonaiskustannukset (€)	-26 800,00	0,00	-26 800,00	-26 734,18	99,75 %
Työsuunnitelman painopistealueet (lkm)	11,00	0,00	11,00	12,00	109,09 %
Koulutukset (kpl)	1,00	0,00	1,00	1,00	100,00 %
Tilintarkastajan antamat suulliset ja kirjalliset raportit (lkm)	4,00	0,00	4,00	3,00	75,00 %
Tarkastus (kpl)	6,00	0,00	6,00	8,00	133,33 %
Ostetut tilintarkastuspäivät, tilintarkastaja (pv)	9,00	0,00	9,00	8,60	95,56 %
Ostetut tilintarkastuspäivät, avustava tilintarkastaja (pv)	6,00	0,00	6,00	6,70	111,67 %

Toimikauden alussa on laadittu tarkastuslautakunnan työsuunnitelma painopistealueineen. Kunnanhallituksen vuoden 2020 toimintakertomukseen sisältyvä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta on tarkastettu. Arviointikertomuksessa vuodelta 2020 on edellisten vuosien arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi. Toimielinten pöytäkirjojen ja päätösten seuranta. Yhteenvedona tarkastuksista on laadittu 25.5.2021 valtuustolle arviointikertomus vuodelta 2020. Valtuusto on käsitellyt arviointikertomuksen 28.6.2021. Tilintarkastuspalvelut ja tarkastuslautakunnan sihteeri-pöytäkirjanpitäjän tehtävät on ostettu BDO Auditor Oy:ltä.

Sonkajärvi TP yleishallinto

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Yleishallinto

Kustannuspaikat: Valtuusto, kunnanhallitus, avustukset, jäsenmaksut ja maksuosuudet, hankerahat, edustus ja suhdetoiminta, toimikunnat ja työryhmät, keskustoimisto, asiointipiste, ICT-palvelut, asumispalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, muu toiminta, pakolaisten palvelut

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, kunnansihteeri

Yleishallinto vastaa kunnan hallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista sekä kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä asianhallinnasta ja arkistotoimesta.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Asuminen ja ympäristö	Kunnan viestintä on positiivista, kiinnostavaa ja säännöllistä	Käytämme verkkosivuja ja sosiaalista mediaa kuntamarkkinoinnissa	Asiakaspalautteet	Asiakaspalautteet kerätään ja analysoidaan	Asiakaspalautteet on kerätty ja analysoitu.
Tasapainoinen kuntatalous	Tilikauden ylijäämä. Alijäämää ei synny.	Laadimme talousarvion siten, ettei alijäämää synny ja hoidamme taloutta sen mukaisesti	Tilikauden ylijäämä. Alijäämää ei synny.	Tilikauden ylijäämä > 0 euroa	Tilikauden tulos oli 4,6 milj. euroa ja ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen 2,5 milj. euroa.
Tasapainoinen kuntatalous	Velkamäärä ei kasva yli maan keskitason (kunta ja konserni)	Laadimme talousarvion siten, ettei velkamäärä kasva yli maan keskitason	Asukaskohtainen velkamäärä alle maan keskiarvon per asukas	Asukaskohtainen velkamäärä alle maan keskiarvon per asukas	Asukaskohtainen velkamäärä oli 2 094 euroa/asukas (kunta). Vuonna 2020 asukaskohtainen velkamäärä per asukas keskimäärin Manner-Suomessa oli 3 448 euroa/asukas (kunta).
Osaavaja motivoitunut henkilöstö	Henkilöstö jaksaa työssä eläkeikään asti	Tuemme henkilöstön työssä jaksamista erilaisten työjärjestelyiden avulla	Työssä laskennalliseen eläkeikään saakka tai enemmän	Toteuma >80% eläkkeelle jääneistä/vuosi	Toteuma oli 75 %. Tavoitetta ei saavutettu.
Osaavaja motivoitunut henkilöstö	Hyvinvoiva,osaava ja työstä innostunut henkilöstö	Kehitämmejohtamista ja esimiestyötä	Työtyytyväisyyskyselytulokset, sairauspoissaolot	Työtyytyväisyyskyselytulokset eivät heikenny, sairauspoissaolot eivät kasva	Koronaepidemian vuoksi työtyytyväisyyskyselyn toteuttaminen päätettiin siirtää vuodelle 2022.
Osaavaja motivoitunut henkilöstö	Ammattitaitoinen henkilöstö.	Tarjoamme henkilöstölle ammatillista koulutusta.	Koulutussuunnitelman mukaiset koulutustunnit	Toteuma80 %	Koronaepidemian vuoksi tavoite ei toteutunut. Toteutuneiden koulutusten määrä jäi alhaiseksi.

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
120 Yleishallinto					
TOIMINTATUOTOT (€)	112 761,00	0,00	112 761,00	761 411,22	675,24 %
TOIMINTAKULUT (€)	-1 937 174,00	-8 384,00	-1 945 558,00	-1 404 019,92	72,17 %
TOIMINTAKATE (€)	-1 824 413,00	-8 384,00	-1 832 797,00	-642 608,70	35,06 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-14 040,00	0,00	-14 040,00	-19 036,53	135,59 %
Laskennalliset tuotot (€)	1 157 283,00	0,00	1 157 283,00	872 333,26	75,38 %
Laskennalliset kulut (€)	-102 700,00	0,00	-102 700,00	-78 098,97	76,05 %
Kokonaiskustannukset (€)	-2 053 914,00	-8 384,00	-2 062 298,00	-1 501 155,42	72,79 %
Kokoukset, valtuusto (kpl)	7,00	0,00	7,00	8,00	114,29 %
Kokoukset, hallitus (kpl)	15,00	0,00	15,00	14,00	93,33 %
Kokoukset, vanhus- ja vammaisneuvosto (kpl)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %
Kokoukset, kyläparlamentti (lkm)	4,00	0,00	4,00	3,00	75,00 %
Kokoukset, nuorisovaltuusto (kpl)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %

Perustelut

Koronaepidemia vaikutti vuonna 2021 merkittävästi yleishallinnon tulosalueen strategisten tavoitteiden saavuttamiseen: Koulutuksia ei toteutettu suunnitelmien mukaisesti, jolloin koulutuksiin osallistuminen jäi alhaiseksi.

Valtio korvasi koronaepidemiasta aiheutuneita kustannuksia ja tulojen menetyksiä yhteensä noin 1,0 miljoona euroa, mikä kasvatti kunnan tilikauden tulosta. Kunta sai myös harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen 650.000 euroa, mikä myös kasvatti tilikauden tulosta. Osaltaan hyvää tilikauden tulokseen vaikutti toimintakulujen alittuminen noin 1,0 miljoonalla eurolla (toteuma 96,8 %). Savon Energiaholding Oy:n osingot olivat noin 400.000 euroa.

Yleishallinnon tulosalueen merkittävimmät kuluerät olivat henkilöstökulut, joka sisältää sekä palkat että palkkiot sivukuluineen, yhteensä noin 700.000 euroa. Palvelujen ostot olivat noin 500.000 euroa. Palvelujen ostoista merkittävimmät olivat ICT-kulut noin 200.000 euroa, työterveyshuollon kustannukset 65.000 euroa (josta KELA-palautus 37.000 euroa), verotuskustannukset noin 87.000 euroa sekä hanke- ja jäsenmaksut noin 67.000 euroa. Näistä Suomen Kuntaliiton jäsenmaksu oli noin 12.000 euroa ja Pohjois-Savon liiton jäsenmaksu noin 33.000 euroa. Ylä-Savon Veturin hankeraha oli noin 12.000 euroa. Muista toimintakuluista merkittävimpiä olivat sisäiset vuokrat, 111.000 euroa. Sisäisten vuokrien määrä on pienentynyt, kun vanhoja ja suuria rakennuksia on purettu ja toimintoja on tiivistetty,

Vesihuoltoavustuksia jaettiin noin 5.100 euroa ja vauvarahoja 3.400 euroa. Rintamaveteraanien leskien siivousavustuksiin osoitettiin 1.500 euroa.

Löytöeläinten hoitokustannukset olivat 6.500 euroa.

Sonkajärvi TP Työllistäminen 2021

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Työllistäminen

Kustannuspaikat: Työpaja, työllistämishankkeet, työmarkkinatuen kuntaosuus, nuorten kesätyöllistäminen, oppisopimuskoulutus, työllisyyden kuntakokeilu

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, työllisyys sihteeri, kunnansihteeri

Työllistämisen tulosalue tarjoaa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksia työllistymiseen ja työelämään tai koulutukseen sijoittumiseen. Panostamalla nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen edistetään kuntalaisten ja erityisesti nuorten hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä. Työllisyyden kuntakokeilu palvelee Sonkajärveläisiä, jotka siirtyivät TE- palveluista kunnan asiakkaiksi.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Elinkeinoelämän kehittäminen	Työllisyyden parantaminen, työttömyysprosentti alle 11	Turvaamme oman työllistämisyksikön toiminnan	Työttömyysprosentti	Työttömyysprosentin vuosittainen keskiarvo alle 11 %	12,3%
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua	Nuorten kesätyöllistämiseen varatun määrärahan käyttö	Nuorten kesätyöllistämiseen varatulla määrärahalta työllistetty vähintään 38 nuorta	45

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
160 Työllistäminen					
TOIMINTATUOTOT (€)	299 900,00	0,00	299 900,00	282 173,19	94,09 %
TOIMINTAKULUT (€)	-881 720,00	0,00	-881 720,00	-838 032,26	95,05 %
TOIMINTAKATE (€)	-581 820,00	0,00	-581 820,00	-555 859,07	95,54 %
Laskennalliset tuotot (€)	0,00	0,00	0,00	698,82	-
Laskennalliset kulut (€)	-43 840,00	0,00	-43 840,00	-34 860,35	79,52 %
Kokonaiskustannukset (€)	-925 560,00	0,00	-925 560,00	-872 892,61	94,31 %
Työllistettyjen määrä (kpl)	30,00	0,00	30,00	31,00	103,33 %
Työttömät työnhakijat (lkm)	200,00	0,00	200,00	195,00	97,50 %
Työttömät työnhakijat, alle 25v (lkm)	15,00	0,00	15,00	13,00	86,67 %
Asiakkaat, 300 pv passiivista työmarkkinatukea saaneet (hlö)	50,00	0,00	50,00	51,00	102,00 %
Valmennettavat (lkm)	55,00	0,00	55,00	75,00	136,36 %
Valmennettavat, alle 29v (lkm)	25,00	0,00	25,00	21,00	84,00 %

Työllistämistoiminnan painopisteenä on ollut pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistäminen kunnan työyksiköihin ja työpajoille. Painopiste on laajentunut vuoden 2021 aikana, jolloin Työllisyyden kuntakokeilun myötä kunnan työllistämisen asiakkaaksi tulivat lähes kaikki Sonkajärven työttömät. Kunnan työllistämisen tulosalue on tehnyt aktiivista, monialaista yhteistyötä eri tahojen kanssa niin paikallisesti kuin seutukunnallisesti työllisyyden, urasuunnittelun ja yrittäjyyden edistämiseksi. Painopisteiden toteutumisen: Koronan vaikutus näkyi siinä, että työttömyysprosentti oli suurempi kuin tavoitteena on ollut, mutta silti pitkäaikaistyöttömien ja työttömien työnhakijoiden määrä on pysynyt lähes arvioituissa määrissä. Pitkäaikaistyöttömiin on kirjautunut myös paikkakunnan yrittäjät, jotka ovat saaneet koronan aikana Kelan työttömyyspäivärahaa. Heitä on ollut koko vuoden ajan 19-23% pitkäaikaistyöttömistä, joten todellinen pitkäaikaistyöttömien määrä on ollut 35- 40 hlöä/kk. Työmarkkinatuen kuntaosuudet ovat kumminkin pysyneet budjetissa. Vuonna 2021 työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 0,204 milj (v. 2020 0,214 milj). Keskimääräinen työttömyysprosentti oli 12,3% (2020 15,3%). Nuorten työttömien määrä on pysynyt arvioitua pienempänä. Suurin painopisteiden muutos on työpajoilla valmennuksessa

olevien henkilöiden määrä. Se on kohonnut n. 25%, lisäksi on tullut kuntouttavan työtoiminnan osallistujien määrässä (muutos tapahtui vuonna 2020 ja se on jatkunut koko koronan ajan.) Kunnan kesätyötuella on työllistetty 45 nuorta, heistä 3 toimi 4H-yrittäjänä työllistäen itsensä. Kunnan työaloille palkattiin kesätöihin työllistämisen tulosalueen kautta 10 nuorta.

Työpajatoiminta Vuoden 2021 aikana työpajan tehtävät painoutuivat kuntouttavaan valmennukseen työpajoilla. Työelämään valmennusta sekä oppisopimuskoulutusta tehtiin ensisijaisesti pajan seinien ulkopuolella (esimerkiksi kunnan eri toimintayksiköissä ja työkokeilut seutukunnan yrityksissä sekä kunnan eri työaloilla). Nuorten työpajatoiminnan kehittämishanke Kunta haki Itä-Suomen aluehallintovirastolta avustusta nuorten työpajatoimintaan yhden ohjaajan (yksilö- ja työvalmentajan) palkkauskustannuksiin. Nuorten työpajatoiminta tarjoaa alle 29-vuotiaille nuorille mahdollisuuksia ohjattuun ja tuettuun työtoimintaan. Nuorilla on mahdollisuus tutustua työelämään ja saada/ylläpitää ammattitaitoa erilaisissa työtehtävissä. Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on selkiyttää ammatinvalintaa tai ylläpitää jo olevaa ammattitaitoa. Hanke painottui edelleen seinättömän työpajatoiminnan kehittämiseen sekä opinnollistamisen suunnitteluun ja käytäntöön ottamiseen. YTYÄ! Ylä-Savossa on työtä -hanke Sonkajärvi on ollut mukana Ytyä-hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on nostaa esille Ylä-Savon alueen työmahdollisuuksia sekä ohjata ja kouluttaa motivoitunutta henkilöstöä alueen työllistäville toimialoille. Sonkajärven edustaja on toiminut Ytyä- ohjausryhmän puheenjohtajana. Iisalmen seudun monialainen yhteispalvelu Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. Monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunnat ja Kela yhdessä arvioivat yhteispalvelua tarvitsevien työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat palvelut työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi ja vastaavat yhdessä työttömien työllistämisen prosessin etenemisestä ja seurannasta. TYP- työ on toiminut hyvin Sonkajärvellä. Toiminnallisten tavoitteiden osalta vuoden 2021 tilastointi on tehty edellisen vuoden tapaan, joka ei tilastoi työllisyyden kuntakokeilua (alkoi maaliskuussa 2021). Kuntakokeiluun on kohdentunut työpanosta 1,6 htv: asiakastyöhön 1,2 htv ja 0,4 htv valmennuspalveluihin työpajoilla. (Sonkajärven kunnan osuus tästä on 0,6 htv + 0,4 htv ja TE-palveluiden 0,6 htv). Asiakkaita kuntakokeilussa on n. 150 hlöä, joista 38 on nuoria (alle 30v). Tämä asiakasmäärä on tuonut huomattavan määrän lisätyötä työalalle. Asiakastapaamisia on ollut n. 500 kpl (maalis-joulukuu), koska varattuja työllistymissuunnitelmien päivittämissaikoja on keskimäärin 15kpl/ viikko ja suurin osa niistä toteutetaan moniammatillisesti, jolloin tapaamisessa mukana ovat asiakkaan kanssa kunnan, TE-palveluiden sekä sosiaalitoimen työntekijä.

Kuntakokeilun asiakkaista työkokeiluun eri työpaikoille on ohjautunut 11 hlöä, palkkatukia yrityksiin tai järjestöihin on myönnetty 9 kpl ja kuntouttavaan työtoimintaan muualle kuin kuntaan on ohjautunut 5 hlöä. (Kunnan työpajoille ohjautuneet kuntakokeilun asiakkaat on tilastoitu kuntouttavaan työtoimintaan osalta "valmennuksessa olevien" määrään). Vuoden 2021 lopussa n. 1/3 työllisyyden kuntakokeilun asiakkaista oli vain työttömänä työnhakijana (lopun 2/3 oli jonkun palvelun piirissä esim. töissä, työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa, kurssilla ja muutama haki starttirahaa yritystoimintaan tai oli yrittäjyys kurssilla.)

Sonkajärvi TP ruokapalvelut

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Ruokapalvelu

Kustannuspaikat: Mosaiikin keittiö, Sonkajärven koulukeskuksen keittiö ja Sukevan koulun keittiö

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, ruokapalvelupäällikkö, kunnansihteeri

Ruokapalvelu valmistaa ravitsevaa, terveellistä ja taloudellista ruokaa sosiaali- ja terveystoimen ja kunnan sivistystoimen yksiköihin asiakkaiden erityistarpeet huomioiden.

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
170 Ruokapalvelu					
TOIMINTATUOTOT (€)	1 272 350,00	0,00	1 272 350,00	1 201 777,14	94,45 %
TOIMINTAKULUT (€)	-1 161 770,00	0,00	-1 161 770,00	-1 083 688,22	93,28 %
TOIMINTAKATE (€)	110 580,00	0,00	110 580,00	118 088,92	106,79 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-48 900,00	0,00	-48 900,00	-48 892,16	99,98 %
Laskennalliset kulut (€)	-73 290,00	0,00	-73 290,00	-60 210,31	82,15 %
Kokonaiskustannukset (€)	-1 283 960,00	0,00	-1 283 960,00	-1 192 790,69	92,90 %
Ateriasuoritteet, koulukeskus (kpl)	105 003,00	0,00	105 003,00	91 886,00	87,51 %
kustannus € / ateriasuorite, Mosaiikki (€)	5,09	0,00	5,09	4,55	89,39 %
kustannus € / ateriasuorite, koulukeskus (€)	3,75	0,00	3,75	4,19	111,73 %
kustannus € / ateriasuorite, Sukevan koulu (€)	5,88	0,00	5,88	4,97	84,52 %
Suosittelujen mukaiset ruokaohjeet käytössä (Kouluruokasuositus 2017, ikäntyneiden ruokasuositus 2020, sairaalaruokasuositus 2010) 0 = ei käytössä, 1 = käytössä (arvo)	1,00	0,00	1,00	1,00	100,00 %
Lähiruoan käyttö (%)	17,00	0,00	17,00	17,00	100,00 %

Koulukeskuksen keittiö valmistaa koulun lisäksi Sonkajärven päivä- ja vuorohoidon ateriat. Sukevan koulun keittiö valmistaa koulun lisäksi Sukevan päiväkodin ja SOTE:n Sukevan yksiköiden ateriat. Mosaiikin keittiö valmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon tehostettujen palveluasuntojen, kuntoutusosasto Kipinän ja päivätoiminnan sekä vuorohoidon päivälliset ja viikonloppuateriat.

Suorite kuvaa aterian vaatimaa raaka-aineiden ja työn määrää. Esim. kouluateria on yksi suorite, työpaikka-ateria on 1,25 suoritetta, tehostetun palveluasumisen yhden asiakkaan ateriat/vuorokausi on 4,8 suoritetta. Suorite perustuu Kuntaliiton antamaan suositukseen.

Tulevina vuosina suoritteiden määrään vaikuttaa oppilaiden määrän väheneminen. Terveyskeskuksen/Mosaiikin suoritelmäärä on palautunut suunnitellulle tasolle.

Nykyisissä hankintasopimuksissa (sopimuskausi 1.5.2017 alkaen) on huomioitu lähiruoan tarjoamisen mahdollisuus niin, että tuoteryhmäkohtaisten osatarjousten jättäminen on ollut mahdollista. Sellaisia ovat mm. tuoreet kasvikset, perunat, marjat ja leipomotuotteet.

Kilpailulain 30 d §:n neutraliteettisäännöksen mukaan kaikki kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta, eli ulosmyynti, joka on 40 000 euroa tai enemmän, on eriytettävä julkisyhteisön kirjanpidossa 1.1.2020 alkaen. Toiminnan on täytettävä markkinaperusteisen hinnoittelun vaatimukset. Hinnoittelussa on otettava huomioon kilpailullisen toiminnan muuttuvat ja kiinteät kustannukset, tulot, investointimenot, rahoituskulut sekä kohtuullinen tuotto toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Ruokapalvelun myynti Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle on hinnoiteltu tämän säännöksen mukaan ja siitä esitetään erillinen tuloslaskelma tilinpäätöksessä.

Sonkajärvi TP terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kustannuspaikat: SOTE kuntayhtymä, kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

SOTE kuntayhtymä:

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän (SOTE) tuottamat sosiaali- ja terveydenhuollon lakisäätteiset palvelut sekä ympäristöterveydenhuolto. Erikois- ja erityistason sairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon palvelut.

Kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto:

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön eläkemenoperusteiset eläkemaksut. Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon järjestöavustukset.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kuntalaisten terveys ja hyvinvointi kohe- nevat	Kaikkialla mainitut toimenpiteet:	Sairastavuusindeksi	Kelan sairastavuus- indeksi vuonna 2015 oli 127,1 (koko maa: 100,0),sairastavuus- indeksi ei nouse vuoden 2015 tasosta	Kelanvakioitu sairastavuus- indeksi vuonna 2018 oli 121,8. Sairastavuus- indeksi on laskenut vuoden 2015 tasosta.
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Sosiaali-ja terveyden- huollon lähipalvelut ovat kuntalaisten saa- tavilla	Turvaamme toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut	Sosiaali-ja terveydenhuollon lähipalvelut toteutuvat sopimuksen- mukaisella tavalla	Sosiaali-ja tervey- denhuollon toteutuneet kustannukset < talousarvio	Talousarvio 17,3 milj. euroa > toteuma 16,9 milj. euroa. Tavoite toteutui, talousarvio alittui. Alitus (0,4 milj. euroa) vastasi valtion kuntayhtymälle maksamaa valtionavustusta covid-19 kustannusten korvaamiseksi.
Seutukunnallinen yhteistyö/verkosto- kunnan rakentaminen	Turvataankunnan ja seutukunnan edut SOTE-/maakunta- uudistuksessa	Teemmetiivistä yh- teistyötä muiden kuntien kanssa SOTE-/ maakuntauudistuk- sen valmistelussa ja toteuttamisessa	SOTE-uudistuksen jälkeinen palvelu- rakenne on kattava ja laadukas	SOTE-uudistuksen jälkeinen palvelu- rakenne on kattava ja laadukas	SOTE-uudistus toteutuu 1.1.2023.

Tuloarviot ja määrärahat

Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
------------------	--	------------------------------	------------------	--

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
180 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen					
TOIMINTAKULUT (€)	-17 749 300,00	0,00	-17 749 300,00	-17 346 703,21	97,73 %
TOIMINTAKATE (€)	-17 749 300,00	0,00	-17 749 300,00	-17 346 703,21	97,73 %
Kokonaiskustannukset (€)	-17 749 300,00	0,00	-17 749 300,00	-17 346 703,21	97,73 %
Ylä-Savon kuntayhtymän maksuosuus, 1000€ (€)	17 290,00	0,00	17 290,00	16 898,00	97,73 %
Ylä-Savon maksuosuus (€/as)	4 662,00	0,00	4 662,00	4 475,00	95,99 %
Asukasluku (hlö)	3 760,00	0,00	3 760,00	3 776,00	100,43 %

Kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön eläkemenoperusteiset eläkemaksut olivat 0,4 milj. euroa. Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon järjestävustukset olivat 57.000 euroa.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Sonkajärvi (1 000 €)	TP2020	TA2021	TP2021	Muutos vrt. TA2021 (%)	Muutos vrt. TA2021 (1 000 €)	Muutos vrt. TP2020 (%)	Muutos vrt. TP2020 (1 000 €)
Aikuispsykososiaaliset palvelut	671	821	732	-10,8 %	-89	9,1 %	61
Aikuissosiaalityö	120	137	95	-31,1 %	-43	-21,0 %	-25
Erikoissairaanhoido oma	661	618	690	11,6 %	71	4,3 %	28
Erikoissairaanhoido ostettu	4 218	4 340	4 051	-6,7 %	-290	-4,0 %	-167
Hoito- ja hoivapalvelut	6 167	6 382	6 357	-0,4 %	-25	3,1 %	190
Lääkinnällinen kuntoutus	189	222	179	-19,1 %	-42	-4,8 %	-9
Perhepalvelut	1 164	975	1 196	22,7 %	222	2,8 %	33
Suun terveydenhuolto	324	389	366	-5,8 %	-23	13,1 %	43
Vammaispalvelut	1 817	2 092	1 950	-6,8 %	-142	7,3 %	133
Vastaanottopalvelut	1 158	983	1 291	31,2 %	307	11,5 %	133
Ympäristötoimi	198	201	201	0,3 %	1	1,8 %	4
PALVELUT YHTEENSÄ	16 686	17 160	17 108	-0,3 %	-51	2,5 %	423
Palveluille kohdistamattomat kustannukset, josta	222	130	-210	-261,5 %	-341	-194,9 %	-432
valtionavustus covid-19 kustannuksiin			-394		-394		-394
MAKSUOSUUS	16 908	17 290	16 898	-2,3 %	-392	-0,1 %	-10
Ennakot	17 154		17 290				
Erotus	-246		-392				
Oma toiminta	12 690	12 950	12 847	-0,8 %	-102	1,2 %	157

Yhteenveto

Sonkajärven kunnan vuoden 2021 maksuosuus on yhteensä 16,9 miljoonaa euroa. Talousarviossa 2021 Sonkajärven kunnan maksuosuudeksi oli arvioitu 17,3 miljoonaa euroa, joka alittui 392 000 euroa/2,3 %. Merkittävimmät poikkeamat olivat ostetussa erikoissairaanhoidossa (ylitys 290 t€), perhepalveluissa (ylitys 222 t€) ja vastaanottopalveluissa (ylitys 307 t€)

Aikuispsykososiaaliset palvelut

Maksuosuus alittui 89 000 euroa/10,8 %. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 61 000 euroa/9,1 %. Alitus aiheutuu palveluasumisen ja osastohoidon arvioitua vähäisemmästä tarpeesta. Palveluasumisen hoitopäivän hinnan nousu aiheutti kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

Aikuissosiaalityön palvelut

Maksuosuus alittui 43 000 euroa/31,1 %. Vähennystä vuoteen 2020 verrattuna oli 25 000 euroa/21,0 %. Kulut alittuivat sosiaalityössä, kuntouttavassa työtoiminnassa ja erityisesti taloudellisessa tuessa. Toimeentulotukiavustusten ja seudullisen etuuskäsittelyn pienempi tarve oli myös syynä kulujen laskuun edelliseen vuoteen verrattuna.

Oma erikoisairaanhoito

Maksuosuus ylittyi 71 000 euroa/11,6 %. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 28 000 euroa/4,3 %. Jäsenkuntien maksuosuuksien ylittymiseen vaikutti sekä toimintatuottojen alittuminen että toimintakulujen ylittyminen.

Ostettu erikoisairaanhoito

Maksuosuus alittui 290 000 euroa/6,7 %. Vähennystä vuoteen 2020 verrattuna 167 000 euroa/4,0 %. Ostetun erikoisairaanhoidon kustannusten vähennys johtuu palvelutarpeen vähenemisestä. Muualta ostetun erikoisairaanhoidon käyttö on jatkunut edelleen vuoden 2021 aikana, koska osa asiakkaista on käyttänyt mahdollisuuttaan valita hoitopaikkansa terveydenhuoltolain mukaisesti.

Hoito- ja hoivapalvelut

Asumispalvelut

Maksuosuus ylittyi 62 000 euroa/2,1 %. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 115 000 euroa/4,1 %. Tuotettujen hoitopäivien määrä alitti talousarviossa arvioidun 2 500 hoitopäivällä/10,4 %:lla. Kustannuksia nostivat toimintatuottojen alittuminen asiakasmaksulain muutoksesta johtuen ja vuokrien arvioitua maltillisempi nousu. Toimintakulujen ylittyminen johtui mm. lakisääteisen henkilöstömitoituksen noususta, sijaisten saatavuusongelmista johtuvista erilliskorvausten kasvusta sekä koronapandemiasta johtuvista ylimääräisistä kulut. Sonkajärven maksuosuuteen vaikutti lisäksi erityisesti Tuulikanteleen käyttöasteen jääminen suunniteltua alhaisemmaksi, mikä nosti tuotetun hoitopäivän hintaa. Tähän vaikutti erityisesti lyhytaikaishoidon paikkojen käyttöasteen jääminen alhaiseksi.

Kotihoito

Maksuosuus alittui 144 000 euroa/6,5 %. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 144 000 euroa/7,5 %. Kotihoidon asiakasmäärä oli 161 asiakasta, mikä oli 78 asiakas/32,6 % arvioitua alhaisempi. Kotihoidon asiakasmäärä alitti talousarviossa arvioidun. Kotihoidon kustannusten ja asiakasmäärän laskuun vaikuttivat merkittävästi kehittämisprojektin ja myöntämisperusteiden tarkastamisen myötä laskenut resurssitarve sekä rekrytointivaikeuksien vuoksi heikentynyt henkilöstötilanne. Kotihoidon kustannukset eivät alittuneet samassa suhteessa asiakasmäärän kanssa, koska asiakkaiden keskimääräinen hoitoisuus kasvoi, mikä taas johtui asumispalveluiden käytön vähenemisestä ja omaishoitajien määrän kasvusta. Asiakasmäärän alittumisesta 34 asiakasta oli tilapäishoidosta, mikä myös osaltaan nostaa keskimääräistä hoitoisuutta.

Osastopalvelut

Maksuosuus ylittyi 40 000 euroa /3,7 %. Vähennystä vuoteen 2020 verrattuna oli 92 000 euroa/7,6 %. Kustannusten kasvu johtui Covid-19-pandemiasta. Koronapandemian vaikutus näkyy ennakoitua pienemmän potilasmäärän vuoksi toimintatuottojen alittumisena 40 000 euroa.

Geriatría ja hoitotarvikejakelu

Maksuosuus ylittyi 18 000 euroa/8,6 %. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 23 000 euroa/11,7 %. Kustannusten kasvu johtuu palvelutarpeen kasvusta. Geriatripalvelu on tuotettu osa-aikaisen virkalääkärin ja lisäresurssia on ostettu ostopalveluna.

Kuntoutuspalvelut

Maksuosuus alittui 42 000 euroa/19,1 %. Vähennystä vuoteen 2020 verrattuna oli 9 000 euroa/4,8 %. Kustannusten alittuminen johtuu palvelutarpeen muutoksesta, palvelujen ja henkilöstökulujen alittumisesta.

Perhepalvelut

Maksuosuus ylittyi 222 000 euroa/22,7 %. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 33 000 euroa/2,8 %. Kulut ylittyivät avohuollon ja kodin ulkopuolelle sijoitusten arvioitua suuremmasta tarpeesta. Hoitopäivä oli 742 / 24,2 % enemmän kuin talousarviossa. Myös perheneuvolan käynnit ylittyivät.

Suun terveydenhuolto

Maksuosuus alittui 23 000 euroa/5,8 %. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 43 000 euroa/13,1 %. Kustannusten alittuminen johtuu palvelutarpeen muutoksista toimintakulujen alittumisesta.

Vammaispalvelut

Maksuosuus alittui 142 000 €/6,8 %. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 133 000 euroa/7,3 %. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen osalta alitus oli 11 000 euroa/-2,5 % talousarvioon verrattuna. Kulut alittuivat kuljetuspalvelujen osalta. Kehitysvammahuollossa toteuma oli 124 000 euroa /-7,8 % talousarviota pienempi palveluasumisen alittumisen vuoksi. Kulut kasvoivat edelliseen vuoteen, koska toiminnassa ei ollut sulkuja. Lisäksi oli tiedossa lisätarpeita asumispalveluihin.

Vastaanottopalvelut

Maksuosuus ylittyi 307 000 euroa /31,2. Kasvua vuoteen 2020 verrattuna oli 133 000 euroa/11,5 %. Kustannusten kasvu johtuu palvelutarpeen kasvusta ja korona pandemian hoitoon liittyvistä kustannuksista.

Sonkajärvi TP elinkeinojen kehittäminen

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Elinkeinojen kehittäminen

Kustannuspaikat: Elinkeinotoimi, maaseututoimi, lomatoimi

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Elinkeinojen kehittäminen kuntastrategian mukaisesti. Maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät hoitaa maaseutuhallinnon palvelujen järjestämissopimuksen mukaisesti Iisalmen kaupunki.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Elinkeinoelämän kehittäminen	Tiivis yritysysteistyö ja yritysvaikutusten arviointi päätöksenteossa	Tapaamme yrittäjiä säännöllisesti ja huomioimme yritysvaikutukset päätöksenteossa	Yritysvaikutustenarviointi on tehty, kpl/v ja % kaikista päätöksistä	<ul style="list-style-type: none"> Yritysvaikutusten arviointia tehty niissä päätöksissä, joilla on vaikutusta yritys-toimintaan Kaksi tapaamista/v 	Yritysvaikutusten arviointeja tehtiin yhteensä 16 kappaletta. Koronaepidemian vuoksi ei järjestetty tapaamisia yrittäjien kanssa. Yrittäjät olivat mukana uuden kuntastrategian valmistelussa.
Elinkeinoelämän kehittäminen	Yritystoiminta on monipuolista	Tavoittelemme yritysten lukumäärän kasvattamista ja huomioimme yrittäjyyskasvatuksen osana opetuksen suunnittelua perus- ja lukio-opetuksessa	Yritysten lukumäärä ja määrän muutos vuosittain (%)	Yritysten lukumäärä ja määrän muutos vuosittain (%)	Tilanteessa Q4/2020 yrityksiä oli 3 % enemmän kuin Q4/2019. Yrityskanta Q4/2020 oli 265 ja Q4/2019 se oli 257.

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Elinkeinoelämän kehittäminen	Maa- ja metsätalouden/alkutuotannon asema pysyy vahvana	Turvaamme maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä	<ul style="list-style-type: none"> Maitomäärä, litraa/v, maidon tuotantomäärän muutos, % Naudanlihan tuotanto, kg/v, naudanlihan tuotantomäärän muutos, % 	<ul style="list-style-type: none"> Maitomäärä, litraa/v, maidontuotantomäärän muutos, % Naudanlihan tuotanto, kg/v, naudanlihan tuotantomäärän muutos, % 	<p>Maitoa tuotettiin vuonna 2020 yhteensä 22 342 305 litraa, kun vuonna 2019 sitä tuotettiin 22 718 609 litraa. Maidon tuotanto väheni 2 prosenttia. Tilojen määrä väheni neljällä (7 prosenttia). Vuonna 2020 tiloja oli 52, ja vuonna 2019 niitä oli 56.</p> <p>Naudanlihaa tuotettiin vuonna 2020 yhteensä 805 668 kg, kun sitä vuonna 2019 tuotettiin 811 212 kg. Vähennystä oli 1 prosentti.</p>
Elinkeinoelämän kehittäminen	Matkailunosuus elinkeinorakenteesta kasvaa	Kehitämme matkailuelinkeinoa	Matkailua harjoittavien yritysten lukumäärä ja määrän muutos, %	Matkailua harjoittavien yritysten lukumäärä ja määrän muutos, %	Q4/2020: 10. Määrä sama kuin edellisessä mittauksessa.
Seutukunnallinen yhteistyö/verkostokunnan rakentaminen	Ylä-Savon seutukunnan elinvoimaisuuden parantaminen ja yhteisten voimavarojen hyödyntäminen	Teemme tiivistä seudullista yhteistyötä seudun elinvoiman parantamiseksi	Ylä-Savon seutukunnan väestö- ja työpaikkakehitys	Väestön väheneminen Työpaikkojen määrä lisääntyy	<p>Väestö väheni vuonna 2021 yhteensä 65 henkilöä (tilastokeskuksen ennakkoväestötieto). Vähennys oli 2 prosenttia. Vuonna 2020 väestö väheni 56 henkilöä.</p> <p>Vuonna 2019 alueella työssäkäyviä oli 1 207 henkilöä, kun vuonna 2018 heitä oli 1 167 henkilöä. Alueella työssäkäyvien määrä kasvoi 3 prosenttia.</p>

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
190 Elinkeinojen kehittäminen					
TOIMINTATUOTOT (€)	60 600,00	0,00	60 600,00	89 192,48	147,18 %
TOIMINTAKULUT (€)	-215 520,00	0,00	-215 520,00	-206 140,85	95,65 %
TOIMINTAKATE (€)	-154 920,00	0,00	-154 920,00	-116 948,37	75,49 %
Laskennalliset kulut (€)	-1 890,00	0,00	-1 890,00	-1 868,28	98,85 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Kokonaiskustannukset (€)	-217 410,00	0,00	-217 410,00	-208 009,13	95,68 %

Perustelut

Sonkajärven kunta on toimii Iisalmen, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien muodostamassa maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueessa. Järjestävänä kuntana toimii Iisalmen kaupunki. Sonkajärvellä on oma palvelupiste. Maaseutuhallinnon tehtäviä hoitaa yhteinen maaseutulautakunta, jossa myös Sonkajärvellä on edustajat. Maaseututoimen palveluorganisaationa toimii Ylä-Savon maaseutupalvelut. Kunnan maksuosuus Iisalmen kaupungille vuonna 2021 oli 74.000 euroa (2020: 84.000 euroa).

Ylä-Savon kuntien Iisalmen, Lapinlahden, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän lomituspalvelut on 1.1.2011 alkaen järjestänyt Ylä-Savon lomituspalvelut. Hallinnoivana kuntana toimii Iisalmen kaupunki.

Sonkajärven kunnan yhteismarkkinoinnissa mukana olevista tapahtumista järjestettiin Lohirannan Rompepäivät, Paisuan Tuojamateatteri, Jyrkän Ruukin kesäteatteri sekä Sonkajärvi Soi (osittain). Eukonkanto-tapahtumaa ei järjestetty.

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän maksuosuus oli noin 20.000 euroa (yhteistoimintasopimus seudullisesta kehittämistoiminnasta). Iisalmen seudun yhteismarkkinointi Iiden ry:n maksuosuus oli noin 1.900 euroa.

Sonkajärvi TP KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO YHTEENSÄ

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
12 Kunnanhallitus ja valtuusto					
TOIMINTATUOTOT (€)	1 745 611,00	0,00	1 745 611,00	2 334 554,03	133,74 %
TOIMINTAKULUT (€)	-21 945 484,00	-8 384,00	-21 953 868,00	-20 878 584,46	95,10 %
TOIMINTAKATE (€)	-20 199 873,00	-8 384,00	-20 208 257,00	-18 544 030,43	91,76 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-62 940,00	0,00	-62 940,00	-67 928,69	107,93 %
Laskennalliset tuotot (€)	1 157 283,00	0,00	1 157 283,00	873 032,08	75,44 %
Laskennalliset kulut (€)	-221 720,00	0,00	-221 720,00	-178 439,56	80,48 %
Kokonaiskustannukset (€)	-22 230 144,00	-8 384,00	-22 238 528,00	-21 124 952,71	94,99 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Ylä-Savon kuntayhtymän maksuosuus, 1000€ (€)	17 290,00	0,00	17 290,00	16 898,00	97,73 %
Ylä-Savon maksuosuus (€/as)	4 662,00	0,00	4 662,00	4 475,00	95,99 %
Asukasluku (hlö)	3 760,00	0,00	3 760,00	3 776,00	100,43 %
Ateriasuoritteet, koulukeskus (kpl)	105 003,00	0,00	105 003,00	91 886,00	87,51 %
kustannus € / ateriasuorite, Mosaiikki (€)	5,09	0,00	5,09	4,55	89,39 %
kustannus € / ateriasuorite, koulukeskus (€)	3,75	0,00	3,75	4,19	111,73 %
kustannus € / ateriasuorite, Sukevan koulu (€)	5,88	0,00	5,88	4,97	84,52 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Suositusten mukaiset ruokaohjeet käytössä (Kouluruokasuositus 2017, ikääntyneiden ruokasuositus 2020, sairaalaruokasuositus 2010) 0 = ei käytössä, 1 = käytössä (arvo)	1,00	0,00	1,00	1,00	100,00 %
Lähiruoan käyttö (%)	17,00	0,00	17,00	17,00	100,00 %
Kokoukset, valtuusto (kpl)	7,00	0,00	7,00	8,00	114,29 %
Kokoukset, hallitus (kpl)	15,00	0,00	15,00	14,00	93,33 %
Kokoukset, vanhus- ja vammaisneuvosto (kpl)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %
Kokoukset, kyläparlamentti (lkm)	4,00	0,00	4,00	3,00	75,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Kokoukset, nuorisovaltuusto (kpl)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %
Työllistettyjen määrä (kpl)	30,00	0,00	30,00	31,00	103,33 %
Työttömät työnhakijat (lkm)	200,00	0,00	200,00	195,00	97,50 %
Työttömät työnhakijat, alle 25v (lkm)	15,00	0,00	15,00	13,00	86,67 %
Asiakkaat, 300 pv passiivista työmarkkinatukea saaneet (hlö)	50,00	0,00	50,00	51,00	102,00 %
Valmennettavat (lkm)	55,00	0,00	55,00	75,00	136,36 %
Valmennettavat, alle 29v (lkm)	25,00	0,00	25,00	21,00	84,00 %

Sonkajärvi TP Sukevan alueen palvelut

TOIMIELIN: SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA

Tulosalue: Sukevan alueen palvelut

Kustannuspaikat: Aluehallinto, alueen kehittäminen, Sukevan asiointipiste

Tilivelvolliset: Sukevan aluelautakunta, aluesihteri, kunnaninsinööri

Sukevan aluelautakunta turvaa ja kehittää yhteistyössä muiden lautakuntien kanssa kunnalliset lähipalvelut Sukevan alueen asukkaille sekä vahvistaa Sukevan alueen yhteisöllisyyttä.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Asuminen ja ympäristö	Sukevan alueen palveluiden turvaaminen ja kehittäminen	Asiointipisteen/kirjaston toiminta vastaa asiakkaiden tarpeita ja asiakkaat ovat tyytyväisiä	Asiakaspalautteet	Asiakastyytyväisyys arvosana 4	Asiakastyytyväisyys arvosana 4,7.
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Sukevalla on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen	Hyvät liikuntamahdollisuudet. Kannustetaan omaehtoiseen liikuttamiseen	Liikuntatilojen käyttäjämäärät ja liikunnalliset tapahtumat. Omaehtoinen liikkuminen lisääntyy	Käyttäjämäärät kuntosali 150 /vuosi, liikuntasali 20 vuoroa/viikko, liikunnalliset tapahtumat 3/vuosi	Käyttäjämäärät kuntosali 146 / vuosi, liikuntasali 22 vuoroa /viikko, liikunnallisia tapahtumia 1/vuosi.
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Paikalliset yhdistykset ja yritykset tukevat asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä	Yhteistyöyhdistysten ja yritysten kanssa mm. tapahtumia järjestäen	Yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä	Tapahtumien määrä 3/vuosi	Tapahtumien määrä 2 kpl.

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
20 Sukevan aluelautakunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	27 080,00	0,00	27 080,00	25 277,38	93,34 %
TOIMINTAKULUT (€)	-157 000,00	0,00	-157 000,00	-136 403,44	86,88 %
TOIMINTAKATE (€)	-129 920,00	0,00	-129 920,00	-111 126,06	85,53 %
Laskennalliset tuotot (€)	65 050,00	0,00	65 050,00	58 521,23	89,96 %
Laskennalliset kulut (€)	-14 690,00	0,00	-14 690,00	-10 027,31	68,26 %
Kokonaiskustannukset (€)	-171 690,00	0,00	-171 690,00	-146 430,75	85,29 %
Asiakastyytyväisyys, asiointipiste ()	4,00	0,00	4,00	5,00	125,00 %
Harjoitusvuorot, liikuntasali (kpl)	20,00	0,00	20,00	22,00	110,00 %
Käyttäjät, kuntosali (hlö)	155,00	0,00	155,00	146,00	94,19 %
Tapahtumat (kpl)	6,00	0,00	6,00	3,00	50,00 %
Kävijät tapahtumissa (hlö)	3 500,00	0,00	3 500,00	1 800,00	51,43 %

Sukevalla ollaan asiointipisteen ja kirjaston toimintaan tyytyväisiä. Asiakaskysely tehdään kahden vuoden välein. Seuraava kysely toteutetaan syksyllä 2022. Korona-aika on vähentänyt tapahtumia ja tapahtumissa kävijöitä. Sukevan alueella on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikkumiseen. Sukevan ja Sonkajärven kartoja on saatavilla maksutta asiointipisteistä. Sukevan kartoista löytyvät alueen pyöräily- kävely- ja hiihtoreitit sekä muita retkeilykohteita ja liikuntapaikkoja.

Sonkajärvi TP varhaiskasvatus

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: Sonkajärven päiväkodit, Männikön päiväkotiki, perhepäivähoito, lasten kotihoidontuki

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, lautakunnan esittelijä, varhaiskasvatuksen vastaava viranhaltija, päiväkodinjohtajat

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden lapsiperheitä tukevien tahojen kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatusstyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Varhaiskasvatusta järjestetään Sonkajärvellä kolmessa kunnallisessa päiväkodissa: Nallemuori, Nallela ja Männikkö sekä kolmessa perhepäivähoitokodissa. Esiopetusta järjestetään Sonkajärven Yhtenäiskoulun esiopetusryhmässä. Samassa ryhmässä tarjotaan myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Sukevan alueella esiopetusta järjestetään Sukevan koululla. Syksystä 2022 alkaen esiopetus ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus siirretään Männikön päiväkodin yhteyteen. Vuorohoitoa järjestetään Nallemuorin ja Männikön päiväkodeissa.

Kunnassamme maksetaan myös kotihoidon tuen kuntalisää, jonka suuruudesta ja myöntämiskriteereistä päättää sivistyslautakunta.

Sonkajärvellä toimii lapsiperheiden kohtaamispaikka Perheentalo, jossa perheet voivat tavata toisiaan sekä kunnamme lapsiperhetyötä tekeviä henkilöitä. Perheentalon toimintaa toteutetaan järjestöjen ja kunnan yhteistyönä.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus	Varmistamme laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisen siten, että perusopetusta järjestetään molemmissa kuntataajamissa Sonkajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	<ul style="list-style-type: none"> •Varhaiskasvatuksessa hoitomuoto toteutuu perheiden ensisijaisen tarpeen mukaan, % hakijaperheistä • Päivähoitopaikan jonotusaika, päiviä 	<ul style="list-style-type: none"> • 90 % • < 2 viikkoa, virikehoidossa < 4 kk 	Toteutuu tavoitearvon mukaisesti

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
290 Varhaiskasvatus					
TOIMINTATUOTOT (€)	121 000,00	0,00	121 000,00	173 666,46	143,53 %
TOIMINTAKULUT (€)	-1 813 500,00	0,00	-1 813 500,00	-1 637 169,24	90,28 %
TOIMINTAKATE (€)	-1 692 500,00	0,00	-1 692 500,00	-1 463 502,78	86,47 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-5 650,00	0,00	-5 650,00	-5 652,43	100,04 %
Laskennalliset tuotot (€)	14 600,00	0,00	14 600,00	16 197,58	110,94 %
Laskennalliset kulut (€)	-188 200,00	0,00	-188 200,00	-155 622,93	82,69 %
Kokonaiskustannukset (€)	-2 007 350,00	0,00	-2 007 350,00	-1 798 444,60	89,59 %
Lapsia kotihoidon tuella (hlö)	40,00	0,00	40,00	56,00	140,00 %
Varhaiskasvatuspaikat (kpl)	110,00	0,00	110,00	98,00	89,09 %
Perhepäivähoitopaikat (kpl)	12,00	0,00	12,00	12,00	100,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
0-6-vuotiaat (hlö)	144,00	0,00	144,00	164,00	113,89 %
0-6-v lasten osuus väestöstä (%)	3,80	0,00	3,80	4,30	113,16 %
Varhaiskasvatuksessa lapsia 0-6-vuotiaista (%)	84,00	0,00	84,00	77,00	91,67 %
Kotihoidontuki, €/lapsi (€)	1 500,00	0,00	1 500,00	1 626,00	108,40 %
Vaka: kustannus/lapsi (€)	10 000,00	0,00	10 000,00	11 617,00	116,17 %

Varhaiskasvatusta järjestettiin Sonkajärvellä v. 2021 kolmessa kunnallisessa päiväkodissa: Nallemuori, Nallela ja Männikkö sekä kolmessa perhepäivähoitokodissa. Esiopetusta järjestettiin Sonkajärven Yhtenäiskoululla ja Sukevan koululla. Yhtenäiskoulun esioppilaat toimivat kevätlukukauden yhdessä ryhmässä. Syyslukukaudella esikoululaisten suuren määrän vuoksi esioppilaat jaettiin kahteen ryhmään. Sukevalla esiopetusta järjestettiin Sukevan koululla koulutoimen alaisessa yhdysluokassa. Vuorohoitoa tarjottiin Nallemuorin ja Männikön päiväkodeissa. Sonkajärvi on vuoden 2021 heinäkuun loppuun saakka jatkanut myös kokeilussa, jossa tarjotaan maksutonta varhaiskasvatusta 20 viikotuntia kaikille 5-vuotiaille. Lasten kotihoidon tuki on varhaiskasvatuspaikalle vaihtoehtoinen lapsen hoidon järjestämisen muoto. Lisäksi kunnassamme oli vuonna 2021 käytössä kotihoidon tuen kuntalisä. Varhaiskasvatuksen koordinoimana on Sonkajärvellä toiminut myös kohtaamispaikka Perheentalo.

Varhaiskasvatustoimintaa ohjaa Varhaiskasvatuslaki sekä Valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelma.

Varhaiskasvatussuunnitelmaan on lisätty paikallinen osuus. Jokaisessa lapsiryhmässä laaditaan yksityiskohtaisempi ryhmän varhaiskasvatussuunnitelma sekä jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuslaki edellyttää vanhempien ja lasten mielipiteiden ja toimimusten kuulemistä ja heidän osallisuutensa lisäämistä. Vanhempien osallisuus vuonna 2021 on toteutunut päivittäisissä keskusteluissa, vanhempainilloissa sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa. Lasten osallisuutta on huomioitu mm. toteuttamalla lasten toimintaan kohdistuvia toiveita. Lasten osallisuutta on lisätty mm. ottamalla syksyllä 2021 yhdeksi painopistealueeksi positiivinen pedagogiikka.

Varhaiskasvatuksen ympäristöön kiinnitetään erityistä huomiota, niin että se olisi kehittävä, opettava sekä terveellinen ja turvallinen. Tiloja on tarkastettu säännöllisesti ja remontoitu tarvittaessa viimevuosien aikana. Kesällä 2021 Nallemuorin päiväkodin sisätiloissa suoritettiin laaja remontti. Syksyllä 2021 suoritettiin työpaikkaselvityskäynti perhepäivähoitoon. Vuonna 2020 tehdyssä päiväkotien työpaikkaselvityksessä kiinnitettiin huomiota mm. työpaikan ergonomiaan. Uusia kalusteita ryhdyttiin hankkimaan loppuvuodesta 2020 ja loput kalustemuutokset/- hankinnat tehtiin vuoden 2021 aikana. Samalla uusittiin myös huonokuntoista kalustoa ja muuta toimintavälineistöä.

Varhaiskasvatuksen rakenteellinen muutos näkyy perhepäivähoidon vähenemisenä ja päiväkotihoidon lisääntymisenä. Vuorohoidon tarve on lisääntynyt yhteiskunnallisten muutosten myötä. Vuorohoidon lisääntyminen näkyy henkilöstökuluissa mm. henkilökunnan viikkolepojen sijaiskuluina sekä tilapäisen henkilöstön palkkauskuluina.

Varhaiskasvatuslakia uudistettiin 1.8.2021 alkaen. Lakiin tuli täsmennys henkilöstömitoituksesta poikkeamiseen sekä uutena henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus epäkohdasta tai ilmeisestä epäkohdan uhasta varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Lakia varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista muutettiin 1.8.2021 alkaen. Lakimuutoksen myötä varhaiskasvatusmaksut alenivat.

Vuonna 2021 varhaiskasvatuksen toimintaan on edelleen vaikuttanut koronapandemia. Muuttuvat koronasuosittukset ja -ohjeistukset ovat tuoneet haastetta varhaiskasvatuksen järjestelyihin. Pääpaino on ollut varhaiskasvatuksen ja lasten arjen järjestämisessä mahdollisimman normaaliksi terveysturvallisuus huomioiden.

Varhaiskasvatus on ollut vuodesta 2020 mukana Liikkuva varhaiskasvatus- ohjelmassa, joka on yksi valtakunnallisista liikunnan edistämishajelmista. Ohjelman tavoitteena on tarjota varhaiskasvattajille välineitä lasten liikkumisen lisäämiseen varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten pohjalta. Fyysisesti aktiivisen toimintakulttuurin luomisessa edetään pienin askelin. Vuoden 2021 aikana järjestettiin yhteistyössä Pohjois-Savon Liikunnan kanssa Liikkuva varhaiskasvatus- ohjelmaan ja varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksiin liittyvät koulutukset.

Varhaiskasvatuksessa/esiopetuksessa on vuoden 2021 aikana ollut käynnissä useita hankkeita. Seutukunnallisessa oppimisen tuen ja inklusion kehittämishankkeessa on selkeytetty esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen käytänteitä ja päivitetty oppilashuoltoon liittyviä asiakirjoja. Syksyllä 2021 alkoi varhaiskasvatuksessa uusi seutukunnallinen vastaava hanke. Hankkeen tavoitteena on luoda seutukunnallisesti yhtenäiset käytännöt syksyllä 2022 voimaantulevaan varhaiskasvatuksen kolmiportaaiseen tukeen ja päivittää kuntien omat varhaiskasvatussuunnitelmat vastaamaan valtakunnallisia ohjaavia asiakirjoja. Hanke käynnistettiin syksyllä 2021 seutukunnallisella pedagogisen tuen koulutuksella. Elokuusta 2021 alkaen on valtion hankeavustuksen turvin palkattu varhaiserityiskasvatukseen kiertävä resurssihenkilö, joka suunnittelee, valmistelee ja toteuttaa yhteistyössä muun varhaiskasvatushenkilöstön kanssa tukea tarvitsevien lasten yksilö- ja pienryhmäohjausta.

Keväällä 2021 varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön Tieto edu- sovellus vanhemmille. Sovelluksen kautta vanhemmat voivat ilmoittaa lastensa hoitoaikoja ja äkillisiä poissaoloja. Sovelluksen käyttöönotto on helpottanut lasten hoitoaikojen hallintaa ja työvuorosuunnittelua erityisesti vuorohoitoyksiköissä. Sovellus mahdollistaa myös tiedotteiden lähettämisen varhaiskasvatuksen asiakasperheille.

Vuoden 2021 aikana henkilöstön koulutuksia on järjestetty uusien ict- järjestelmien käyttöönottoon, liikuntaan, pedagogiikkaan ja turvallisuuteen liittyen. Sisäisten koulutusten lisäksi useampi varhaiskasvatuksessa työskentelevä on ollut opintovapaalla suorittaakseen omaehtoisia opintoja. Opintovapaat näkyvät säästöinä vakinaisten työntekijöiden palkkakustannuksissa ja vastaavasti kohonneina sijaiskuluina.

Sonkajärven kohtaamispaikka Perheentalo oli suljettuna alkuvuoden 2021 koronapandemian vuoksi. Keväällä 2021 toimintaa käynnistettiin ulkotoimintana. Syksyllä Perheentalon toimintapaikka siirrettiin nuorisotila Kasperiin ja Perheentalon toimintaa järjestämään liittyi kunnan toimijoiden lisäksi Mannerheimin lastensuojeluliiton Sonkajärven osasto. Toiminta aloitettiin syyskuulla lapsiperheiden toiminnalla ja lokakuussa käynnistyi pilottikokeiluna ikäihmisten toiminta. Kokeilun tarkoituksena on mahdollistaa sukupolvien väliset kohtaamiset.

Kotihoidon tukea sai vuoden 2021 aikana 41 perhettä ja kotihoidontuen kuntalisää 13 perhettä.

Käyttötalous Käyttötalouden osalta vuoden 2021 toteuma jäi alhaiseksi ennakoitua suurempien toimintatuottojen vuoksi. Myös toimintamenot toteutuivat ennakoitua pienempinä mm. henkilöstökulujen ja kotihoidontuen menojen osalta. Kalustoa, ict- laitteita ja -järjestelmiä päivitettiin.

Varhaiskasvatuksen riskien arviointi

Varhaiskasvatuksen toimintaan vaikuttavat riskit liittyvät rekrytointihaasteisiin ja työkyvyn ylläpitämiseen. Rekrytointin haasteet todentuivat pitkien sijaisuuksien kohdalla kelpoisten henkilöiden puuttuessa. Työkyvyn vaikuttavat riskit todentuivat henkilöstön kuormittumisena äkillisissä toiminnasta tai sijaisjärjestelyistä johtuvissa työaikojen ja työtehtävien muutoksissa. Koronatilanne, useasti vaihtuvat ja epäselvät ohjeistukset ja niiden vaikutusten arvioiminen varhaiskasvatukseen ja arkipäivän käytäntöihin ovat tuoneet haastetta henkilöstön jaksamiseen ja työkyvyn ylläpitämiseen.

Sonkajärvi TP koulutoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Koulutoimi

Sonkajärven Yhtenäiskoulu, luokat 1-6 ja 7-9, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus
Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, koulujen rehtorit

Kustannuspaikat: Rutakon koulu, Sukevan koulu, Lyseotien koulu, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, koulujen rehtorit

Sonkajärven koulut toimivat kahdessa keskuksessa: Sonkajärven koulukeskuksessa ja Sukevan perhepalvelukeskuksessa. Perusopetuksen tehtävänä on taata kaikille kunnassa asuville lapsille tasapuoliset ja suotuisat olosuhteet kasvuille, oppimiselle ja kehitykselle.

Sonkajärven lukiokoulutuksen tarkoituksena on tarjota opiskelijoille monipuoliset jatko-opintovalmiudet kotipaikkakunnan yleislukiassa. Koulujen yhteistyön avulla toiminta on taloudellista ja herkästi muutoksiin sopeutuvaa.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus.	Varmistamme laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisen siten, että perusopetusta järjestetään molemmissa kuntataajamissa Sonkajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	<ul style="list-style-type: none"> Päästötodistuksen saaneet, % ikäluokasta Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä, % ikäluokasta 	<ul style="list-style-type: none"> Päästötodistuksen saaneet 100 % ikäluokasta Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä 40 % ikäluokasta 	Päästötodistuksen sai ikäluokasta 100%. Lukioon hakeutuvien tavoitearvo ylittyi (46%).
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskeluakaikin mahdollisin keinoin.	Oppilashuollon palvelut ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti	Oppilashuollon palvelut ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti	Oppilashuollon palvelut toteutuivat täysimääräisesti ja lakisääteisessä määräajassa.

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kyläyhdistykset ja muut yhdistykset tukevat kuntaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä	Teemme yhteistyötä kyläyhdistysten ja muiden yhdistysten kanssa ja myönnämme yhdistyksille avustuksia toiminnan järjestämiseen	Yhdistyksille myönnettujen avustusten määrä, euroa/vuosi	28 000 euroa	Yhdistyksille myönnettiin toiminta- ja tapahtuma-avustuksia varatun määrärahan mukaisesti.

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
300 Koulutoimi					
Koko Koulutoimi					
TOIMINTATUOTOT (€)	148 010,00	0,00	148 010,00	214 007,84	144,59 %
TOIMINTAKULUT (€)	-4 294 605,00	0,00	-4 294 605,00	-4 169 733,43	97,09 %
TOIMINTAKATE (€)	-4 146 595,00	0,00	-4 146 595,00	-3 955 725,59	95,40 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-2 320,00	0,00	-2 320,00	-2 322,76	100,12 %
Laskennalliset tuotot (€)	220 630,00	0,00	220 630,00	68 599,60	31,09 %
Laskennalliset kulut (€)	-541 680,00	0,00	-541 680,00	-282 465,19	52,15 %
Kokonaiskustannukset (€)	-4 838 605,00	0,00	-4 838 605,00	-4 454 521,38	92,06 %
Esiopetus, Koulukeskus (hlö)	21,00	0,00	21,00	27,00	128,57 %
Esiopetus, Sukevan koulu (hlö)	1,00	0,00	1,00	2,00	200,00 %
Oppilaat, Sukevan koulu (hlö)	36,00	0,00	36,00	36,00	100,00 %
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 1-6 (hlö)	171,00	0,00	171,00	169,00	98,83 %
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 7-9 (hlö)	121,00	0,00	121,00	119,00	98,35 %
Opettajia (virassa) (hlö)	33,00	0,00	33,00	33,00	100,00 %
Vakituiset koulunkäynninohjaajat (hlö)	7,00	0,00	7,00	7,00	100,00 %
Kuljetusoppilaiden määrä (%)	60,00	0,00	60,00	-	-
Toisen asteen opiskelupaikan saaneet kevään yhteishaussa, % ikäluokasta (%)	100,00	0,00	100,00	100,00	100,00 %
Tutkintotavoitteiset opiskelijat, 20.9 (hlö)	46,00	0,00	46,00	39,00	84,78 %
Toimintakulut / varsinainen opiskelija (€)	-105 136,63	0,00	-105 136,63	-114 158,94	108,58 %

Koulutoimi

Kunnan kahdessa perusopetustoimipisteessä järjestettiin perusopetusta ja lähilukio-opetusta, joka hyödyntää nykyaikaisia opetusmetodeja, kuten etä- ja virtuaalioppimista. Opetusta järjestettäessä tehtiin yhteistyötä erityisesti hankerahoitusten avulla toteutettavissa opetuksen ja tukipalvelujen kehittämistä edistävissä hankkeissa muiden alueen koulutuksen järjestäjien kanssa (mm. Oppimisen tuen hanke). Sonkajärven lukio on ollut mukana Ylä-Savon Mahis-toiminnassa, jonka tavoitteena on mahdollistaa nuorten opiskelu sekä lukiossa että ammattikoulussa. Opiskelijan on mahdollista suorittaa kaksois- tai jopa kolmoistutkinto. Mahiksen opiskelijamäärät ovat vähentyneet kaikissa osallistujakunnissa viime vuosina, myös Sonkajärvellä.

Perusopetus järjestetään kahdessa yksikössä: Sonkajärven keskustaajamassa yhtenäiskoulujärjestelmässä (vuosiluokat 1–9 sekä lukio) ja Sukevan koulussa, jossa opetusta toteutetaan vuosiluokilla 0–6. Yhtenäiskoulujärjestelmä on toiminut hyvin. Järjestelyn myötä pystytään joustavammin reagoimaan tulevaisuuden muutostarpeisiin oppilasmäärän vähentyessä. Muutos on lisännyt eri asteiden välistä yhteistyötä sekä resurssien laajempaa yhteiskäyttöä. Yhteistä toimintakulttuuria ja henkilöstön yhteiskäyttöä on pystytty kehittämään ja lisäämään. Koulutoimen alaisuudessa järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä koulujen kerhotoimintaa yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa. Kerhotoiminta on ollut vähäistä terveysturvallisuussyistä.

Esiopetus

Esiopetus taajamassa toteutettiin koulukeskuksella kahdessa ryhmässä. Sukevalla esiopetus toteutettiin Sukevan koulussa. Henkilöstöstä osa kuului varhaiskasvatuksen ja osa koulutoimen alaisuuteen. Kulut (henkilöstön palkka-kulut, ateriapalvelut sekä sisäiset vuokrat) on siirretty kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksesta koulutoimen esiopetuksen kustannuspaikoille.

Perusopetus

Koronatilanne vaikutti edelleen merkittävästi koulun toimintaan vuonna 2021. Varautumista mahdolliseen etäopetukseen siirtymistä varten jatkettiin. Laitevajetta korjattiin täydentämällä laitteistoa. Toiminta järjestettiin terveysturvallisesti voimassa olevat rajoitukset huomioiden, ja opiskeluun liittyvä kanssakäyminen, opintoretket ja muu toiminnallinen oppiminen jouduttiin toteuttamaan tavanomaista suppeammin.

Opiskelijoille on tarjottu mahdollisuus kansainvälistymiseen erilaisten hankkeiden ja opintomatkojen avulla. Koronatilanteen vuoksi kansainvälinen toiminta oli keskeytynyt. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 osallistuttiin Biotalous – ja luova yrittäjyys hankkeeseen, jonka avulla perusopetusikäiset pääsivät tutustumaan lähiseudun biotalousmahdollisuuksiin ja sen tuomiin uusiin mahdollisuuksiin työllistyä yrittäjinä. Teemaviikolla ”perinteisten” työpajojen (mm. loukkupaja) lisäksi opiskelijat suunnittelivat tuotteita tietokoneohjelmilla ja valmistivat ne työpajoissa mm. 3D- tulostimella. Jatkumona hankkeelle on luotu 8.luokkalaisille uusi ”Nuori yrittäjä” - valinnaisainekurssi lv. 2021-2022. Peruskoulun 6. ja 9. luokkalaiset osallistuivat Yrityskylä - toimintakokonaisuuteen ja saivat käytännön kokemusta yrittäjyydestä.

Perusopetuksen oppilaista päästötodistuksen sai 100 %. Havaittavissa on sellaisten nuorten määrän lisääntyminen, joiden osalla päättövaiheen suorittaminen pitkittyi tukitoimista tai erityisistä opetusjärjestelyistä huolimatta.

Sukevan koulu toimi kolmiopettajaisena. Esiopetus toteutettiin koulun 1.-2.luokan yhteydessä. Oppilashuollon palvelut toteutuivat myös Sukevan koulussa suunnitellusti. Sukevan oppilasmäärä on edelleen vähenevä.

Lukio-opetus

Lukio-opetuksen toiminta-aika muuttui lv. 2021–2022 alusta siten, että opetusta voi olla ajalla 7.55–16.00. Pääosa opetuksesta erityisesti pakollistuen opintojaksojen ja kurssien osalta pyritään toteuttamaan ajalla 8.45 – 15.05, jolloin lukio-opiskelijat voivat hyödyntää kunnan järjestämää koulukuljetusta.

Lähiopetuksen puuttuminen keväällä 2020 saattoi aiheuttaa oppimisvajetta ja opiskeltavien asioiden kertaamisen tarvetta. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä on haettu ja saatu hankerahoitusta täydentävän opetuksen järjestämistä vasten. Tämän rahoituksen avulla toteutettiin erityisesti abiturienteille suunnattuja kertauskursseja, sekä toteutettiin tukiopetusta sitä tarvitseville lukio-opiskelijoille. Oppimisen tukea lisättiin resursoimalla erityisopettajan työpanosta myös lukio-opiskelijoille sekä tehostamalla oppilashuollon palvelujen tuomista opiskelijoiden saataville. Pätevän erityisopettajan saaminen edisti oppimisen tuen laatua myös lukio-opetuksessa.

Uusi lukiolaki ja -asetus astuivat voimaan 1.8.2019. Opetussuunnitelman perusteet uusiutuivat ja ne ovat käytössä v. 2021. Uuden opetussuunnitelman mukaisesti aloitti ensimmäinen ikäluokka lv. 2021–2022. Opetussuunnitelmien edellyttämään koulutukseen ja lisätyöhön haettiin ja saatiin hankerahoitusta.

Lukioon hakeutuvien määrässä ylitettiin tavoitetaso.

Oppilashuolto ja oppimisen tuki

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilailla tulee olla mahdollisuus oppilashuollolliseen ohjaukseen ja tukeen. Koulukuraattorin ja -psykologin toiminta järjestetään Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymän kautta. Oppimisen tuen toiminta vahvistui uusien toimijoiden myötä syyslukukauden aikana. Tuki toteutui hyvin erityisopettajan, koulunkäynninohjaajan ja koulutsempparin muodostaman tiimin avulla. Vuonna 2021 jatkoi vuosiluokilla 7-9 kasvatusohjaaja (koulutsemppari), jonka tehtävänkuvaan on yhdistetty etsivän nuorisoyöntekijän tehtävät. Koulutsempparin tuki on merkittävä seikka syrjäytymisen ja koulupudokkuuden ennaltaehkäisemisessä ja perusopetuksen päättövaiheen opintojen loppuun suorittamisessa sekä osana moniammatillista oppilashuoltoa. Osa palkkakuluista katetaan etsivän nuorisotyön hankerahoituksella. Toimintamalli on osoittautunut tehokkaaksi ja ennaltaehkäiseväksi toimintamuodoksi, sillä etsivä nuorisoyöntekijä kohtaa jokaisen nuoren jo perusopetusvaiheessa.

Koulutoimeen on haettu lisäksi valtion erityisavustusta oppimisen tuen ja oppilashuollon henkilöstön palkkaamista varten. Oppilashuolto toteutui suunnitellusti. Oppilashuollon palvelujen tarve kasvoi kevään poikkeustilanteen aikana sekä koronatilanteen pitkittyessä. Myös koulupsykkarin työpanoksen lisääminen oppilashuoltoon on ollut erittäin hyvä matalan kynnyksen palvelu, ja vähentää painetta erikoissairaanhoidon palveluihin ohjautumista. Kyselyn tulosten perusteella oppilaat kokevat kouluyhteisön olevan viihtyisiä ja turvallinen, kiusaamistapauksia on ollut hyvin vähän ja niitä on selvitetty. Oppilashuollon palvelut ovat tiedossa ja niitä käytetään aktiivisesti.

Opetuksen järjestämisessä tulee huomioida oppilaan lievätkin oppimisen vaikeudet, ja oppilaalle tulee järjestää riittävä tuki (ns. kolmiportainen tuki). Syyslukukaudella on perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 toiminut hankerahoituksella palkattu koulunkäynninohjaaja, joka on toiminut yleisen ja tehostetun tuen toteuttamisessa. Erityisen tuen antamisesta vastaa erityisopettaja. Koulutsempparin toiminta pudokkuusvaarassa olevien nuorten kanssa vaikutti merkittävästi siihen, että kaikki saivat päästötodistuksen.

Sonkajärvi on mukana OKM:n Sitouttavan koulu yhteistyön pilottihankkeessa yhdessä Siilinjärven, Lapinlahden ja Iisalmen kanssa. Hankkeen avulla on ennaltaehkäistä pitkiä koulupoissaoloja ja kehittää toimintamalleja kouluviihtyvyyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Hankkeelle on saatu jatkorahoitus v. 2023 loppuun. Varhaiskasvatuksessa/esiopetuksessa on vuoden 2021 aikana ollut käynnissä useita hankkeita. Seutukunnallisessa oppimisen tuen ja inklusion kehittämishankkeessa on selkeytetty esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen käytänteitä ja päivitetty oppilashuoltoon liittyviä asiakirjoja.

Oppivelvollisuuslaki ja opetuksen maksuttomuus

Oppivelvollisuuslain myötä oppivelvollisuus pidentyi 18 vuoteen saakka. Lain tarkoitus on taata jokaiselle opiskelijalle jatko-opintopaikka, ja perusopetuksen jälkeinen tutkinto. Oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Oppivelvollisuuslaki tulee voimaan 1.8.2021, mutta hakeutumisvelvoitetta koskevat säännökset tulivat voimaan jo 1.1.2021. Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutuksessa vaikutti jo niihin nuoriin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla. Tästä perusopetuksen päättävästä ikäluokasta alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen koskee kaikkia perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyviä nuoria. Sonkajärven osalta lakimuutos koskee kaikkia päättövaiheessa olevia nuoria, ja opetuksen maksuttomuus oman lukion opiskelijoita. Päättövaiheessa oleville nuorille tulee tarjota mahdollisuus tehostettuun oppilaanohjaukseen 8.-9.luokilla. Lukio-opetuksessa maksuttomuus koskee oppimateriaaleja ja -tarvikkeita sekä kouluruokailua. Lakimuutos kasvattaa koulutoimen kustannuksia. Valtiovallan kompensatio kustannuksen kattamiseksi on sisällytetty kunnan yleiskatteelliseen valtionosuuteen. Oppivelvollisuuslain, hakeutumisvelvoitteen ja jatko-opintokoulutusten käytännön toteuttamisessa on runsaasti avoimia kysymyksiä. Sonkajärvi on mukana seudullisessa Ohjauksen tuen hankkeessa. Hankerahoituksella palkattu koordinaattori selvittää, suunnittelee ja valmistelee lain edellyttämiä käytännön toimia hankkeessa mukana olevien kuntien kanssa.

Koulukuljetus

Koulukuljetus on järjestetty lakiin perustuvien koulukuljetussäädösten mukaisesti.

Käyttötalous Käyttötalouden osalta menot pienevät koronavaikutusten vuoksi toimintojen toteutuessa osin suunniteltua vähäisemmin. Koronatilanne pysyi maltillisena, jolloin sijaimäärärahoja ei tarvittu suunniteltua määrää. Laite- ja opetusvälineistöä päivitettiin.

Sivistystoimen riskien arviointi

Toimintaan vaikuttavat riskit liittyivät toiminnan laatuun ja rekrytointihaasteisiin. Rekrytoinnit toteutuivat hyvin, eivätkä riskit siltä osin realisoituneet. Myöskään koronatilanteeseen liittyvät uhkakuvat eivät toteutuneet täysimääräisenä, vaan opetusta pystyttiin järjestämään suunnitellusti. Kunnan perusopetuksen oppilasmäärä jatkaa vähenemistään ja siltä osin riskit todentuivat. Kuten tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan v. 2020 osalta todennut, tulee kunnan strategiassa linjata tarjottavat palvelut jatkossa.

Sonkajärvi TP joukkoliikenne

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Joukkoliikenne

Kustannuspaikat: Joukkoliikenne

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, joukkoliikenteen yhdyshenkilö

Järjestetään joukkoliikennettä kunnan alueella ja asiointiliikennettä lähiseuduille mahdollisimman kattavasti, mutta kustannustehokkaasti yhteistyössä koulutoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kuljetusten kanssa

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet	Riittävän joukkoliikennepalvelun tuottaminen	Asiakastytyväisyys	Vähintään nykyinen palvelutaso	Toteutui
Seutukunnallinen yhteistyö, verkostokunnan rakentaminen	Joukkoliikenne on sujuvaa ja kustannustehokasta yli kuntarajojen	Liikennesuunnittelu maakunnallisesti ja seudullisesti	Kustannustenkasvu ennakoitavaa ja hallittua	Kustannusnousu <5 %	Toteutui

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
350 Joukkoliikenne					
TOIMINTATUOTOT (€)	22 000,00	0,00	22 000,00	6 361,34	28,92 %
TOIMINTAKULUT (€)	-95 400,00	0,00	-95 400,00	-71 414,11	74,86 %
TOIMINTAKATE (€)	-73 400,00	0,00	-73 400,00	-65 052,77	88,63 %
Laskennalliset kulut (€)	-2 300,00	0,00	-2 300,00	0,00	0,00 %
Kokonaiskustannukset (€)	-97 700,00	0,00	-97 700,00	-71 414,11	73,10 %
Toimintakate / asukas (€)	-20,13	0,00	-20,13	-17,23	85,57 %

Kunta järjesti Pali-liikenteen koko kuntaa kattavana. Lisäksi toteutettiin kesäajan liikennettä välille Sonkajärvi - Iisalmi - Sonkajärvi.

Toimintakulujen kasvu oli ennakoitua pienempi. Haasteena on edelleen Sukeva - Iisalmi -välin liikennöinti. Asiaan on pyritty vaikuttamaan Elyn kautta.

Sonkajärvi TP vapaa sivistystoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Vapaa sivistystoimi

Kustannuspaikat: Kansalaisopisto, kirjasto, kulttuuritoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimenjohtaja, kulttuurisihteeri

Kansalaisopisto

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin	Järjestämme kuntalaisille kansalaisopiston palvelut sekä kulttuuritapahtumia	Kansalaisopiston kurssien lukumäärä/v	Kansalaisopiston kurssien lukumäärä 80 kpl	179 kpl / vuosi (89,5 kpl / lukukausi)

Kansalaisopiston tavoitteena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi, yhteisöllisyydelle ja osallisuudelle. Opiston tavoitteena on edistää yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirjasto

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kirjastopalvelut ovat kuntalaisten käytävissä Sonkajärvellä ja Sukevalla	Järjestämme kattavat kirjastopalvelut Sonkajärven ja Sukevan kuntataajamissa	Kirjastojen lainausten, kävijöiden ja verkkokäyntien määrä/v	Kasvu 2 %	Lainaukset +9,2 % Käynnit + 17,8 % Verkkokäynnit + 4,7 %

Yleisiä kirjastoja koskevan lain (29.12.2016/1492) mukaisesti kirjastotoiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa sekä tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Kirjastotoiminta tukee ja edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Sonkajärven kunnankirjasto toimii näiden tavoitteiden edistämiseksi osana Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoa.

Kulttuuritoimi

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin	Järjestämme kuntalaisille kansalaisopiston palvelut sekä kulttuuritapahtumia	Kulttuuritapahtumien lukumäärä/v	Kulttuuritapahtumien määrä 10 kpl	14

Kulttuuritoimi yhdessä aktiivisten kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kanssa edistää ja kehittää kulttuurin harrastusta tarjoamalla tiloja, tukemalla toimintaa ja järjestämällä tapahtumia.

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
360 Vapaa sivistystoimi					
Koko Vapaa sivistystoimi					
TOIMINTATUOTOT (€)	41 338,00	0,00	41 338,00	49 438,23	119,60 %
TOIMINTAKULUT (€)	-748 373,00	0,00	-748 373,00	-726 245,96	97,04 %
TOIMINTAKATE (€)	-707 035,00	0,00	-707 035,00	-676 807,73	95,72 %
Laskennalliset kulut (€)	-114 500,00	0,00	-114 500,00	-85 199,50	74,41 %
Kokonaiskustannukset (€)	-862 873,00	0,00	-862 873,00	-811 445,46	94,04 %
3600 Kansalaisopisto					
TOIMINTATUOTOT (€)	31 505,00	0,00	31 505,00	38 798,76	123,15 %
TOIMINTAKULUT (€)	-313 372,00	0,00	-313 372,00	-314 955,31	100,51 %
TOIMINTAKATE (€)	-281 867,00	0,00	-281 867,00	-276 156,55	97,97 %
Laskennalliset kulut (€)	-35 800,00	0,00	-35 800,00	-27 267,41	76,17 %
Kokonaiskustannukset (€)	-349 172,00	0,00	-349 172,00	-342 222,72	98,01 %
Opiskelijat (hlö)	770,00	0,00	770,00	759,00	98,57 %
Opetustunnit (lkm)	3 500,00	0,00	3 500,00	3 619,00	103,40 %
Asiakastytyväisyys ()	4,00	0,00	4,00	4,65	116,25 %
€/ OPPITUNTI (€)	80,53	0,00	80,53	76,31	94,75 %
€ / OPISKELIJA (€)	366,06	0,00	366,06	363,84	99,39 %
3700 Kirjasto					
TOIMINTATUOTOT (€)	5 213,00	0,00	5 213,00	2 111,83	40,51 %
TOIMINTAKULUT (€)	-300 259,00	0,00	-300 259,00	-295 342,58	98,36 %
TOIMINTAKATE (€)	-295 046,00	0,00	-295 046,00	-293 230,75	99,38 %
Laskennalliset kulut (€)	-63 160,00	0,00	-63 160,00	-47 693,04	75,51 %
Kokonaiskustannukset (€)	-363 419,00	0,00	-363 419,00	-343 035,62	94,39 %
Lainaukset (kpl)	65 000,00	0,00	65 000,00	56 059,00	86,24 %
Käynnit (kpl)	45 000,00	0,00	45 000,00	36 951,00	82,11 %
Verkkokäynnit (kpl)	10 710,00	0,00	10 710,00	11 345,00	105,93 %
Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä (lkm)	1 000,00	0,00	1 000,00	2 403,00	240,30 %
€ / ASUKAS (€)	78,47	0,00	78,47	77,66	98,96 %
3800 Kulttuuritoimi					
TOIMINTATUOTOT (€)	4 620,00	0,00	4 620,00	8 527,64	184,58 %
TOIMINTAKULUT (€)	-134 742,00	0,00	-134 742,00	-115 948,07	86,05 %
TOIMINTAKATE (€)	-130 122,00	0,00	-130 122,00	-107 420,43	82,55 %
Laskennalliset kulut (€)	-15 540,00	0,00	-15 540,00	-10 239,05	65,89 %
Kokonaiskustannukset (€)	-150 282,00	0,00	-150 282,00	-126 187,12	83,97 %
Lasten- ja koulukonserttien määrä (kpl)	10,00	0,00	10,00	6,00	60,00 %
Kulttuurimatkat (kpl)	2,00	0,00	2,00	0,00	0,00 %
Matkat, osallistujat (hlö)	100,00	0,00	100,00	0,00	0,00 %
Musiikkiopiston opiskelijamäärä (hlö)	27,00	0,00	27,00	17,00	62,96 %
€ / ASUKAS (€)	34,61	0,00	34,61	28,45	82,20 %
Museokäynnit (kpl)	5 000,00	0,00	5 000,00	4 000,00	80,00 %
Näyttelyt (kpl)	12,00	0,00	12,00	14,00	116,67 %
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	3,00	0,00	3,00	2,00	66,67 %
Toimintakulut / avustettava järjestö (€)	-50 094,00	0,00	-50 094,00	-63 093,56	125,95 %

Vapaan sivistystoimen talous on toteutunut talousarvion mukaisesti lukuun ottamatta kulttuuritoimessa tullutta säästöä henkilöstökulujen ja palveluiden oston osalta. Talousarviosta poiketen kulttuurisihteeri työskenteli vuoden ensipuoliskon osa-aikaisesti, mikä pienensi kulttuuritoimeen varattujen henkilöstökulujen toteumaa noin 20 %. Kulttuuritoimessa tapahtumia tai kulttuurimatkoja ei voitu järjestää koronapandemiasta johtuneiden rajoitusten vuoksi.

Kansalaisopiston opetus pystyttiin järjestämään lähiopetuksena koronapandemiasta huolimatta. Kursseja toteutui vuoden aikana 179 (89,5 /lukukausi) ja asiakastytyväisyys oli 4,65/5.

Talousarvion toteuma sisältää kansalaisopiston kustannuspaikalla Harrastamisen Suomen mallin mukaisten koululaisten maksuttomien harrastuskerhojen tuotot ja kulut. Toimintaan on saatu valtionavustusta 40 000 euroa ja avustuksen käyttöaika on 6.9.2021 - 5.6.2022. Harrastuskerhot aloitettiin syyskuussa 2021 ja hankkeen kokonaiskustannukset talousarviovuoden 2021 osalta olivat 15 090.

Kirjastopalvelut toimivat normaalisti ja lainaus- ja kävijämäärät nousivat edellisvuoteen verrattuna, koska palvelut pystyttiin pitämään avoinna. Henkilöstöä koulutettiin kirjastotalon tapahtumien striimaamiseen, ja satutuokioita, luentoja ja muita tapahtumia striimattiin kevään ja syksyn aikana 13 kpl. Kirjaston tapahtumiin ja käyttäjäkoulutuksiin osallistuneiden määrää kasvatti huomattavasti striimattuja tapahtumia ja niistä tehtyjä tallenteita katsoneiden määrä.

Sonkajärvi TP nuoriso- ja liikuntatoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Nuoriso- ja liikuntatoimi

Kustannuspaikat: Nuorisotoimi, liikuntatoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, nuoriso- ja liikuntasihteeri

Nuoriso- ja liikuntatoimen tulosalueet toimivat sivistystoimen alaisuudessa. Niiden toiminnasta vastaa nuoriso- ja liikuntasihteeri, jonka esimiehenä on yläkoulun ja lukion rehtori/sivistystoimen esimies. Etsivä nuorisotyöntekijä on palkattu hankkeen kautta, mutta hänenkin tehtävänsä on liitetty nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen.

Nuoriso- ja liikuntatoimen tulosalueet toimivat sivistystoimen alaisuudessa. Niiden toiminnasta vastaa nuoriso- ja liikuntasihteeri, jonka esimiehenä on yläkoulun ja lukion rehtori/sivistystoimen esimies. Etsivä nuorisotyöntekijä on palkattu hankkeen kautta, mutta hänenkin tehtävänsä on liitetty nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen.

Nuorisotoimen tehtävänä on nuorten omaan ajan käyttöön kohdistuvan aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, nuorten kasvun, itenäistymisen ja terveiden elintapojen tukeminen, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen.

Liikuntatoimen tehtävänä on ylläpitää kuntalaisille perusliikuntapalveluja, valvoa liikuntapaikkojen ja alueiden olosuhteita sekä edistää kuntalaisten liikunnallista ja terveellistä elämäntapaa. Liikuntatoimi toimii myös eri seurojen ja järjestöjen välisen yhteistoiminnan ylläpitäjänä.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua kaikin mahdollisin keinoin.	Etsivän nuorisotyön resursointi, euroa/vuosi	Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä ei kasva	Etsivän nuorisotyön asiakasmäärät pysyivät samana
Kuntalaistenterveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen	Järjestämme kuntalaisille hyvät liikuntamahdollisuudet ja kannustamme kuntalaisia omaehtoiseen liikkumiseen	Liikuntahallin, kuntosalin ja jäähallin käyttäjämäärä (hlö/vuosi)	Liikuntahallin, kuntosalin ja jäähallin käyttäjämäärä (hlö/vuosi)	Yhteensä noin 42000 henkilöä/vuosi

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
385 Nuoriso- ja liikuntatoimi					
TOIMINTATUOTOT (€)	32 290,00	0,00	32 290,00	31 087,73	96,28 %
TOIMINTAKULUT (€)	-398 760,00	0,00	-398 760,00	-380 361,73	95,39 %
TOIMINTAKATE (€)	-366 470,00	0,00	-366 470,00	-349 274,00	95,31 %
Laskennalliset tuotot (€)	0,00	0,00	0,00	19,88	-
Laskennalliset kulut (€)	-31 580,00	0,00	-31 580,00	-26 223,23	83,04 %
Kokonaiskustannukset (€)	-430 340,00	0,00	-430 340,00	-406 584,96	94,48 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	65,00	0,00	65,00	49,00	75,38 %
Jäähallin käyttötunnit vuodessa (h)	1 300,00	0,00	1 300,00	1 076,00	82,77 %
Jäähallin käyttäjämäärä (hlö)	16 000,00	0,00	16 000,00	11 802,00	73,76 %
Liikuntatapahtumat krt/vuosi (krt)	20,00	0,00	20,00	6,00	30,00 %
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi (kpl)	650,00	0,00	650,00	916,00	140,92 %
Tapahtumat (kpl)	15,00	0,00	15,00	11,00	73,33 %
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lkm/v (lkm)	3,00	0,00	3,00	0,00	0,00 %
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sonkajärvi (hlö)	20,00	0,00	20,00	17,00	85,00 %
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sukeva (hlö)	15,00	0,00	15,00	8,00	53,33 %
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sonkajärvi (krt)	80,00	0,00	80,00	54,00	67,50 %
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sukeva (krt)	40,00	0,00	40,00	31,00	77,50 %
Tapahtumat, osallistujat (hlö)	300,00	0,00	300,00	200,00	66,67 %
Nuorisovaltuuston toiminnassa olevat nuoret/kpl (hlö)	15,00	0,00	15,00	5,00	33,33 %
Katupäivystys iltoja krt/vuosi (krt)	1,00	0,00	1,00	7,00	700,00 %

Nuoriso- ja liikuntatoimen talous on toteutunut talousarvion mukaisesti. Koronapandemiasta johtuen nuoriso- ja liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet vain osittain tavoitteiden mukaisesti.

Nuorisotilatoimintaa tai nuorten tapahtumia ja retkiä ei voitu järjestää tavoitteiden mukaisesti, jonka vuoksi kävijämäärät ovat jääneet alle tavoitteiden. Säännöllistä yökahvilatoimintaa järjestettiin ainoastaan syyskaudella perjantai-iltaisain. Katupäivystystä tehtiin kesäkaudella tapahtumien sekä viikonloppujen yhteydessä yhteensä 7 kertaa. Etsivässä nuorisotyössä asiakasmäärät ovat pysyneet samoina. Nuorille on järjestetty mahdollisuus osallistua heitä koskevien asioiden käsittelyyn ja nuorisovaltuuston roolia on pyritty korostamaan. Nuorisovaltuustoa on kuultu mm. järjestöavustuksia jaettaessa. Nuorisovaltuuston toiminnassa on ollut mukana viisi aktiivia.

Liikuntatapahtumia ja -retkiä on järjestetty siltä osin kuin koronarajoitusten puitteissa on turvallisesti voitu toimia ja rajoitukset ovat antaneet myöten. Tapahtumien suhteen määrällisesti tavoitteista ollaan kaukana. Kuntosalille lunastettuja avainten määrä kasvoi. Maksuttomien perhevuorojen määrä jatkoi kasvuaan ja vuoden 2021 aikana käyttöön otetut maksuttomat vanhus- ja vammaisjärjestöjen vuorot löysivät paikkansa. Kokonaisuudessa liikuntatilojen käyttöaste jäi kuitenkin alle tavoitteiden. Kuntosalin välineistöä on uusittu käyttäjien toiveita kuunnellen sekä perhevuorojen käyttöön tarkoitettuja liikuntavälineitä hankittu koulun saliin sekä liikuntahallille lapsiperheiden toiveiden mukaisesti. Nuoriso- ja liikuntajärjestöille sekä kyläyhdistykselle myönnettiin harkinnanvaraisia avustuksia yhteensä 22100€. Seurojen toimintaa pyrittiin tukemaan myös yhteistyötä tiivistämällä. Nuoriso- ja liikuntatoimen riskien arviointi

Toimintaan liittyvät riskit toteutuivat joitakin kertoja asiakastilanteissa häiriökäyttäytymisen muodossa nuorisotiloilla sekä katupäivystystilanteissa niin yksin kuin työparin kanssa toimiessa. Koronapandemiaan liittyvät uhkakuvat eivät toteutuneet asiakkaiden noudattaessa annettuja koronaohjeistuksia ja nuoriso- ja liikuntatilat pystyivätkin toimimaan aina sen hetkisten rajoitusten mukaisesti.

Sonkajärvi TP SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
30 Sivistyslautakunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	364 638,00	0,00	364 638,00	474 561,60	130,15 %
TOIMINTAKULUT (€)	-7 350 638,00	0,00	-7 350 638,00	-6 984 924,47	95,02 %
TOIMINTAKATE (€)	-6 986 000,00	0,00	-6 986 000,00	-6 510 362,87	93,19 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-7 970,00	0,00	-7 970,00	-7 975,19	100,07 %
Laskennalliset tuotot (€)	235 230,00	0,00	235 230,00	84 817,06	36,06 %
Laskennalliset kulut (€)	-878 260,00	0,00	-878 260,00	-549 510,85	62,57 %
Kokonaiskustannukset (€)	-8 236 868,00	0,00	-8 236 868,00	-7 542 410,51	91,57 %

Sonkajärvi TP tekninen toimi

Kustannuspaikat: Tekninen hallinto, kaavoitus, mittaus, paikkatieto- ja kartastopalvelut, osoitehuolto, jätehuolto, isännöinti ja muut yhteiset tehtävät, varasto ja konekeskus, kiinteistöjen hoito, kiinteistöjen kunnossapito ja rakentaminen, maa- ja metsätilat, tontit, kadut, kevyen liikenteen väylät, yksityistiet, maisemagalleriakohteet, puistot ja torit, liikunta- ja virkistysalueet, muut yleiset alueet

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri, kunnanrakennusmestari

Tekninen toimi tuottaa kuntalaisille teknisen toimen, tilapalvelun, liikenneväylien, ympäristö- ja viheralueiden sekä liikuntapaikkojen hoitopalvelut. Palveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten, yritysten ja yhteisöjen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen mukaisesti Sonkajärvellä.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2021-2023	Toteuma 2021
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on monipuolinen vuokra-asunto- ja tonttitarjonta	Varmistamme vuokra-asuntojen ja tonttien määrän vastaamaan kysyntää	* Vuokra-asuntojen lukumäärä * Vuokra-asuntojen käyttöaste, % * Vapaiden tonttien lukumäärä	* Vuokra-asuntojen lukumäärä 57 kpl * Vuokra-asuntojen käyttöaste 95 % * Vapaat asuntotontit: Sonkajärvi 27 kpl Sukeva 10 kpl Vapaat yritystontit: Sonkajärvi 8 kpl Sukeva 4 kpl	*Vuokra-asuntojen lkm 58 kpl * Vuokra-asuntojen käyttöaste 85% * Vapaat asuntotontit: Sonkajärvi 27 kpl Sukeva 10 kpl Vapaat yritystontit: Sonkajärvi 8 kpl Sukeva 4 kpl
Asuminen ja ympäristö	Kuntataajamien kehittäminen Sonkajärvellä ja Sukevalla	Huolehdimme kunnan kiinteistöjen ylläpidosta vastuullisesti ja kehitämme Sonkajärven ja Sukevan kuntataajamia	* Investointien toteutus infran ja rakennusten edellyttämällä kestäväällä tasolla, euroa/v * Uusien kehittämisprojektien määrä strategiakaudella, lukumäärä	* Investointien toteutus infran ja rakennusten edellyttämällä kestäväällä tasolla (2,5 milj.euroa/v) * 3 kehittämisprojektia/3-vuotisjakso	* Investointien toteutus infran ja rakennusten edellyttämällä kestäväällä tasolla 1,95 milj.euroa/v (-0,55) * 3 kehittämisprojektia/3-vuotisjakso, 1 kpl
Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet	Huolehdimme siitä, että ihmisillä on hyvät mahdollisuudet liikkumiseen (tieverkosto ja kevyt liikenne)	Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet	* Yksityistieavustusten määrä, euroa/v * Katujen korjausten määrä, korjattuja katuja	* 80 000 eur * 1 katu/ 2 vuotta	* 76 937 eur * 1 katu

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
600 Tekninen toimi					
Koko Tekninen toimi					
TOIMINTATUOTOT (€)	2 876 470,00	0,00	2 876 470,00	2 825 589,76	98,23 %
TOIMINTAKULUT (€)	-3 104 660,00	0,00	-3 104 660,00	-3 267 583,00	105,25 %
TOIMINTAKATE (€)	-228 190,00	0,00	-228 190,00	-441 993,24	193,70 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 001 960,00	0,00	-1 001 960,00	-946 967,18	94,51 %
Laskennalliset tuotot (€)	334 710,00	0,00	334 710,00	217 617,07	65,02 %
Laskennalliset kulut (€)	-635 113,00	0,00	-635 113,00	-466 825,81	73,50 %
Kokonaiskustannukset (€)	-4 741 733,00	0,00	-4 741 733,00	-4 681 375,99	98,73 %
Kadut, ab (km)	13,30	0,00	13,30	15,40	115,79 %
Kadut, sr (km)	5,20	0,00	5,20	5,70	109,62 %
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	13,30	0,00	13,30	15,40	115,79 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,10	0,00	2,10	2,10	100,00 %
Kevyen liikenteen väylät (km)	10,00	0,00	10,00	11,50	115,00 %
Liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	3,00	0,00	3,00	1,00	33,33 %
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	5,00	0,00	5,00	1,00	20,00 %
Yksityistiet, pituus (km)	449,00	0,00	449,00	426,00	94,88 %
Tiekunnat (kpl)	120,00	0,00	120,00	112,00	93,33 %
Yksityisteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	0,00	270 000,00	270 000,00	100,00 %
6010 Tekninen hallinto					
TOIMINTATUOTOT (€)	29 080,00	0,00	29 080,00	29 249,35	100,58 %
TOIMINTAKULUT (€)	-129 410,00	0,00	-129 410,00	-120 804,69	93,35 %
TOIMINTAKATE (€)	-100 330,00	0,00	-100 330,00	-91 555,34	91,25 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 280,00	0,00	-1 280,00	-1 279,75	99,98 %
Laskennalliset tuotot (€)	173 240,00	0,00	173 240,00	99 650,04	57,52 %
Laskennalliset kulut (€)	-76 630,00	0,00	-76 630,00	-6 793,51	8,87 %
Kokonaiskustannukset (€)	-207 320,00	0,00	-207 320,00	-128 877,95	62,16 %
6020 Maankäyttö					
TOIMINTATUOTOT (€)	200,00	0,00	200,00	4,03	2,02 %
TOIMINTAKULUT (€)	-17 800,00	0,00	-17 800,00	-14 340,82	80,57 %
TOIMINTAKATE (€)	-17 600,00	0,00	-17 600,00	-14 336,79	81,46 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-12 710,00	0,00	-12 710,00	-6 935,41	54,57 %
Laskennalliset kulut (€)	-640,00	0,00	-640,00	0,00	0,00 %
Kokonaiskustannukset (€)	-31 150,00	0,00	-31 150,00	-21 276,23	68,30 %
6030 Ympäristön huolto					
TOIMINTATUOTOT (€)	100,00	0,00	100,00	0,00	0,00 %
TOIMINTAKULUT (€)	-9 400,00	0,00	-9 400,00	-8 188,28	87,11 %
TOIMINTAKATE (€)	-9 300,00	0,00	-9 300,00	-8 188,28	88,05 %
Laskennalliset kulut (€)	-1 000,00	0,00	-1 000,00	0,00	0,00 %
Kokonaiskustannukset (€)	-10 400,00	0,00	-10 400,00	-8 188,28	78,73 %
6110 Tilapalvelu					
TOIMINTATUOTOT (€)	26 940,00	0,00	26 940,00	25 829,12	95,88 %
TOIMINTAKULUT (€)	-178 430,00	0,00	-178 430,00	-134 091,21	75,15 %
TOIMINTAKATE (€)	-151 490,00	0,00	-151 490,00	-108 262,09	71,46 %
Laskennalliset tuotot (€)	161 470,00	0,00	161 470,00	117 625,90	72,85 %
Laskennalliset kulut (€)	-14 980,00	0,00	-14 980,00	-9 265,46	61,85 %
Kokonaiskustannukset (€)	-193 410,00	0,00	-193 410,00	-143 356,67	74,12 %
Rakennusten tilavuus (m ³)	126 380,00	0,00	126 380,00	126 380,00	100,00 %
Käyttöaste (%)	75,00	0,00	75,00	75,00	100,00 %
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiinteistöistä (%)	90,00	0,00	90,00	90,00	100,00 %
Julkisten kiinteistöjen esteettömyystarkastukset, %/v (%)	25,00	0,00	25,00	25,00	100,00 %
6120 Kiinteistöt					
TOIMINTATUOTOT (€)	2 727 650,00	0,00	2 727 650,00	2 700 722,65	99,01 %
TOIMINTAKULUT (€)	-2 235 830,00	0,00	-2 235 830,00	-2 446 649,28	109,43 %
TOIMINTAKATE (€)	491 820,00	0,00	491 820,00	254 073,37	51,66 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-792 640,00	0,00	-792 640,00	-748 875,14	94,48 %
Laskennalliset tuotot (€)	0,00	0,00	0,00	341,13	-
Laskennalliset kulut (€)	-445 143,00	0,00	-445 143,00	-405 121,08	91,01 %
Kokonaiskustannukset (€)	-3 473 613,00	0,00	-3 473 613,00	-3 600 645,50	103,66 %
6130 Maa- ja metsäalueet					
TOIMINTATUOTOT (€)	79 900,00	0,00	79 900,00	53 873,74	67,43 %
TOIMINTAKULUT (€)	-44 810,00	0,00	-44 810,00	-74 601,59	166,48 %
TOIMINTAKATE (€)	35 090,00	0,00	35 090,00	-20 727,85	-59,07 %
Laskennalliset kulut (€)	-13 520,00	0,00	-13 520,00	0,00	0,00 %
Kokonaiskustannukset (€)	-58 330,00	0,00	-58 330,00	-74 601,59	127,90 %
6210 Liikenneväylät					
TOIMINTATUOTOT (€)	10 550,00	0,00	10 550,00	12 831,25	121,62 %
TOIMINTAKULUT (€)	-296 220,00	0,00	-296 220,00	-272 463,88	91,98 %
TOIMINTAKATE (€)	-285 670,00	0,00	-285 670,00	-259 632,63	90,89 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-111 770,00	0,00	-111 770,00	-113 576,94	101,62 %
Laskennalliset kulut (€)	-34 800,00	0,00	-34 800,00	-20 554,31	59,06 %
Kokonaiskustannukset (€)	-442 790,00	0,00	-442 790,00	-406 595,13	91,83 %
Kadut, ab (km)	13,30	0,00	13,30	15,40	115,79 %
Kadut, sr (km)	5,20	0,00	5,20	5,70	109,62 %
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	13,30	0,00	13,30	15,40	115,79 %
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,10	0,00	2,10	2,10	100,00 %
Kevyen liikenteen väylät (km)	10,00	0,00	10,00	11,50	115,00 %
Liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	3,00	0,00	3,00	1,00	33,33 %
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	5,00	0,00	5,00	1,00	20,00 %
Yksityistiet, pituus (km)	449,00	0,00	449,00	426,00	94,88 %
Tiekunnat (kpl)	120,00	0,00	120,00	112,00	93,33 %
Yksityisteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
6310 Puistot ja torit					
TOIMINTATUOTOT (€)	1 050,00	0,00	1 050,00	0,00	0,00 %
TOIMINTAKULUT (€)	-18 150,00	0,00	-18 150,00	-38 235,17	210,66 %
TOIMINTAKATE (€)	-17 100,00	0,00	-17 100,00	-38 235,17	223,60 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-5 650,00	0,00	-5 650,00	-5 646,84	99,94 %
Laskennalliset kulut (€)	-18 870,00	0,00	-18 870,00	-1 083,43	5,74 %
Kokonaiskustannukset (€)	-42 670,00	0,00	-42 670,00	-44 965,44	105,38 %
Pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	0,00	270 000,00	270 000,00	100,00 %
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	0,00	270 000,00	270 000,00	100,00 %
Toimintakulut / neliö (m ²) (€)	-0,14	0,00	-0,14	-0,15	106,21 %
Kulut / neliö (m ²) (€)	-0,16	0,00	-0,16	-0,17	105,38 %
Leikkipaikat (lkm)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %
6320 Muut yleiset alueet					
TOIMINTATUOTOT (€)	1 000,00	0,00	1 000,00	3 079,62	307,96 %
TOIMINTAKULUT (€)	-174 610,00	0,00	-174 610,00	-158 208,08	90,61 %
TOIMINTAKATE (€)	-173 610,00	0,00	-173 610,00	-155 128,46	89,35 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-77 910,00	0,00	-77 910,00	-70 653,10	90,69 %
Laskennalliset kulut (€)	-29 530,00	0,00	-29 530,00	-24 008,02	81,30 %
Kokonaiskustannukset (€)	-282 050,00	0,00	-282 050,00	-252 869,20	89,65 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Liikuntapaikkojen ja -reittien lukumäärä (lkm)	2,00	0,00	2,00	5,00	250,00 %
Alueet asukasta kohti (kpl)	0,53	0,00	0,53	1,32	248,94 %
Pururatojen pituus (km)	6,00	0,00	6,00	6,00	100,00 %
Hiihtolatuojen pituus (km)	103,00	0,00	103,00	103,00	100,00 %
Uimarantojen lukumäärä (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Talviuintiavannot (kpl)	1,00	0,00	1,00	1,00	100,00 %
Nurmipintaisen jalkapallokentän käyttökausi, kk/vuosi (kk)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %
Volokinpalku, ylläpito (kk/vuosi)	6,00	0,00	6,00	6,00	100,00 %
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1,00	0,00	1,00	0,00	0,00 %

Teknisen toimen tuottojen osuudet ovat toteutuneet talousarvioennusteen mukaisesti ja samoin toimintakulut ovat lähes talousarvioennusteen mukaiset.

Sukevan vankilan ympäristön osayleiskaavan valtuusto hyväksyi 28.6.2021 § 22. Pohjois-Savon ELY-keskus jätti osayleiskaavasta valituksen Itä-Suomen hallinto-oikeudelle 29.7.2021. Asian käsittely on Itä-Suomen hallinto-oikeuden osalta kesken. Kunnanhallitus on antanut vastineet valituksesta Itä-Suomen hallinto-oikeudelle.

Tilapalvelu

- Kiinteistöjen rakennusautomaatiolla seurataan kiinteistöjen veden, lämmön ja sähkön kulutusta.
- Kunnossapito perustuu kuntoarvioihin ja reaaliaikaiseen ylläpidon seurantaan.
- Vähäisellä käyttöasteella olevista kiinteistöistä luovutaan tai ne puretaan/myydään tehdyn selvityksen Kiinteistöraportti 2018 linjauksien mukaan.

Tilapalvelun osalta Taitotalo sai koko rakennuksen purkamista koskevan kunnanhallituksen päätöksen 24.5.2021. Taitotalon purkutöiden valmistuminen siirtyi alkuvuoteen 2022.

Sonkajärven terveyskeskuksen peruskorjauksen (8/2021 -12/2022) urakoitsijoista tekninen lautakunta teki päätökset kokouksessaan 29.6.2021. Rakennuskohteen työmaavalvojat tekninen lautakunta valitsi kokouksessaan 22.4.2021 § 24. Rakennushanke käynnistyi työmaalla syyskuussa ja työmaa on edennyt aikataulun mukaan.

Valtuuston 2018 hyväksymässä Sonkajärven kiinteistöselvityksessä esitettyjen rakennusten purkamista edellyttäviä toimenpiteitä jatketaan sekä kiinteistöjen myyntiä tehdään kun rakennus ei ole tarpeellinen kunnan käyttötarkoituksiin. Ylläpitovuokria korotetaan vuosittain yleistä kustannustason nousua vastaavasti (sähkö, vesi, palkat, lämpö). Puretun virastokeskuksen paikalle laaditaan käyttösuunnitelma alkuvuoden 2022 aikana. Teknisen toimen hallinnon, isännöinnin ja yhteisten tehtävien sekä konekeskuksen nettomenot on vyörytetty kaikille teknisen toimen kustannuspaikoille toimintamenojen suhteessa vuodesta 2020 alkaen. Vesihuollossa kustannusosuus kirjataan sisäisten palveluiden ostoina.

Liikenneväylät

Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Sonkajärven kunnan yhteishanke Sukevantien (Järvenpääntien risteys - VT 5) ja Asematien perusparantaminen käynnistyi kesäkuussa, valtuuston hyväksymän päätöksen 15.3.2021 § 7 mukaisella tavalla. Perusparantamistyöt valmistuivat syksyllä 2021 ja kyseiset tieosuudet ja kevyenliikenteen väylät siirtyivät lokakuussa kunnan hoitovastuulle.

Liikenneväylien osalta yksityisteiden kunnossapitoavustusta myönnettiin 111:lle tiekunnalle teknisen lautakunnan kokouksessa 22.4.2021 yhteensä 76 437 €. Tiekuuntien yhteiskilometrimäärä oli 423 km.

Tekninen lautakunta päätti, että talvikunnossapito molempien taajamien katujen, kevyen liikenteen väylien ja kunnan kiinteistöjen pihajaluiden osalta kilpailutetaan syksyllä 2021. Kilpailutuksen teki Sansia Oy ja tekninen toimi avusti sisällön ja alueiden osalta. Urakointivalinnat teki Sansia Oy ja sopimuskausi alkoi 1.1.2022. Koko sopimuskausi kattaa talvikaudet 2022-2024. Sansian kilpailuttaman talvikunnossapidon ja tietöiden toiminnan laadun toteutumista valvotaan Sansia Oy:n ja kunnan toimesta.

Katuväläistuksen tarveselvityksen mukainen toteutus vuosittain. Yksityisteidenkunnossapidon ohjaus ja neuvonta, yksityisteiden kunnossapitoavustusten määräraha 80 000 euroa. Varaudutaan ELY-keskuksen hyväksymien yksityisteiden perusparannusten avustamiseen myös kunnan osalta noin 20 % hankekustannusarviosta, määräraha varaus on 20 000 euroa.

Ympäristö- ja viheralueet

Tekniset peruspalvelut on määritelty asemakaava-alueiden yhdyskuntapalveluihin ja kiinteistöjen ylläpitopalveluihin. Palvelutuotannon tavoitteena on turvallinen ja viihtyisä taajamarakenne ja kunnan asuinkuntastrategian tukeminen. Liikuntapaikkojen hyvällä hoidolla luodaan hyvät olosuhteet omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle ja kannustetaan kuntalaisia liikunnallisten harrastusten pariin vauvasta vaariin. Tekninen toimi vastaa osaltaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviin tavoitteisiin. Rutakonraitin

viheralueiden hoito toteutetaan yhteistyössä kiinteistönomistajien ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Kangaslammen polkureitin kunnostamista tehdään omana työnä. Mustikkasuon, kotiseututalon, pullomuseon sekä Volokinpolun ylläpitöitä tehdään yhdessä työpajan kanssa.

Sonkajärvi TP vesihuoltolaitos YHTEENSÄ

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalue: Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: Vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jätevedenpumppaamot ja hulevesiviemärit

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri, vesihuoltomestari

Sonkajärven vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö.

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
650 Vesihuoltolaitos					
Koko Vesihuoltolaitos					
TOIMINTATUOTOT (€)	1 014 280,00	0,00	1 014 280,00	1 015 608,00	100,13 %
TOIMINTAKULUT (€)	-836 259,00	0,00	-836 259,00	-912 012,77	109,06 %
TOIMINTAKATE (€)	178 021,00	0,00	178 021,00	103 595,23	58,19 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-298 940,00	0,00	-298 940,00	-285 745,70	95,59 %
Kokonaiskustannukset (€)	-1 135 199,00	0,00	-1 135 199,00	-1 197 758,47	105,51 %
Puhdas vesi (m3)	244 195,00	0,00	244 195,00	230 258,00	94,29 %
Jätevesi (m3)	109 695,00	0,00	109 695,00	100 515,00	91,63 %
6500 Vesilaitos					
Koko Vesilaitos					
TOIMINTATUOTOT (€)	479 380,00	0,00	479 380,00	482 929,31	100,74 %
TOIMINTAKULUT (€)	-305 509,00	0,00	-305 509,00	-326 381,64	106,83 %
TOIMINTAKATE (€)	173 871,00	0,00	173 871,00	156 547,67	90,04 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-110 900,00	0,00	-110 900,00	-108 216,31	97,58 %
Kokonaiskustannukset (€)	-416 409,00	0,00	-416 409,00	-434 597,95	104,37 %
Puhdas vesi (m3)	244 195,00	0,00	244 195,00	230 258,00	94,29 %
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
6510 Vesilaitos					
TOIMINTATUOTOT (€)	479 380,00	0,00	479 380,00	482 929,31	100,74 %
TOIMINTAKULUT (€)	-305 509,00	0,00	-305 509,00	-326 381,64	106,83 %
TOIMINTAKATE (€)	173 871,00	0,00	173 871,00	156 547,67	90,04 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-110 900,00	0,00	-110 900,00	-108 216,31	97,58 %
Kokonaiskustannukset (€)	-416 409,00	0,00	-416 409,00	-434 597,95	104,37 %
Puhdas vesi (m3)	244 195,00	0,00	244 195,00	230 258,00	94,29 %
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
6600 Viemärlaitos					
Koko Viemärlaitos					
TOIMINTATUOTOT (€)	534 900,00	0,00	534 900,00	532 678,69	99,58 %
TOIMINTAKULUT (€)	-520 320,00	0,00	-520 320,00	-580 115,06	111,49 %
TOIMINTAKATE (€)	14 580,00	0,00	14 580,00	-47 436,37	-325,35 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-158 620,00	0,00	-158 620,00	-152 113,10	95,90 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Kokonaiskustannukset (€)	-678 940,00	0,00	-678 940,00	-732 228,16	107,85 %
Jätevesi (m3)	109 695,00	0,00	109 695,00	100 515,00	91,63 %
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
6610 Viemärilaitos					
TOIMINTATUOTOT (€)	534 900,00	0,00	534 900,00	532 678,69	99,58 %
TOIMINTAKULUT (€)	-520 320,00	0,00	-520 320,00	-580 115,06	111,49 %
TOIMINTAKATE (€)	14 580,00	0,00	14 580,00	-47 436,37	-325,35 %
Poistot ja arvon alentumiset (€)	-158 620,00	0,00	-158 620,00	-152 113,10	95,90 %
Kokonaiskustannukset (€)	-678 940,00	0,00	-678 940,00	-732 228,16	107,85 %
Jätevesi (m3)	109 695,00	0,00	109 695,00	100 515,00	91,63 %
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
6700 Hulevesiviemärit					
Koko Hulevesiviemärit					
TOIMINTAKULUT (€)	-10 430,00	0,00	-10 430,00	-5 516,07	52,89 %
TOIMINTAKATE (€)	-10 430,00	0,00	-10 430,00	-5 516,07	52,89 %
Poistot ja arvon alentumiset (€)	-29 420,00	0,00	-29 420,00	-25 416,29	86,39 %
Kokonaiskustannukset (€)	-39 850,00	0,00	-39 850,00	-30 932,36	77,62 %
6710 Hulevesiviemärit					
TOIMINTAKULUT (€)	-10 430,00	0,00	-10 430,00	-5 516,07	52,89 %
TOIMINTAKATE (€)	-10 430,00	0,00	-10 430,00	-5 516,07	52,89 %
Poistot ja arvon alentumiset (€)	-29 420,00	0,00	-29 420,00	-25 416,29	86,39 %
Kokonaiskustannukset (€)	-39 850,00	0,00	-39 850,00	-30 932,36	77,62 %

Vesihuoltolaitoksen (v. 2020 alkaen) projekti etäluettavien talousvesimittareiden vaihdosta asiakasliittymiin on ollut käynnissä kaksi vuotta. Tavoitteena on saada vaihtotyöt valmiiksi vuoden 2022 aikana.

Lepokankaantie-Viertotie vesihuollon hanke valmistui syksyllä 2021. Hankkeeseen sisältyi vanhan valurautaisen runkovesijohdon uusiminen, kahden runkoventtiilikaivon rakentaminen sulkuineen sekä jätevesilinjan osittainen uusiminen katulinjan loppupäässä.

Vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisselvityksen on tekninen lautakunta esittänyt kunnanhallitukselle vuoden 2021 lopulla.

Ylä-Savon Vesi Oy:n osakaskuntien jätevesihuollon operointitoiminnan selvitys on valmistunut kunnanhallitukselle ja päätöksen teko tapahtuu vuoden 2022 aikana.

Sonkajärvi TP rakennusvalvonta

"TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalue: Rakennusvalvonta

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista rakennusvalvontatoimen viranomaistehtävien suorittamisesta sekä toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonta valvoo, ohjaa ja neuvoo turvallisen, terveellisen ja kauniin kunnan rakentumista ja säilyttämistä. Rakennusvalvonta osaltaan valvoo, että rakennukset, liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kuntakuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Tuloarviot ja määrärahat "

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
695 Rakennusvalvonta					
TOIMINTATUOTOT (€)	28 000,00	0,00	28 000,00	28 647,10	102,31 %
TOIMINTAKULUT (€)	-108 200,00	0,00	-108 200,00	-96 122,41	88,84 %
TOIMINTAKATE (€)	-80 200,00	0,00	-80 200,00	-67 475,31	84,13 %
Laskennalliset kulut (€)	-41 690,00	0,00	-41 690,00	-28 300,99	67,88 %
Kokonaiskustannukset (€)	-149 890,00	0,00	-149 890,00	-124 423,40	83,01 %
Rakennuslupien käsittelyaika (kk)	1,00	0,00	1,00	2,00	200,00 %
Poikkeamispäätösten käsittelyaika (kk)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika (kk)	3,00	0,00	3,00	0,00	0,00 %
Lupapäätökset (kpl)	100,00	0,00	100,00	92,00	92,00 %
Katselmuksset (kpl)	450,00	0,00	450,00	764,00	169,78 %
Aloituskokoukset (kpl)	7,00	0,00	7,00	7,00	100,00 %
Poikkeamislupahakemukset/ suunnittelutarveratkaisut (kpl)	5,00	0,00	5,00	2,00	40,00 %
Toimintakate- (%)	25,90	0,00	25,90	29,95	115,64 %
Nettomenot/asukas (€)	21,60	0,00	21,60	17,60	81,48 %

Perustelut Koronaepidemian jatkuessa lisääntyi huomattavasti kiinteistöveroon, -kauppoihin sekä ylipäättään rakentamisen lupiin liittyvä ennako-ohjauksen tarve. Epidemian aikana asiakkaiden lisääntynyt vapaa-aika sekä etätyönteko vaikuttivat osaltaan neuvontatyön lisätarpeisiin kuluneen vuoden aikana.

Kuntalaiset ja vapaa-ajan asukkaat ovat olleet kiinnostuneita elinympäristönsä viihtyisyyden sekä rakennusten korjausvelan korjaamisesta ja vapaa-ajanasunnoilla vietettiin aikaa enenevässä määrin.

Vaikka kulunut talvi -21 oli runsasluminen vältyttiin rakennusten sortumisilta.

Rakentamiseen myönnettyjen lupien määrä on pysynyt lähes samalla tasolla kuin edellisinä vuosina.

Sonkajärvi TP palo-, pelastus- ja suojelutyö

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalue: Palo-, pelastus- ja suojelutyö

Kustannuspaikat: Palo- ja pelastustoimi

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Palo-, pelastus- ja suojelutyön tehtävistä Sonkajärvellä vastaa Kuopion kaupungin hallinnoima Pohjois-Savon pelastustoimi. Pelastuslaitoksen perustehtävänä on parantaa turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia ja niiden vaikutuksia. Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu pelastuslain 379/2011 mukaisesti sammutus- ja pelastustoiminta, onnettomuuksien ehkäisy sekä valistus ja neuvonta, ensivastetoiminta, palotarkastus, vahingontorjunta, palonsyöntutkinta, valvontatehtävät, väestön varoittaminen ja suojaaminen vaara- ja onnettomuustilanteissa. Pelastuslaitos tukee alueeseen kuuluvien kuntien valmiussuunnittelua sekä huolehtii osaltaan varautumisesta ja öljyntorjunnasta.

Tuloarviot ja määrärahat

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
698 Palo-, pelastus- ja suojelutyö					
TOIMINTAKULUT (€)	-420 208,00	0,00	-420 208,00	-408 865,48	97,30 %
TOIMINTAKATE (€)	-420 208,00	0,00	-420 208,00	-408 865,48	97,30 %
Kokonaiskustannukset (€)	-420 208,00	0,00	-420 208,00	-408 865,48	97,30 %
Pelastustehtävät (kpl)	130,00	0,00	130,00	133,00	102,31 %
Ensivastetehtävät (kpl)	45,00	0,00	45,00	29,00	64,44 %
Yksiköiden toimintavalmiusaika min/sek (min/sek)	15,00	0,00	15,00	15,00	100,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilövahvuus tehtävissä (hlö)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - valvontakohteet A1_A8 (ei oma-valvontakohteita) (kpl)	63,00	0,00	63,00	56,00	88,89 %
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - hoito- ja huoltolaitokset (kpl)	12,00	0,00	12,00	5,00	41,67 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - omavalvontakohteet (kpl)	350,00	0,00	350,00	379,00	108,29 %
Valistus- ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä (kpl)	570,00	0,00	570,00	285,00	50,00 %
Paloasematiilojen määrä (m2)	843,00	0,00	843,00	843,00	100,00 %

Perustelut Pelastuslaitos on suorittanut koronavirusepidemiasta johtuviin poikkeusoloihin mukautetun toimintasuunnitelman mukaisesti tehtäviä onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä ja pelastustoiminnassa sekä varautumisessa. Korona-aika on rajoittanut mm. koulutus- ja valistustilaisuuksien järjestämistä.

Sonkajärvi TP TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
60 Tekninen lautakunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	3 918 750,00	0,00	3 918 750,00	3 869 844,86	98,75 %
TOIMINTAKULUT (€)	-4 469 327,00	0,00	-4 469 327,00	-4 684 583,66	104,82 %
TOIMINTAKATE (€)	-550 577,00	0,00	-550 577,00	-814 738,80	147,98 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 300 900,00	0,00	-1 300 900,00	-1 232 712,88	94,76 %
Laskennalliset tuotot (€)	334 710,00	0,00	334 710,00	217 617,07	65,02 %
Laskennalliset kulut (€)	-676 803,00	0,00	-676 803,00	-495 126,80	73,16 %
Kokonaiskustannukset (€)	-6 447 030,00	0,00	-6 447 030,00	-6 412 423,34	99,46 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Liikuntapaikkojen ja -reittien lukumäärä (lkm)	2,00	0,00	2,00	5,00	250,00 %
Alueet asukasta kohti (kpl)	0,53	0,00	0,53	1,32	248,94 %
Pururatojen pituus (km)	6,00	0,00	6,00	6,00	100,00 %
Hiihtolatujen pituus (km)	103,00	0,00	103,00	103,00	100,00 %
Uimarantojen lukumäärä (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Talviuintiavannot (kpl)	1,00	0,00	1,00	1,00	100,00 %
Nurmipintaisen jalkapallokentän käyttökausi, kk/vuosi (kk)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %
Volokinpolku, ylläpito (kk/vuosi)	6,00	0,00	6,00	6,00	100,00 %
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1,00	0,00	1,00	0,00	0,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Rakennusten tilavuus (m ³)	126 380,00	0,00	126 380,00	126 380,00	100,00 %
Käyttöaste (%)	75,00	0,00	75,00	75,00	100,00 %
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiinteistöistä (%)	90,00	0,00	90,00	90,00	100,00 %
Julkisten kiinteistöjen esteettömyystarkastukset, %/v (%)	25,00	0,00	25,00	25,00	100,00 %
Toimintakulut / neliö (m ²) (€)	-19,06	0,00	-19,06	-10,08	52,87 %
Kulut / neliö (m ²) (€)	-23,88	0,00	-23,88	-12,48	52,25 %
Kadut, ab (km)	13,30	0,00	13,30	15,40	115,79 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Kadut, sr (km)	5,20	0,00	5,20	5,70	109,62 %
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	13,30	0,00	13,30	15,40	115,79 %
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,10	0,00	2,10	2,10	100,00 %
Kevyen liikenteen väylät (km)	10,00	0,00	10,00	11,50	115,00 %
Liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	3,00	0,00	3,00	1,00	33,33 %
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	5,00	0,00	5,00	1,00	20,00 %
Yksityistiet, pituus (km)	449,00	0,00	449,00	426,00	94,88 %
Tiekunnat (kpl)	120,00	0,00	120,00	112,00	93,33 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Yksitysteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	0,00	270 000,00	270 000,00	100,00 %
Leikkipaikat (lkm)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %
Puhdas vesi (m3)	244 195,00	0,00	244 195,00	230 258,00	94,29 %
Jätevesi (m3)	109 695,00	0,00	109 695,00	100 515,00	91,63 %
Rakennuslupien käsittelyaika (kk)	1,00	0,00	1,00	2,00	200,00 %
Poikkeamispäätösten käsittelyaika (kk)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika (kk)	3,00	0,00	3,00	0,00	0,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Lupapäätökset (kpl)	100,00	0,00	100,00	92,00	92,00 %
Toimintakulut / lupa (€)	-51 461,30	0,00	-51 461,30	-56 301,20	109,40 %
Kulut / lupa (€)	-64 470,30	0,00	-64 470,30	-69 700,25	108,11 %
Katselmukset (kpl)	450,00	0,00	450,00	764,00	169,78 %
Aloituskokoukset (kpl)	7,00	0,00	7,00	7,00	100,00 %
Poikkeamislupahakemukset/ suunnittelutarveratkaisut (kpl)	5,00	0,00	5,00	2,00	40,00 %
Toimintakulut / katselmus (€)	-11 435,84	0,00	-11 435,84	-6 779,73	59,28 %
Kulut / katselmus (€)	-14 326,73	0,00	-14 326,73	-8 393,22	58,58 %
Toimintakate- (%)	25,90	0,00	25,90	29,95	115,64 %
Nettomenot/asukas (€)	21,60	0,00	21,60	17,60	81,48 %
Pelastustehtävät (kpl)	130,00	0,00	130,00	133,00	102,31 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Ensivastetehtävät (kpl)	45,00	0,00	45,00	29,00	64,44 %
Yksiköiden toimintavalmiusaika min/sek (min/sek)	15,00	0,00	15,00	15,00	100,00 %
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilövahvuus tehtävässä (hlö)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - valvontakohteet A1_A8 (ei oma-valvontakohteita) (kpl)	63,00	0,00	63,00	56,00	88,89 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - hoito- ja huoltolaitokset (kpl)	12,00	0,00	12,00	5,00	41,67 %
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - omavalvontakohteet (kpl)	350,00	0,00	350,00	379,00	108,29 %
Valistus- ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä (kpl)	570,00	0,00	570,00	285,00	50,00 %
Paloasematilojen määrä (m2)	843,00	0,00	843,00	843,00	100,00 %

Sonkajärvi TP SONKAJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
1 Sonkajärven kunta					
TOIMINTATUOTOT (€)	6 056 079,00	0,00	6 056 079,00	6 708 787,87	110,78 %
TOIMINTAKULUT (€)	-33 958 449,00	-8 384,00	-33 966 833,00	-32 724 416,01	96,34 %
TOIMINTAKATE (€)	-27 902 370,00	-8 384,00	-27 910 754,00	-26 015 628,14	93,21 %
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 371 810,00	0,00	-1 371 810,00	-1 308 616,76	95,39 %
Laskennalliset tuotot (€)	1 792 273,00	0,00	1 792 273,00	1 233 987,44	68,85 %
Laskennalliset kulut (€)	-1 792 273,00	0,00	-1 792 273,00	-1 233 987,44	68,85 %
Kokonaiskustannukset (€)	-37 122 532,00	-8 384,00	-37 130 916,00	-35 267 020,21	94,98 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Ylä-Savon kuntayhtymän maksuosuus, 1000€ (€)	17 290,00	0,00	17 290,00	16 898,00	97,73 %
Ylä-Savon maksuosuus (€/as)	4 662,00	0,00	4 662,00	4 475,00	95,99 %
Kulut / lapsi (lapset + esiopetus + avoin pk) (€)	-6 187 088,67	-1 397,33	-6 188 486,00	-279 896,99	4,52 %
Asiakkaat tai esioppilaat, 20.9. (hlö)	22,00	0,00	22,00	29,00	131,82 %
Oppilaat 20.9., pelkässä esiopetuksessa (hlö)	6,00	0,00	6,00	3,00	50,00 %
Esiopetus, Koulukeskus (hlö)	21,00	0,00	21,00	27,00	128,57 %
Esiopetus, Sukevan koulu (hlö)	1,00	0,00	1,00	2,00	200,00 %
Tuotot / oppilas tai asiakas (€)	358 061,45	0,00	358 061,45	273 888,80	76,49 %
Lapsia kotihoidon tuella (hlö)	40,00	0,00	40,00	56,00	140,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Varhaiskasvatuspaikat (kpl)	110,00	0,00	110,00	98,00	89,09 %
Perhepäivähoitopaikat (kpl)	12,00	0,00	12,00	12,00	100,00 %
0-6-vuotiaat (hlö)	144,00	0,00	144,00	164,00	113,89 %
0-6-v lasten osuus väestöstä (%)	3,80	0,00	3,80	4,30	113,16 %
Varhaiskasvatuksessa lapsia 0- 6-vuotiaista (%)	84,00	0,00	84,00	77,00	91,67 %
Kotihoidontuki, €/lapsi (€)	1 500,00	0,00	1 500,00	1 626,00	108,40 %
Vaka: kustannus/lapsi (€)	10 000,00	0,00	10 000,00	11 617,00	116,17 %
Pinta-alaneliöt / opiskelija (m ²)	350,65	0,00	350,65	689,06	196,51 %
Asukasluku (hlö)	3 760,00	0,00	3 760,00	3 776,00	100,43 %
Oppilaat, Sukevan koulu (hlö)	36,00	0,00	36,00	36,00	100,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 1-6 (hlö)	171,00	0,00	171,00	169,00	98,83 %
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 7-9 (hlö)	121,00	0,00	121,00	119,00	98,35 %
Opettajia (virassa) (hlö)	33,00	0,00	33,00	33,00	100,00 %
Vakituiset koulunkäynninohjaajat (hlö)	7,00	0,00	7,00	7,00	100,00 %
Kuljetusoppilaiden määrä (%)	60,00	0,00	60,00	-	-
Toisen asteen opiskelupaikan saaneet kevään yhteishaussa, % ikäluokasta (%)	100,00	0,00	100,00	100,00	100,00 %
Tutkintotavoitteiset opiskelijat, 20.9 (hlö)	46,00	0,00	46,00	39,00	84,78 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Toimintakulut / varsinainen opiskelija (€)	-777 189,61	-182,26	-777 371,87	-870 728,29	112,01 %
Opiskelijat (hlö)	770,00	0,00	770,00	759,00	98,57 %
Opetustunnit (lkm)	3 500,00	0,00	3 500,00	3 619,00	103,40 %
Peittävyys (opiskelijat/asukkaat) (%)	20,48	0,00	20,48	20,10	98,15 %
Maksutuottojen osuus toimintakuluista (%)	-0,44	0,00	-0,44	-0,45	101,50 %
Toimintakulut / opetustunti (€)	-10 214,49	-2,40	-10 216,89	-9 383,37	91,84 %
Kulut / opetustunti (€)	-10 606,44	-2,40	-10 608,83	-9 744,96	91,86 %
€ / oppitunti (€)	81,00	0,00	81,00	76,00	93,83 %
€ / opiskelija (€)	366,00	0,00	366,00	363,00	99,18 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Asiakastyytyväisyys ()	4,00	0,00	4,00	4,65	116,25 %
€/ OPPITUNTI (€)	7 972,11	2,40	7 974,50	7 188,62	90,15 %
€ / OPISKELIJA (€)	36 236,84	10,89	36 247,73	34 276,19	94,56 %
Musiikkiopiston opiskelijat yhteensä (hlö)	46,00	0,00	46,00	39,00	84,78 %
Tuotot / musiikkiopiston opiskelija (€)	171 246,78	0,00	171 246,78	203 660,91	118,93 %
Toimintakulut / musiikkiopiston opiskelija (€)	-777 189,61	-182,26	-777 371,87	-870 728,29	112,01 %
Toimintakate / musiikkiopiston opiskelija (€)	-605 942,83	-182,26	-606 125,09	-667 067,39	110,05 %
Kulut / musiikkiopiston opiskelija (€)	-807 011,57	-182,26	-807 193,83	-904 282,57	112,03 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Netto / musiikkiopiston opiskelija (€)	-635 764,78	-182,26	-635 947,04	-700 621,66	110,17 %
Opetustunnit / Musiikkiopiston opiskelija (h)	76,09	0,00	76,09	92,79	121,96 %
Lainaukset (kpl)	65 000,00	0,00	65 000,00	56 059,00	86,24 %
Toimintakulut / lainaus (€)	-550,01	-0,13	-550,14	-605,76	110,11 %
Lainaukset / asukas (kpl)	17,29	0,00	17,29	14,85	85,88 %
Käynnit (kpl)	45 000,00	0,00	45 000,00	38 117,00	84,70 %
Verkkokäynnit (kpl)	10 710,00	0,00	10 710,00	11 345,00	105,93 %
Käynnit / asukas (kpl)	11,97	0,00	11,97	10,09	84,35 %
Toimintakulut / käynti (€)	-794,46	-0,19	-794,65	-890,90	112,11 %
Kulut / käynti (€)	-824,95	-0,19	-825,13	-925,23	112,13 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Kulut / lainaus (€)	-571,12	-0,13	-571,24	-629,11	110,13 %
Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä (lkm)	1 000,00	0,00	1 000,00	2 403,00	240,30 %
€ / asukas (€)	75,00	0,00	75,00	77,00	102,67 %
Kulut / asukas (€)	-9 873,01	-2,23	-9 875,24	-9 339,78	94,58 %
€ / ASUKAS (€)	7 420,84	2,23	7 423,07	6 889,73	92,82 %
Lasten- ja koulukonserttien määrä (kpl)	10,00	0,00	10,00	6,00	60,00 %
Kulttuurimatkat (kpl)	2,00	0,00	2,00	0,00	0,00 %
Matkat, osallistujat (hlö)	100,00	0,00	100,00	0,00	0,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Musiikkiopiston opiskelijamäärä (hlö)	27,00	0,00	27,00	17,00	62,96 %
Toimintakate / asukas (€)	-7 413,13	-2,23	-7 415,36	-6 889,73	92,91 %
Museokäynnit (kpl)	5 000,00	0,00	5 000,00	4 000,00	80,00 %
Näyttelyt (kpl)	12,00	0,00	12,00	14,00	116,67 %
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	3,00	0,00	3,00	6,00	200,00 %
Toimintakulut / avustettava järjestö (€)	-11 916 907,33	-2 794,67	-11 919 702,00	-5 659 733,91	47,48 %
Kulut / avustettava järjestö (€)	-12 374 177,33	-2 794,67	-12 376 972,00	-5 877 836,70	47,49 %
Liikuntapaikkojen ja -reittien lukumäärä (lkm)	2,00	0,00	2,00	5,00	250,00 %
Alueet asukasta kohti (kpl)	0,53	0,00	0,53	1,32	248,94 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Pururatojen pituus (km)	6,00	0,00	6,00	6,00	100,00 %
Hiihtolatujen pituus (km)	103,00	0,00	103,00	103,00	100,00 %
Uimarantojen lukumäärä (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Talviuintiavannot (kpl)	1,00	0,00	1,00	1,00	100,00 %
Nurmipintaisen jalkapallokentän käyttökausi, kk/vuosi (kk)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %
Volokinpolku, ylläpito (kk/vuosi)	6,00	0,00	6,00	6,00	100,00 %
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1,00	0,00	1,00	0,00	0,00 %
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	65,00	0,00	65,00	49,00	75,38 %
Jäähallin käyttötunnit vuodessa (h)	1 300,00	0,00	1 300,00	1 076,00	82,77 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Jäähallin käyttäjämäärä (hlö)	16 000,00	0,00	16 000,00	11 802,00	73,76 %
Liikuntatapahtumat krt/vuosi (krt)	20,00	0,00	20,00	6,00	30,00 %
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi (kpl)	650,00	0,00	650,00	916,00	140,92 %
Tapahtumat (kpl)	21,00	0,00	21,00	14,00	66,67 %
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lkm/v (lkm)	3,00	0,00	3,00	0,00	0,00 %
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sonkajärvi (hlö)	20,00	0,00	20,00	17,00	85,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sukeva (hlö)	15,00	0,00	15,00	8,00	53,33 %
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sonkajärvi (krt)	80,00	0,00	80,00	54,00	67,50 %
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sukeva (krt)	40,00	0,00	40,00	31,00	77,50 %
Tapahtumat, osallistujat (hlö)	300,00	0,00	300,00	200,00	66,67 %
Nuorisovaltuuston toiminnassa olevat nuoret/kpl (hlö)	15,00	0,00	15,00	5,00	33,33 %
Katupäivystys iltoja krt/vuosi (krt)	1,00	0,00	1,00	7,00	700,00 %
Rakennusten tilavuus (m³)	126 380,00	0,00	126 380,00	126 380,00	100,00 %
Käyttöaste (%)	75,00	0,00	75,00	75,00	100,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiinteistöistä (%)	90,00	0,00	90,00	90,00	100,00 %
Julkisten kiinteistöjen esteettömyystarkastukset, %/v (%)	25,00	0,00	25,00	25,00	100,00 %
Ateriasuoritteet, koulukeskus (kpl)	105 003,00	0,00	105 003,00	91 886,00	87,51 %
kustannus € / ateriasuorite, Mosaiikki (€)	5,09	0,00	5,09	4,55	89,39 %
kustannus € / ateriasuorite, koulukeskus (€)	3,75	0,00	3,75	4,19	111,73 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
kustannus € / ateriasuorite, Sukevan koulu (€)	5,88	0,00	5,88	4,97	84,52 %
Suosittelujen mukaiset ruokaohjeet käytössä (Kouluruokasuositus 2017, ikäntyneiden ruokasuositus 2020, sairaalaruokasuositus 2010) 0 = ei käytössä, 1 = käytössä (arvo)	1,00	0,00	1,00	1,00	100,00 %
Lähiruoan käyttö (%)	17,00	0,00	17,00	17,00	100,00 %
Toimintakulut / neliö (m ²) (€)	-132,41	-0,03	-132,44	-64,93	49,03 %
Kulut / neliö (m ²) (€)	-137,49	-0,03	-137,52	-67,43	49,03 %
Kadut, ab (km)	13,30	0,00	13,30	15,40	115,79 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Kadut, sr (km)	5,20	0,00	5,20	5,70	109,62 %
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	13,30	0,00	13,30	15,40	115,79 %
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,10	0,00	2,10	2,10	100,00 %
Kevyen liikenteen väylät (km)	10,00	0,00	10,00	11,50	115,00 %
Liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	3,00	0,00	3,00	1,00	33,33 %
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	5,00	0,00	5,00	1,00	20,00 %
Yksityistiet, pituus (km)	449,00	0,00	449,00	426,00	94,88 %
Tiekunnat (kpl)	120,00	0,00	120,00	112,00	93,33 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Yksitysteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	0,00	2,00	2,00	100,00 %
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	0,00	270 000,00	270 000,00	100,00 %
Leikkipaikat (lkm)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %
Puhdas vesi (m3)	244 195,00	0,00	244 195,00	230 258,00	94,29 %
Jätevesi (m3)	109 695,00	0,00	109 695,00	100 515,00	91,63 %
Koulutukset (kpl)	4,00	-3,00	1,00	3,00	300,00 %
Rakennuslupien käsittelyaika (kk)	1,00	0,00	1,00	2,00	200,00 %
Poikkeamispäätösten käsittelyaika (kk)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika (kk)	3,00	0,00	3,00	0,00	0,00 %
Lupapäätökset (kpl)	100,00	0,00	100,00	92,00	92,00 %
Toimintakulut / lupa (€)	-357 507,22	-83,84	-357 591,06	-369 113,08	103,22 %
Kulut / lupa (€)	-371 225,32	-83,84	-371 309,16	-383 337,18	103,24 %
Katselmukset (kpl)	450,00	0,00	450,00	764,00	169,78 %
Aloituskokoukset (kpl)	7,00	0,00	7,00	7,00	100,00 %
Poikkeamislupahakemukset/ suunnittelutarveratkaisut (kpl)	5,00	0,00	5,00	2,00	40,00 %
Toimintakulut / katselmus (€)	-79 446,05	-18,63	-79 464,68	-44 448,17	55,93 %
Kulut / katselmus (€)	-82 494,52	-18,63	-82 513,15	-46 161,02	55,94 %
Toimintakate- (%)	25,90	0,00	25,90	29,95	115,64 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Nettomenot/asukas (€)	21,60	0,00	21,60	17,60	81,48 %
Työsuunnitelman painopistealueet (lkm)	11,00	0,00	11,00	12,00	109,09 %
Tilintarkastajan antamat suulliset ja kirjalliset raportit (lkm)	4,00	0,00	4,00	3,00	75,00 %
Tarkastus (kpl)	6,00	0,00	6,00	8,00	133,33 %
Ostetut tilintarkastuspäivät, tilintarkastaja (pv)	9,00	0,00	9,00	8,60	95,56 %
Ostetut tilintarkastuspäivät, avustava tilintarkastaja (pv)	6,00	0,00	6,00	6,70	111,67 %
Kokoukset, valtuusto (kpl)	7,00	0,00	7,00	8,00	114,29 %
Kokoukset, hallitus (kpl)	15,00	0,00	15,00	14,00	93,33 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Kokoukset, vanhus- ja vammaisneuvosto (kpl)	4,00	0,00	4,00	4,00	100,00 %
Kokoukset, kyläparlamentti (lkm)	4,00	0,00	4,00	3,00	75,00 %
Kokoukset, nuorisovaltuusto (kpl)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %
Asiakastytyväisyys, asiointipiste ()	4,00	0,00	4,00	5,00	125,00 %
Harjoitusvuorot, liikuntasali (kpl)	20,00	0,00	20,00	22,00	110,00 %
Käyttäjät, kuntosali (hlö)	155,00	0,00	155,00	146,00	94,19 %
Kävijät tapahtumissa (hlö)	3 500,00	0,00	3 500,00	1 800,00	51,43 %
Pelastustehtävät (kpl)	130,00	0,00	130,00	133,00	102,31 %
Ensivastetehtävät (kpl)	45,00	0,00	45,00	29,00	64,44 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Yksiköiden toimintavalmiusaika min/sek (min/sek)	15,00	0,00	15,00	15,00	100,00 %
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilövahvuus tehtävässä (hlö)	5,00	0,00	5,00	5,00	100,00 %
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - valvontakohteet A1_A8 (ei oma-valvontakohteita) (kpl)	63,00	0,00	63,00	56,00	88,89 %
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - hoito- ja huoltolaitokset (kpl)	12,00	0,00	12,00	5,00	41,67 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - omavalvontakohteet (kpl)	350,00	0,00	350,00	379,00	108,29 %
Valistus- ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä (kpl)	570,00	0,00	570,00	285,00	50,00 %
Paloasematiilojen määrä (m2)	843,00	0,00	843,00	843,00	100,00 %
Työllistettyjen määrä (kpl)	30,00	0,00	30,00	31,00	103,33 %
Työttömät työnhakijat (lkm)	200,00	0,00	200,00	195,00	97,50 %
Työttömät työnhakijat, alle 25v (lkm)	15,00	0,00	15,00	13,00	86,67 %
Asiakkaat, 300 pv passiivista työmarkkinatukea saaneet (hlö)	50,00	0,00	50,00	51,00	102,00 %

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos) - Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2021 / Talousarvio 2021 (Muutos)
Valmennettavat (lkm)	55,00	0,00	55,00	75,00	136,36 %
Valmennettavat, alle 29v (lkm)	25,00	0,00	25,00	21,00	84,00 %

Käyttötalouden toteutumisvertailun yhdistelmä

	Ta 2021	Ta-muutos	Muutettu ta 2021	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot %
10 Keskusvaalilautakunta						
100 Vaalit						
Tuotot				4 550	4 550	
Kulut	-10 000		-10 000	-14 069	-4 069	
Netto	-10 000		-10 000	-9 519	481	
110 Tarkastustoimi						
Tuotot						
Kulut	-26 000		-26 000	-25 851	149	99,4
Netto	-26 000		-26 000	-25 851	149	99,4
12 Kunnanhallitus ja valtuusto						
120 Yleishallinto						
Tuotot	112 761		112 761	761 411	648 650	675,2
Kulut	-1 937 174	-8 384	-1 945 558	-1 404 020	541 538	72,2
Netto	-1 824 413	-8 384	-1 832 797	-642 609	1 190 188	35,1
160 Työllistäminen						
Tuotot	314 900		314 900	282 173	-32 727	89,6
Kulut	-881 720		-881 720	-838 032	43 688	95,0
Netto	-566 820	0	-566 820	-555 859	10 961	98,1
170 Ruokapalvelu						
Tuotot	1 272 350		1 272 350	1 201 777	-70 573	94,5
Kulut	-1 161 770		-1 161 770	-1 083 688	78 082	93,3
Netto	110 580	0	110 580	118 089	7 509	106,8
180 Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen						
Kulut	-17 749 300	150 000	-17 599 300	-17 346 703	252 597	98,6
190 Elinkeinojen kehittäminen						
Tuotot	60 600		60 600	89 192	28 592	147,2
Kulut	-215 520		-215 520	-206 141	9 379	95,6
Netto	-154 920		-154 920	-116 949	37 971	75,5
12 Kunnanhallitus ja valtuusto yhteensä						
Tuotot	1 760 611	0	1 760 611	2 334 554	573 942	132,6
Kulut	-21 945 484	141 616	-21 803 868	-20 878 584	925 284	95,8
Netto	-20 184 873	141 616	-20 043 257	-18 544 030	1 499 226	92,5
20 Sukevan aluelautakunta						
200 Sukevan alueen palvelut						
Tuotot	27 080		27 080	25 277	-1 803	93,3

Kulut	-157 000		-157 000	-136 403	20 597	86,9
Netto	-129 920		-129 920	-111 126	18 794	85,5
30 Sivistyslautakunta						
290 Varhaiskasvatus						
Tuotot	121 000		121 000	173 666	52 666	143,5
Kulut	-1 813 500		-1 813 500	-1 637 169	176 331	90,3
Netto	-1 692 500		-1 692 500	-1 463 503	228 997	86,5
300 Koulutoimi						
Tuotot	148 010		148 010	214 008	65 998	144,6
Kulut	-4 294 605		-4 294 605	-4 169 733	124 872	97,1
Netto	-4 146 595		-4 146 595	-3 955 725	190 870	95,4
350 Joukkoliikenne						
Tuotot	22 000		22 000	6 361	-15 639	28,9
Kulut	-95 400		-95 400	-71 414	23 986	74,9
Netto	-73 400		-73 400	-65 053	8 347	88,6
360 Vapaa sivistystoimi						
Tuotot	41 338		41 338	49 438	8 100	119,6
Kulut	-748 373		-748 373	-726 246	22 127	97,0
Netto	-707 035		-707 035	-676 808	30 227	95,7
385 Nuoriso- ja liikunta-toimi						
Tuotot	32 290		32 290	31 088	-1 202	96,3
Kulut	-398 760		-398 760	-380 362	18 398	95,4
Netto	-366 470		-366 470	-349 274	17 196	95,3
30 Sivistyslautakunta yhteensä						
Tuotot	364 638		364 638	474 562	109 924	130,1
Kulut	-7 350 638		-7 350 638	-6 984 924	365 714	95,0
Netto	-6 986 000		-6 986 000	-6 510 363	475 637	93,2
60 Tekninen lautakunta						
600 Tekninen toimi						
Tuotot	2 886 470		2 886 470	2 825 590	-60 880	97,9
Kulut	-3 104 660		-3 104 660	-3 267 583	-162 923	105,2
Netto	-218 190		-218 190	-441 993	-223 803	202,6
650 Vesihuoltolaitos						
Tuotot	1 018 280		1 018 280	1 015 608	-2 672	99,7
Kulut	-836 259		-836 259	-912 013	-75 754	109,1
Netto	182 021		182 021	103 595	-78 426	56,9
695 Rakennusvalvonta						
Tuotot	28 000		28 000	28 647	647	102,3
Kulut	-108 200		-108 200	-96 122	12 078	88,8
Netto	-80 200		-80 200	-67 475	12 725	84,1
698 Palo-, pelastus- ja suo-jelutyö						
Kulut	-420 208		-420 208	-408 865	11 343	97,3

60 Tekninen lautakunta yhteensä						
Tuotot	3 932 750		3 932 750	3 869 845	-62 905	98,4
Kulut	-4 469 327		-4 469 327	-4 684 584	-215 257	104,8
Netto	-536 577		-536 577	-814 739	-278 162	151,8
KUNTA YHTEENSÄ						
Tuotot	6 085 079	0	6 085 079	6 708 788	623 708	110,2
Kulut	-33 958 449	141 616	-33 816 833	-32 724 416	1 092 417	96,8
Netto	-27 873 370	141 616	-27 731 754	-26 015 628	1 716 125	93,8

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TA 2021	TA-muutos	TA 2021 Muutettu	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatulot						
Myyntitulot	2 872 386		2 872 386	2 770 559	-101 827	96,5
Maksutulot	163 540		163 540	157 668	-5 872	96,4
Tuet ja avustukset	273 640		273 640	1 069 372	795 732	390,8
Muut toimintatulot	2 746 513		2 746 513	2 711 189	-35 324	98,7
	6 056 079	0	6 056 079	6 708 788	652 709	110,8
Valmistus omaan käyttöön	29 000		29 000		-29 000	0,0
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-7 688 060	10 000	-7 678 060	-7 255 920	422 140	94,5
Palvelujen ostot	-21 939 284	150 000	-21 789 284	-20 951 990	837 294	96,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 822 964	0	-1 822 964	-2 043 415	-220 451	112,1
Avustukset	-584 290	-18 384	-602 674	-515 699	86 975	85,6
Muut toimintamenot	-1 923 851		-1 923 851	-1 957 393	-33 542	101,7
	-33 958 449	141 616	-33 816 833	-32 724 416	1 092 417	96,8
TOIMINTAKATE	-27 873 370	141 616	-27 731 754	-26 015 628	1 716 126	93,8
Verotulot	14 571 000	531 000	15 102 000	15 273 340	171 340	101,1
Valtionosuudet	16 215 000	55 000	16 270 000	16 185 340	-84 660	99,5
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	2 420		2 420	2 426	6	100,2
Muut rahoitustulot	50 520	400 000	450 520	508 885	58 365	113,0
Korkomenot	-66 500		-66 500	-43 793	22 707	65,9
Muut rahoitusmenot	-22 480		-22 480	-23 271	-791	103,5
VUOSIKATE	2 876 590	1 127 616	4 004 206	5 887 300	1 883 094	147,0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 328 370		-1 328 370	-1 306 763	21 607	98,4
Arvonalentumiset	-43 440		-43 440	-1 854	41 587	4,3
TILIKAUDEN TULOS	1 504 780	1 127 616	2 632 396	4 578 683	1 946 287	173,9
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	115 900	-1 050 000	-934 100	115 901	1 050 001	-12,4
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		1 050 000	1 050 000	-2 150 000	-3 200 000	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 620 680	1 127 616	2 748 296	2 544 584	-203 712	92,6

2.3 Investointiosan toteutuminen

	Sito- vuus		TA 2021	TA- muutos	Muutettu ta 2021	Toteutunut 2021	Poik- keama	Tot. %
<u>Kunnanhallitus</u>								
<u>Muut pitkävaikutteiset menot</u>								
<u>Osakkeet ja osuudet</u>								
<u>2209 Osakkeiden osto ja myynti</u>	-	Menot		-200 000	-200 000		200 000	
-	-	Tulot				8 565	8 565	
-	-							
<u>Osakkeet ja osuudet yhteensä</u>	-	Menot		-200 000	-200 000	0	200 000	0,0
-	-							
Kunnanhallitus yhteensä		Menot		-200 000	-200 000	0	200 000	0,0
		Tulot				8 565	8 565	0,0
		Yhteensä		-200 000	-200 000	8 565	-191 435	-4,3
-	-							
-	-							
<u>Tekninen lautakunta</u>	-							
<u>Muut pitkävaikutteiset menot</u>	-							
2023 Sukevan osayleiskaavan päivitys ja täydennys		Menot	-10 000		-10 000	-4 350	5 650	43,5
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot		-20 000	-20 000	-19 797	203	99,0
		Tulot			0	9 899	9 899	
		Netto		-20 000	-20 000	-9 898	10 102	49,5
2040 Paikkatietojärjestelmän uusiminen		Menot						0
4103 Savonvirran ke.v. liik.väylän päällystämisen		Menot	-210 000		-210 000	-3 200	206 800	1,5
		Tulot	126 000		126 000		-126 000	0,0
Rahoitusosuudet			126 000		126 000		-126 000	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	Valt	Menot	-220 000	-20 000	-240 000	-27 347	212 653	11,4
		Tulot	126 000	0	126 000	9 899	-116 101	
	Valt	Yhteensä	-94 000	-20 000	-114 000	-17 448	96 552	15,3
<u>Maa- ja vesialueet</u>	-							
5990 Kiinteistöjen osto ja myynti		Menot	-10 000		-10 000		10 000	0,0
		Tulot	10 000		10 000	59 206	49 206	592,1
	Valt	Yhteensä	0		0	59 206	59 206	
-	-							

Rakennukset								
5052 Tev.keskuksenperuskorjaus	Valt	Menot	-1 200 000	150 000	-1 050 000	-795 452	254 548	75,8
5081 Eläinlääkärien tilat tk	Valt	Menot		-332000	-332 000	-331 395	605	99,8
5201 Nallemuorin päiväkodin ilmastointi	Valt	Menot	-40 000	-125000	-165 000	-162 427	2 573	98,4
Muut rakennukset:								
5303 Mosaiikin hoivatilojen jäädytys		Menot	-50 000	-20000	-70 000	-67 509	2 491	96,4
5314 Sukevan koulu ja päiväk. IV		Menot	-12 000		-12 000	-11 039	961	92,0
5315 Sukevan koulun hissin peruskorjaus		Menot	-30 000	-2350	-32 350	-32 357	-7	100,0
5322 Koulukeskuksen varavoimarakennelma		Menot		-60 000	-60 000	-61 077	-1 077	101,8
5506 Vanhan kirjastotalon julkisivu ja LVI-korjaus		Menot	-50 000	26 700	-23 300	-2 735	20 565	11,7
5519 Tekninen tuki-kohta,Taitotalon tilojen korvaavat tilat suunnitelma		Menot				-50 052	-50 052	
5536 Sj paloas. varavoima ja johtok.		Menot		-73 000	-73 000	-72 633	367	99,5
5543 Kirjaston lämm.verkon korjaus		Menot		-20 000	-20 000	-12 077	7 923	60,4
5551 Kiinteistöjen valaistuksen muutokset LED-valaistukselle		Menot	-30 000	10 000	-20 000	-19 512	488	97,6
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus		Menot	-80 000	55 000	-25 000	-23 158	1 842	92,6
Muut rakennukset yhteensä		Menot	-252 000	-83 650	-335 650	-352 149	-16 499	104,9
		Tulot						
	Valt	Yhteensä	-252 000	-83 650	-335 650	-352 149	-16 499	104,9
Rakennukset yhteensä		Menot	-1 492 000	-390 650	-1 882 650	-1 641 423	241 227	87,2
		Tulot	0	0	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-1 492 000	-390 650	-1 882 650	-1 641 423	241 227	87,2
Johtoverkostot ja laitteet								
6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen	Valt	Menot	-45 000	-10 178	-55 178	-55 178	0	100,0
6084 Vanhan heikkokuntaisen valurautavesijohdotputkiston uusiminen	Valt	Menot	-45 000	-15 812	-60 812	-60 799	13	100,0

6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriytys ja vuotovesiselvi-tyksen työt	Valt	Menot	-50 000	-4 660	-54 660	-54 660	0	100,0
<u>Muut johtoverkostot ja laitteet</u>								
6104 Sukevan puhdistamon pumppujen uusinta		Menot				-6 345	-6 345	
6106 Sonkajärven tasaus- altaan sähköjärjestelmä		Menot		-15 000	-15 000	-12 670	2 330	84,5
6107 Sukevan puhdist. Prosessiautomaatio		Menot	-30 000		-30 000	-25 481	4 519	84,9
6156 Sukevan vankilan siirtoviemäri ja jvp-sanee- raus		Menot	-30 000	30 000				
6157 Sukevan jv-verkos- ton vuotokorjaus		Menot	-40 000	14 300	-25 700	-16 455	9 245	64,0
6212 Sj-lisalmi jv-pump- paamoiden uusiminen		Menot	-30 000		-30 000	-11 231	18 769	37,4
6214 Sukevan pienpump- paamojen liittäminen jv- automaatioon		Menot	-20 000		-20 000	-7 334	12 666	36,7
<u>Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä</u>	Valt	Menot	-150 000	29 300	-120 700	-79 516	41 184	65,9
<u>Johtoverkostot ja laitteet yhteensä</u>		Menot	-290 000	-1 350	-291 350	-250 153	41 197	85,9
<u>Kiinteät rakenteet ja lait- teet</u>								
<u>Muut kiinteät rakenteet ja laitteet</u>								
4007 Sonkaj. liikennetur- vallisuustyöt		Menot	-15 000	0	-15 000	-3 046	11 954	20,3
4015 Sukevan kesk.väy- lien kunnostaminen		Menot	0	-50 000	-50 000	-50 000	0	100,0
4305 Kangaslammen kun- toradan korjaus		Menot	0	0	0	-18 807		
4401 Jyrkän alueen ret- keilyreitistö -työll.kohde		Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	0,0
<u>Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä</u>	Valt	Menot	-25 000	-50 000	-75 000	-71 853	21 954	95,8
		Tulot	0	0	0	0	0	0,0
		Yh- teensä	-25 000	-50 000	-75 000	-71 853	21 954	95,8
<u>Kiinteät rakenteet ja lait- teet yhteensä</u>		Menot	-25 000	-50 000	-75 000	-71 853	21 954	95,8

		Tulot	0	0	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-25 000	-50 000	-75 000	-71 853	21 954	95,8
Koneet ja kalusto	-							
Muut koneet ja kalusto								
6015 Etäluettavat mittarit		Menot	-20 000	0	-20 000	-30 268	-10 268	151,3
Muut koneet ja kalusto yhteensä	Valt	Menot	-20 000	0	-20 000	-30 268	-10 268	151,3
Koneet ja kalusto yhteensä		Menot	-20 000	0	-20 000	-30 268	-10 268	151,3
Tekninen lautakunta yhteensä		Menot	-2 057 000	-662 000	-2 719 000	-2 021 044	697 956	74,3
		Tulot	136 000	0	136 000	77 670	-58 330	57,1
		Yhteensä	-1 921 000	-662 000	-2 583 000	-1 943 374	639 626	75,2
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		Menot	-2 057 000	-662 000	-2 719 000	-2 021 044	697 956	74,3
		Tulot	136 000	0	136 000	77 670	-58 330	57,1
		Yhteensä	-1 921 000	-662 000	-2 583 000	-1 943 374	639 626	75,2

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2021	TA- muutokset	TA 2021 Muutettu	Toteutuma 2021	Poikkeama	Tot. %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 876 590	1 127 616	4 004 206	5 889 065	1 884 859	147,1
Tulorahoituksen korjauserät	-270 000	154 570	-115 430	-62 514	52 916	54,2
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-2 057 000	-662 000	-2 719 000	-2 021 044	697 956	74,3
Rahoitusosuudet investointi- menoihin	126 000		126 000	9 899	-116 101	7,9
Pysyvien vastaavien hyödykkei- den luovutustulot	10 000		10 000	15 565	5 565	155,6
Toiminta ja investoinnit, netto	685 590	620 186	1 305 776	3 830 971	2 525 195	293,4
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys						
Antolainasaamisten vähennyk- set	8 400		8 400	8 409	9	100,1
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	740 000		740 000	0	-740 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähen- nys	-844 710	-740 000	-1 584 710	-844 709	740 001	53,3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-400 000		-400 000	0	400 000	0,0
Vaikutus maksuvalmiuteen	189 280	-119 814	69 466	2 994 671	2 925 205	4 311,0

2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sitovuus	Ta 2021	Ta-muutos	Muutettu ta 2021	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot %	TP 2020
Käyttötalousosa								
Sitovuus: toimitusnetto								
Keskusvaalilautakunta								
Vaalit	S	-10 000		-10 000	-9 519	481		87
Tarkastuslautakunta								
Tarkastustoimi	S	-26 000		-26 000	-25 851	149	99,4	-26 382
Kunnanhallitus ja valtuusto								
Yleishallinto		-1 824 413	-8 384	-1 832 797	-642 609	1 190 188	35,1	-1 381 031
Työllistäminen		-566 820		-566 820	-555 859	10 961	98,1	-560 986
Ruokapalvelu		110 580		110 580	118 089	7 509	106,8	62 358
Terveystieteiden ja hyvinvoinnin edistäminen		-17 749 300	150 000	-17 599 300	-17 346 703	252 597	98,6	-17 346 784
Elinkeinojen kehittämisen		-154 920		-154 920	-116 948	37 972	75,5	-132 793
Yhteensä	S	-20 184 873	141 616	-20 043 257	-18 544 030	1 499 227	92,5	-19 359 237
Sukevan aluelautakunta								
Sukevan alueen palvelut	S	-129 920		-129 920	-111 126	18 794	85,5	-111 176
Sivistyslautakunta								
Varhaiskasvatus		-1 692 500		-1 692 500	-1 463 503	228 997	86,5	-1 400 722
Koulutoimi		-4 146 595		-4 146 595	-3 955 726	190 869	95,4	-3 745 925
Joukkoliikenne		-73 400		-73 400	-65 053	8 347	88,6	-73 603
Vapaa sivistystoimi		-707 035		-707 035	-676 808	30 227	95,7	-646 264
Nuorisotoimi ja liikuntatoimi		-366 470		-366 470	-349 274	17 196	95,3	-325 981
Yhteensä	S	-6 986 000		-6 986 000	-6 510 363	475 637	93,2	-6 192 495
Tekninen lautakunta								
Tekninen toimi		-218 190		-218 190	-441 993	-223 803	202,6	-289 224
Vesihuoltolaitos		182 021		182 021	103 595	-78 426	56,9	189 571
Rakennusvalvonta		-80 200		-80 200	-67 475	12 725	84,1	-97 418
Palo-, pelastus- ja suo- jelutyö		-420 208		-420 208	-408 865	11 343	97,3	-404 831
Yhteensä	S	-536 577		-536 577	-814 739	-278 162	151,8	-601 902
Toimintakate								
		-27 873 370	141 616	-27 731 754	-26 015 628	1 716 126	93,8	-26 291 105

Tuloslaskelmaosa	Sitovuus	Ta 2021	Ta-muutos	Muutettu ta 2021	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot %	TP 2020
Verotulot	S	14 571 000	531 000	15 102 000	15 273 340	171 340	101,1	13 895 693
Valtionosuudet	S	16 215 000	55 000	16 270 000	16 185 340	-84 660	99,5	16 522 561
Rahoitustulot ja -menot								
Korkotulot		2 420		2 420	2 426	6	100,2	3 148
Muut rahoitustulot		50 520	400 000	450 520	508 885	58 365	113,0	483 735
Korkomenot		-66 500		-66 500	-43 793	22 707	65,9	-53 250
Muut rahoitusmenot		-22 480		-22 480	-23 271	-791	103,5	-22 131
Rahoitustulot ja -menot yhteensä	S	-36 040	400 000	363 960	444 248	80 288	122,1	411 501
Yhteensä		30 749 960	986 000	31 735 960	31 902 928	166 968	100,5	30 829 755
Vuosikate		2 876 590	1 127 616	4 004 206	5 887 300	1 883 094	147,0	4 538 650
Poistoeron muutos	S	115 900	-1 050 000	-934 100	115 901	1 050 001	-12,4	-140 985
Varausten muutos	S		1 050 000	1 050 000	-2 150 000	-3 200 000		-950 000
		115 900	0	115 900	-2 034 099	-2 149 999	-1755,0	-1 090 985

	Sitovuus		TA 2021	TA-muutos	Muutettu ta 2021	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot. %
Kunnanhallitus								
Muut pitkävaikutteiset menot								
Osakkeet ja osuudet								
2209 Osakkeiden osto ja myynti	-	Menot		-200 000	-200 000		200 000	
-	-	Tulot				8 565	8 565	
-	-							
Osakkeet ja osuudet yhteensä	-	Menot		-200 000	-200 000	0	200 000	0,0
-	-							
Kunnanhallitus yhteensä	Valt	Menot		-200 000	-200 000	0	200 000	0,0
		Tulot				8 565	8 565	0,0
-	Valt	Yhteensä		-200 000	-200 000	8 565	-191 435	-4,3
-	-							
Tekninen lautakunta	-							
Muut pitkävaikutteiset menot	-							

2023 Sukevan osayleiskaavan päivitys ja täydennys		Menot	-10 000		-10 000	-4 350	5 650	43,5
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot		-20 000	-20 000	-19 797	203	99,0
		Tulot			0	9 899	9 899	
		Netto		-20 000	-20 000	-9 898	10 102	49,5
2040 Paikkatietojärjestelmän uusiminen		Menot						0
4103 Savonvirran kev.liik.väylän päällystäminen		Menot	-210 000		-210 000	-3 200	206 800	1,5
		Tulot	126 000		126 000		-126 000	0,0
Rahoitusosuudet			126 000		126 000		-126 000	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	Valt	Menot	-220 000	-20 000	-240 000	-27 347	212 653	11,4
		Tulot	126 000	0	126 000	9 899	-116 101	
	Valt	Yhteensä	-94 000	-20 000	-114 000	-17 448	96 552	15,3
Maa- ja vesialueet	-							
5990 Kiinteistöjen osto ja myynti		Menot	-10 000		-10 000		10 000	0,0
		Tulot	10 000		10 000	59 206	49 206	592,1
	Valt	Yhteensä	0		0	59 206	59 206	
Rakennukset	-							
5052 Tev.keskuk-senperuskorjaus	Valt	Menot	-1 200 000	150 000	-1 050 000	-795 452	254 548	75,8
5081 Eläinlääkärien tilat tk	Valt	Menot		-332000	-332 000	-331 395	605	99,8
5201 Nallemuorin päiväkodin ilmastointi	Valt	Menot	-40 000	-125000	-165 000	-162 427	2 573	98,4
Muut rakennukset:								
5303 Mosaiikin hoivatiilojen jäähdytys		Menot	-50 000	-20000	-70 000	-67 509	2 491	96,4
5314 Sukevan koulu ja päiväk. IV		Menot	-12 000		-12 000	-11 039	961	92,0
5315 Sukevan koulun hissien peruskorjaus		Menot	-30 000	-2350	-32 350	-32 357	-7	100,0
5322 Koulukeskuk-sen varavoimarakennelma		Menot		-60 000	-60 000	-61 077	-1 077	101,8

5506 Vanhan kirjastotalon julkisivu ja LVI-korjaus		Menot	-50 000	26 700	-23 300	-2 735	20 565	11,7
5519 Tekninen tukikohta, Taitotalon tilojen korvaavat tilat suunnitelma		Menot				-50 052	-50 052	
5536 Sj paloas. varavoima ja johtok.		Menot		-73 000	-73 000	-72 633	367	99,5
5543 Kirjaston lämm.verkon korjaus		Menot		-20 000	-20 000	-12 077	7 923	60,4
5551 Kiinteistöjen valaistuksen muutokset LED-valaistukselle		Menot	-30 000	10 000	-20 000	-19 512	488	97,6
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus		Menot	-80 000	55 000	-25 000	-23 158	1 842	92,6
Muut rakennukset yhteensä		Menot	-252 000	-83 650	-335 650	-352 149	-16 499	104,9
		Tulot						
	Valt	Yhteensä	-252 000	-83 650	-335 650	-352 149	-16 499	104,9
Rakennukset yhteensä		Menot	-1 492 000	-390 650	-1 882 650	-1 641 423	241 227	87,2
		Tulot	0	0	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-1 492 000	-390 650	-1 882 650	-1 641 423	241 227	87,2
Johtoverkostot ja laitteet								
6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikai-vojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen	Valt	Menot	-45 000	-10 178	-55 178	-55 178	0	100,0
6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautavesijohtoputkiston uusiminen	Valt	Menot	-45 000	-15 812	-60 812	-60 799	13	100,0
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriyty-tyksen työt	Valt	Menot	-50 000	-4 660	-54 660	-54 660	0	100,0
Muut johtoverkostot ja laitteet								
6104 Sukevan puhdistamon pumppujen uusinta		Menot				-6 345	-6 345	
6106 Sonkajärven tasausaltaan sähköjärjestelmä		Menot		-15 000	-15 000	-12 670	2 330	84,5

6107 Sukevan puhdist. Prosessiautomaatio		Menot	-30 000		-30 000	-25 481	4 519	84,9
6156 Sukevan van- kilan siirtoviemäri ja jvp-saneeraus		Menot	-30 000	30 000				
6157 Sukevan jv- verkoston vuoto- korjaus		Menot	-40 000	14 300	-25 700	-16 455	9 245	64,0
6212 Sj-lisalmi jv- pumppaamoiden uusiminen		Menot	-30 000		-30 000	-11 231	18 769	37,4
6214 Sukevan pienpumppaamo- jen liittäminen jv- automaatioon		Menot	-20 000		-20 000	-7 334	12 666	36,7
Muut johtover- kostot ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	-150 000	29 300	-120 700	-79 516	41 184	65,9
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä		Menot	-290 000	-1 350	-291 350	-250 153	41 197	85,9
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-							
Muut kiinteät ra- kenteet ja laitteet								
4007 Sonkaj. lii- kenneturvallisuus- työt		Menot	-15 000	0	-15 000	-3 046	11 954	20,3
4015 Sukevan kesk.väylien kun- nostaminen		Menot	0	-50 000	-50 000	-50 000	0	100,0
4305 Kangaslam- men kuntoradan korjaus		Menot	0	0	0	-18 807		
4401 Jyrkän alu- een retkeilyreitistö- työll.kohde		Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	0,0
Muut kiinteät ra- kenteet ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	-25 000	-50 000	-75 000	-71 853	21 954	95,8
		Tulot	0	0	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-25 000	-50 000	-75 000	-71 853	21 954	95,8
Kiinteät rakenteet ja laitteet yh- teensä		Menot	-25 000	-50 000	-75 000	-71 853	21 954	95,8
		Tulot	0	0	0	0	0	0,0
		Yhteensä	-25 000	-50 000	-75 000	-71 853	21 954	95,8
Koneet ja kalusto	-							

Vuosikate, investoinnit ja rahoitusosa		459 280	-274 384	184 896	3 107 626	2 922 730	1 680,7	1 254 249
Poistoeron ja varusten muutokset		115 900		115 900	-2 034 099	-2 149 999	-1 755,0	-1 090 985
Sitovat erät yhteensä	S	575 180	-274 384	300 796	1 073 527	772 731	356,9	163 264

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 030 473,80		2 172 091,95	
Maksutuotot	157 523,01		151 214,80	
Tuet ja avustukset	1 069 372,00		325 020,32	
Muut toimintatuotot	1 072 905,89	4 330 274,70	1 077 180,95	3 725 508,02
Valmistus omaan käyttöön		0,00		18 411,54
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5 384 899,93		-5 143 098,32	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 630 311,17		-1 599 001,73	
Muut henkilösivukulut	-240 708,60		-248 458,76	
Palvelujen ostot	-20 249 811,13		-20 114 641,69	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 005 145,36		-1 923 372,32	
Avustukset	-515 698,87		-692 581,53	
Muut toimintakulut	-319 327,78	-30 345 902,84	-313 870,44	-30 035 024,79
TOIMINTAKATE		-26 015 628,14		-26 291 105,23
Verotulot		15 273 339,75		13 895 693,44
Valtionosuudet		16 185 340,00		16 522 561,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	2 425,87		3 147,84	
Muut rahoitustuotot	488 402,69		463 251,85	
Korkokulut	-43 792,62		-53 250,15	
Muut rahoituskulut	-2 787,90	444 248,04	-1 648,37	411 501,17
VUOSIKATE		5 887 299,65		4 538 650,38
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 306 763,26		-1 322 150,38	
Arvonalentumiset	-1 853,50	-1 308 616,76	-67 724,30	-1 389 874,68
TILIKAUDEN TULOS		4 578 682,89		3 148 775,70
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		115 900,97		-140 985,12
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-2 150 000,00		-950 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALI- JÄÄMÄ)		2 544 583,86		2 057 790,58

3.2 Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	5 887 300		4 538 650	
Tulorahoituksen korjauserät	-62 514	5 824 785	37 857	4 576 507
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-2 019 279		-1 254 928	
Rahoitusosuudet investointime- noiniin	9 899		49 387	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	15 565	-1 993 815		-1 205 541
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RA- HAVIRTA		3 830 971		3 370 966
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
Antolainasaamisten lisäykset			-6 940	
Antolainasaamisten vähennykset	8 409	8 409	8 409	1 469
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-844 709		-1 080 329	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-844 709	-1 000 000	-2 080 329
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOK- SET				
Toim.antojen varojen ja pääomien muutokset	5 359		-10 288	
Saamisten muutos	-155 857		-75 929	
Korottomien velkojen muutos	89 159	-61 339	85 366	-851
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-897 638		-2 079 710
RAHAVAROJEN MUUTOS		2 933 332		1 291 256
RAHAVAROJEN MUUTOS				
Rahavarat 31.12.	4 537 845		1 604 513	
Rahavarat 1.1.	1 604 513	2 933 332	313 257	1 291 256

3.3 Tase

Tase

VASTAAVAA	Vuosi 2021	Vuosi 2020
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
2. Muut pitkävaikutteiset menot	121 422,90	158 725,97
	<u>121 422,90</u>	<u>158 725,97</u>
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	1 529 022,32	1 588 228,08
2. Rakennukset	15 706 539,09	15 564 370,30
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 129 942,88	3 462 953,38
4. Koneet ja kalusto	337 207,00	431 404,19
5. Muut aineelliset hyödykkeet	7 568,46	7 568,46
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 478 213,93	453 255,86
	<u>22 188 493,68</u>	<u>21 507 780,27</u>
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	4 497 184,27	4 507 602,31
3. Muut lainasaamiset	74 554,66	82 964,05
4. Muut saamiset	180 766,04	180 766,04
	<u>4 752 504,97</u>	<u>4 771 332,40</u>
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	212 409,47	241 421,03
2. Lahjoitusrahastojen varat	266 122,00	277 273,22
	<u>478 531,47</u>	<u>518 694,25</u>
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	463 147,31	548 453,03
2. Lainasaamiset	15 160,00	
3. Muut saamiset	208 687,12	174 861,69
4. Siirtosaamiset	531 786,05	339 608,40
	<u>1 218 780,48</u>	<u>1 062 923,12</u>
IV Rahat ja pankkisaamiset	4 537 844,71	1 604 512,53
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>33 297 578,21</u>	<u>29 623 968,54</u>

<u>VASTATTAVAA</u>	Vuosi 2021	Vuosi 2020
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	9 933 975,02	9 933 975,02
III Muut omat rahastot	44 082,44	44 082,44
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 409 170,87	3 351 380,29
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 544 583,86	2 057 790,58
	<u>17 931 812,19</u>	<u>15 387 228,33</u>
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	1 543 396,53	1 659 297,50
2. Vapaaehtoiset varaukset	3 450 000,00	1 300 000,00
	<u>4 993 396,53</u>	<u>2 959 297,50</u>
C PAKOLLISET VARAUKSET		
2. Muut pakolliset varaukset	0,00	114 720,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	212 409,47	241 421,03
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	261 193,09	266 985,17
	<u>473 602,56</u>	<u>508 406,20</u>
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 881 428,00	7 558 614,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä	306 830,59	347 596,45
7. Muut velat	7 749,70	7 689,70
	<u>7 196 008,29</u>	<u>7 913 900,15</u>
II Lyhytaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	677 186,00	673 943,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä	40 765,86	170 765,86
5. Saadut ennakot	1 160,80	772,49
6. Ostovelat	636 293,78	675 763,01
7. Muut velat	146 226,06	149 149,60
8. Siirtovelat	1 201 126,14	1 070 022,40
	<u>2 702 758,64</u>	<u>2 740 416,36</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>33 297 578,21</u>	<u>29 623 968,54</u>

3.4 Konsernilaskema

Tuloslaskelma

	Vuosi 2021		Vuosi 2020	
Toimintatuotot		30 499 184		28 782 511
Toimintakulut		-56 420 046		-54 718 326
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappi- osta)		18 252		28 609
Toimintakate		-25 902 610		-25 907 207
Verotulot		15 227 618		13 821 317
Valtionosuudet		17 705 520		18 048 091
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	4 265		4 567	
Muut rahoitustuotot	445 397		433 748	
Korkokulut	-132 658		-146 829	
Muut rahoituskulut	-42 778	274 226	-42 638	248 848
Vuosikate		7 304 754		6 211 050
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 541 082		-2 807 881	
Omistuksen eliminointierot				
Arvonalentumiset	-4 149	-2 545 231	-8 342	-2 816 223
Satunnaiset erät		91 345		-20 855
Tilikauden tulos		4 850 868		3 373 972
Tilinpäätössiirrot		2 354		1 358
Tilikauden verot		-547		-3 147
Laskennalliset verot		-20 842		-14 654
Vähemmistöosuudet		-4 587		-3 908
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		4 827 246		3 353 620

* vertailutietoa on muutettu v. 2020, -10.866
euroa

(Vaalijalan ja Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymät)

Rahoituslaskelma

	Vuosi 2021		Vuosi 2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 304 754		6 211 050	
Satunnaiset erät	91 345		-20 855	
Tilikauden verot	-547		-3 147	
Tulorahoituksen korjauserät	30 343	7 425 895	49 024	6 236 072
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4 287 778		-3 208 771	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	43 568		121 563	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu- lot	52 760	-4 191 450	109 309	-2 977 899
Toiminnan ja investointien rahavirta		3 234 445		3 258 172
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-515		-7 023	
Antolainasaamisten vähennys		-515		-7 023
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 603 689		824 086	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 743 829		-1 826 150	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 408	-134 732	-1 001 729	-2 003 794
Oman pääoman muutokset		50 611		2 191
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutok- set	-19 219		-40 889	
Vaihto-omaisuuden muutos	19 423		-40 045	
Saamisten muutos	72 139		135 258	
Korottomien velkojen muutos	200 328	272 671	309 477	363 801
Rahoituksen rahavirta		188 035		-1 644 825
Rahavarojen muutos		3 422 480		1 613 347
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	8 111 720		4 689 240	
Rahavarat 1.1.	4 689 240	3 422 480	3 075 892	1 613 347

Konsernitase

<u>VASTAAVAA</u>	Vuosi 2021	Vuosi 2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	176 574	157 509
Muut pitkävaikutteiset menot	160 074	194 015
Ennakkomaksut	103	48 963
	<hr/>	<hr/>
	336 751	400 487
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 952 081	2 014 529
Rakennukset	26 700 807	25 302 721 *
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 295 046	3 651 377
Koneet ja kalusto	1 164 506	1 143 330
Muut aineelliset hyödykkeet	43 727	38 128
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 772 349	2 080 178
	<hr/>	<hr/>
	35 928 517	34 230 263
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	199 745	241 941
Muut osakkeet ja osuudet	964 336	963 922
Muut lainasaamiset	18 173	18 173
Muut saamiset	195 892	195 377
	<hr/>	<hr/>
	1 378 147	1 419 413
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	72 144	149 372
Lahjoitusrahastojen varat	298 669	306 495
Muut toimeksiannot	272 167	253 782
	<hr/>	<hr/>
	642 981	709 650
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	125 355	115 885
Muu vaihto-omaisuus	91 179	120 073
	<hr/>	<hr/>
	216 533	235 957
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	-3 310	
Muut saamiset	1 027	1 027
Siirtosaamiset	194	137
	<hr/>	<hr/>
	-2 089	1 164
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 090 305	1 366 366
Lainasaamiset	70 514	34 533
Muut saamiset	423 776	563 207 *
Siirtosaamiset	940 079	628 400
	<hr/>	<hr/>
	2 524 674	2 592 507
Rahoitusarvopaperit		

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	219 377	
Muut arvopaperit	302 345	234 857
	<hr/>	<hr/>
	521 723	234 857
Rahat ja pankkisaamiset	7 589 997	4 454 383
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<hr/>	<hr/>
	49 137 233	44 278 680

<u>VASTATTAVAA</u>	Vuosi 2021	Vuosi 2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	9 933 975	9 933 975
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	2 845	2 845
Arvonkorotusrahasto	34 766	34 766
Muut omat rahastot	847 395	1 470 753
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	6 107 777	2 083 315
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 827 245	3 353 620 **
	<u>21 754 003</u>	<u>16 879 274</u>
VÄHEMMISTÖOSUDET	66 823	61 864
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	304 703	326 806
	<u>304 703</u>	<u>326 806</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	73 344	150 561
Lahjoitusrahastojen pääomat	301 334	301 930
Muut toimeksiantojen pääomat	20 334	28 659
	<u>395 013</u>	<u>481 150</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 964 326	18 019 109
Lainat julkisyhteisöiltä	521 275	652 667
Muut velat	7 750	7 690 *
Laskennalliset verovelat	116 507	103 617
	<u>18 609 858</u>	<u>18 783 083</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 639 169	1 444 765
Lainat julkisyhteisöiltä	131 392	274 353
Saadut ennakot	100 168	103 037
Ostovelat	1 852 094	2 121 633 *
Muut velat	304 953	293 730 *
Siirtovelat	3 950 391	3 487 884 *
Laskennalliset verovelat	28 667	21 102
	<u>8 006 834</u>	<u>7 746 505</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>49 137 233</u>	<u>44 278 680</u>

** vertailutietoa on muutettu v. 2020, -10.866 euroa (Vaalijalan ja Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymät)

* vertailutietoja on muutettu v. 2020 yhteensä +10.866 euroa

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot kirjataan niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintahintaisena, vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta hyväksytyyn poistosuunnitelman mukaisesti.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Kehittämismenot ja aineettomat oikeudet	Tasapoisto 5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto 3 vuotta
Osakehuoneistojen muutostyöt	Tasapoisto 5 vuotta
Tavanomaista suuremmat kaavoitusmenot	Tasapoisto 5 vuotta
Vesistöjen kunnostusmenot	Tasapoisto 5 vuotta
Osallistuminen muiden yhteisöjen pysyvien vastaavien hankintamenoihin	Kunnanhallitus vahvistaa tapauskohtaisesti
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto 5 vuotta
Asuin-, hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto 40 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto 20 vuotta
Muut rakennukset	Tasapoisto 30 vuotta
Vesi- ja viemäriverkot ja laitteet	Menojäännöspoisto 10 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto 25 %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Menojäännöspoisto 20 %
Atk-laitteet	Tasapoisto 3 vuotta
Keittiön koneet ja laitteet	Tasapoisto 10 vuotta
Muut koneet ja kalusto	Tasapoisto 5 vuotta

Pienet, alle 10 000 euron hyödykehankinnat on kirjattu vuosikuluiksi.

Osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Vuonna 2021 on kirjattu alas Itä-Suomen Päihdehuolto Ky:n osakkeiden arvo 10 418,04 euroa, koska yhtiö on purettu.

Lainasaamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuutta ei ole merkitty taseeseen.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt hankintamenomenetelmällä ja kuntayhtymät suhteellisesti peruspääomaosuuden mukaan. Osakkuusyhteisö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

Konsernin sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä eriä lukuun ottamatta. Sisäiset katteet ja kiinteistöverot on eliminoitu.

Kiinteistöyhtiöiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Tilikauden poiston erotus on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiön poistojen oikaisuksi. Edellisten tilikausien poistojen erotus on kirjattu konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta taseessa ja tilikauden yli- ja alijäämästä tuloslaskelmassa.

Kunnan ja kuntayhtymien poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseessa omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos on merkitty konsernituloslaskelmassa tilikauden tulokseen. Tytäryhteisöjen poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Ammatillisen koulutuksen yksikköhintarahoitus on konsernituloslaskelmassa siirretty toimintatuotoista valtionosuuksiin.

Muutokset konsernirakenteessa

Vuonna 2021 konsernirakenteesta poistui Sonkajärven Virastokeskus Oy ja Itä-Suomen Päihdehuolto Ky.

Sonkajärven Virastokeskus Oy sulautui Sonkakoti Oy:n 31.10.2021.

Itä-Suomen Päihdehuolto ky purettiin vuonna 2021.

Aluekehityssäätiön (kunnan omistus 100 %, äänivalta 60 %) omistusoikeus Aluepro Oy:stä kasvoi 71,0 %:iin, osakekauppojen myötä.

Kunnan omistusosuus Pohjois-Savon liitossa on vähentynyt 1,23 %:iin (aiemmin se oli 1,83 %). Osuus muuttui Joroisen liittyttyä uudeksi jäsenkunnaksi.

Liite 2 Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Tuloslaskelman esittämistapaa ei muutettu.

Liite 3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole.

Liite 4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilinkauden tiedot ovat vertailukelpoisia.

Liite 5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aiempiin tilikausiin kohdistuviin tuottoihin tai kuluihin ei ole merkittäviä muutoksia.

Liite 6 Toimintatuotot

Toimintatulot tehtäväalueittain (ulkoiset tulot tuhansina euroina taloustilaston jaottelun mukaisesti)	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Yleishallinto	2	2	2	2
Sosiaali- ja terveystalot	24 190	23 129	7	9
Opetus- ja kulttuuripalvelut	946	1 030	419	457
Yhdyskuntapalvelut	4 214	3 586	2 795	2 208
Muut palvelut	1 072	1 036	1 107	1 050
Yhteensä	30 424	28 783	4 330	3 726

Liite 7 Verotulot

	Kunta	
	2021	2020
Kunnan tulovero	10 248 366	10 098 664
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 957 957	2 741 339
Kiinteistövero	1 067 017	1 055 690
Verotulot yhteensä	15 273 340	13 895 693

Liite 8 Valtionosuudet

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	13 793 519	14 195 150	13 793 519	14 195 150
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	3 206 653	3 232 390	3 206 653	3 232 390
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-102 864	-131 610	-102 864	-131 610

Yksikköhintarahoitukseen perustuvat valtionosuudet	1 520 180	1 525 530		
Verotulomenetysten korvaus	2 494 685	2 459 021	2 494 685	2 459 021
Valtionosuudet yhteensä	17 705 520	18 048 091	16 185 340	16 522 561

Liite 9 Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	16 841 655	16 802 344
Muiden palvelujen ostot	3 408 156	3 312 298
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	20 249 811	20 114 642

Liite 10 Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei ilmoitettavaa.

Liite 11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Kirjattu liitteelle 1.

Liite 12 Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvät pakollisten varausten muutokset	Kunta	
	2021	2020
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.	114 720	76 863
Vähennys tilikaudella	-114 720	-76 863
Lisäys tilikaudella		114 720
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.		114 720

Liite 13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Kunta	
	2021	2020
Muut toimintatuotot		
Kiinteistön luovutusvoitto		
Muut toimintakulut		
Kiinteistön luovutustappio	52 206	

Liite 14 Satunnaiset tuotot ja kulut

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	91 345			
Satunnaiset kulut				
Käyttöomaisuuden myyntitappiot		20 855	52 206	

Liite 15 Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot

Rahoitustuotot ja -kulut	Kunta	
Tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä	2021	2020
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot muista yhteisöistä	402 051	399 228
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	29 702	29 702
Kuntayhtymän ylijäämän palautus	52 500	31 500
Yhteensä	484 253	460 430

Liite 16 Poistoeron muutokset

Ei ilmoitettavaa.

Liite 17 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa.

Liite 18 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonnäätymenettelmät

Ei ilmoitettavaa.

Liite 19 Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Aineettomat yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	158 725,97	158 725,97
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Tilikauden poisto	37 303,07	37 303,07
Poistamaton hankintameno 31.12.	121 422,90	121 422,90
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	121 422,90	121 422,90

Aineelliset hyödykkeet

	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 588 228,08	15 564 370,30	3 462 953,38	431 404,19	7 568,46
Lisäykset tilikaudella				30 267,92	
Rahoitusosuudet tilikaudella					
Vähennykset tilikaudella	59205,76				
Siirrot erien välillä		840 846,69	113 306,68		
Tilikauden poisto		698 677,90	446 317,18	124 465,11	
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 529 022,32	15 706 539,09	3 129 942,88	337 207,00	7 568,46
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	1 529 022,32	15 706 539,09	3 129 942,88	337 207,00	7 568,46

	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset yhteensä
Hankintameno 1.1.	453 255,86	21 507 780,27
Lisäykset tilikaudella	1 990 775,95	2 021 043,87
Rahoitusosuudet tilikaudella	9 899,29	9 899,29
Vähennykset tilikaudella		59 205,76
Siirrot erien välillä	-955 918,59	-1 765,22
Tilikauden poisto		1 269 460,19
Arvonlennukset		
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 478 213,93	22 188 493,68
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	1 478 213,93	22 188 493,68

Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet					
	Tytäryhteisöt	Kuntayhtymät	Osakkuusyhteis- öosakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	907 461,04	2 700 645,43	12 563,64	886 932,20	4 507 602,31
Arvonlennukset		10 418,04			10 418,04
Hankintameno 31.12.	907 461,04	2 690 227,39	12 563,64	886 932,20	4 497 184,27
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	907 461,04	2 690 227,39	12 563,64	886 932,20	4 497 184,27

Laina- ja muut saamiset			
	Tytäryhteisöt	Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	64 791,03	198 939,06	263 730,09
Lisäys tilikaudella			
Vähennys tilikaudella	8 409,40		8 409,40
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	56 381,64	198 939,06	255 320,70

Liite 20 Tytäryhteisöjen tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden tuloksesta
Sonkakoti Oy	Sonkajärvi	100	100	1 402	5 773	
Sonkajärven Virastokeskus Oy	Sonkajärvi	100	100			
Aluekehityssäätiö *	Sonkajärvi	100	100	213	104	34
<i>*josta Aluepro Oy</i>	Sonkajärvi		71,0	-9		15

Liite 21 Kuntayhtymien tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden tuloksesta
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	1,23	1,23	22	7	2
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	2,10	2,10	516	608	160
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky	Kuopio	1,15	1,15	1386	5595	67
Itä-Suomen päihdehuollon ky	Mäntyharju	0,00	0,00			
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	Iisalmi	8,62	8,62	2083	397	69
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä	Iisalmi	10,41	10,41	1 188	4253	

Liite 22 Muiden yhteisöjen tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden tuloksesta
Sukevan Liikekeskus Oy	Sonkajärvi	25,78	25,78	306	2	

Liite 23 Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä tai muita yhteisöiltä

Lyhytaikaiset	Kunta	
	2021	2020
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	41 443	49 997
Siirtosaamiset		
Yhteensä	41 443	49 997
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	66 091	61 424
Siirtosaamiset	457 640	276 103
Yhteensä	565 174	337 727

Liite 24 Siirtosaamisiin liittyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	26 609	26 610	29 702	29 702
Ylä-Savon SOTE kunta- yhtymän maksuosuuden palautus			392 250	246 401
Kelan korvaus henkilöstön työterveyshuollosta			36 543	35 247
Muut tulojäämät	909 773	601 790	73 291	28 258
Siirtosaamiset yhteensä	936 382	628 400	531 786	339 608
Muut saamiset				
Valtionosuussaamiset	49 617	45 410	49 617	45 410
Arvonlisäverosaamiset	159 070	129 452	159 070	129 452
Muut saamiset	218 786	388 345		
Muut saamiset yhteensä	427 473	563 207	208 687	174 862

Liite 25 Oman pääoma

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma	9 933 975	9 933 975	9 933 975	9 933 975
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 1.1.	2 845	2 845		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	2 845	2 845		
Arvonkorotusrahasotot 1.1.	34 766	49 162		
Vähennykset tilikaudella	0	14 396		
Arvonkorotusrahasotot 31.12.	34 766	34 766		

Muut omat rahastot				
Elinkeinorahaston pääoma 1.1.	44 082	44 082	44 082	44 082
Ei muutoksia tilikaudella				
Elinkeinorahaston pääoma 31.12.	44 082	44 082	44 082	44 082
Muut rahastopääomat 1.1.	1 470 753	1 468 454		
Lisäykset tilikaudella		2 299		
Vähennykset tilikaudella	-667 440			
Muut rahastopääomat 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	803 313	1 470 753	44 082	44 082
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1. *	5 436 935	2 084 718	5 409 171	3 351 380
Lisäykset tilikaudella	670 842	305		
Vähennykset tilikaudella		-1 708		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	6 107 777	2 083 315	5 409 171	3 351 380
Tilikauden yli-/alijäämä	4 827 245	3 353 620	2 544 584	2 057 791
Oma pääoma 31.12.	21 754 003	16 879 274	17 931 812	15 387 228

*konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämän 1.1. vertailutietoa on v. 2020 muutettu -10.866 euroa, koska Vaalijalan kuntayhtymä ja Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä ovat muuttaneet v.2019 tilinpäätöstään kunnan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 409 171	3 351 380
Tilikauden ylijäämä	2 544 584	2 057 791
Kertynyt poistoero 31.12.	1 543 397	1 659 297
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	3 450 000	1 300 000
Kertynyt ylijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	12 947 152	8 368 468

Liite 26 Poistoerot

Ei ilmoitettavaa.

Liite 27 Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma. Velat ja velkojen osat, jotka eräänyvät viiden vuoden tai pitemmän ajan kuluttua				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 677 206	13 068 153	4 812 684	5 329 870
Lainat julkisyhteisöiltä	201 308	276 603	142 452	183 657
	12 878 514	13 344 756	4 955 136	5 513 527

Liite 28 Joukkovelkakirjalainat**Lyhytaikainen vieras pääoma**

Joukkovelkakirjalainat	Kunta	
Lyhytaikaiset	2021	2020
Kuntatodistus 2019/2020 - korko 0,20 %, kertalyhenteinen		
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	0	0

Liite 29 Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				114 720
Vahingonkorvausvaraus		5 178		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	276 060	292 985		
Muut varaukset	28 643	28 643		
Pakolliset varaukset yhteensä	304 703	326 806	0	114 720

Liite 30 Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille tai muille yhteisöille

Lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille	2021	2020
Ostovelat	2 281	234
Muut velat	1 637	665
Yhteensä	3 918	899
Lyhytaikaiset velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	1 005	3 960
Siirtovelat		
Yhteensä	1 005	3 960

Liite 31 Käyttötililimiitti

Käyttötililimiitti	2021	2020
Luotollisen käyttötilin limiitti 31.12.	300 000	300 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	300 000	300 000

Liite 32 Muut velat

Ei ilmoitettavaa.

Liite 33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
Lyhytaikaiset siirtovelat	2021	2020	2021	2020
Palkkojen ja sivukulujen jaksotukset	2 566 881	2 516 078	687 562	673 415
Korkojaksotukset	16 198	19 413	10 282	11 850
Valtionosuusennakot	342 788	232 360	292 937	146 236
Muut menojäämät	1 024 524	720 033	210 345	238 521
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	3 950 391	3 487 884	1 201 126	1 070 022

Liite 34 Velat, joiden vakuudeksi kunta on antanut omaisuuttaan

Ei ilmoitettavaa.

Liite 35 Muihin omiin sitoumuksiin annetut vakuudet

Ei ilmoitettavaa.

Liite 36 Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet

Ei ilmoitettavaa.

Liite 37 Muut vakuudet

Ei ilmoitettavaa.

Liite 38 Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	81 016	83 565	9 588	12 608
Myöhemmin maksettavat	49 473	20 837	27 804	2 112
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut yhteensä	130 489	104 402	37 392	14 720
Toimitilojen vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	343 339	338 403	132 947	132 947
Myöhemmin maksettavat	561 191	582 679	1 224 954	1 333 838
Toimitilojen vuokravastuut yhteensä	904 530	921 082	1 357 901	1 466 785
Maa-alueiden vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	967			
Myöhemmin maksettavat	34 278			
Maa-alueiden vuokravastuut yhteensä	35 245			
Vuokravastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	425 322	421 968	142 535	145 555
Myöhemmin maksettavat	644 942	603 516	1 252 758	1 335 950
Vuokravastuut yhteensä	1 070 264	1 025 484	1 395 293	1 481 505
Siitä konsernin sisäiset vuokravastuut			1 224 954	1 448 926

Liite 39 Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Takaukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0	0	4 770 000	4 770 000
Jäljellä oleva pääoma	0	0	2 834 082	3 064 388

Liite 40 Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

Takaukset	Konserni	Kunta

	2021	2020	2021	2020
Muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 637 400	1 652 800	1 637 400	1 652 400
Jäljellä oleva pääoma	774 405	883 719	774 405	883 719

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	27 156 713	25 995 401
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	17 789	16 198

Ympäristöluvan vakuudet	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Omasta puolesta	0	0	10 000	10 000
Muiden puolesta	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	10 000	10 000

Liite 41 Taseen ulkopuoliset järjestelyt

Taseeseen sisältymättömät saamiset	Kunta	
	2021	2020
Aluekehityssäätiön puolesta maksetun takauksen takaisinperintä	330 600	331 200

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	27 416	34 184		
Arvonlisäveron palautusvastuu, kokonaismäärä	1 659 318	1 989 839	1 354 883	1 637 622
Johdannaissopimukset				
Nimellisarvot	1 156 293	1 573 147		
Markkina-arvot	-40 842	-91 514		
Virastotalon purkamisvastuu		46 542		46 542
Muut vastuut	756 631	601 890		

Työtuomioistuimessa on vireillä riita-asia varallaolon palkkauksesta Pohjois-Savon pelastuslaitoksen ja osan sen henkilöstöä kesken. Vaatimuksissa on vaadittu varallaolo luettavaksi työajaksi. Pelastuslaitoksen arvio vaatimusten yhteissummasta on noin 30 milj. euroa. Päätöstä asiasta ei vielä ole, joten vastuun määrää ja toteutumista Sonkajärven kunnan osalta ei voi euromääräisesti arvioida vuoden 2021 tilinpäätökseen.

Liite 42 Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä toimielimittäin 31.12.2021:

	2020	2021
Kunnanhallitus ja valtuusto	47	43
Sukevan aluelautakunta	1	2
Sivistyslautakunta	91	89
Tekninen lautakunta	21	21
Kunta yhteensä	160	155

Henkilöstön lukumäärään on laskettu vakinaiset, määräaikaiset (ml. sijaiset) ja työllistetyt henkilöt. Tarkempi selvitys henkilöstöstä on annettu henkilöstökertomuksessa.

Liite 43 Taseeseen aktivoituneet henkilöstömenot

Tiedot löytyvät henkilöstökertomukselta.

Liite 44 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut (eur):

Puolue/puolueyhdistys:	2020	2021
Keskusta	1537	2176
Sos.dem.työväenyhdistys Sonkajärvi	1301	1514
Perussuomalaiset	597	808
Kokoomus Sonkajärvi	99	226
Vasemmistoliitto	188	249
Ylä-Savon KD/Sonkajärvi	0	69
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	3722	5042

Liite 45 Tilintarkastusyhteisölle suoritettavat palkkiot

Lakisääteisen tilintarkastuksen tilikaudella 1.1.–31.12.2021 on suorittanut BDO Auditor Oy.

Tilintarkastajan palkkiot	2020	2021
• tilintarkastuspalkkiot	10 078	9 959
• tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	5 518	5 726
Yhteensä	15 596	15 685

Liite 46 Kunnan olennaiset liiketoimet, joita ei ole toteutettu kaupallisin ehdoin

Ei ilmoitettavaa.

5 Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat

5.1 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös

5.1.1 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Tuloslaskelma

	<u>Vuosi 2021</u>		<u>Vuosi 2020</u>	
Liikevaihto	1 015 443,86		1 119 608,89	
Valmistus omaan käyttöön				
Liiketoiminnan muut tuotot		117,57		1 944,28
Muut tuet ja avustukset		46,57		99,22
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana		-296 692,59		-303 705,03
Palvelujen ostot		-431 563,78		-465 982,59
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-132 028,95		-116 739,68	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-26 876,50		-23 693,24	
Muut henkilösivukulut	-5 860,11	-164 765,56	-5 480,41	-145 913,33
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-285 745,70		-302 924,09
Liiketoiminnan muut kulut		-18 990,84		-16 480,10
Liikealijäämä yhteensä		-182 150,47		-113 352,75
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot		458,04		722,89
Korkokulut		-5 429,90		-5 830,49
Korvaus peruspääomasta		-20 482,70		-20 482,70
Muut rahoituskulut				-23,90
Alijäämä ennen varauksia		-207 605,03		-138 966,95
Poistoeron vähennys		11 475,84		12 750,94
Tilikauden alijäämä		-196 129,19	0,00	-126 216,01

Taseyksikön tuloslaskelman tunnusluvut

Sijoitetun pääoman tuotto, %	-5,3	-3,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-8,4	-5,7
Voitto, %	-20,4	-12,4

Rahoituslaskelma

	<u>Vuosi 2021</u>		<u>Vuosi 2020</u>	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Liikealijäämä	-182 150,47		-113 352,75	
Poistot ja arvonalentumiset	285 745,70		302 924,09	
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-25 454,56</u>	78 140,67	<u>-25 614,20</u>	163 957,14
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-303 579,78		-269 479,77	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	<u></u>	-303 579,78	<u></u>	-269 479,77
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-225 439,11		-105 522,63
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset muilta	<u></u>	0,00	<u>-3 470,00</u>	-3 470,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-98 033,05		-99 333,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	347 071,93		320 765,82	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	<u>0,00</u>	249 038,88	<u>0,00</u>	221 432,82
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	72 302,51		-189 202,04	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00		-19 051,54	
Korottomien velkojen muutos muilta	<u>-95 902,28</u>	-23 599,77	<u>95 813,39</u>	-112 440,19
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		225 439,11		105 522,63
RAHAVAROJEN MUUTOS		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Taseyksikön rahoituslaskelman tunnusluvut				
Investointien tulorahoitus, %		25,7		60,8
Laskennallinen lainanhoitokate		0,8		0,8

Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta kuvaa taseyksikön ja kunnan välisen yhdystilin muutosta.

Tase

<u>VASTAAVAA</u>	31.12.2021	31.12.2020
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Muut pitkävaikutteiset menot		
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	60 298,03	60 298,03
2. Rakennukset	24 190,94	25 463,24
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 229 572,50	2 465 191,82
4. Koneet ja kalusto	110 907,58	118 262,85
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	444 206,00	182 125,03
	<u>2 869 175,05</u>	<u>2 851 340,97</u>
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	321 525,00	321 525,00
4. Muut saamiset	33 370,00	33 370,00
	<u>354 895,00</u>	<u>354 895,00</u>
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	331 361,20	403 663,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>3 555 431,25</u>	<u>0,00 3 609 899,68</u>
<u>VASTATTAVAA</u>		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	4 096 540,68	4 096 540,68
IV Edellisten tilikausien alijäämä	-2 485 111,53	-2 358 895,52
V Tilikauden alijäämä	-196 129,19	0,00
	<u>1 415 299,96</u>	<u>0,00 1 737 645,16</u>
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VA- RAUKSET		
1. Poistoero	103 282,59	114 758,43
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok- silta	1 026 668,00	1 126 001,00
II Lyhytaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok- silta	100 632,95	99 333,00
3. Lainat kunnalta	778 455,48	431 383,55
6. Ostovelat	69 336,87	159 387,58

7. Muut velat	44 405,93		48 048,23
8. Siirtovelat	17 349,47		19 558,74
	1 010 180,70	0,00	757 711,10

VASTATTAVAA YHTEENSÄ **3 555 431,25** **0,00** **3 736 115,68**

Taseyksikön taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	42,7	47,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	200,6	168
Kertynyt alijäämä, 1000 euroa	-2681	-2 485
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	1906	1 657

Tuloslaskelmaosan toteutusvertailu

	Sitovuus	TA 2021	Muutettu ta 2021	Toteutu- nut 2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintatulot		1 014 280	1 014 280	1 015 608	-1 328	100,1
Toimintamenot		-836 259	-836 259	-912 013	75 754	109,1
Toimintakate		178 021	178 021	103 595	74 426	58,2
Rahoitustulot ja -menot		-26 640	-26 640	-25 455	-1 185	95,6
Muut rahoitustulot		340	340	458	-118	134,7
Korkokulut		-6 500	-6 500	-5 430	-1 070	83,5
Korvaus peruspääomasta		-20 480	-20 480	-20 483	3	100,0
Muut rahoituskulut						
Vuosikate		151 381	151 381	78 141	73 240	51,6
Poistot ja arvonalentumiset						
Poistot		-298 940	-298 940	-285 746	-13 194	95,6
Tilikauden tulos	Valt	-147 559	-147 559	-207 605	60 046	140,7
Poistoeron muutos	Valt	11 470	11 470	11 476	-6	100,1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-136 089	-136 089	-196 129	60 040	144,1
Kokonaiskustannukset		-1 162 179	-1 162 179	-1 223 672	61 493	105,3

Investointiosan toteutumisvertailu

	Sito- vuus		TA 2021	Muutettu ta 2021	Toteutunut 2021	Poik- keama	Tot. %
Rakennukset							
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus		Menot	-80 000	-25 000	-23 158	1 842	92,6
Rakennukset yhteensä	Valt	Menot	-80 000	-25 000	-23 158	1 842	92,6

Johtoverkostot ja laitteet	-						
6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen	Valt	Me-not	-45 000	-55 178	-55 178	0	100,0
6084 Vanhan heikkokuntosen valurautavesijohtoputkiston uusiminen	Valt	Me-not	-45 000	-60 812	-60 799	13	100,0
6301 Sj taajaman sadevesiviemäri	Valt	Me-not	-50 000	-54 660	-54 660	0	
Muut johtoverkostot ja laitteet	-						
6104 Sukevan puhdistamon pumput		Me-not	0	0	-6 345	-6 345	
6106 Sonkaj. Tasauslataan sähköjärjestelmä		Me-not	0	-15 000	-12 670	2 330	84,5
6107 Sukevan puhdist. Prosessiautom.		Me-not	-30 000	-30 000	-25 481	4 519	84,9
6156 Sukevan vankilan siirtoviemäri ja jvp-saneeraus		Me-not	-30 000	0	0	0	
6157 Sukevan jv-verkoston vuotokorjaus		Me-not	-40 000	-25 700	-16 455	9 245	64,0
6212 Sj-lisalmi -jv-pumppaamon uu		Me-not	-30 000	-30 000	-11 231	18 769	37,4
6214 Sukevan pienpumppaamoiden liittäminen jv-automaatioon		Me-not	-20 000	-20 000	-7 334	12 666	36,7
Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Valt	Me-not	-150 000	-120 700	-79 516	41 184	65,9
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä		Me-not	-290 000	-291 350	-250 153	41 197	85,9
Koneet ja kalusto	-						
6015 Etäluettavat mittarit		Me-not	-20 000	-20 000	-30 268	10 268	151,3
Koneet ja kalusto yhteensä	Valt		-20 000	-20 000	-30 268	10 268	151,3
Vesihuoltolaitos yhteensä		Me-not	-390 000	-336 350	-303 580	-32 770	90,3

Rahoitusosan toteutumisvertailu

Talousarviossa maksuvalmiuden muutos kuvaa vesihuoltolaitoksen taseyksikön ja kunnan välisen yhdystilin muutosta.

Tilinpäätöksessä yhdystilivelan muutos esitetään lainakannan muutoksissa.

	Sitovuus	TA 2021	Muutettu ta 2021	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot. %
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate		151 381	151 381	78 141	-73 240	51,6
Investointien rahavirta						
Investointimenot		-390 000	-336 350	-303 580	32 770	90,3
Toiminnan ja investointien rahavirta		-238 619	-184 969	-225 439	-40 470	121,9
Rahoituksen rahavirta						
Antolainasaamisten muutokset	Valt					
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	Valt	740 000	740 000		-740 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	Valt	-99 340	-99 340	-98 033	1 307	98,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	Valt			347 072	347 072	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	Valt	-354 000	-354 000		354 000	0,0
Saamisten muutokset				72 303	72 303	
Lyhytaikaisten velkojen muutokset				-95 902	-95 902	
Rahoituksen rahavirta		286 660	286 660	225 439	-61 221	78,6
Maksuvalmiuden muutos		48 041	101 691	0	101 691	0,0

Vesihuollon taseyksikön sisällä laskennallisesti eriytetty hulevesiviemäröinti

Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

	TA 2020	TA 2021	Muutettu ta 2021	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot. %
Toimintamenot	-10 950	-10 430	-10 430	-5 516	-4 914	52,9
Toimintakate	-10 950	-10 430	-10 430	-5 516	-4 914	52,9
Rahoitustulot ja -menot						
Korvaus peruspääomasta	-3 010	-1 000	-1 000	-1 004	4	100,4

Vuosikate	-13 960	-11 430	-11 430	-6 520	-4 910	57,0
Poistot ja arvonalentumiset						
Poistot	-31 270	-29 420	-29 420	-25 416	-4 004	86,4
Tilikauden tulos	-45 230	-40 850	-40 850	-31 936	-8 914	78,2
Tilikauden alijäämä	-45 230	-40 850	-40 850	-31 936	-8 914	78,2
Kokonaiskustannukset	-45 230	-40 850	-40 850	-31 936	-8 914	78,2

Investointiosan toteutumis- vertailu

	TA 2021	Muu- tettu ta 2021	Toteu- tunut 2021	Poik- keama	Tot. %
Johdoverkostot ja laitteet					
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriytys	-50 000	-54 660	-54 660	0	100,0
Menot yhteensä	-50 000	-54 660	-54 660	0	100,0

Tase

VASTAAVAA

31.12.2021

31.12.2020

A PYSYVÄT VASTAAVAT

II Aineelliset hyödykkeet

3. Kiinteät rakenteet ja laitteet

228 747

254 163

VASTAAVAA YHTEENSÄ

228 747**254 163**

VASTATTAVAA

A OMA PÄÄOMA

I Jäännöspääoma

426 049

419 529

IV Edellisten tilikausien alijäämä

-165 366

-127 659

V Tilikauden alijäämä

-31 936

-37 707

228 747

254 163

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

228 747**254 163**

5.1.2 Toimintakertomus

Vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö. Valtuusto on kokouksessaan 28.9.2015 § 32 päättänyt Sonkajärven vesihuoltolaitoksen kirjanpidollisen taseyksikön perustamisesta.

Vesihuoltolaitoksen kustannuspaikat ovat vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jätevedenpumppaamot ja hulevesiviemärit.

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Vesihuoltolaitoksen tavoitteet ovat:

- Laatuvaatimusten mukaisen talousveden toimitus asiakkaille ja asiakkaiden jätevesien käsittely ympäristölupaehtojen mukaisesti. Vuotovesiselvityksiä täydennetään ja niiden perusteella tehdään investiohjelman.
- Vesihuollon tehostaminen ja uusien asiakkaiden tarpeeseen vastaaminen sekä haja-asutusalueen ja taajamien lähialueen vesihuoltoalueiden selvitykset ja mahdolliset laajennukset.
- Yhdyskunnan vesihuoltovarmuuden lisääminen tukipalveluilla, seudullisella yhteistyöllä ja henkilöstöä täydennyskouluttamalla.
- Vesihuoltolaitoksen kehityssuunnitelmien mukaisesti maksuja tarkistetaan ohjelman mukaan.

Vesihuoltolaitoksella on jätevedenpumppaamoja Sonkajärvellä 38 kpl, Sukevalla 24 kpl ja Jyrkällä 7 kpl. Sukevalla on jätevedenpuhdistamo ja Jyrkällä on pienpuhdistamo. Jätevesiverkostoja on Sonkajärvellä 70728 metriä, Sukevalla 26 854 metriä ja Jyrkällä 2 140 metriä.

Sonkajärvellä on paineenkorotus- ja mittakaivoja 7 kpl, yksi vesitorni ja vesijohtoverkosta 52 010 metriä. Sukevalla mittakaivoja on 4 kpl, yksi vesitorni ja vesijohtoverkosta 97 944 metriä. Jyrkällä on mittakaivoja 2 kpl, yksi vedenottamo sekä vesijohtoverkosta 2 793 metriä.

Talousveden tuottajana Jyrkän vedenottamo lukuun ottamatta toimii tukkuvesiyhtiö Ylä-Savon Vesi Oy.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella 2021

Sonkajärven Lepokankaantien ja Viertotien vesijohto- ja viemärisaneeraus toteutettiin kesällä 2021 ja samalla asennettiin kaksi venttiilikaivoa ja uudet tonttisulut. Jätevedenpumppaamoille suunniteltiin, tilattiin ja toteutettiin huolto-ohjelma. Huoltojen yhteydessä tehtyjen havaintojen mukaisesti uusittiin jätevesipumppuja.

Sukevalla korjattiin vanhan suunnitelman mukaisia korjauksia koskien hulevesikaivoja. Sukevan jätevedenpuhdistamolla aloitettiin uuden logiikan asennus. Jätevedenpuhdistamon prosessipumput uusittiin ja tehtiin välpän peruskorjaus.

Sonkajärvi-lisäsiirtolinjan tasausaltaalle asennettiin uudet sekoitinpumput ja samassa yhteydessä pestiin tasausaltaat. Tasausaltaan sähkökeskuksen saneeraus aloitettiin.

Lisäksi jätevedenpumppaamoille asennettiin sähköautomaatiikkaa.

Sukevan vesitornille tehtiin kuntoarvio ja peruskorjaussuunnittelu aloitettiin.

Uusi vesihuoltomestari ja palvelusihteeri aloittivat 2021 tammikuussa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vesihuoltolaitos on osallistunut Ylä-Savon vesihuollon operointiselvitykseen. Vesihuollon operointi kytkettyisi Ylä-Savon Vesi Oy:n yhteyteen, mutta omana kustannuseriteltynä toimintona. Operointiyhtiö ja kunta

tekisivät kuntakohtaisen sopimuksen ja kuntakohtaisista kustannuksista pidettäisiin erilliskirjanpitoa. Selvitys operointimallista valmistui keväällä 2020. Selvityksen perusteella Sonkajärven valtuusto 15.6.2020 ja muut Ylä-Savon Vesi Oy omistajakuntien valtuustot (Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Sonkajärvi, Vieremä) päättivät, että seudullinen selvitys vesi- ja jätevesihuollon operointitoiminnasta voidaan käynnistää Ylä – Savon Vesi Oy:n palveluna. Sitä varten laadittavat asiakirjat valmistuivat kuntien valtuustoille vuoden 2021 lopussa ja seminaarikierros järjestettiin joulukuussa 2021.

Vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä teetettiin selvitys BDO Audiator Oy:lla. Selvityksessä on tarkasteltu Sonkajärven vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisen vaihtoehtoisia toteuttamistapoja sekä niiden vaikutuksia yhtiön ja omistajan näkökulmista.

Henkilöstö

Vesihuoltolaitoksella on ollut yksi vesihuoltomestari ja kaksi vesihuoltoasentajaa. Asiakaspalvelun, sopimukset ja laskutuksen on hoitanut teknisen toimen palvelusihteeri (0,35 htv).

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vesilaskutusta ja asiakkaiden maksukäyttäytymisestä seurataan kuukausitasolla. Asiakkaiden maksukäyttäytyminen on parantunut ja perintätoimet ovat tehokkaat, mutta edelleen mittarilukukorttien palauttamatta jättämiset kuntaan määräaikaan mennessä teettävät ylimääräistä työtä.

Taseyksikön talous

Jätevesilaskutuksen vesimäärä oli 100 515 m³ (109 695 m³ v. 2020). Käyttöveden osalta laskutettu vesimäärä oli 230 258 m³ (244 195 m³ v. 2020).

Vuoden 2021 liikevaihto oli 1,016 milj. euroa (1,120 milj. euroa v. 2020). Käyttömenot olivat 0,912 milj. euroa (0,932 milj. euroa v. 2020). Alijäämää muodostui 0,196 milj. euroa.

Tilikauden tuloksen käsittely

Tuloslaskelman mukaan vesihuoltolaitoksen tilikauden alijäämä ennen varauksia on 0,196 milj. euroa. Tuloksen käsittelynä tehdään seuraavat toimenpiteet:

1. Kirjataan poistoeron vähennys (+) siirtoviemärin osalta 11 476 euroa.
2. Tilikauden alijäämä 196 129 euroa lisätään edellisten tilikausien alijäämään.

5.1.3 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman liitetiedot

Sisältää ulkoiset ja sisäiset tulot	2021	2020
Vesilaitos	482 812	515 248
Viemärlaitos	532 632	604 361
Yhteensä	1 015 444	1 119 609

Taseen liitetiedot

Pysyvät vastaavat

	Aineet- tomat hyödyk- keet	Aineelliset hyödykkeet					
		Maa-alu- eet	Raken- nukset	Kiinteät ra- kenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräi- set hankin- nat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankin- tameno 1.1.	0,00	60 298,03	25 463,24	2 465 191,82	118 262,85	182 125,03	2 851 340,97
Lisäykset				11 230,89	30 267,92	273 311,86	314 810,67
Siirrot erien välillä						-11 230,89	-11 230,89
Tilikauden poistot			-1 272,30	-246 850,21	-37 623,19		-285 745,70
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	60 298,03	24 190,94	2 229 572,50	110 907,58	444 206,00	2 869 175,05

Oma pääoma

	2021	2020
Peruspääoma	4 096 541	4 096 541
Edell. tilikausien alijäämä	-2 485 112	-2 358 896
Tilikauden alijäämä	-196 129	-126 216
Oma pääoma yhteensä	1 415 300	1 611 429

Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma

Vesihuoltolaitoksen osuus kunnan pitkäaikaisista veloista, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	629 336	728 670

Siirtovelat

	2021	2020
Lomapalkkavelka	15 537	14 617
Muut siirtovelat	1 812	4 942
Siirtovelat yhteensä	17 349	19 559

5.2 Markkinaehtoisen toiminnan laskelma**Tuloslaskelma**

	Vuosi 2021	
Liikevaihto	745 319,68	
Muut tuet ja avustukset		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-191	
Ostot tilikauden aikana	019,77	
Palvelujen ostot	-56 322,17	
Henkilöstökulut	-265	
Palkat ja palkkiot	253,83	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-64 003,23	
Muut henkilösivukulut	-11 419,23	
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-39 055,14	
Liiketoiminnan muut kulut	-79 687,45	
Liikelyijäämä yhteensä	38 558,86	
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	-2 376,70	
Tilikauden ylijäämä	36 182,16	

Laskelma sisältää ruokahuollon kilpailulain 30 d §:n mukaisen markkinoilla tapahtuvan toiminnan tulot ja menot. Kustannusten jakamisessa on perusteena käytetty keittiöiden suoritemääriä.

6 Tilinpäätöksen tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutoiloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet. Investointitaso määritellään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi.

Vuosikate €/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Keskimääräistä kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnissa.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Rahoituslaskelman välitulos ”toiminnan ja investointien rahavirta” itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investoinnit

Investointien tulorahoitus, %

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoito

Laskennallinen lainanhoitokate

=(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Maksuvalmius

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyyspäivinä. Tunnusluku ilmaisee, monenkö päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

Kassavarat 31.12.

= *Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset*

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Taseen tunnusluvut

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta; 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot koostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin n. 30 %.

Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas

Tunnusluku lasketaan jakamalla lainakanta 31.12. tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Se huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku saadaan jakamalla edellä mainittu määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

$$= \text{Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Konsernin tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kunta-konsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Konsernin lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Konsernin lainat €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Se huomioidaan konserni-tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku saadaan jakamalla edellä mainittu määrä tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet. Investointitaso määritellään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi.

Vuosikate €/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Keskimääräistä kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnissa.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Rahoituslaskelman välitulokseksi "toiminnan ja investointien rahavirta" itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investoinnit**Investointien tulorahoitus, %**

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainahoito**Laskennallinen lainanhoitokate**

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Maksuvalmius**Kassan riittävyys (pv)**

= $365 \text{ pv} \times \text{Kassavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

Kassavarat 31.12.

= *Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset*

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Taseen tunnusluvut

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta; 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot koostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin n. 30 %.

Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas

Tunnusluku lasketaan jakamalla lainakanta 31.12. tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Se huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku saadaan jakamalla edellä mainittu määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

$$= \text{Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Konsernin tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja rahoitusstrategialla.

Konsernin lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Konsernin lainat €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Se huomioidaan konsernitalinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku saadaan jakamalla edellä mainittu määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

$$= \text{Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Kirjanpitokirjat:

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Tilinpäätös	sidottu

Tositelajit:

Numerosarja	Koodi	Nimitys
1	ALKUSA	Alkusaldot
2	BUD	Talousarvio
3	BUDL	Talousarviomuutokset
5	BUDKS	Talousarvion käyttösuunnitelmat
10	MUIST1	Ulkoiset muistiotositteet Raindance
15	MUIRO2	Ulkoiset muistiotositteet Rondo
20	MUISIS	Sisäiset muistiotositteet Raindance
25	MUIRS2	Sisäiset muistiotositteet Rondo
30	MUIJAK	Ulkoiset jaksotustositteet
31	VYÖR	Vyörytystositteet
34	KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet
39	KOMMUI	Muistiotositteet käyttöomaisuus
40	SISROP	Sisäiset laskut Rondo
101	PANKKI	Pankkien tiliotteet
102	PALKAT	Palkkatositteet
170	MRP17	Myyntilaskut laji 17
301	MUIJAS	Sisäiset jaksotustositteet
460	MRP46	Myyntilaskut laji 46
510	MRP51	Myyntilaskut laji 51
511	MRPMAN	Myyntireskontran manuaalisuoritukset
521	MRPVII	Myyntireskontran viitesuoritukset
531	MRPHYV	Hyvityslaskujen kuittaukset myyntireskontrassa
540	MRP54	Myyntilaskut laji 54
590	MRP59	Myyntilaskut laji 59
710	MRP71	Myyntilaskut laji 71
730	MRP73	Myyntilaskut laji 73
740	MRP74	Myyntilaskut laji 74
750	MRP75	Myyntilaskut laji 75
760	MRP76	Myyntilaskut laji 76
801	OSTOT	Ostolaskut
899	OMAKSU	Ostolaskujen maksatustositteet
991	KLALKU	Konsernin alkusaldot
992	KLYHT	Konserniyhteisöjen yhdistely
993	CLKIRJ	Konsernikirjaukset Liitetietositteet

Tilinpäätöksen allekirjoitus**SONKAJÄRVEN KUNTA****Tilinpäätöksen allekirjoitus**

Sonkajärvellä 28.3.2022

SONKAJÄRVEN KUNNANHALLITUS

 Riitta Tammi

 Milla Piri
 Tammila

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Sonkajärvellä 10.5.2022

BDO Audiator Oy

 Jenni Franskari
 BDO
 YHT, YHT

Henkilöstökertomus 2021

Sisällysluettelo

1	Sonkajärven kunnan henkilöstöpolitiikka ja henkilöstöohjelma	1
2	Henkilöstön määrä ja rakenne	2
	Palvelusuhteen luonne	2
	Henkilöstön määrä toimialueittain	3
	Henkilöstön ikäjakauma	4
	Ikäjohtaminen	4
	Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin	5
	Henkilöstön määrä sopimusaloittain	5
	Henkilöstö työaikamuodoittain	6
	Henkilöstön eläköityminen	6
	Työurasuunnittelu	7
	Henkilöstön vaihtuvuus	7
3	Terveydellinen toimintakyky ja työhyvinvointi	7
	Sairauspoissaolot	7
	Työtapaturmasta johtuvat poissaolot	8
	Perhevapaat	8
	Työsuojelu ja yhteistoiminta	9
	Koulutus- ja virkistystoiminta	9
	Työterveyshuolto	9
	Johtaminen	10
	Työtyytyväisyys ja tuloksellisuus	10
4	Yli kuntarajojen ulottuva yhteistyö henkilöstöasioissa	10
5	Palkkaus ja henkilöstökustannukset	11

1 Sonkajärven kunnan henkilöstöpolitiikka ja henkilöstöohjelma

Sonkajärven kunnanhallitus on hyväksynyt 17.12.2018 Sonkajärven kunnan henkilöstöohjelman vuosille 2019–2021. Henkilöstöohjelma on kunnan henkilöstöjohtamisen väline, jonka tarkoituksena on kunnan ja kuntakonsernin johtaminen kuntastrategian mukaisesti, sekä valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttaminen.

Kuntastrategiassa on määritelty Sonkajärven kunnan arvot:

AVOIMUUS:	OIKEUDEN-MUKAISUUS:	TASA-ARVO:	YHTEISTYÖ- JA PALVELUHENKISYYS:
Aito vuorovaikutus	Tasavertainen kohtaaminen ja kohtelu	Tasavertaisuus ihmisten kesken	Aito ja rehellinen vuorovaikutus
Tiedon asiallinen jakaminen	Tehtävien tasapuolinen jakaminen	Yhdenvertainen kohtelu	Tahto tuottaa kilpailukykyisiä kunnallisia palveluja
Luottamukseen ja arvostukseen perustuva yhteistyö	Asioiden objektiivinen valmistelu ja johtaminen		

Henkilöstöohjelman tavoitteena on tukea kunnan strategisia tavoitteita (menestystekijöitä), joita ovat:

- Elinkeinoelämän kehittäminen
- Asuminen ja ympäristö
- Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- Seutukunnallinen yhteistyö, verkostokunnan rakentaminen
- Tasapainoinen talous
- Osaava ja motivoitunut henkilöstö

Edellä mainituista tavoitteista henkilöstöohjelma tukee erityisesti tavoitetta sille, että kunnassa on osaava ja motivoitunut henkilöstö. Osaava ja motivoitunut henkilöstö on vastuullinen, arvostaa työtään, vaalii omaa työkykyään ja yhteistä työviihtyvyyttä sekä kehittää ammattitaitoaan.

Sonkajärven kunnan tahtotilana on olla hyvä työnantaja, joka toteuttaa henkilöstöjohtamisessa kunnan arvoja sekä kuntastrategiaa. Tavoitteena on hyvä ilmapiiri ja työyhteisö, jossa ihmisistä välitetään. Työyhteisö on turvallinen ja muutoksia johdetaan hallitusti.

Henkilöstöpolitiikan ja -ohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain henkilöstökertomuksen avulla. Kunta-työnantajan on tunnettava henkilöstövoimavarat, joilla palvelut järjestetään. Henkilöstövoimavarojen ennakointi on osa strategia työtä.

2 Henkilöstön määrä ja rakenne

Palvelusuhteen luonne 31.12.2021

Sonkajärven kunnan henkilöstö vuoden 2021 lopussa oli 155 henkilöä. Luvussa ovat mukana vakinaiset, määräaikaiset, sijaiset ja työllistetyt. Miehiä henkilöstöstä oli 26 %, naisia 74 %. Vastaavana ajankohtana vuonna 2020 henkilöstön määrä oli 160 henkilöä.

Henkilöstön määrän väheneminen selittyy mm. työllistettyjen määrällä, joka edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana oli 13, kun se vuoden 2021 lopussa oli 7. Määräaikaisia oli vuoden lopussa 20, kun edellisenä vuonna määrä oli 22. Vakinaisesta henkilöstöstä vajaa 8 % työskentelee osa-aikaisena.

Henkilöstön määrä palvelussuhteen luonteen ja sukupuolen mukaan eriteltynä näkyy taulukossa 1 ja koko- ja osa-aikaisuuden mukaan taulukossa 2.

	Naiset	Miehet	Yht. 2021	Yht. 2020
Vakinainen	91	23	114	112
Määräaikainen (ei sij.)	12	8	20	22
Sijainen	8	0	8	9
Työllistetty	2	5	7	13
Oppisopimus	2	2	4	4
Sivutoimi	0	2	2	
Yhteensä	115	40	155	160
%	74 %	26 %	100 %	100 %

Taulukko 1. Henkilöstön määrä 2020–2021 sukupuolen ja palvelussuhteen luonteen mukaan

	Kokoaikainen	Osa-aikainen	Yhteensä	%
Vakinainen	105	9	114	74 %
Määräaikainen (ei sij.)	19	1	20	13 %
Sijainen	8	0	8	5 %
Työllistetty	4	3	7	5 %
Oppisopimus	4	0	4	3 %
Sivutoimi	0	2	2	1 %
Yhteensä	140	15	155	100 %
%	90 %	10 %	100 %	

Taulukko 2. Henkilöstön määrä 31.12.2021 kokoaikaisuuden ja palvelussuhteen luonteen mukaan.

Kansalaisopiston sivutoimisia tuntiopettajia oli 31.12.2021 yhteensä 17, joista naisia 11 ja miehiä 6. Sivutoimiset henkilöt; teknisen toimen vakituinen talonmies ja Sukevan aluelautakunnan määräaikainen lastujen hoitaja.

Henkilöstön määrä toimialueittain 31.12.2021

Henkilöstön jakautuminen eri toimi- ja tulosalueille näkyy taulukossa 3.

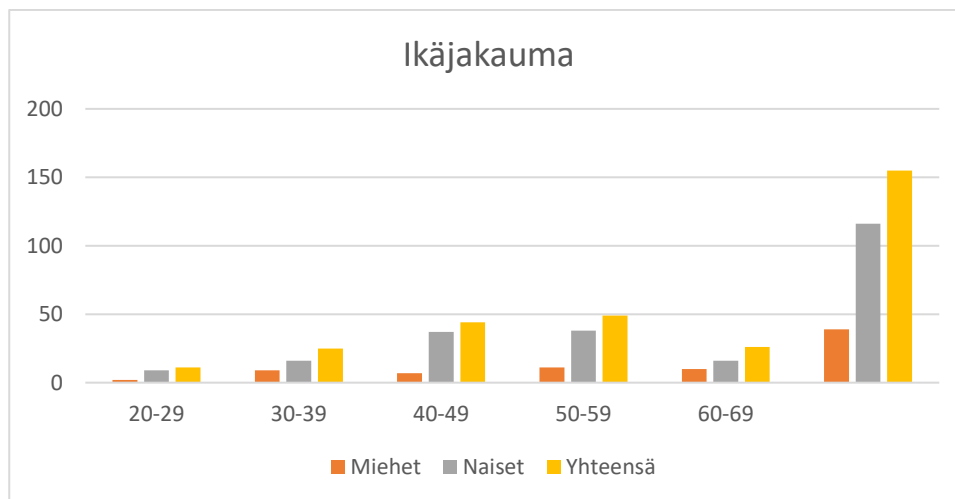
Toimi/tulosalue	Sisäinen luonne	Naiset	Miehet	Yhteensä	%
KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO				43	28 %
Yleishallinto	Vakinainen	10	1	11	
	Vakinainen osa-aik.	2	0	2	
		12	1	13	
Työllistäminen/Työpaja	Vakinainen	2	1	3	
	Määräaikainen	2	1	3	
	Työllistetty	1	3	4	
	Työllistetty osa-aik.	1	2	3	
	Oppisopimus	2	1	3	
		8	8	16	
Ruokapalvelu	Vakinainen	11	0	11	
	Vakinainen osa-aik.	2	0	2	
	Sijainen	1	0	1	
		14	0	14	
SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA				2	1 %
	Vakinainen	1	0	1	
	Sivutoimi	0	1	1	
		1	1	2	
SIVISTYSLAUTAKUNTA				89	57 %
Varhaiskasvatus	Vakinainen	23	0	23	
	Vakinainen osa-aik.	0	0	0	
	Määräaikainen (ei sij.)	3	0	3	
	Sijainen	4	0	4	
		30	0	30	
Koulutoimi	Vakinainen	28	8	36	
	Vakinainen osa-aik.	2	0	2	
	Määräaikainen (ei sij.)	7	4	11	
	Sijainen	3	0	3	
		40	12	52	
Vapaa sivistystoimi	Vakinainen	5	1	6	
		5	1	6	

Nuoriso- ja liikuntatoimi	Vakinainen	0	1	1	
		0	1	1	
TEKNINEN LAUTAKUNTA				21	14 %
Tekninen toimi	Vakinainen	3	6	9	
	Vakinainen osa-aik.	2	1	3	
	Oppisopimus	0	1	1	
	Määräaikainen (ei sij.)	0	3	3	
	Sivutoimi	0	1	1	
		5	12	17	
Vesihuoltolaitos	Vakinainen	0	3	3	
		0	3	3	
Rakennusvalvonta	Vakinainen	0	1	1	
		0	1	1	
KUNTA YHTEENSÄ		115	40	155	
		74 %	26 %	100,0 %	100,0 %

Taulukko 3. Henkilöstö toimi- ja tulosalueittain 31.12.2021

Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2021

Koko henkilöstön (155 henkilöä) keski-ikä 31.12.2021 oli 48 vuotta.

Kaavio 1. Henkilöstön ikärakenne 31.12.2021

Ikäjohtaminen

Työyhteisötasolla on tavoitteena auttaa työntekijöitä näkemään eri-ikäisyys voimavarana herättäen avointa keskustelua ikään, elämänvaiheisiin, työntekoon ja työuraan liittyvissä kysymyksissä.

Ikäjohtamisessa on huomioitava ja havaittava eri-ikäisten ja eri elämäntilanteissa olevien tarpeet työn tekemisessä, erot tapa- ja viestintäkulttuurissa, tarpeet töiden yksilölliseen suunnitteluun sekä vaikutusmahdollisuudet omaan työhön ja työaikaan.

Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin 31.12.2021

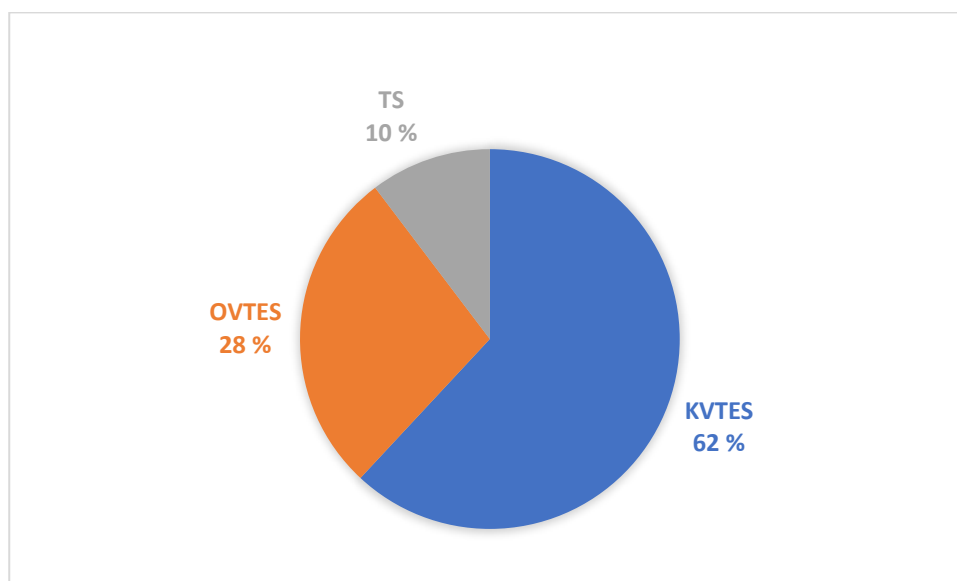
Henkilöstö yleisimpien ammattinimikkeiden mukaan 31.12.2021 näkyy taulukossa 4. Mukana on henkilöstöstä vakinaiset ja määräaikaiset.

Ammattiryhmä	2021
Luokanopettaja	11
Ravitsemistryöntekijä	12
Koulunkäynninohjaaja, kouluavustaja	12
Perhepäivähoitaja/ryhmäavustaja	8
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	15
Varhaiskasvatuksen opettaja	5

Taulukko 4. Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin (yleisimmät) 31.12.2021

Henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2021

Vakinaisesta henkilöstöstä enemmistö, 62 %, kuului kunta-alan sopimuksista Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen piiriin. Henkilöstön jakautuminen eri sopimusaloille on esitetty kaaviossa 2.

Kaavio 2. Henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2021

KVTES = kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus

OVTES = opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus

TS = teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus

Henkilöstö työaikamuodoittain 31.12.2021

Kunnassa käytössä olevien työaikamuotojen mukaan vakinainen ja määräaikainen henkilöstö on jakautunut seuraavasti:

Työaikamuoto	v. 2021	
	henkilöä	%
Toimistotyöaika	23	15
Yleistyyöaika	62	40
Jaksotyö	9	6
Perhepäivähoito	3	2
Opetustyö	35	23
Päivätyö, keskim. 38,25h/vk	21	14
Muu työaika	2	1
Yhteensä	155	100

Taulukko 5. Henkilöstön määrä työaikamuodoittain 31.12.2021

Henkilöstön eläköityminen

Henkilöstöstä siirtyi vuonna 2021 vanhuuseläkkeelle kuusi työntekijää. Eläkepoistumaprosentti vuonna 2021 oli 5,2 % vuonna 2020 eläkepoistuma oli 3,7 %.

Eläkemuoto	2021	2020
Eläketapahtumat kertomusvuonna:		
Vanhuuseläke	6	4
Osittainen varhennettu vanhuuseläke	1	3
Työkyvyttömyyseläke	2	2
Osatyökyvyttömyyseläke	1	1
Yhteensä	10	10

Taulukko 6. Henkilöstön eläketapahtumat v. 2020–2021

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä vuosina 2017–2021 näkyy taulukossa 7. Vuonna 2021 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 64,1 vuotta.

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
Keski-ikä v.	63,5	63,8	64,4	63,5	64,1

Taulukko 7. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä v. 2017–2021

Vakituisen henkilöstön eläkepoistuma-arvio vuosina 2022–2026 on 3 henkilöä/vuosi. Lisäksi työkyvyttömyyseläkkeitä on vuosittain arviolta 1–2 kpl. Eläkepoistuma vuosina 2022–2026 on arviolta yhteensä 16 % vakituisesta henkilöstöstä.

Työurasuunnittelu

Työkyvyttömyysriskin omaavissa töissä tai kun työkyvyssä on havaittavissa muutoksia, mietitään vähemmän kuormittaviin töihin siirtymistä ennen kuin työkyky on ehtinyt olennaisesti alentua. Eläkeikää lähestyttäessä käsitellään eläkkeelle siirtymistä ja sen ajankohtaa. Työntekijän kanssa käytävässä kehityskeskustelussa laaditaan yksilöllinen suunnitelma, jossa huomioidaan esim. työn kehittämistarpeet (työjärjestelyt, työajat jne.), työuralla jatkaminen sekä mahdollinen osaamisen siirto.

Henkilöstön vaihtuvuus

Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus vuonna 2021 oli 11,4 % (2020: 10,7 %), tulovaihtuvuus oli 12,3 % (2020: 2,7 %).

3 Terveydellinen toimintakyky ja työhyvinvointi

Sairauspoissaolot

Henkilöstön terveydentilan tärkein seurantakeino on sairauspoissaolojen seuranta. Henkilöstöllä oli 1.1. - 31.12.2021 sairauspoissaoloja 2643 kalenteripäivää. Poissaolojen määrä vuosina 2019–2021 näkyy taulukossa 8 ja sairauspoissaolot keston mukaan taulukossa 9.

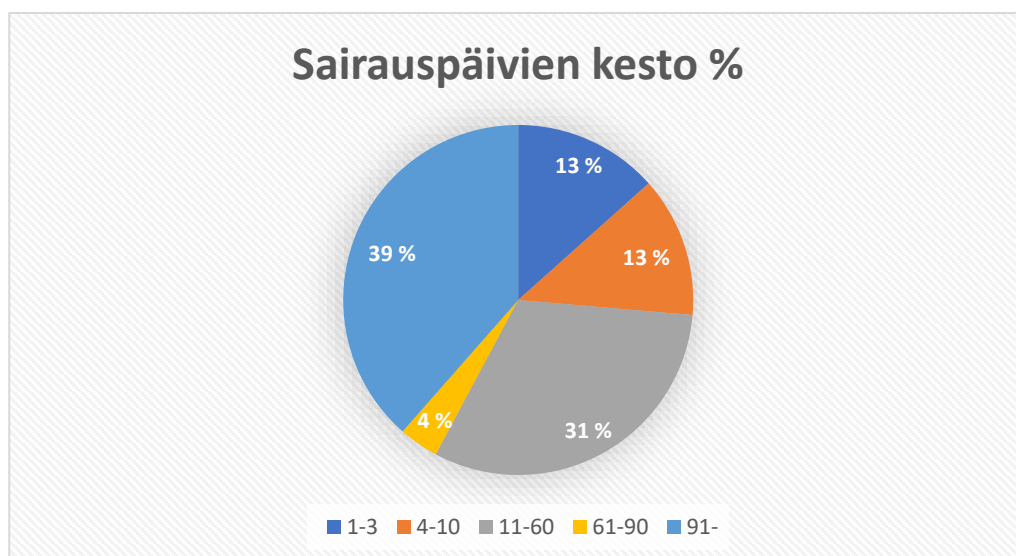
	2021	2020	2019
Sairauspoissaolot kalenteripäivää (työpv)	2643 (1913)	3623 (2646)	3480
Sairauspoissaolot/kalenteripäivä (työpv)	8,5 (6,2)	9,9 (9,7)	9,5
Sairauspoissaolot, kalenteripäivää/henkilö (työpv)	17,05 (12,3)	22,6 (16,5)	20,8
Sairauspoissaoloprosentti (työpäivinä)	4,3	6,5	7,6 (kal.pv)

Taulukko 8. Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä v. 2019–2021

Sairauspoissaolon kesto kalenteripäivää	1–3	4–10	11–60	61–90	91-	yhteensä
Päivien lkm 2021	354	343	831	97	1018	2643
Päivien lkm 2020	332	294	748	233	2016	3623

Taulukko 9. Henkilöstön sairauspoissaolot keston mukaan v. 2020 ja v. 2021

Sairauspoissaolot ovat vuonna 2021 alentuneet 980 kalenteripäivällä vuodesta 2020. Sairauspoissaolojen väheneminen näkyy selvimmin pitkissä poissaoloissa. Pitkien sairauspoissaolojen (yli 91 päivää) osuus kaikista poissaoloista oli 38,5 % vuonna 2021, kun niiden osuus vuonna 2020 oli 55,6 %. Kahden vuoden takaiseen verrattuna sairauspoissaolojen määrä on vähentynyt noin 24 %.

Kaavio 3. Sairauspäivien keston % -jakautuma v. 2021

Kansaneläkelaitoksen sairauspäivärahaa voidaan hakea sellaisista sairauspoissaoloista, jotka ovat kestäneet yhdenjaksoisesti sairastumispäivän lisäksi vähintään yhdeksän arkipäivää.

Sairauspoissaoloprosentti työpäivinä oli 4,3 %. Eniten sairauspoissaoloja aiheuttavat mielenterveyden häiriöt. Sairauspoissaolopäiviä ei ollut yhtään koko vuonna 40 henkilöllä.

Työtapaturmasta johtuvat poissaolot

Poissaolot sisältävät työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Vuonna 2021 poissaolopäiviä oli 27 kalenteripäivää (tapaturmat ja työmatkatapataturmat). Vuonna 2020 poissaolopäiviä tapaturmien vuoksi oli 117 kalenteripäivää.

	2021	2020	2019
Poissaolotapauksia, kpl	6	4	7
Poissaoloaika yhteensä, työpäivä	17	77	64
Keskimääräinen poissaoloaika/hlö, työpäivä	3	19	9
Poissaoloaika yhteensä, kalenteripäiviä	27	117	85
Keskimääräinen poissaoloaika/hlö, kalenteripäiviä	5	29	12

Taulukko 10. Työtapaturmasta johtuvat poissaolot v. 2019–2021

Perhevapaat

Perhevapaisiin kuuluvat äitiys-, isyys-, vanhempainvapaa, hoitovapaa ja tilapäinen hoitovapaa.

	2021	2020
Äitiys-, isyys-, vanhempainlomalla ja hoitovapaalla, henkilöä	6	5
Työpäiviä yhteensä	614	474
Kalenteripäiviä yhteensä	867	680
Tilapäisellä palkallisella hoitovapaalla (alle 12-vuotias lapsi), henkilöä	19	21
Työpäiviä yhteensä	66	64
Kalenteripäiviä yhteensä	67	65

Taulukko 11. Perhevapaat v. 2020–2021

Työsuojelu ja yhteistoiminta

Yhteistoiminta työnantajan ja henkilöstön välillä sekä työsuojelun yhteistoiminta on yhdistetty yhteistyöryhmäksi, jonka kokoonpano on kunnanjohtaja, kaksi kunnanhallituksen edustajaa (kunnanhallitus valitsee toimikaudekseen), työsuojelupäällikkö, henkilöstöasioista vastaava, kaksi paikallisen alayhdistyksen henkilöstöedustajaa sekä tarvittaessa yksi edustaja aluetasolta, kaksi työsuojeluvaltuutettua sekä työterveyshoitaja pyydettyinä asiantuntijajäsenenä. Yhteistyöryhmä kokoontui kolme kertaa vuoden 2021 aikana.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen mm. koordinoimalla, seuraamalla ja arvioimalla kunnassa tehtävää työhyvinvointitoimintaa. Vastuu työkykyä ylläpitävästä toiminnasta on kuitenkin kuntatyönantajalla/esimiehillä.

Kunnan henkilöstöllä oli käytettävissä kaksi Tyhy-vuoroa/viikko kuntosalilla. Smartumin liikunta- ja kulttuuri-seiteitä annettiin 10 kpl/henkilö veloituksetta, näitä käytti 105 työntekijää.

Koulutus- ja virkistystoiminta

Osaamisen ja ammattitaidon kehittämistä koskevat toimintaperiaatteet on kirjattu vuosittain tehtävään koulutussuunnitelmaan. Vuoden 2021 koulutussuunnitelman mukaisia koulutuspäiviä oli yhteensä 53, jotka oikeuttavat koulutuskorvaukseen. Vuodelta 2021 koulutuskorvaus on 822,72 euroa ja se vähennetään työnantajalle määrätystä työttömyysvakuutusmaksusta. Koronasta johtuen koulutuspäivien määrä on edelleen vähentynyt edellisiin vuosiin verrattuna.

Ensiapuvalmiuteen on viime vuosina kiinnitetty huomiota ja kannustettu henkilöstöä käymään ensiapukursseja, joiden kustannuksiin kunta on osallistunut. Vuonna 2021 osallistui EA1 kurssille 1 henkilö ja hätäensiapukurssin kävi 14 henkilöä.

Kunnan henkilöstö vietti virkistysiltoja kullekin ammattiryhmälle parhaiten sopivina ajankohtina syksyn aikana.

Työterveyshuolto

Työnantajan henkilöstölle kustantamat työterveyspalvelut ovat tärkeä osa työhyvinvointitoimintaa. Kuntatyönantaja hankki ennaltaehkäisevät ja lakisääteiset sekä sairaanhoidon työterveyspalvelut Pihlajalinna Terveys Oy:ltä.

Työterveyshuollon kokonaiskustannukset olivat 65 903 euroa (2020: 66 366 euroa), josta KELA-korvaus on 36 543 euroa (2020: 35 247 euroa).

Terveystarkastuksia tehtiin seuraavasti:

Tarkastuksen suorittaja	Terveystarkastusten lukumäärä		
	2021	2020	2019
lääkäri ja erikoislääkäri	61	53	110
terveydenhoitaja	56	71	21
fysioterapeutti	6	9	

psykologi	2	1	10
laboratoriotutkimukset	139	101	53
kuvantaminen	5	4	1

Taulukko 12. Terveystarkastukset ja laboratorio- ja röntgentutkimukset v. 2019–2021

Terveystarkastusten lisäksi oli yksilön neuvonta- ja ohjauksikäyntejä lääkärillä 19 kpl, terveydenhoitajalla 130 kpl, fysioterapeutilla 45 kpl ja psykologilla 23 kpl.

Sairaanhoitokäyntien määrä vuonna 2021 näkyy taulukossa 13.

Tarkastuksen suorittaja	Sairaanhoitokäyntien lukumäärä		
	2021	2020	2019
lääkäri	175	209	247
terveydenhoitaja	28	24	65
erikoislääkäri			1
laboratoriotutkimukset	173	223	176
kuvantaminen	19	21	55

Taulukko 13. Sairaanhoitokäynnit ja laboratorio- ja röntgentutkimukset v. 2019–2021

Työterveyshuollon resursseja tulee jatkossa suunnata entistä enemmän ennakoivaan työhyvinvointiin, jaksamiseen ja mielenterveyteen. Vuoden 2022 alussa otettu käyttöön kolme uutta palvelu: Mielen huoli -linja, lyhytterapia sekä univalmennus. Työterveyshuollossa painotetaan myös esimiesten jaksamista.

Vuoden 2021 aikana on työterveyshuollon järjestämät työpaikkaselvitykset ja niiden yhteydessä haittojen ja vaarojen arvioinnit suoritettu seuraavissa työyksiköissä: Jäähalli, ulkoliikuntapaikat/talvi ja kesä, nuoriso- ja liikuntatoimi sekä etsivä nuorisotyö ja yläkoulu sekä lukio. Lisäksi työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutettu tekivät työsuojelukäynnin pääkirjastolle keväällä 2021.

Sonkajärven kunnalla on sopimus näönhuoltopalveluista lisalmen Silmäaseman kanssa. Sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimukseen sisältyy myös henkilökuntaetuna henkilökunnalle ja heidän perheenjäsenilleen alennusta henkilökohtaisista ostoista.

Johtaminen

Esimiesten osaamista on edistetty kannustamalla esimiehiä osallistumaan Johtamisen erikoisammattitutkintoon tähtäävään koulutusohjelmaan.

Työtyytyväisyys ja tuloksellisuus

Työtyytyväisyyttä mitataan joka toinen vuosi. Vuonna 2018 tehdyn työtyytyväisyyskyselyn vastausprosentti oli 90,1 % (92,5 % vuonna 2016). Työmotivaation, työn mielekkyyden ja oma-aloitteisuuden työntekijät kokivat, arvoasteikolla 1–10, keskiarvoksi 8,3 (8,3). Työilmapiiri sai keskiarvon 7,9 (8,2). Palkkaus arvioitiin heikoimmaksi, keskiarvo 6,2 (6,3).

4 Yli kuntarajojen ulottuva yhteistyö henkilöstöasioissa

Vuoden 2017 aikana tehtiin tukipalveluselvitys talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden osalta yhteistyössä Iisalmen, Kiuruveden, Vieremän ja Sonkajärven kuntien kesken. Kunnat sitoutuivat päätöksillään 2018 toimintamalliin, jossa kuntien välistä yhteistyötä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen tuottamisen osalta syvennetään. Yhteistyösopimus hyväksyttiin tammikuussa 2019.

5 Palkkaus ja henkilöstökustannukset

Henkilöstökustannukset

Vuonna 2021 lomarahoja maksettiin 252 410 euroa (2020: 265 961 euroa)

Sairauslomista ja työtapaturmista aiheutuneiden poissaolojen pelkät palkkakulut olivat yhteensä 156 803 euroa. Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutuskorvaukset ja vakuutusyhtiön tapaturmavakuutuskorvaukset olivat yhteensä 73 925,39 euroa.

Henkilöstökulut	2021 (1000 €)	2020 (1000 €)	Muutos %
Palkat ja palkkiot	-5 459	-5 161	5,8
Henkilöstökorvaukset	74	18	311
Henkilösivukulut	-1 871	-1 847	1,3
KuEL -maksut/palkkaperusteiset	-795	-752	5,7
KuEL -maksut/eläkemenoperusteiset	-734	-733	0,1
Muut työeläkemaksut	-99	-117	-15,4
Muut henkilösivukulut	-241	-245	-1,6
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelmassa	-7 256	-6 991	3,8
josta henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	4	18	-77,8

Taulukko 14. Henkilöstökulut v. 2020–2021

Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien kokoukset ja jäsenet vuonna 2021

Toimielinten uusi toimikausi on alkanut 1.8.2021.

Valtuusto 1.1.2021 – 31.7.2021, 4 kokousta §:t 1-29 (jäsenten osallistuminen kokouksiin)

Kärkkäinen Ilpo, puheenjohtaja (4)
 Luukkonen Eino, varapuheenjohtaja (3)
 Halonen Ester (4)
 Hynynen Vesa (4)
 Kainulainen Helena (4)
 Kainulainen Seppo (4)
 Kuittinen Jyri (4)
 Kurtelius Eero (3)
 Luukkonen Hannele (4)
 Mykkänen Juha (2)
 Niskanen Tiina (4)
 Partanen Ilpo (4)
 Partanen Kari (3)
 Pirkkalainen Tarja (4)
 Rissanen Matti (4)
 Rytönen Seppo (2)
 Savolainen Riitta (4)
 Suokonautio Markku (2)
 Tervo Kirsti (4)
 Tommila Riitta (4)
 Tuovinen Merja (4)

Varavaltuutettujen osallistuminen kokouksiin:

Karjalainen Hannele (2)
 Koistinen Venla (1)
 Raatikainen Eero (3)
 Tissari Markku (2)
 Vatanen Risto (1)

Kunnanhallituksen jäsenten osallistuminen kokouksiin:

Huusko Senja (4)
 Hynynen Veli (4)

Valtuusto 1.8. – 31.12.2021, 4 kokousta §:t 30-74

Kärkkäinen Ilpo, puheenjohtaja (4)
 Luukkonen Hannele, varapuheenjohtaja (4)
 Ewane Tarja (4)
 Halonen Ester (4)
 Heiskanen Laura (3)
 Hynynen Vesa (3)
 Julkunen Asko (4)

Kainulainen Helena (4)
 Kainulainen Seppo (4)
 Kraft Elias (3)
 Kuittinen Jyri (4)
 Luukkonen Eino (4)
 Mykkänen Juha (2)

Niskanen Tiina (4)
 Pirkkalainen Tarja (4)
 Rönkkö Pirjo (4)
 Savolainen Lassi (4)
 Suokonautio Markku (1)
 Tommila Riitta (4)
 Tuovinen Merja (4)
 Vornanen Kari (4)

Varavaltuutettujen osallistuminen kokouksiin:

Hynynen Veli (1)
 Laakkonen Teemu (2)
 Moisanen Arto (2)
 Tissari Markku (1)

Kunnanhallituksen jäsenten osallistuminen kokouksiin:

Hynynen Veli (2)
 Laakkonen Teemu (-)

Kunnanhallitus 1.1.2021 – 31.7.2021, 8 kokousta §:t 1-152

Partanen Ilpo, puheenjohtaja (8)	Partanen Usko (-)
Kainulainen Helena, varapuheenjohtaja (8)	Raatikainen Eero (-)
Huusko Senja (8)	Luukkonen Hannele (-)
Hynynen Veli (8)	Partanen Kari (-)
Savolainen Riitta (8)	Karjalainen Hannele (-)
Tuovinen Merja (8)	Tommila Riitta (-)
Rissanen Matti (8)	Suokonautio Markku (-)

Valtuuston puheenjohtajiston osallistuminen kunnanhallituksen kokouksiin:

Kärkkäinen Ilpo (8)
 Luukkonen Eino (7)

Kunnanhallitus 1.8.2021 – 31.12.2021, 6 kokousta §:t 153-193

Tommila Riitta, puheenjohtaja (6)	Väisänen Pirkko (-)
Luukkonen Eino, varapuheenjohtaja (6)	Kraft Elias (-)
Hynynen Veli (6)	Julkunen Asko (-)
Laakkonen Teemu (3)	Huusko Senja (3)
Niskanen Tiina (6)	Rönkkö Pirjo (-)

Savolainen Lassi (6)
Tuovinen Merja (6)

Moisanen Arto (-)
Huttunen Laura (-)

Valtuuston puheenjohtajiston osallistuminen kunnanhallituksen kokouksiin:

Kärkkäinen Ilpo (6)
Luukkonen Hannele (6)

Keskusvaalilautakunta 1.1.2021 – 31.7.2021, 9 kokousta §:t 1-21

Jäsenet:

Tuovinen Erkki, puheenjohtaja (9)
Närä Sari, varapuheenjohtaja (9)
Karppinen Väinö (1)
Vainikainen Maija (9)
Kauppinen Kalle (9)

Varajäsenet:

Karjalainen Hannele (-)
Suutarinen Anneli (8)
Niskanen Jari (-)
Väisänen Mervi (-)
Kainulainen Seppo (-)

Väliaikaiset varajäsenet, kuntavaalit 2021:

Savolainen Riitta (-)
Huttunen Jorma (-)
Kantola Tuomo (-)

Keskusvaalilautakunta 1.8.2021 – 31.12.2021, 1 kokous §:t 22-27

Jäsenet:

Tuovinen Erkki, puheenjohtaja (1)
Savolainen Riitta, varapuheenjohtaja (1)
Karppinen Väinö (1)
Niskanen Soile (1)
Partanen Ilpo (1)

Varajäsenet:

Tuovinen Kalevi (-)
Huttunen Asko (-)
Väisänen Sari (-)
Kauppinen Aimo (-)
Mikkonen Eila (-)

Sivistyslautakunta 1.1.2021 – 31.8.2021, 6 kokousta §:t 1-47

Niskanen Tiina, puheenjohtaja (6)

Huoman Niina (-)

Raatikainen Eero, varapuheenjohtaja (6)	Heide Veikko (-)
Kuittinen Jyri (5)	Huttunen Pasi (-)
Luukkonen Hannele (6)	Pitkänen Helvi (-)
Koistinen Venla (5)	Tuovinen Merja (1)
Hynynen Veli, kunnanhallituksen edustaja (5)	

Sivistyslautakunta 1.8.2021 – 31.12.2021, 5 kokousta §:t 48-72

Suokonautio Markku, puheenjohtaja (-)	Raatikainen Eero (5)
Rönkkö Pirjo, varapuheenjohtaja (5)	Väisänen Mervi (-)
Heiskanen Laura (5)	Huttunen Titta (-)
Moisanen Arto (5)	Ryhänen Osvald (-)
Väisänen Pirkko (3)	Koistinen Venla (1)
Tuovinen Merja, kunnanhallituksen edustaja (5)	

Sukevan aluelautakunta 1.1.2021 – 31.7.2021, 2 kokousta §:t 1-8

Mykkänen Juha, puheenjohtaja (2)	Riekkinen Arto (-)
Tommila Riitta, varapuheenjohtaja (2)	Eskelinen Marja Liisa (-)
Partanen Tuula (2)	Partanen Ilpo (-)
Partanen Seija (2)	Huoman Niina (-)
Savolainen Pertti (2)	Vatanen Risto (-)
Suokonautio Markku, kunnanhallituksen edustaja (1)	

Sukevan aluelautakunta 1.8.2021 – 31.12.2021, 2 kokousta §:t 9-12

Mykkänen Juha, puheenjohtaja (2)	Riekkinen Arto (-)
Suokonautio Markku, varapuheenjohtaja (-)	Vatanen Risto (1)
Kervinen Vilho (2)	Partanen Ilpo (-)
Ovaskainen Anne-Mari (2)	Siilin-Huttunen Aila (-)
Kortelainen Siiri (-)	Huoman Niina (-)
Niskanen Tiina, kunnanhallituksen edustaja (-)	

Tarkastuslautakunta 1.1.2021 – 31.7.2021, 6 kokousta 1:t 1-37

Pirkkalainen Tarja, puheenjohtaja (6)	Huttunen Laura (-)
Halonen Ester, varapuheenjohtaja (6)	Vainikainen Maija (-)
Tuovinen Kalevi (6)	Kauppinen Kalle (-)
Leskinen Eila (6)	Suutarinen Anneli (-)
Vornanen Kari (6)	Kainulainen Seppo (-)

Tarkastuslautakunta 1.6.2017 – 31.12.2017, 3 kokousta §:t 38-74

Pirkkalainen Tarja, puheenjohtaja (3)	Siilin-Huttunen Aila (-)
Kainulainen Seppo, varapuheenjohtaja (3)	Kainulainen Arto (-)
Halonen Ester (3)	Niskanen Elvi (-)
Leskinen Eila (3)	Suutarinen Anneli (-)

Tauriainen Esa (3)

Raatikainen Eero (-)

Tekninen lautakunta 1.1.2021 – 31.7.2021, 7 kokousta §:t 1-64

Hynynen Vesa, puheenjohtaja (7)

Kurtelius Eero, varapuheenjohtaja (7)

Tissari Markku (7)

Savolainen Riitta (6)

Tuovinen Merja (7)

Huusko Senja, kunnanhallituksen edustaja (6)

Pursiainen Petri (-)

Kainulainen Seppo (-)

Mähönen Esa (-)

Karjalainen Hannele (1)

Koistinen Venla (-)

Tekninen lautakunta 1.8.2021 – 31.12.2021, 4 kokousta §:t 65-100

Kainulainen Helena, puheenjohtaja (4)

Vornanen Kari, varapuheenjohtaja (4)

Ewane Tarja (4)

Kraft Elias (4)

Kuittinen Jyri (4)

Savolainen Lassi, kunnanhallituksen edustaja (4)

Huttunen Laura (-)

Kurtelius Eero (-)

Niskanen Tiina (-)

Luukkonen Eino (-)

Tissari Markku (-)

Sonkajärven kunta
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2021

Tarkastuslautakunta Rutakolla huhtikuussa 2022

Arviointikertomus vuodelta 2021

Puheenjohtajan katsaus

Tuon tähän alkuun muutamia ajatuksiani lautakunnan puheenjohtajana. Vuosi oli kunnalle jälleen työntäyteinen. Koronan varjo lankesi koko vuoden ylle, uusien varianttien tartuntavauhti oli yllättävä. Kunnan palvelut toimivat hyvin tästä huolimatta.

Omatalon konkurssi oli ikävä uudenvuoden aloitus. Nopeasti saatiin ministeri Lintilän vierailu organisoitua kuntaan. Kunnan virkamiesjohto ja luottamushenkilöt tekivät suuren työn etsiessään ratkaisuja tulevaisuuden varmistamiseksi. Työn huipentumana tehtaalla aloitettiin tuotannossa työt tämän vuoden puolella. Valtioneuvosto myönsi meille vuoden lopulla harkinnanvaraisen valtionavun.

Sivistyspuolella oli viime vuonna useita muutoksia, joista osa jouduttiin toteuttamaan hyvinkin lyhyellä varoitusaajalla. Siinä mielestäni onnistuttiin ja siitä kiitos kaikille asian eteen toimineille.

Terveyskeskuksen peruskorjaus päästiin vuoden lopulla aloittamaan. Tällä investoinnilla kunnan tavoitteena on turvata lähipalvelut sosiaali- ja terveystalvelujen osalta pitkälle tulevaisuuteen. Linjauksen siitä tekee aikanaan meidän hyvinvointialueemme.

Meillä on upeita nuoria kunnassamme. Heidän kaikkien varassa on tulevaisuutemme. Jokainen kuntalainen voi itseltään kysyä, kuinka parhaiten tuen nuoria ja heidän perheitään. Kunnassa on yhdessä Ylä-Savon SOTE ky, Sonkajärven seurakunnan ja eri järjestöjen kanssa luotu toimintatapa nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Toivottavasti kynnyks kynnys toimintaan mukaan on jokaisen nuoren kohdalla matala.

Kuntalaisille ja kunnassamme toimiville eri järjestöille lämmin kiitos hyvästä yhteistyöstä sekä yhteydenotoista niin viranhaltijoihin kuin luottamushenkilöille. Kuntalaisten palaute kunnan palveluista on aina arvokas mahdollisuus kehittää toimintaamme.

Alkuvuoden asukaskehitys on ollut myönteistä ja kiinnostusta kuntaan muuttoon voi havaita esim. sosiaalisen median kanavilla. Saimme kevään aikana Sukevalle ensimmäiset sotaa paenneet ukrainalaiset. Eri järjestöjen ja lukemattomien yksityishenkilöiden työn turvin voimme kaikki toivottaa heidät tervetulleiksi.

Kunnan palvelut tuottavat meidän henkilöstömme. Jokainen heistä ansaitsee suuren arvostuksen ja kunnioituksen omassa roolissaan.

Ukrainan sodan myötä maailmamme on muuttunut epävarmemmaksi. Sen vaikutus tuntuu myös arjessamme etenkin energiaan liittyvien kustannusten nousuna. Muut vaikutukset alkavat jo nyt näkyä arjessa.

Tässä tilanteessa mielestäni on keskeistä, että kunnan sisällä ja kuntayhteistyössä yhteisen päämäärän tunnistaminen sekä siihen liittyvien tavoitteiden eteen yhdessä työntekeminen on keskeistä meille kaikille kunnassamme.

Vain yhdessä voimme onnistua rakentamaan huomisesta paremman.

Tarja Pirkkalainen
puheenjohtaja

1 Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kunnanvaltuuston valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mom. 4 mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valvoa Kuntalain 84 § 2 momentissa tarkoitettuja kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan sidonnaisuusilmoituksia sekä saattaa ilmoitukset edelleen valtuuston tiedoksi.

Sonkajärven kunnanvaltuusto on päätöksellään 16.8.2021 § 33 valinnut tarkastuslautakuntaan jäsenet ja varajäsenet ajalle 1.8.2021-31.5.2025 seuraavasti:

jäsen

Ester Halonen
Seppo Kainulainen
Eila Leskinen
Tarja Pirkkalainen
Esa Tauriainen

varajäsen

Elvi Niskanen
Arto Kainulainen
Anneli Suutarinen
Aila Siilin-Huttunen
Eero Raatikainen

Kunnanvaltuusto valitsi puheenjohtajaksi Tarja Pirkkalaisen ja varapuheenjohtajaksi Seppo Kainulaisen.

Kuntalain mukaisesta tilintarkastuksesta on huolehtinut tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut HT - ja JHT –tilintarkastaja Pentti Tanskanen ja avustavana tarkastajana Eija Susitaival. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Pentti Tanskanen. Tilintarkastajan osallistuessa etänä on lautakunnan sihteerinä toiminut Ester Halonen.

Arviointia varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudekseen arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen ja tarkemman työohjelman kutakin vuotta varten. Vuoden 2020 arviointikertomuksen jättämisen jälkeen tarkastuslautakunta on kokoontunut kahdeksan kertaa.

Lautakunta on tavannut kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajat, teknisen ja sivistyslautakunnan puheenjohtajat sekä johtavia viranhaltijoita ja kuulut heiltä katsaukset elinkeino- ja muista kunnan ja kuntakonsernin ajankohtaisista asioista sekä toiminnan ja talouden toteutumisesta. Lautakunta on kuullut työllisyysasioiden, teknisen toimen, henkilöstöasioiden, varhaiskasvatuksen, koulutoimen sekä Sukevan alueen vastuuhenkilöitä. Lisäksi lautakunnan kuultavana ovat olleet Sonkakoti Oy:n toimitusjohtaja, Aluepro Oy:n talouspäällikkö, Ylä-Savon Sote-kuntayhtymän talousjohtaja sekä yrittäjä- ja ammattijärjestöjen edustajat. Tarkastuslautakunta on tehnyt tutustumisvierailun keskeisiin kunnan omistamiin kiinteistöihin Sonkajärven kirkonkylällä. Arvioinnin pohjana ovat lisäksi olleet jäsenten vuoden aikana tekemät käytännön havainnot eri lautakuntien alaisesta toiminnasta ja taloudesta sekä tilintarkastajan antamat raportit. Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut vuoden 2021 talousarvioon, hallintoelinten päätöksiin, kunnanhallituksen allekirjoittamaan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä henkilöstökertomukseen.

Tarkastuslautakunta on saanut selvitykset tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista ja lautakunta on käsitellyt tilintarkastuskertomuksen.

Tarkastuslautakunta totesi lautakunnan jäsenten ja varajäsenten seuraavat esteellisyudet:

- Tarja Pirkkalainen; Ylä-Savon Sote-kuntayhtymän valtuusto, puheenjohtajuuden perusteella ja Islab Oy:n tarkastuslautakunnan jäsenyyden perusteella
- Seppo Kainulainen; Ylä-Savon Sote-kuntayhtymän tarkastuslautakunta, jäsenyyden perusteella
- Ester Halonen; Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n hallituksen jäsenyyden ja Riikinvoima Oy:n, yhtiökokousedustajuuden perusteella.

2. Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi ja havaintoja valtuustokaudelta

Kunnanvaltuusto on 28.6.2021 § 15 merkinnyt vuoden 2020 arviointikertomuksen tiedoksi ja pyytänyt kunnanhallitukselta selvitystä arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista lokakuun loppuun mennessä. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 1.11.2021 § 65 merkinnyt tiedoksi kunnanhallituksen selvityksen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitetyt havainnot on kunnanhallitus pääosin huomioinut kunnan toimintojen ja talouden suunnittelun ja toteutuksen ohjaamisessa. Tilinpäätösraportointia on vuoden 2021 tilinpäätöksessä edelleen lisätty ja parannettu.

3. Arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

3.1. Kuntastrategia 2017 – 2021

Sonkajärven päivitetty kuntastrategia vuosille 2017-2021 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2018/48 §. Strategian tahtotilana on, että Sonkajärvi on ihmisille ja yrityksille viihtyisä, turvallinen ja elinvoimainen asuin- ja toimintaympäristö. Kuntastrategiassa on esitetty tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit jokaiselle menestystekijälle ja ne ovat kaikkia toimielimiä ja tulosalueita sitovia. Tavoitteita on asetettu elinkeinoelämän kehittämiseen, asumiseen ja ympäristöön, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, seutukunnalliseen yhteistyöhön/verkostokunnan rakentamiseen, tasapainoiseen kuntatalouteen sekä osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön. Toimielimet ja tulosalueet ovat esittäneet vuoden 2021 toimintasuunnitelmissaan strategian mukaisia tavoitteita ja selvittäneet toimintakertomuksessaan niiden toteutumista.

Kunnanhallitus on toimintakertomuksessa esittänyt katsauksen kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta.

Yhteenvedossa onnistumisina on mm. todettu, että

- tasapainoisen kuntatalouden osalta strategiset tavoitteet on saavutettu hyvin
- koronapandemiasta huolimatta kunnan sosiaali- terveystalvet toimivat pääosin hyvin
- strategian mukainen tavoite eli kunnan omistaman kiinteistössä vähentäminen eteni; virastotalo purettiin ja Taitotalon purkutyöt käynnistyivät
- seutukunnallinen yhteistyö jatkui mm. vesihuollon operointiyhteistyö
- Omatalon toiminnan käynnistyminen

Yhteenvedossa on negatiivisina asioina mm. todettu, että

- maatalouden kannattavuus heikkeni entisestään; tuotantokustannukset nousivat jyrkästi erityisesti lannoitteiden, polttoaineiden ja sähkön hintojen noustessa
- euron tonttikauppa ei tuottanut tulosta
- koronapandemia ja epävarma turvallisuustilanne Euroopassa vaikuttaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseen myös Sonkajärvellä.

3.2. Kunnanvaltuusto ja –hallitus

Koronapandemia siivitti vuotta 2021 ja se edellytti esimerkiksi kunnan valmiusjohdoryhmän säännöllistä kokoontumista sekä toimia tilanteen mukaan. Valmiustyön merkitys korostui vuoden 2022 helmikuulla Ukrainan sodan myötä.

Omatalon konkurssi vuoden 2021 alussa oli kunnalle raskas tieto. Kunta ryhtyi nopeasti toimiin työpaikkojen turvaamiseksi ja kiinteistön saamiseksi jälleen käyttöön. Kunnan virkamiesjohdon ja useiden luottamushenkilöiden ponnistuksilla saatiin koottua verkostot yrittäjistä niin Sonkajärveltä kuin laajemmaltakin alueelta. Luotiin vankka pohja kiinteistöyhtiölle ja operatiiviselle yhtiölle. Toiminta talotehtaalla alkoi jälleen 2022 puolella.

Tarkastuslautakunta korostaa jokaisen luottamushenkilön, viranhaltijan ja työntekijän kunnioittamista omassa roolissaan. Yhteistyö ja rakentava keskustelu on kunnallisen demokratian perusta. Mahdollisiin poikkeamiin on puututtava, niiden tiedoksisaannin jälkeen, pikaisesti.

Kunnan henkilöstö on kunnan keskeinen voimavara ja tekijä. He tuottavat palvelumme. Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanhallituksessa joidenkin henkilöstöasioiden johdonmukaisuus sekä niiden käsittelyaika on venynyt kohtuuttoman pitkäksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaikki luottamushenkilöt hyödyntävät kunnan tarjoamaa mahdollisuutta kouluttautua omalla ajallaan.

Konserniohjaus

Kunnanhallituksen rooli omistajaohjauksessa ja konserniohjauksessa on keskeinen.

Kunnanhallitus on tiedostanut olennaiset konserniyhteisöjen riskit ja raportoinut niistä tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniohjaus toimii käytännössä riittävän hyvin.

Yleishallinto

Yleishallinnon tehtävänä on vastata kunnan hallinnosta, talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä kunnanvaltuuston ja –hallituksen päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta. Kunnan kirjanpito, osto- ja myyntireskontran hoito, palkanlaskenta, henkilöstöpalvelut, ICT-palvelut, arkistonhoito ja asianhallinta sekä yhteispalvelu kuuluvat yleishallintoon.

Suunnitelmassa asetetut tavoitteet on saavutettu pääosin. Tavoitteena ollut tasapainoinen kuntatalous toteutui. Tilikauden ylijäämä oli 4,6 milj. euroa ja tilinpäättösiirtojen jälkeen tulos oli 2,5 milj. euroa. Myös kunnan keskimääräinen velka/asukas 2.094 euroa on alle kuntien keskimääräisen velan 3.500 euroa/asukas.

Koronapandemian vuoksi ei työtyytyväisyyskyselyä tehty eikä henkilöstön koulutus toteutunut täysin koulutussuunnitelman mukaisesti.

Yleishallinto on hoitanut tehtävänsä onnistuneesti. Tulosalue on toiminut talousarvion puitteissa.

Työllistäminen

Työllistämisen tulosalue tarjoaa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksia työllistämiseen ja työelämään tai koulutukseen sijoittumiseen. Panostamalla nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen edistetään kuntalaisten ja erityisesti nuorten hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä.

Työllisyyden kuntakokeilu tuli uutena toimintana maaliskuussa 2021. Toiminnan tavoitteena on tuoda työllisyyspalvelut lähipalveluksi kuntaan. Kuntakokeilu vaikutti toiminnallisesti paljon, koska kunnan työllistämisen asiakkaiksi tuli 138 työttöntä työnhakijaa, joille kunnan oli tarjottava työllisyyspalvelut. Tämä on lisännyt kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä, joka on osaltaan sitonut ohjaajaresursseja.

Koronapandemian vaikutus näkyi siinä, että työttömyysprosentti 12,3 % (vuonna 2020 = 15,3 %) oli suurempi kuin tavoitteena ollut 11 %, mutta silti pitkäaikaisyöttömien ja työttömien työnhakijoiden määrä on pysynyt lähes arvioidussa määrässä ollen 195 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömiin on kirjautunut myös paikkakunnan yrittäjiä, jotka ovat saaneet Kelan työttömyyspäivärahaa. Pitkäaikaistyöttömien listalla oli elokuussa 58 henkilöä, joista 20 % oli yrittäjiä. Nuorten työttömien määrä 15 henkilöä, on pysynyt arvioitua pienempänä.

Työpajan tehtävät vuonna 2021 painoutuivat kuntouttavaan valmennukseen työpajoilla. Työelämään valmennusta sekä oppisopimuskoulutusta tehtiin ensisijaisesti työpajan seinien ulkopuolella (mm. kunnan eri toimintayksiköissä ja työkokeiluna seutukunnan yrityksissä). Työpajatoiminnassa yhteistyö yhdistysten ja järjestöjen kanssa on tuonut tarvittavaa tukea työttömien sekä mielenterveyskuntoutujien elämänhallintaan, liikkumiseen ja terveellisiin elämäntapoihin.

Nuoria palkattiin kesätyöllistämisen varoilla 44 henkilöä. Tämän lisäksi palkattiin nuoria kunnan eri toimipisteisiin, joten määrällinen tavoite (38 nuorelle töitä), toteutui hyvin. Kaikille kesätyötä hakeneille 66 nuorelle saatiin järjestymään kesätyöpaikka.

Koronasta huolimatta työllisyyspalvelun toiminta on ollut tuloksellista. Tästä kertoo mm. se, että vuoden 2021 lopussa oli kuntakokeilun asiakkaista 2/3 palvelujen piirissä esimerkiksi töissä, työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa tai kursseilla ja vain 1/3 asiakkaista oli työttömänä työnhakijana. Toiminnan onnistumista ovat edesauttaneet myös erilaiset kehittämishankkeet, ”Nuorten työpajan kehittämishanke” ja ”Yty-hanke” eli Ylä-Savossa on työtä-hanke sekä Iisalmen seudun monialainen yhteispalvelu-”TYP-työ”.

Tuleva hyvinvointialueuudistus ja työllistämispalveluiden siirto kuntien vastuulle tuo uusia haasteita työllisyyspalveluille mm. mitkä ovat kuntien ja hyvinvointialueiden roolit kuntalaisten hyvinvoinnin edistämässä ja mikä työpajojen asema tulevassa uudistuksessa. Käynnistymässä on ”Hyvinvointipilotti työllistämiseen”-pilottitoimintamalli, jolla ennakoidaan uudistuksessa kuntiin jäävää hyvinvointi-

työtä sekä kunnan ja paikallisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä työllisyysasioiden hoidossa.

Yhteistyön tiivistäminen edelleen eri oppilaitosten kanssa on tärkeää työttömien osaamisen tunnistamisen ja tutkintojen suorittamisen osalta.

Tulosalueen talousarvion nettomenot alittuivat.

Ruokapalvelut

Tulosalueen tavoitteena on valmistaa ravitsevaa, terveellistä ja taloudellista ruokaa sosiaali- ja terveystoimen ja kunnan sivistystoimen yksiköihin asiakkaiden erityistarpeet huomioiden.

1.5.2017 voimaan tulleissa hankintasopimuksissa on huomioitu lähiruuan tarjoamisen mahdollisuus niin, että tuoteryhmäkohtaisten osatarjousten jättäminen on ollut mahdollista. Sellaisia ovat mm. tuoreet kasvikset, perunat, marjat ja leipomotuotteet.

Tavoitteen mukaisesti on lähiruuan osuus hankinnoista 17 %. Suositusten mukaiset ruokaohjeet, kouluruokasuositus ja ikääntyneiden ruokasuositus, ovat käytössä.

Tarkastuslautakunta suosittelee uusien lähiruokamahdollisuuksien kartoittamista ja toteuttamismahdollisuuksia esimerkiksi naudan- ja sianlihan osalta.

Ruokapalveluiden suoritelmäärät ovat muuttumassa oleellisesti oppilasmäärien muutoksen sekä sote-palveluiden hyvinvointialueelle siirtymisen vuoksi.

Ruokapalvelut alittivat 1,161 milj. euron määrärahan 0,078 milj. euroa.

Hyvinvointikertomus 2017-2021

Hyvinvointikertomuksessa on todettu mm., että

- maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille (Viskari-toiminta) toteutui
- perhekerho kokoontuu 1-2 kertaa viikossa
- varhaiskasvatuksessa työskentelee kiertävä erityisopettaja
- yrittäjäkasvatusta opetetaan päiväkodeissa ja kouluissa
- lapsiperheille on sopiva asuntotarjonta
- päiväkotien, koulujen ja harrastuspaikkojen terveellisyyteen ja turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota
- nuorille ja lapsille on järjestetty paljon tapahtumia
- oppilashuoltoon on kiinnitetty huomiota
- ikäihmisille on järjestetty runsaasti liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia
- kansalaisopisto on järjestänyt hyvinvointiin ja terveyden tukemiseen liittyvää toimintaa
- kunnan, seurakunnan ja kolmannen sektorin yhteistyö on aktiivista hyte-työssä
- Ankkuritoiminta on vakiintunut toimintatapana.

Hyvinvointikertomuksessa on todettu kehitettävää mm., että

- edelleen panostettava ikäihmisten hyvinvointiin
- lapsiperheiden jaksamista edelleen tuettava
- liikuntatoimessa tulee markkinoida perhevuoroja
- panostettava lainattaviin liikuntavälineisiin
- lapsiperheiden jaksamista tuettava
- työikäisten päihteiden käytön ennalta ehkäiseminen
- kevyen liikenteen väylien ja pihateiden auraukseen kiinnitettävä huomiota.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vv. 2017-2021 hyvinvointisuunnitelmassa esitetyt tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellulla tavalla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on huomioitu kaikki kunnan ikäryhmät; lapset, nuoret, perheet ja iäkkäät ihmiset.

Vv. 2022-2025 hyvinvointisuunnitelmassa on hyvinvointitavoitteiksi esitetty ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö, hyvä toiminta- ja työkyky, osallisuuden vahvistaminen ja turvattomuuden ehkäiseminen. Jokaiselle tavoitteelle on laadittu toimenpiteet ja asetettu mittarit. Hyvinvointisuunnitelma antaa hyvän perustan kehittää edelleen kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Toimenpiteet tulee ottaa huomioon myös kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Tarkastuslautakunta esittää, että hyvinvointityön edelleen kehittämiseksi luotaisiin toimintamalli kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Palvelut ml. ympäristöterveydenhuolto hankitaan pääosin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä.

Vuoden 2020 tilastotietojen mukaan Sonkajärven sosiaali- ja terveystoimen kustannukset olivat 4.565 euroa/asukas, kun keskiarvo Pohjois-Savon kunnissa oli 4.176 euroa/asukas. Kustannus oli 389 euroa/asukas eli noin 1,494 milj. euroa keskiarvoa korkeampi.

Ero johtuu pääasiassa ikäänntyneiden asumispalveluissa (tehostettu palveluasuminen), jossa Sonkajärven kustannukset olivat 925 euroa/asukas keskiarvon ollessa 560 euroa/asukas eli ero on noin 1,401 milj. euroa.

Terveyskeskuksen suunniteltu peruskorjaushanke alkoi vuoden 2021 lopulla ja se valmistuu aikataulun mukaisesti kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän toiminta on ollut taloudellista ja tuloksellista. Toimintakulut 16,9 milj. euroa alittivat talousarvion 0,4 milj. euroa ja olivat lähes samat kuin edellisenä vuotena. Alitus johtui lähinnä valtionavustuksesta covid-19 kustannuksiin. Useilla osa-alueilla talousarvio alittui, esimerkiksi ostettu erikoissairaanhoido ja vammaispalvelut. Merkittävimmät ylitykset kertyivät perhepalveluissa ja vastaanottopalveluissa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että perhepalveluissa ehkäisevistä toimenpiteistä huolimatta tilanne ei ole parantunut edellisestä vuodesta.

Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta jatkui mahdollisuuksien mukaan. Neuvosto kokee yhteistyön kunnan kanssa toimivaksi. Vanhus- ja vammaisneuvoston asema ja rooli hyvinvointialueuudistuksessa on vielä selkiintymätön. Yhteistyötä toisten nykyisten Ylä-Savon SOTE - kuntien neuvostojen kanssa tulee kehittää.

Elinkeinojen kehittäminen

Tulosalueen tehtävänä on yritystoiminnan ja elinkeinoelämän edellytysten ja työpaikkojen turvaaminen.

Koronan takia ei järjestetty tapaamisia yrittäjien kanssa. Yrittäjäjärjestöjen edustajat osallistuivat kunnan uuden strategian työstämiseen yhdessä kunnanvaltuutettujen kanssa. Yritysvaikutusten arviointeja päätöksenteossa on tehty 16 kpl. Yritysten lukumäärä, 265 kpl, lisääntyi 3 % edellisestä vuodesta. Matkailualan yritysten lukumäärä pysyi samana. Työssäkäyvien määrä lisääntyi 3 %.

Maaseutuhallinnon tehtäviä hoitaa Iisalmen kaupungin alaisuudessa toimiva yhteinen maaseutulautakunta, johon jokainen kunta on nimennyt kaksi jäsentä. Sen tehtävänä on myös maaseudun ja sen elinkeinojen kehittäminen. Maidon ja naudanlihantuotanto laskee edellisestä vuodesta ja se vaikuttaa aluelouteen.

Kunnan peruskorjaamat eläinlääkäreiden tilat Sonkajärvellä ovat hyvät, ajanmukaiset sekä hyvin varustellut. Tämä on niin vastaanoton asiakkaiden kuin siellä työskentelevien osalta hyvä asia. Ylä-Savon Sote-kuntayhtymän päättämä eläinlääkäreiden päivystyskorvauksien korottaminen vaikutti hyvin myönteisesti päivystäjien saantiin alueelle. Eläinlääkäritilanne on parantunut ja kuluvan vuoden aikana Sonkajärven osalta kunnossa. Kiertävän eläinlääkärin työajasta keskimäärin yksi päivä viikossa on Sonkajärvellä. Tälle vuodelle on talousarviossa huomioitu yhteisen eläintenhoitajan palkkaaminen Sonkajärvelle yhdessä Vieremän kanssa tukemaan eläinlääkäreiden työtä.

Kunta toteutti aiemmin kunnan yritysvierailuja. Näille vierailuille on luotava toimintatapa niin toteutukselle kuin raportoinnille sekä saatujen ideoiden hyödyntämiselle. Myös elinkeinotyöryhmän toiminnalle tulee muodostaa oma toimintatapansa. Näitä asioita olemme esittäneet jo aikaisemmissa arviointikertomuksissamme.

Yrittäjä- ja tuottajajärjestöt ovat pääosin tyytyväisiä kunnan toimintaan. Vv. 2022-2025 kuntastrategian mukaan kunta käy aktiivista vuoropuhelua yritysten kanssa. Yrittäjien ja kunnan välistä yhteistyötä tulee edelleen kehittää mm. julkisen hankintalain soveltamisen ja tulkinnan osalta. Yrittäjien kanssa tulisi vuosittain järjestää yhteinen keskustelutilaisuus, jossa käydään läpi kunnan hankinnat ml. investoinnit ja hankintojen kilpailutukset kuluvalle ja tuleville vuosille.

Uuden kuntastrategian mukaan matkailuelinkeino nähdään tulevaisuuden merkittävänä elinkeinorakennetta vahvistavana tekijänä. Tavoitteena on saada mukaan kaikki matkailupalveluja tarjoavat yrittäjät. Laaja yhteistyö naapuri- ja yhteistyökuntien kanssa tukee matkailun kokonaisuuden kehittämistä.

Kunnanvaltuusto on päättänyt perustaa elinvoimakoordinaattorin määräaikaisen toimen vuosille 2022-2024. Elinvoimakoordinaattorin tehtävänä on edistää yrittäjyyttä, matkailua ja kylien toimintaa sekä muita kuntastrategian mukaisia tavoitteita. Lisäpanostus on tärkeä elinkeinojen kehittämistyössä.

Tulosalueen nettomenot 0,154 milj. euroa alittuivat 0,117 milj. euroa.

Kunnanhallituksen ja -valtuuston nettomenot 20,208 milj. euroa alittuivat 1,664 milj. euroa.

3.3. Sukevan aluelautakunta

Sukevan aluelautakunta turvaa yhteistyössä muiden lautakuntien kanssa kunnalliset lähipalvelut Sukevan alueen asukkaille sekä vahvistaa Sukevan alueen yhteisöllisyyttä. Asiakastyytyväisyys Sukevan alueen palveluihin on asiakaspalautteiden mukaisesti korkea.

3.4. Sivistyslautakunta

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää ja kehittää lapsille turvallisia, monipuolisia ja yksilölliselle kehitykselle ja oppimiselle myönteisiä varhaiskasvatus-

palveluja yhdessä vanhempien ja muiden lapsia ja lapsiperheitä tukevien tahojen kanssa.

Varhaiskasvatusta on järjestetty Nallemuorin ja Nallelan päiväkodeissa Sonkajärvellä ja Männikön päiväkodissa Sukevalla, sekä kolmessa perhepäiväkodissa. Esiopetusta on järjestetty yhtenäiskoulun esiopetusryhmässä ja Sukevan koululla. Lasten vuoroahoito on toiminnassa molemmissa taajamissa. Varhaiskasvatuspaikkoja oli 98 ja perhepäivähoitopaikkoja 12. Esiopetuksessa oli lapsia 29. Kotihoidon tuen piirissä oli 56 lasta. Varhaiskasvatuksessa oli 77 % 0-6-vuotiaista lapsista. Sonkajärvellä on ollut käytössä kotihoidon kuntalaisä.

Toiminallisena tavoitteena vuodelle 2021 oli: Varhaiskasvatuksessa hoitomuoto toteutuu perheiden ensisijaisen tarpeen mukaan 90 %:sti ja päivähoitopaikan jonotusaika alle 2 viikkoa ja virikehoidossa alle 4 viikkoa. Raportoinnin mukaan molemmat tavoitteet toteutuivat.

Tarkastuslautakunta korostaa, että varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatuksen piiriin pääseminen tulee toteutua, molemmissa taajamissa, ensisijaisesti lapsiperheiden tarpeen mukaisesti ja lain edellyttämällä aikataululla.

Varhaiskasvatuksen toimintoja ja sisältöä on kehitetty positiivisesti vuonna 2021, mm:

- Tieto edu-sovellus vanhemmille. Sovelluksen kautta vanhemmat voivat ilmoittaa lastensa hoitoaikoja ja äkillisiä poissaoloja. Tämä on helpottanut lasten hoitoaikojen hallintaa ja työvuorosuunnittelu erityisesti vuoroahoitoyksikössä
- Henkilöstölle on järjestetty koulutuksia uusien ict-järjestelmien käyttöönottoon, liikuntaan, pedagogiikkaan ja turvallisuuteen liittyen
- Valtion hankeavustuksen turvin on palkattu varhaiserityiskasvatuksen resurssihenkilö, joka suunnittelee, valmistelee ja toteuttaa yhteistyössä muun henkilöstön kanssa tukea tarvitsevien lasten yksilö- ja pienryhmäohjausta
- Perheentalon toimintaa järjestämään liittyi kunnan toimijoiden lisäksi Mannerheimin Lastensuojeluliitto
- Varhaiskasvatus on ollut mukana Liikkuva varhaiskasvatusohjelmassa. Tähän liittyen järjestettiin henkilöstölle koulutusta.

Varhaiskasvatuksen toiminnan riskeinä ovat henkilöstön rekrytoinnin haasteet ja työkyvyn ylläpitäminen. Pitkiin sijaisuuksiin on vaikea löytää päteviä henkilöitä. Henkilöstöä kuormittavat äkillisten tai sijaisjärjestelyjen aiheuttamat työaikojen ja työtehtävien muutokset.

Varhaiskasvatuksen nettomenot 1,692 milj. euroa alittuivat 0,229 milj. euroa.

Koulutoimi

Perusopetuksen tehtävänä on taata kaikille kunnassa asuville lapsille tasapuoliset ja suotuisat olosuhteet kasvulle, oppimiselle ja kehitykselle. Toisen asteen lukio-koulutuksen tarkoituksena on tarjota monipuoliset jatko-opintovalmiudet kotikunnan lukiossa. Koulut toimivat kahdessa keskuksessa: Sonkajärven koulukeskuksessa ja Sukevan koulussa. Esiopetusta on toteutettu Sonkajärven koulukeskuksessa kahdessa ryhmässä sekä Sukevan koululla.

Sonkajärven taajaman yhtenäiskoulujärjestelmä on toiminut hyvin. Järjestelyssä on voitu joustavasti reagoida tulevaisuuden muutostarpeisiin oppilasmäärän vähentyessä. Henkilöstön yhteiskäyttöä ja yhteistä toimintakulttuuria on pystytty kehittämään ja lisäämään. Perusopetuksen oppilasmäärä oli 324 (v. 2020 = 328)

ja lukion oppilasmäärä 39 (v. 2020 = 45). Perusopetuksen oppilaista päästötodistuksen sai 100 %. Lukioon hakeutui 46 % ikäluokasta, mikä ylitti tavoitearvion. Koulutoimen rekrytoinnit ovat onnistuneet hyvin ja opetuksen taso on pysynyt hyvänä. Koronatilanteesta huolimatta opetus on pystytty järjestämään suunnitellusti.

Perusopetuksen oppilasmäärät vähenevät ja se on huomioitava kunnan tulevissa koulutoimen rakenteiden ja henkilöstön määrän strategialinjauksissa.

Sonkajärvi on ollut hyvin mukana monissa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä kouluyhteistyöhön liittyvissä hankkeissa, seudullisessa lukioyhteistyössä ja yrittäjyyspainotteisissa opetushankkeissa.

Oppilashuolto on järjestetty Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymän kanssa. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppisen tuen toiminta on vahvistunut syyslukukauden aikana erityisopettajan, koulunkäyntiohjaajan ja koulutsempparin muodostaman tiimin avulla. Vuosiluokkien 7 – 9 koulutsempparin tuki on ollut merkittävää syrjäytymisen ja koulupudokkaiden ennaltaehkäisemisessä sekä opintojen loppuun saattamisessa. Koulupsyykkarin toiminta on vähentänyt tarvetta erikoissairaanhoidon palveluille.

Kouluyhteisö on ollut viihtyisä ja turvallinen. Kiusaamistapauksia on ollut varsin vähän. Työyhteisön ilmapiiri on ollut hyvä ja opettajien työstä poissaoloja on ollut vähän.

Uuden oppivelvollisuuslain mukaan oppivelvollisuus pidentyi 18 vuoteen saakka. Oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Lakimuutos on kasvattanut koulutoimen kustannuksia

Koulutoimen määrärahat 4,295 milj. euroa alittuivat 0,125 milj. euroa.

Joukkoliikenne

Tavoitteena on järjestää kunnan alueella kattava ja kustannustehokas kuljetusverkosto yhteistyössä koulutoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kuljetusten kanssa.

Pali-liikenne on järjestetty koko kuntaa kattavana. Lisäksi on toteutettu kesäajan liikennettä Sonkajärven ja Iisalmen välillä.

Sonkajärven taajama-alueen Pali-liikenteen markkinointia on kehitettävä toiminnan jatkumiseksi. Se tukee vahvasti kotona-asumista.

Sukeva-Iisalmi-välin julkisen liikenteen huonot yhteydet ovat aiheuttaneet hankaluuksia Iisalmessa käyville toisen asteen opiskelijoille.

Joukkoliikenteen määrärahat 0,095 milj. euroa alittuivat 0,024 milj. euroa.

Vapaa sivistystoimi

Tulosalueeseen kuuluvat kansalaisopisto, kirjasto ja kulttuuritoimi.

Tavoitteena on järjestää kuntalaisille kattavat kirjastopalvelut sekä mahdollisuuksia omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin.

Koronarajoitukset ovat estäneet kulttuuritoimen tapahtumien ja kulttuurimatkojen järjestämisen. Kansalaisopiston opetus on kuitenkin pystytty järjestämään lähiopetuksena kiitettävästi.

Kirjaston lainausten, kirjastokäyntien ja verkkokäyntien määrät ovat selvästi lisääntyneet edellisestä vuodesta. Kokemukset omatoimikirjastosta ovat olleet

hyviä. Myös kirjastolla järjestettyjen luentojen ja muiden tapahtumien striimaukset ja niistä tehdyt tallenteet ovat osoittautuneet hyvin suosituiksi. Kansalaisopiston opiskelijoiden määrä alitti, mutta oppituntien määrä ylitti asetetun tavoitteen.

Asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan kansalaisopiston toimintaan ollaan hyvin tyytyväisiä.

Vapaan sivistystoimen määrärahat 0,748 milj. euroa alittuivat 0,022 milj. euroa.

Nuoriso- ja liikuntatoimi

Nuorisotyön tavoitteena on järjestää nuorille mielekästä toimintaa ja tarjota mahdollisuus vapaa-ajan viettoon nuoriso- ja liikuntatiloissa. Toiminnan painopiste on alle 20-vuotiaissa nuorissa ja etsivässä nuorisotyössä alla 29-vuotiaissa.

Liikuntatoimen tehtävänä on ylläpitää kuntalaisille perusliikuntapalveluja, valvoa liikuntapaikkojen ja -alueiden olosuhteita sekä edistää kuntalaisten liikunnallista terveellistä elämäntapaa.

Koronaepidemiasta johtuen nuoriso- ja liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet vain osittain tavoitteiden mukaisesti. Nuorisotilojen kävijämäärät ovat siten jääneet selvästi tavoitteista. Säännöllistä yökahvilatoimintaa on pystytty järjestämään vain syyskaudella perjantai-iltaisina.

Katupäivystystä on tehty kesäkaudella tapahtumien ja viikonloppujen yhteydessä. Vanhempien ja muiden vapaaehtoisten saaminen katupäivystykseen on ollut haasteellista.

Nuorisotoiminnan asiakastilanteissa on ollut joitakin kertoja häiriökäyttäymistä nuorisotiloilla sekä katupäivystystilanteissa niin yksin kuin työparin kanssa toimiessa.

Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti ja sen roolia on pyritty lisäämään nuoria koskevien asioiden käsittelyssä.

Liikuntatapahtumia ja -retkiä on järjestetty vain siinä määrin kuin koronarajoitukset ovat antaneet myöten.

Kuntosalille lunastettujen avainten määrä on kasvanut selvästi. Maksuttomien perhevuorojen määrä on myös kasvanut. Vuoden alussa aloitetut maksuttomat vanhus- ja vammaisjärjestöjen vuorot ovat olleet suosittuja.

Kuntosalin välineistöä on uusittu käyttäjien toiveiden mukaisesti. Nuoriso- ja liikuntajärjestöjä sekä kyläyhdistyksiä on tuettu harkinnanvaraisilla avustuksilla. Seurojen toimintaa on tuettu myös tiivistämällä yhteistyötä.

Liikuntahallin iltakäytön varausprosentti on jäänyt tavoitteesta. Myös jäähallin vuotuinen käyttötuntimäärä ja kävijämäärä ovat selvästi tavoitteita pienemmät.

Jäähallin käyttötuntimäärää ja kävijämäärää voisi lisätä markkinoimalla vapaita jäähallivuoroja naapurikuntien jääurheilun harrastajille.

Nuoriso- ja liikuntatoimen määrärahat 0,399 milj. euroa alittuivat 0,019 milj. euroa.

Sivistyslautakunnan toimintakertomus

Toimintakertomuksessa on esitetty tilikauden toiminta laajasti tulosalueittain. Esityksestä saa hyvän kuvan tulosalueiden toiminnasta. Tavoitteiden toteutuminen on esitetty määritetyillä mittareilla ja tunnusluvuilla riittävän hyvin.

Sivistyslautakunnan määrärahat 7,351 milj. euroa alittuivat 0,366 milj. euroa.

3.5. Tekninen lautakunta

Tekninen toimi

Tekninen toimi tuottaa kuntalaisille teknisen toimen, tilapalvelun, liikenneväylien, ympäristö- ja viheralueiden sekä liikuntapaikkojen hoitopalvelut.

Investointeja on toteutettu investointisuunnitelman mukaisesti. Virastotalon purkaminen toteutui vuonna 2020 - 2021 ja Taitotalon purku on tehty ja lopputyöt toteutetaan vuoden 2022 aikana. Eläinlääkinnälle saatiin uudet tilat terveystakeskuksen alakerrassa oleviin entisiin neuvolan tiloihin. Terveystakeskuksen peruskorjaus käynnistyi elokuussa 2021 kokonaiskustannusarvion ollessa 2,8 milj. euroa. ELY-keskuksen ja kunnan yhteishanke Sukevantien ja Asematien perusparannustyö valmistui syksyllä 2021.

Tekniset toiminnan toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellulla tavalla. Tonttitarjonta on riittävää ja monipuolista. Ympäristö- ja viheralueita ja liikuntapaikkoja on kunnostettu ja näin parannettu asuin ympäristön viihtyisyyttä. Yksityisteiden kunnossapitoavustus on yksityisteille merkittävä tuki. Vuonna 2021 niitä myönnettiin yhteensä noin 77.000 € (tavoitearvo 80.000 €).

Talvikunnossapito on asianmukaisesti kilpailutettu Sansia Oy:n toimesta. Hankintasopimukset on viety tiedoksi myös teknilliselle lautakunnalle.

Tulevien vuosien aikana ovat kunnan investoinnit keskimäärin suuremmat kuin suunnitelman mukaiset poistot. Teknisen lautakunnan valmisteleman kymmenen vuoden investointikehikon (2021-2030) mukaan investointien nettosumma on 17 milj. euroa eli keskimäärin 1,6 milj./vuosi. Vastaavasti ovat poisto 1,3 milj. euroa/vuosi.

Tarkastuslautakunnan vuonna 2021 suorittamassa keskustajaaman kiinteistökat-selmuksessa todettiin mm. seuraavaa:

- ulkojääkaukalo on todettu toimivaksi ja hyväksi
- varastoksi ostettu, eristetty kontti täyttää hyvin sille suunnitellun käytön
- paloaseman nurmikenttä on tasainen ja kunnossa
- kirjastosalin ikkunoiden pielissä ja tukitlopissa maalien rikkoutumia
- urheilukenttä odottaa linjauksia
- liikuntahallin alakerran ilmanvaihdon uusiminen tarpeellinen.

Kunnan tulisi tehdä aloite Ylä-Savon muille kunnille teknisen toimen yhteistyön/työnjaon lisäämiseksi ja mahdollisesti yhteisen yhtiön perustamisesta ko. tehtävien hoitamiseksi.

Teknisen toimen määräraha 3,105 milj. euroa ylittyi 0,163 milj. euroa.

Vesihuoltolaitos

Keskeisenä tavoitteena on laadukkaan talousveden toimittaminen ja jäteveden käsittelystä huolehtiminen laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Investoinnit toteutettu pääosin investointisuunnitelman mukaisesti. Lepokankaantien ja Viertotien vesijohto- ja viemärisaneeraus toteutettu kesällä 2021. Jätevesipuhdistamolle asennettiin sähköautomaatiikkaa. Sukevan vankilan läheisyydessä olevan vesitornin kuntoarvio valmistui ja peruskorjaussuunnittelu aloitettu. Sukevan viemäriverkoston vuotovesikartoitus valmistui. Vesihuoltolaitoksen etäluettavien mittareiden vaihtotyötä on jatkettu ja työ saadaan valmiiksi vuonna 2022. Vesistön tilaa edistävänä hankkeena aloitettu Sonkajärven vedenkorkeuden noston suunnittelu.

Puhtaan veden toimitus ja jäteveden käsittely on ollut moitteetonta vuonna 2021.

Ylä-Savon kuntien vesihuoltoyhteistyötä syventää vesihuollon operointiselvitys ja kunnan oman vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisselvitys valmistuivat. Ko. asioita koskevat päätökset tehdään vuonna 2022.

Vesihuoltolaitoksen taloudellinen tulos oli 196.129,19 euroa alijäämäinen. Alijäämiä on 31.12.2021 taseessa 2.681.240,71 euroa, joka vastaa yli kahden vuoden liikevaihtoa. Vesihuoltolaitoksen pitäisi säännösten mukaan kattaa tuloiltaan juoksevien kustannusten lisäksi investointimenot. Talouden tervehdyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Rakennusvalvonta

Tehtävänä on huolehtia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista rakennusvalvontatoimen viranomaistehtävistä.

Lupien käsittely on tapahtunut tavoitellussa määräajassa. Lupapäätösten määrä 92 kpl pieneen edellisen vuoden luvusta 110 kpl.

Yhteisestä rakennusvalvonta- ja ympäristötoimesta on tehty selvitys ja kannanotto yhteistyön edistämisestä on olemassa.

Esitämme, että yhteistyötä lisätään yhteisellä alueellisella korjausneuvojalla. Korjausneuvoja voisi auttaa erityisesti iäkkäiden ihmisten asuinolojen parantamisessa ja näin tukea iäkkäiden ihmisten kotona asumista ja samalla vähentää kunnallisen asumispalvelun tarvetta.

Määrärahat 0,108 milj. euroa ylittyivät hieman.

Palo-, pelastus- ja suojelutyö

Tehtävästä huolehtii Kuopion kaupungin hallinnoima Pohjois-Savon Pelastuslaitos.

Paloaseman varavoima toimii ja testataan kuukausittain palotarkastajan toimesta. Kunnan johtokeskustilat ovat paloasemalla.

Vuonna 2021 oli pelastustehtäviä 133 kpl ja ensivastetehtäviä 29 kpl.

Tarkastuslautakunta esittää, että kunnan tulee varautua niin polttoaineen kuin sähkön saannin turvaamiseen kaikissa tilanteissa. Kunnan väestönsuojien käyttökelpoisuus on varmistettava ja väestönsuojat on merkittävä ja niistä tiedotettava kuntalaisille.

Tulosalueen määrärahat 0,420 milj. euroa hieman ylittyivät.

Teknisen lautakunnan 4,469 milj. euro määrärahat ylittyivät 0,215 milj. euroa.

3.6. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous

Alkuperäisessä talousarviossa ennakoitiin tilikauden tulokseksi 1,504 milj. euroa ja tilinpäätöksen mukaan tulos oli 4,578 milj. euroa eli 3,974 milj. euroa ennakoitua parempi.

Parempaan lopputulokseen vaikuttivat erityisesti kunnan saamat korotuet 1,0 milj. euroa, harkinnanvarainen valtionavustus 0,6 milj. euroa ja Savon Energiaholding Oy:n osingot 0,4 milj. euroa sekä suuremmat verotulot 0,7 milj. euroa. Parempaan lopputulokseen vaikuttivat lisäksi ennakoitua pienemmät henkilöstökulut 0,4 milj. euroa ja pienemmät ostopalvelumenot 0,9 milj. euroa.

Poistoeron 0,116 milj. euron sekä terveyskeskuksen peruskorjauksen investointivarausten 1,600 milj. euroa ja urheilukentän peruskorjauksen investointivarausten 0,550 milj. euroa kirjausten jälkeen muodostui tilikauden ylijäämäksi 2.544 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilikauden tulokseen vaikuttivat poikkeuksellisesti saatujen tuloerien lisäksi säästöt henkilöstömenoissa ja ennakoitua pienemmät erikoissairaanhoidon menot. Kunnanvaltuusto on tilikauden aikana hyväksynyt talousarviomuutokset riittävällä tarkkuudella. Tulosalueet eivät ylittäneet olennaisesti myönnettyjä määrärahoja.

Taseessa on kertynyttä ylijäämää 7,953 milj. euroa, josta noin 5,000 milj. euroa on käytetty investointien rahoittamiseen. Pitkäaikaista lainaa on 7,906 milj. euroa eli 2.094 euroa/asukas, joka on kuntien keskimääräistä, noin 3.500 euroa/asukas, pienempi. Konsernin lainat 5.364 euroa/asukas on kuntien keskimääräistä, noin 9.000 euroa/asukas, alhaisempi.

Omavaraisuusaste 68,9 % on hyvä. Maksuvalmius on hyvä ja kassan riittävyys on 50 päivää.

Investoinnit

Investointeihin oli varattu talousarviomuutosten jälkeen 2,583 milj. euroa ja toteutuneet investointimenot olivat 1,943 milj. euroa. Suurimpia yksittäisiä investointihankkeita olivat terveyskeskuksen peruskorjaus 0,795 milj. euroa, eläinlääkäritilat 0,331 milj. euroa, johtoverkostot ja laitteet 0,250 milj. euroa ja Nallemuurin päiväkodin ilmastointi 0,162 milj. euroa.

Investointihankkeet on toteutettu investointisuunnitelma mukaisina eikä olennaisia määrärahojen ylityksiä yksittäisten hankkeiden osalta tapahtunut.

3.7. Tytäryhtiöt

Sonkakoti Oy

Yhtiöllä on hallinnassaan 300 vuokra-asuntoa, joista 234 sijaitsee Sonkajärven taajamassa ja 66 Sukevan taajamassa. Asuinrakennuksia on 55 kpl. Kunta omistaa yhtiön 100 %:sti.

Yhtiön toimintaa on ohjattu ja johdettu tuloksellisesti. Keskivuokra 8,68 euroa/m²/kk on kilpailukykyinen. Käyttöaste on hyvä 96,9 %. Saatavien perintä on hallinnassa, vuokrasaatavat ovat vain 1,2 % liikevaihdosta.

Sonkajärven Virastokeskus Oy

Kunnan omistus yhtiöstä on 100 %. Yhtiön omistama virastotalo on purettu. Yhtiö fuusioitiin Sonkakoti Oy:öön vuonna 2021.

Aluekehityssäätö ja Aluepro Oy

Säätiön toiminta on siirretty säätiön tytäryhtiö Aluepro Oy:lle. Yhtiön toiminta on lähinnä aluekoulutuksen järjestämisestä. Säätiö hallinnoi edelleen Ylä-Savon Instituuttirahastoa ja Sonkajärven tuote- ja yrityskehitysrahastoa. Aluepro Oy:n liikevaihto oli vuonna 2021 noin 0,209 milj. euroa ja tilikauden voitto oli 15 331 euroa.

4. Henkilöstö

”Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö on kunnan tärkein voimavara”.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 17.12.2018 kunnan henkilöstöohjelman vuosille 2019-2021. Henkilöstöohjelma on kunnan henkilöstöjohtamisen väline, jonka tarkoituksena on kunnan ja kuntakonsernin johtaminen kuntastrategian mukaisesti, sekä valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttaminen.

Henkilöstön määrä on 155 henkilöä, joista vakinaisia oli 114 henkilöä. Eniten henkilöstöä on sivistyslautakunnan alaisuudessa eli 89 henkilöä.

Henkilöstön keski-ikä on 48 vuotta. Vuonna 2021 jäi eläkkeelle 10 henkilöä. Eläkepoistuma-arvio vuosina 2022-2026 on keskimäärin 6 henkilöä/vuosi. Sairauspoissaolo-% on 4,3 % (v. 2020 vastaava oli 6,5 %). Sairauspoissaolopäiviä henkilöä kohden oli 17,1 päivää (vuonna 2020 oli 22,6 päivää). Työtyytyväisyyskysely on toteutettu vuonna 2018.

Sairauspoissaolojen määrä oli yhteensä 2.643 kalenteripäivää, mikä on 980 kalenteripäivää vähemmän kuin edellisenä vuotena. Tähän vaikutti erityisesti pitkien, yli 91 pv, poissaolojen väheneminen. Eniten sairauspoissaoloja aiheuttivat mielen-terveyden häiriöt. Työterveyshuollon palvelut hankitaan Pihlajalinnan Terveys Oy:ltä. Vuonna 2022 alussa on otettu käyttöön kolme uutta palvelua: Mielen huoli – linja, lyhytterapia sekä univalmennus. Myös esihenkilöiden jaksamiseen kiinnitetään huomiota työterveyshuollossa.

Tiedottaminen henkilöstölle on parantunut. Tiedottamiseen tulee edelleen kiinnittää huomiota niin, että se tavoittaa koko henkilöstön. Lähi- ja henkilöjohtamisen tärkeys korostuu.

5. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt riskien hallinnan perusteet ja sisäisen valvonnan ohjeen. Toimintakertomuksesta ilmenee, miten riskien hallinta ja siihen liittyvä sisäinen valvonta ja konsernivalvonta on kunnassa järjestetty.

Kunnassa on hyvin tiedostettu olennaisten riskien olemassaolo. Merkittävänä riskinä on todettu Sote-uudistus; Sote-palvelut siirtyisivät hyvinvointialueiden hoitettavaksi, jolloin palvelujen saatavuuteen liittyy riskejä. Riskinä on todettu myös kunnan väestömäärän pieneneminen ja ikääntyminen, joka heikentää kunnan rahoitus pohjaa. Myös kunnan investointipaineet ovat merkittäviä tulevina vuosina. Investoinnit joudutaan rahoittamaan osin lainoitukselle. Riskinä on todettu myös lainamäärän kasvu, joka kaventaa kunnan taloudellista liikkumavaraa.

Vuoden 2021 toimintakertomuksessa on todettu, että riskien hallinnan kehittäminen keskittyi toimintakyvyn varmistamiseen häiriö- ja poikkeusoloissa. Vuonna 2022 riskienhallinnan kehittämisessä on sama tavoite.

Tilintarkastajat ovat myös tarkastaneet sisäisen valvonnan toimivuutta eri tarkastusprosessien yhteydessä.

Tarkastuslautakunta haluaa korostaa ja kiinnittää erityistä huomiota hankintojen valmistelussa ja toteutuksessa mm. seuraaviin seikkoihin ja esittää, että hankinnoissa tulee,

- pitkäkestoiset hankinnat mm. työkonepalvelut, kivi- ja maa-aines-hankinnat, rakennus-, lvi- ja sähkötyöt, lvi- ja sähkötarvikkeet ja asiantuntijapalvelut kilpailuttaa 4-vuotiskausittain

- pitkäkestoisista hankinnoista laatia kirjalliset puite- tai pitkäaikaiset sopimukset
- tarjouspyyntöjä laadittaessa kiinnittää hinnan lisäksi riittävää huomiota myös laatuvaatimuksiin. Laatuvaatimuksina ei tule esittää sellaisia vaatimuksia, joihin vain harvoilla valtakunnallisilla toimijoilla on mahdollisuus tehdä tarjous esimerkiksi kuljetuspalvelut. Kuljetuspalveluiden toteuttajilta saatetaan edellyttää ympäristöystävällisten, päästöttömien kuljetusajoneuvojen käyttöä vaikka, varsinkin näinä alkuvuosina siirtymävaiheessa, vain harvoilla toimijoilla on tähän mahdollisuus.

Lisäksi tarkastuslautakunta esittää, että kunnan hankintaohjeessa, kirjallista tarjousta edellyttävää, 5.000 euron alarajaa nostettaisiin 10.000 euroon.

Riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa on kehitetty vuonna 2021. Kunnanhallitus on hyväksynyt riskienhallintaohjelman, jonka mukaan toimielimet suunnittelevat, toteuttavat, dokumentoivat ja raportoivat riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa. Tähän liittyen käyttöön on otettu lomake sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

6. Kehittämiskohteet

Lautakuntien istuntokokoonpanot ovat nykyisellään laajoja ja on arvioitava, että vastaako laajuus kuntademokratian toteutumista kunnassamme ja yksittäisen jäsenen roolin tärkeyttä.

Tarkastuslautakunta esittää, että uuden strategian arviointi tehdään vuosittain toimintaympäristön nopean muutoksen takia.

Tarkastuslautakunta korostaa jokaisen luottamushenkilön, viranhaltijan ja työntekijän kunnioittamista omassa roolissaan. Yhteistyö ja rakentava keskustelu on kunnallisen demokratian perusta. Mahdollisiin poikkeamiin on puututtava, niiden tiedoksisaannin jälkeen, pikaisesti.

Kunnan henkilöstö on kunnan keskeinen voimavara ja tekijä. He tuottavat palvelumme. Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanhallituksessa joidenkin henkilöstöasioiden johdonmukaisuus sekä niiden käsittelyaika on venynyt kohtuuttoman pitkäksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaikki luottamushenkilöt hyödyntävät kunnan tarjoamaa mahdollisuutta kouluttautua omalla ajallaan.

Tarkastuslautakunta suosittelee uusien lähiruokamahdollisuuksien kartoittamista ja toteuttamismahdollisuuksia esimerkiksi naudan- ja sianlihan osalta.

Tarkastuslautakunta esittää, että hyvinvointityön edelleen kehittämiseksi luotaisiin toimintamalli kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa.

Vanhus- ja vammaisneuvoston asema ja rooli kunnassa hyvinvointialueuudistuksen myötä on vielä selkiintymätön. Yhteistyötä nykyisten Ylä-Savon SOTE – kuntien neuvostojen kanssa tulee kehittää.

Yrittäjien ja kunnan välistä yhteistyötä tulee edelleen kehittää mm. julkisen hankintalain soveltamisen ja tulkinnan osalta. Yrittäjien kanssa tulisi vuosittain järjestää yhteinen keskustelutilaisuus, jossa käydään läpi kunnan hankinnat ml. investoinnit ja hankintojen kilpailutukset kuluvalla ja tuleville vuosille.

Tarkastuslautakunta korostaa, että varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatuksen piiriin pääseminen tulee toteutua, molemmissa taajamissa, ensisijaisesti lapsiperheiden tarpeen mukaisesti ja lain edellyttämällä aikataululla.

Perusopetuksen oppilasmäärät vähenevät ja se on huomioitava kunnan tulevissa koulutoimen rakenteiden ja henkilöstön määrän strategialinjauksissa.

Sonkajärven taajama-alueen Pali-liikenteen markkinointia on kehitettävä toiminnan jatkumiseksi. Se tukee vahvasti kotona asumista.

Kunnan tulisi tehdä aloite Ylä-Savon muille kunnille teknisen toimen yhteistyön/työnjaon lisäämiseksi ja mahdollisesti yhteisen yhtiön perustamisesta ko. tehtävien hoitamiseksi.

Vesihuoltolaitoksen taloudellinen tulos oli 196.129,19 euroa alijäämäinen. Alijäämiä on 31.12.2021 taseessa 2.681.240,71 euroa, joka vastaa yli kahden vuoden liikevaihtoa. Vesihuoltolaitoksen pitäisi säännösten mukaan kattaa tuloillaan juoksevien kustannusten lisäksi investointimenot. Talouden tervehdyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Esitämme, että yhteistyötä lisättään yhteisellä alueellisella korjausneuvojalla, jonka tavoite olisi erityisesti iäkkäiden ihmisten asuinolojen parantamisessa ja näin tukea iäkkäiden ihmisten kotona asumista.

Tarkastuslautakunta esittää, että kunnan tulee varautua niin polttoaineen kuin sähkön saannin turvaamiseen kaikissa tilanteissa. Kunnan väestönsuojien käyttökelpoisuus on varmistettava ja väestönsuojat on merkittävä ja niistä tiedotettava kuntalaisille.

Suosittelimme kevyemmän palveluasumisen toteuttamismuotojen kehittämistä ikäihmisille Sonkajärven ao. työryhmän ideoinnin mukaisesti. Samalla asuntojen käyttöaste nousisi.

Vahva suositus tarkastuslautakunnalta henkilöstön työtyytyväisyyskyselyn toteuttamisesta tämän vuoden aikana.

Uusi valtuusto aloitti uuden strategian valmistelun syyskuulla 2021. Strategian kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 2.5.2022 § 29.

Kunnassa on hyvä pohtia erikseen ulkopuolisen rahoituksen hakemista tulevien vuosien painopisteihin mm. kuntalaisten hyvinvointiin.

7. Onnistumiset

Koronavuosi onnistui taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvin. Kunnan oma toiminta toteutui talousarviota paremmin ja se vaikutti osaltaan arviointivuoden taloudelliseen tulokseen.

Kunnanhallitus on tiedostanut olennaiset konserniyhteisöjen riskit ja raportoinut niistä tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniohjaus toimii käytännössä riittävän hyvin.

Yleishallinto on hoitanut tehtävänsä onnistuneesti.

Kunnanvaltuusto on päättänyt perustaa elinvoimakoordinaattorin määräaikaisen toimen vuosille 2022-2024. Elinvoimakoordinaattorin tehtävänä on edistää yrittäjyyttä, matkailua ja kylien toimintaa sekä muita kuntastrategian mukaisia tavoitteita. Lisäpanostus on tärkeä elinkeinojen kehittämistyössä.

Koronasta huolimatta työllisyyspalvelun toiminta on ollut tuloksellista.

Varhaiskasvatuksen toimintoja ja sisältöä on kehitetty positiivisesti vuonna 2021

Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti ja sen roolia on pyritty lisäämään nuoria koskevien asioiden käsittelyssä.

Tekniset toiminnan toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellulla tavalla.

Investointihankkeet on toteutettu investointisuunnitelman mukaisina. Olennaisia määrärahojen ylityksiä yksittäisten hankkeiden osalta tapahtunut.

Tiedottaminen henkilöstölle on parantunut. Tiedottamiseen tulee edelleen kiinnittää huomiota.

Lainsäädännön muutosten vaikutukset huomioitu hyvin vrt. oppivelvollisuuden laajennus.

Kunnan kiinteistömässä on vähentynyt merkittävästi parin viimeisen vuoden aikana ja kustannuksien alaneminen niistä on oleellinen.

Omatalon konkurssin jälkeen kunta rivakasti lähti toimiin. Ministerivierailun ohella vartijakoulutuksen saamiseksi Ylä-Savoon yhdessä eri toimijoiden kanssa toivotavasti etenee vuoden 2022 aikana. Valtion myöntämä harkinnanvarainen valtionavustus vaikutti osaltaan kunnan taloudelliseen tulokseen.

Omatalon ympärille saatu aktiivisella verkottumisella uusi yrittäjäverkosto ja samoin kiinteistöyhtiöön kiitettävästi toimintaan sijoittaneita yrittäjiä.

Kunta on arvioinut monipuolisesti tilinpäätöksessä tulevaa kehitystä ja merkittäviä riskejä. Niiden tunnistaminen ja ennakointi on keskeistä tulevaisuuden kannalta.

Koko kunnan henkilöstö on onnistunut tehtävässään. Myös rekrytoinnit ovat onnistuneet hyvin.

Lopuksi

Tarkastuslautakunta kiittää kuntalaisia, kunnan viranhaltijoita ja työntekijöitä sekä luottamushenkilöitä päättyneestä vuodesta. Toiminnan ja talouden tulos muodostui usean tekijän yhteisvaikutuksesta.

Tämä kuluva vuosi toi uudet, vakavat näkymät tulevaisuuteen. Ukrainassa alkanut sota on vaikuttanut kuntalaisten arkeen. Tulevaisuuden näkymät lähivuosille ovat vakavat niin energian kuin laajasti omavaraisuuden osalta. Turvallisuus on noussut ja nousee edelleen yhä vahvemmin painopisteeksi. Siihen valtiovalta tekee parhaansa ja samoin meistä kuntalaisista jokainen oman osansa.

Sonkajärvi 17.5.2022

Tarja Pirkkalainen

Seppo Kainulainen

Ester Halonen

Eila Leskinen

Esa Tauriainen

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2021

Sonkajärven kunnanvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Sonkajärven kunnan hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2021. Tilinpäätös sisältää kunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutusvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kunnanhallituksen ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Kunnanhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kunnanhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon kunnan sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta.

Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteutukseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Sonkajärvi, 10.5.2022.

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Pentti Tanskanen
JHT, HT

SONKAJÄRVEN KUNTAKONSERNIN TULOSLASKELMA (1 000 €)

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Toimintatuotot	28 110	27 744	28 541	28 783	30 499
Toimintakulut	-53 869	-54 601	-54 902	-54 718	-56 420
Toimintakate	-26 212	-26 831	-26 340	-25 907	-25 903
Verotulot	12 892	12 173	12 675	13 821	15 228
Valtionosuudet	16 624	16 968	16 654	18 048	17 706
Rahoitustuotot ja -kulut	191	254	227	249	274
Vuosikate	3 495	2 562	3 216	6 211	7 305
Poistot ja arvonalentumiset	-2 398	-2 622	-2 558	-2 816	-2 545
Tilikauden tulos	1 099	332	658	3 374	4 851
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 097	321	638	3 354	4 827

KONSERNIN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52,2	50,8	52,0	52,6	54,1
Vuosikate/poistot, %	145,7	97,4	125,7	220,5	287
Vuosikate, €/asukas	858	644	826	1 616	1 935
Asukasmäärä vuoden lopussa	4075	3 969	3 895	3 844	3 776

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-1 411	-2 273	-4 117	-1 084	5 433
Investointien tulorahoitus, %	92,4	70,8	83,1	201,2	172,1
Laskennallinen lainanhoitokate			1,1	2,4	2,8
Lainanhoitokate	2,1	1,4	1,8		
Kassan riittävyys, pv	18,4	26	18	29	47

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Omavaraisuusaste, %	31,7	31,0	32,1	38,3	44,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	46,4	49,4	48,6	43,6	41,8
Kertynyt yli-/alijäämä (1 000 €)	1 263	1 477	2 096	5 437	10 935
Kertynyt ylijäämä/asukas (€)	310	372	538	1 414	2 896
Lainakanta 31.12., 1 000 €	21 316	22 305	22 395	20 391	20 256
Lainakanta 31.12., €/asukas	5 231	5 620	5 750	5 305	5 364
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €			23 401	21 416	21 326
Lainat ja vuokravastuut 31.12. €/as			6 008	5 571	5 648
Lainasaamiset, 1 000 €	18	18	18	18	18

SONKAJÄRVEN KUNNAN TULOSLASKELMA (1 000 €)

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Toimintatuotot	3 418	3 525	3 824	3 726	4 330
Toimintakulut	-29 379	-29 853	-30 177	-30 035	-30 346
Toimintakate	-25 920	-26 303	-26 353	-26 291	-26 016
Verotulot	12 940	12 221	12 728	13 896	15 273
Valtionosuudet	15 586	15 657	15 241	16 523	16 185
Rahoitustuotot ja -kulut	353	401	377	411	444
Vuosikate	2 958	1 976	1 993	4 539	5 887
Poistot ja arvonalentumiset	-1 212	-1 291	-1 279	-1 390	-1 309
Tilikauden tulos	1 746	684	714	3 149	4 579
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 815	107	430	2 058	2 545

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	11,6	11,8	12,6	12,4	14,3
Vuosikate/poistot, %	244,1	153	156	327	450
Vuosikate, €/asukas	726	498	512	1 181	1 559
Asukasmäärä vuoden lopussa	4 075	3 969	3 895	3 844	3 776

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	1 321	969	-1 276	1 814	7 847
Investointien tulorahoitus, %	133,3	126,5	77,3	376,5	295,3
Laskennallinen lainanhoitokate		1,5	1,5	4,0	5,7
Lainanhoitokate	3,0	1,5	1,9		
Kassan riittävyys, pv	10	12	3	18	50

TASEEN TUNNUSLUVUT

Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Omavaraisuusaste, %	49,4	52,3	53,4	61,9	68,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	42,4	40,3	39,8	31,2	27,7
Kertynyt ylijäämä (1 000 €)	2 815	2 922	3 351	5 409	7 954
Kertynyt ylijäämä/asukas (€)	691	736	860	1 407	2 106
Lainakanta 31.12., 1 000 €	11 853	10 544	10 831	8 751	7 906
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 909	2 656	2 781	2 277	2 094
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa			12 445	10 232	9 302
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/as			3 195	2 662	2 463
Lainasaamiset, 1 000 €	240	186	91	83	75